

Á TISZÁNINNENI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLETI
T A N Á C S

MISKOLCON, 1940 JÚLIUS 1-ÉN TARTOTT ÜLÉSÉNEK
ÉS

A MISKOLCON, 1940 NOVEMBER 28. NAPJÁN TARTOTT
EGYHÁZKERÜLETI

RENDES KÖZGYŰLÉSNEK

JEGYZŐKÖNYVEI.

*19. nov. 29. n.
rögtönzöt
tan.*

SZERKESZTETTE:

DR. ENYEDY ANDOR
EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

61

188—189. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA: KISFALUDY LÁSZLÓ A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.

1940.

A TISZÁNINNEI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET TANÁCSA

ülést tartott Miskolcon, 1940. július hó 1.-én Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak elnökségen kívül:

Dr. Magda Sándor, dr. Trócsányi József, Janka Károly, dr. Marton János, Horváth Elemér, Pósa Péter, Tóth János, Tóth Dezső, Tornallyay Zoltán, dr. Kérészy Barna, Lenkey Lajos, Nyomárkay Sándor, dr. Enyedy Andor főjegyző.

1. A XC. zsoltár első versének eléneklése után, Farkas István püspök felolvasta Galata 6 : 1—10. verseit, majd buzgó imában kérte a gondviselő Istentől a szántóvető ember reménységének, jutalmának, a földi élet kenyerének megtartását, megadását, valamint a lelki mezőkön folyó vetés és aratás munkájához a Szent Lélek ihletését: az egybegyűltekre, tanácskozásunkra, egyházunkra és hazánkra, az őrző és segítő kegyelem mindenre elégséges ajándékát. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Enyedy Andor főjegyzőt, a jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Kérészy Barna és Pósa Péter tanács-
tagokat kérte fel.

2. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok a tanácsülést a következő beszéddel nyitotta meg:

Főtiszteletű Egyházkerületi Tanács!

Nem régen ünnepelte a nemzet hálás szívvel vezérének, jó-ságos atyjának, Horthy Miklós Ófömlétségének 20 éves kormány-zói évfordulóját. De alighogy ez a meleg, családias ünnepség le-zajlott, meglátogatta és súlyosan megpróbálta őt az Ur. Kedves leányát élete virágjában, hosszú szenvedés után magához szólította. Kérjük a Mindenhatót, hogy a megpróbáltatás napjaiban segítse meg őt. Indítványozom, hogy a mai ülésünkből igaz, mélységes részvétünkről mély tisztelettel és szeretettel táviratilag biztosítsuk.

F. Ek. T.! Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a Felvidék visszacsatolt részében az adósegélyek, a lelkészek nyugdíjügyei, az OTBA kérése és sok más anyagi ügyünk, dacára az illetékes

helyről jött ígéreteknek, még most sincsenek megfelelőleg rendezve. Fájó sebek ezek és elkeseredést szülő igazságtalanságok. Hiába követtünk el eddig mindent ezek orvoslására, napról-napra, hónapról-hónapra késik a válasz. Nem mulaszthatom el annak megállapítását, hogy az orvoslásért való küzdelemben szeretett elnöktársam, egyházkerületünk püspöke jár magát megemésztő gonddal legeslegelől, felvilágosítva, kérve, követelve. Itt is mostoha gyermek református anyaszentegyházunk.

F. Ek. T.! Keserves, hogy a nemzet mostani válságos napjaiban akadnak olyanok, akik akként akarják kis pecsenyéjüket a nagy világégésnél megsütni, hogy propagandájukkal még a magyar törvényhozásban is a nemzet léte ellen törnek, s oly törvényjavaslatot merészelnék benyújtani, amely szöges ellentétben áll ezer éves alkotmányunkkal, a nemzeti államot, a nemzet egységét kívánja megbontani, s amely még a Jászi-féle tervezetnél is súlyosabb merényletnek tekinthető a magyar nemzet ellen. Még keservesebbé teszi ránk nézve azt azon körülmény, hogy egyike ezeknek oly valaki, akit reformátusnak kereszteltek meg.

F. Ek. T.! Történelmi időkben gyültünk ma itt egybe. Azt hiszem, hogy minden hazájához hű jó magyar ember imája azért száll ma egek Urához, hogy ne egyedül Versailles, hanem Trianon bilincsei is szétpattanjanak végre. S a bilincsekből kiszabadulva hazánk, mint mindenkitől független, szabad, integer, alkotmányos Magyarország támadjon újra fel.

Elnöktársammal együtt szeretettel üdvözlöm a megjelenteket, a Tanács-ülést megnyitom.

Egyházkerületi tanács dr. Enyedy Andor főjegyző indítványára:

1. A főgondnoki megnyitót megköszöni és egész terjedelmében jegyzőkönyvébe foglalja.

2. Vitéz Nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Urnak családi gyászában részvételét nyilvánítja, a részvétlívirat megszerkesztésével és elküldésével a főjegyzőt megbízza.

3. Ma, amikor a magyar egység védelmére, fenntartására és elmélyítésére mindent meg kell tenni: roszszalja és helyteleníti olyan indítványok felvetését, amelyek a magyar egység szempontjából aggályosak, sőt veszélyesek.

4. Helyesli püspöknek és főgondnoknak egyházi érdekeink védelmére, különösen a felvidéki egyházak és lelkészek sérelmeinek orvoslására, méltányos és jogos kérésének teljesítésére irányuló fáradozásait, fellépésük módját és hangját: és ezekért mindkettőjüknek elismerését és köszönetét nyilvánítja, őket a további örökösre, éber és erélyes közbenjárásra bizalommal kéri.

3. Elnökség bejelenti, hogy vitéz Domokos György és Téglássy András tanácsstagok a távolmaradásukat igazolták.

Egyházkerületi tanács a bejelentett két távolmaradást igazoltnak veszi.

4. Napirend előtt Farkas István püspök elnöki bejelentéseket tesz; Dr. Magda Sándor püspök és Janka Károly esperes időszerű kérdéseket vetnek fel s ezekre nézve egyöntetű megállapodás jön létre.

5. Alsóborsodi egyházmegye felterjeszti Kolombán György Diósgyörgy—Pereces bányateleki vallásoktató-lelkész bevallási ívét, amelyen a lelkészi javadalmat az egyházmegyei tanács a díjlevélben szereplő évi 1944 P készpénzben, természetbeni lakásban, továbbá 580 P díjlevélben kívüli jövedelemben állapította meg.

Egyházkerületi tanács a díjlevélben feltüntetett és az egyházmegyei tanács által is megerősített javadalmat a maga részéről is megállapítja és a bevallási ívet az Egyetemes Konventre elnökség útján felterjeszti.

6. A sárospataki főiskola és liceum igazgatótanácsa Sárospatakon, 1940. június hó 21-én tartott gyűlése 14. sz. jkvi pontjával a gimnáziumi és liceumi tanárok fogadalmának szövegéül a következő, egyházi törvénykönyvünkben a tanárok és tanítók (helyettes tanárok és tanítók) esküjével megegyező, de fogadalom formába átalakított szöveget ajánlja:

Én mint a sárospataki református főiskola gimnáziumának, (a sárospataki református liceumnak) segélydíjas tanára ünnepélyesen fogadom, hogy segélydíjas tanári tiszteemben híven és lelkiismeretesen eljárók. Tanulmányaimat állandóan folytatom s a tudományt tehetségem szerint művelem. Egyházunk törvényeit megtartom. A gondjaimra bízott tanulókat nemcsak tanítom, hanem Jézus Krisztus evangéliuma szellemében nevelem, őket minden testi és erkölcsi bajtól megvédeni, református keresztyén egyházunk iránt való buzgóságra vezérelni, anyaszentegyházunk és iskoláink jólétét és virágzását előmozdítani törekszem és minden igyekezetemmel azon leszek, hogy magamat egész életemmel Jézus Krisztus alázatos szolgájának és református keresztyén anyaszentegyházunk hú tagjának bizonyítsam.

Az egyházkerületi tanács a gimnázium és liceumi segélydíjas tanárok fogadalmának szövegére nézve az igazgatótanács felterjesztését elfogadja és megerősíti.

8. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa Sárospatakon 1940. június 21-én tartott gyűlése 119. sz. jegyzőkönyvi pontjával az

iskolai díjak megállapítására tesz javaslatot. A gazdasági választmány 1940. június 18-iki üléséből ide vonatkozólag a következőket adja elő. A tandíjak és mellékdíjak legutóljára 1934-ben állapították meg. Az azóta lefolyt idő alatt a közpénztárnak a legfontosabb kiadási címei a következőképen alakultak. A gimnáziumi és theologiai személyi kiadások, a dologi kiadások, a tanügyi és az adminisztrációs személyi és dologi kiadások együtt kitétek 1934/35-ben 115.196 P-t, 1935/36-ban 119.734 P-t, 1936/37-ben 127.193 P-t, 1937/38-ban 140.553 P-t, 1938/39-ben 151.959 P-t, 1939/40-ben pedig e címeken az előirányzás az időközi emelkedéseket figyelembe véve már 167.392 P-t tesz ki. Ha ettől az utolsó évtől eltekintünk is, minthogy ebben rendkívüli dologi kiadások is merültek fel, mégis az 1934/35. és 1938/39. év között a kiadások kerekén 37.000 pengővel növekedtek. Ugyanezen idő alatt a tanulóktól szedett díjak (tandíj, épületfenntartási díj, a közpénztárt illető internátusi díjak, vagyis a theol. internátusi és a kisinternátusi díjak) a következőképen alakultak: 1934/35-ben 54.789 pengő, 1935/36-ban 57.282 P, 1936/37-ben 60.292 P, 1937/38-ban 60.080 P, 1938/39-ben 64.555 P volt e címeken a bevétel. Az e címeken való emelkedés 9.772 P-t tesz ki. Amíg tehát a kiadások emelkedése ez alatt az öt év alatt 37.000 P, addig a bevételek emelkedése csupán 9.772 P, amiből kiviláglik az is, hogy a kiadások emelkedésű többletét, kb. 27.000 P-t a főiskola az üzemek bevételeinek a fokozásával tudta fedezni (szőlő, könyvkereskedés, házi kezelésű birtokok stb.). Utóbbiaknak a kívánt mértékben való fokozására egyelőre semmi kilátás nincs, viszont a kiadások emelkedése tovább tart (személyi fizetések emelkedése, dologi kiadások növelése, beruházási hozzájárulás, légvédelmi költségek stb.), ezért a gazdasági választmány egyelőre a következő iskolai évre a minden tanulótlól szedett 20 P épületfenntartási díjnak 10 P-vel 30 P-re való emelését javasolja, amiből a következő évre kb. 5.000 P bevételi többlet várható. Sőt a gazdasági választmányi elnök nézete szerint ez is csak szimbolikus jelentőségű, mert ha a légvédelmi berendezkedést a hatóságok a kiadott rendeletek értelmében fogják erőszakolni, akkor elkerülhetetlen lesz nálunk és más iskoláknál is az iskolai díjnak igen tetemes emelése.

A dologi kiadásoknak az emelkedése miatt javasolja továbbá a gazdasági választmány, hogy a Kis-internátusban és a Gortvay-internátusban az eddigi 100 P internátusi díj 120 P-re, a theol. internátusban a gimn. tanulók által eddig fizetett 120 P 140 pengőre emeltessék. Rámutat a gazdasági választmány arra, hogy a városi szállásokban az évi díj az eddigi 150 P-től 180 P-re emeltetik s ehhez képest az iskola által megszabott internátusi díjak minden kedvezmény nélkül is már 40—60 P előnyt jelentenek az internátusba felvett minden tanuló részére. E mellett a jó tanulók még a Mudrány-alapítvány jóvoltából kedvezményeket is kapnak.

A tápintézeti eddigi 240 P díjat 280 P-re javasolja a gazdasági választmány felemelni, mert az élelmiszer árakban, a tüzelő-

ben s a munkabérekben beállott változás, számítása szerint legalább is ennyi emelést tesz indokolttá, hacsak a tápintézetet nem akarjuk nagy deficitbe belevinni, vagy az étkezés színvonalát leszállítani.

A tápintézeti díj emelésével kapcsolatban elkerülhetetlen a humán internátusi díj emelése is, miután a humán internátusi díjból a tápintézetet illető részlet már 40 P-vel emelkedik, de emellett legalább még 10 P emelést tesz indokolttá az egyéb címeken felmerülő drágulás, ezért a gazdasági választmány a humán internátusi díjnak 50 P-vel való felemelését javasolja.

Végül javasolja a gazdasági választmány az angol internátusi díjnak ugyanezen okokból 100 P-vel való felemelését is, mert e nélkül attól kell tartani, hogy az angol internátus a következő évben felemésztí azt az eddig gyűjtött tartalékot is, amit évek alatt rendkívüli építési és kölcsöntörlesztési tartalék gyanánt sikerült megtakarítani. Felhangzott a gyűlésben olyan vélemény is, hogy a 100 P emeléstől el kellene tekinteni köztisztviselők jeles előmenetelű gyermekeinél, ha ezt kéri s a szülők az erre rászorultságukat községi bizonyítvánnyal igazolják.

Igazgatótanács bármennyire fájlalta is, hogy az iskolai díjak emelésével a tanítató szülőknek újabb megterhelésben lesz részük, mégis kénytelen volt a parancsoló szükség előtt meghajolni, mert az ellenkező eljárás helyrehozhatatlan hiányok elé állítaná a közpénztárt és az internátusokat. Ezért abban a reményben fogadta el a gazdasági választmány által javasolt emeléseket, hogy a drágulásnak a békésebb viszonyok visszatérével várható megszűnésével kapcsolatban a díjaknak a mai mértékére lehet lesz újból visszatérni.

Az egyházkerületi tanács az iskolai díjak megállapítására nézve az igazgatótanács előterjesztése értelmében határoz, azt indokainál fogva elfogadja és megerősíti.

8. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa Sárospatakon 1940. június hó 21-én tartott gyűlése 116. sz. jegyzőkönyvi pontjával jelentést tesz egyházkerületünknek a Szolnoki Jármy családi alapítványról.

Jármy Elek Laskod-i, Szabolcs vármegyei földbirtokos nővérevel Jármy Ilonával öröklési szerződést kötött, amelyben egymást túlélés esetére kölcsönösen örökössé neveztek meg, mindkettőjük elhalálása esetére pedig egész vagyonukra örökösül — bizonyos hagyományok kiadása után — örökösül a sárospataki ref. főiskolát, illetve a főiskola által kezelendő Szolnoki Jármy családi alapítványt teszik akként, hogy „Az alapítvány jövedelméből a Szolnoki Jármy család arra szoruló és arra igényt tartó ref. válásban nevelt gyermekei lesznek tanulmányi segélyben részesítendőek és akként, hogy elsősorban a legjobb bizonyítványokkal rendelkezők közül legyen segélyezve annyi tanuló, amennyinek a

szerény neveltetésére a jövedelmekből és kamatokból közép-, esetleg főiskolai tanulmányaik befejeztéig telik, egyébként a kiválasztás joga a sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsát illesse.“ Jármy Elek Laskodón 1940. március 2-án elhunyván, hagyatékára az öröklési eljárás megindult és a hagyatéki tárgyalás Kisvárdán 1940. június 3-án tartatott meg a közjegyző előtt. A megjelent érdekeltek mind elismerték az öröklési szerződésnek a szabályszerűségét és érvényességét, ellentétes vélemény vagy követelés nem támasztatott s ezért a közjegyző előtt kötött hagyatéki egység értelmében a Jármy Elek hagyatéka teljesen az öröklési szerződésnek megfelelőleg adatik majd át a járásbírótság által Jármy Ilona részére, azonban a főiskola kezelésében létesítendő Szolnoki Jármy alapítvány utóöröklési jogával terhelt, amely a hagyatékhoz tartozó ingatlanokra telekkönyvileg is biztosítatik. A hagyatékhoz 94 hold mezőgazdasági ingatlan tartozik Laskod, Petneháza és Nyirkércs község határában s ugyanennyi lesz majd Jármy Ilona elhunytja esetén az ő hagyatéka is. A gazdasági választmánynak az alapítvány elfogadására vonatkozó nyilatkozatát úgy az ügyvezető lelkészi gondnok, mint az egyházkerületi elnökség megerősítette és a gazdasági választmány elnöke ennek a birtokában képviselte a leendő alapítványt a hagyatéki tárgyaláson. Jármy Elek az 1870-es években Sárospatakon jogászkodott, a Szolnoki Jármy család a XVII. sz.-tól kezdve századokon át küldte fiait a sárospataki ősi kollégiumba, bizonyára ez a körülmény inspirálta a végakaratot.

Az igazgatótanács kegyelettel gondol az elhunyttra s tisztelettel és elismeréssel az élő alapítóra, akik, miután leszármazókkal nem áldotta meg őket az Isten, leszármazóikká avatták ez alapítással a Szabolcs vármegyei régi jeles Jármy család minden ivadékát, akiknek — bár ez a végintézkedésből nem tűnik ki világosan — bizonyára a sárospataki ref. főiskolában, ennek hagyományos szellemében való nevelését és itten való segítélyezését tűzték ki az alapítvány céljául, mert e nélkül nem sok értelme lenne annak, hogy a főiskola kezeljen egy olyan alapítványt, amelynek a jövedelmét nem kizárólag Sárospatakon tanuló vagy itt tanult, de főiskolai tanulmányaikat máshol folytatni kénytelen ifjak élvezik. Ezért az Igazgatótanács felhívja a gazdasági választmány elnökét, hogy alkalmas és tapintatos formában kísérelje meg az élő alapítónak olyan irányú megkeresését, hogy tegyen abban a vonatkozásban világos nyilatkozatot, valamint arra nézve is, hogy csak a fiágon származó, vagyis Jármy nevet viselő családtagokat, vagy pedig a leány ágon származókat is kívánták-e a végintézkedésben kedvezményezni.

Az egyházkerületi tanács a jelentést tudomásul veszi s a maga részéről is a hálás kegyelet érzését juttatja kifejezésre az elhunyt és tiszteletét, elismerését az élő alapítványtevő iránt, a tett intézkedéseket jóváhagyja

s a továbbiak megtételére az előterjesztés értelmében a főiskolai igazgatótanácsot, illetőleg a gazdasági választmányt fehívja.

9. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1940. június hó 21-én tartott gyűlése 29. sz. jegyzőkönyvi pontjában elfogadásra ajánlja az egyházkerületnek a theol. akad. kar azon javaslatát, amellyel a kormányzati szabályzatnak azt a paragrafusát, amely eddig 2 évesnek mondotta ki a theol. akad. igazgató működési idejét, módosítani akarja azzal, hogy a főiskolai igazgatási ügyvitel szempontjából ez az idő 4 (négy) évre, 2—2 évi ciklusra emeltessék fel.

Az egyházkerületi tanács az igazgatótanács előterjesztésére a javaslatnak helyt ad; eszerint a kormányzati szabályzat idevonatkozó paragrafusa a következőképpen módosul:

„A theol. kar és az akadémiai szék élén a theol. akadémiai igazgató áll, aki 4 (négy) tanévre a theol. rendes tanárok közül a theol. tanári testület által választatik.“

10. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa Sárospatakon 1940. június hó 21-én tartott gyűlése 100. sz. jegyzőkönyvi pontjával a légoltalmi rendeletek tárgyában tesz előterjesztést.

A gazdasági választmány előadja, hogy az összes hazai felekezeti középiskolákat és főiskolákat súlyos probléma elé állították a legújabbban hozott légoltalmi rendeletek. Ezek szerint minden iskola, amelyben a tanulók száma 250 tanulón felül van, minden 50 ágynál nagyobb befogadó képességű internátus, továbbá minden étkezőhelyiség, amelyben nincs ugyan 50 férőhely, de az egyidőben bejáró, illetve bent tartózkodók létszáma közepes napi forgalom mellett a 200-at meghaladja, II. csoportbeli épületként kezelendő s mindezek a II. csoportbeli épületek a légoltalmukról önállóan tartoznak gondoskodni. E rendelkezések alá esik a főiskolában: a kollégium épülete, a Kis-internátus, a Tápintézet az angol- és humán-internátus. A legfontosabb és legrágább védelmi berendezésekkel, a törmelék-, gáz- és szilánkbiztos ú. n. TGS. végleges óvóhellyel egyedül a humán-internátus van ellátva. A kollégiumban szükségóvóhelyként egyelőre a főépület déli szárnya alatti pincék vannak kijelölve, a Kis-internátusban erre alkalmas helyiség nincs, a tápintézetben az ott étkező 300 diák számára pedig szintén nincs, az angol-internátusban az alagsori helyiségek legfeljebb szilánkbiztosak, azonban sem nem gázbiztosak, sem nem törmelékbiztosak. A fennálló rendeletek szerint mindezeket az épületeket el kell látni négy ütemben (sajnos a rendelet nem mondja meg, hogy egy ütem alatt mennyi idő értendő, csak a

rendeletek összefüggéséből lehet következtetni, hogy egy ütem alatt egy év értendő, s hogy tulajdonképen már a második ütemben vagyunk benne, vagy kellene benne lennünk) végleges TGS. óvóhelyekkel s minden ehhez szükségeset (tűzoltó, egészségügyi és helyreállítási felszereléssel. Teljesen az előírásnak megfelelő óvóhelyeknek a létesítése és felszerelése magában a kollégiumban 600 fő részére cca. 300.000 P-be kerülne, a tápintézetben 300 fő részére 150.000 P-be, a Kis-internátusban 300.000 P-be, az angol-internátusban 60.000 P-be, összesen tehát 540.000 P-be. A kollégiumban az összes pincéknek az átalakításával s megfelelő megerősítésével kétségtelenül olcsóbban lehetne az óvóhelyeket véglegesen kiképezni, de ez semmi szín alatt nem volna olyan tökéletes, mint az új óvóhelyek s bár erre nézve pontos számítást végképen nem lehetne végezni, ez is bizonyára bele kerülne legalább 100.000 P-be. A tápintézetre nézve úgy lehetne megoldani a kérdést, hogy háború esetén az étkezés 200-asnál kisebb csoportokban történék, a kis-internátus- és a konviktusban bentlakók részére pedig egy teljesen új külön óvóhely létesítenék cca. 30.000 P költséggel, végül az angol-internátus részére 2 drb. egyenként 60 személyes új szabályos óvóhely építenék összesen cca. 60.000 P költséggel. Természetesen mindezekre csak abban az esetben kerülne sor, hogy ha a főiskola a reánk következő közeli időkben azt volna kénytelen látni, hogy a kormányzat és a légvédelmi közigazgatás a kiadott rendeletekben kontemplált s a magyar közfelfogás szerint a mi szegényes gazdasági életünk számára kibírhatatlan terheknek a megvalósítását komolyan erőszakolja. A gazdasági választmány a kollégiumra vonatkozólag 1940. március 1-i üléséből azt javasolja, hogy mielőbb építtessék meg legalább azoknak a személyeknek az oltalmára, akik még egy háborúval esetleg vele járó tanítási szünet idején is a kollégiumban kénytelenek tartózkodni, egy 20—30, személy befogadására alkalmas TCS óvóhely abban a pincerészben, amely a Kórus-terem alatt fekszik. Egyébként a főiskola részéről az I. ütemben előírt intézkedések javarésze megtörtént, t. i. készenlétben vannak az elsőtétítési berendezések, megtörtént a padlások lomtalanítása, az egészségügyi felszerelések a kórházunk útján biztosítva vannak s a tűzoltó felszerelésből is a megfelelő számú kézi fecskendők beszereztek s az ideiglenes óvóhelyül szolgáló pincék is elláttattak világítási felszereléssel és ülőhelyekkel. A légoltalmi rendeletek szerint a II. csoportbeli épületeknél kell lenni első sorban egy légoltalmi vezetőnek és helyettesének, továbbá a légoltalmi vezető által kinevezett légoltalmi parancsnoknak s helyettesének. Minthogy ezeket a személyeket a hatósághoz be kellett jelenteni, légoltalmi vezetőként dr. Trócsányi József, az ő helyettesül Tárczy Árpád és dr. Zsiros József, légoltalmi parancsnokul dr. Ujszászy Kálmán, helyettesként dr. Szabó Ernő jelentettek be. A légoltalmi vezetőnek és légoltalmi parancsnoknak a megnevezése az ügyvezető lelkészi gondnok úr tudomásával történt. Az

ide vonatkozó számos rendeletben előírt végrehajtási szervezetnek a kiépítése is megtörtént, az előírást megközelítő légoltalmi terv és honi légvédelmi készültségi terv is elkészült s főleg csak a költségvetési fedezet hiányán múlik, hogy az egész vonalon biztosítottak mondhatnánk a légoltalmi berendezéseknek a rendeletekben a II. ütemre nézve előírt fokát. Az előadó utal a honvédelemről szóló 1939. II. tc. 189. §-ára, amely szerint két hónapig terjedő elzárással büntetendő cselekményt képez, ha a tulajdonos az óvóhely elkészítéséről és a házi légoltalmi őrség felszereléséről a hatóság által megszabott idő alatt nem gondoskodik.

Igazgatótanács a jelentést tudomásul véve, felhívja a gazdasági választmányt, hogy az összes iskolai épületeknek légoltalmi szempontból számbajöhető pincéit építészmérnökkel vizsgálta meg s annak szaktanácsait alapulvéve, készítse elő a törvényes rendeletek által előírt légoltalmi óvóhelyeknek a fokozatos kiépítését s erre a célra már az 1940—41. iskolai évre megfelelő összegeket állítson be a költségvetésbe. Igazgató tanács továbbá ezt a határozatot felterjeszti az egyházkerületi tanácsüléshez nemcsak azért, mert súlyos, szinte kiszámíthatatlan költségeket jelentő, a főiskola minden más kulturális szükségletét háttérbe szorító, sőt esetleg a főiskola tőkeerejét is megrendítő építkezésekről van szó, hanem azért is, mert ez a kérdés elvi jelentőségű az összes hazai ref. középiskolák szempontjából s meggondolás tárgyát képezheti az is, vajjon nem kellene-e a V. K. M.-hez felterjesztéssel fordulni a kérdésnek az egyetemes újra rendezése szempontjából. Mert nem lehet sem irreálisnak, sem hazafiatlannak mondani azt a felfogást sem, amely szerint az összes középiskolákban létesítendő óvóhelyek építésével felmerülő sok milliós költséget inkább új iskolák vagy internátusok építésére kellene fordítani, mint a föld alá pincékbe beépíteni, valósággal betemetni, viszont háború esetén pedig, amikor a városokban fekvő középiskolákban, éppen a városoknak a nagyobb veszélyeztetettsége miatt úgysem folyhat nyugodt tanítás, inkább szüneteltetni kellene a tanítást.

Az egyházkerületi tanács a légvédelem tárgyában tett eddigi intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul veszi, a továbbiakra nézve egyetemes intézkedés tétele végett sürgős felterjesztést tesz az egyetemes konventhez. Sárospatak hadászati szempontból jelentéktelen; saját anyagi erejéből a rendeletek követelte intézkedéseket teljesíteni nem képes; esetleg helyzeténél fogva más csoportba helyeztessék és ha anyagi erejét még a kisebb költségbe kerülő építkezések is felülhaladják, államsegélyre van szüksége a légoltalmi építések valószínűsítésére.

11. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1940. június hó 21-én tartott gyűlése 27. sz. jkvi. pontjából jelentést tesz a theol.

akadémián dr. Ujszászy Kálmán theol. akad. r. tanár vezetése alatt folyó faluszemináriumi munkáról (I. Melléklet!). A faluszemináriumi munkánál a nevelői cél mind a leendő lelkipásztori, mind a népi nemzeti szolgálat tudatosabb és alaposabb végezhetőse szempontjából ezen az éven is kidomborodott. Az igazgatótanács elismerését fejezte ki a faluszeminárium ezévi munkája felett, különösen kiemelve dr. Ujszászy Kálmán vezető tanár avatott és lan-kadatlan buzgalmú munkáját.

Az egyházkerületi tanács az igazgatótanács jelen-tése alapján elismeréssel veszi tudomásul a faluszemi-nárium ezévi munkáját, dícsérettel emelve ki mind a munkában lelkesedéssel résztvevő ifjúság tevékenységét, mind dr. Ujszászy Kálmán theol. tanárnak a lelkipász-tori szolgálat minél áldásosabb végezhetőse szempontja által irányított vezetését. Jelen határozatát egyetemes konventünk elé terjeszti.

12. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1940. június hó 21-én tartott gyűlése 26. sz. jkvi pontjával jelentést tesz arról a gyakorlati munkáról, amelyet a theol. akadémiai ifjúság körében és velők az ő gyakorlati kiképzésük szempontjából végez dr. Szabó Zoltán, főiskolai lelkész és a gyakorlati theológia tanára, valamint 1940. szept. hó 1-től kezdve néhány óraszámra nézve az ő helyet-tese, Darányi Lajos, sárospataki lelkipásztor, mint megbizott elő-adó. Az igazgatótanács nagy elismeréssel állapítja meg, hogy a helyettesítés nem hozott be törést a gyakorlati munkaágakba való bevezetésbe (bibliaköri vezetői előkészítés; igehirdetési gyakorla-tok; belmissziói gyakorlatok; szórvány- és tanyamisszió stb.), a jelentést tudomásul veszi és köszönettel mond a családmmisszióban résztvevő sárospataki családoknak.

Az egyházkerületi tanács az igazgatótanács elő-terjesztése alapján megnyugvással vesz tudomást arról a gyakorlati munkáról, amely a sárospataki theol. aka-démiában céltudatosan és nagy intenzitással folyik theo-lógusaink gyakorlati kiképzése érdekében; a munka vezetői: dr. Szabó Zoltán gyakorlati theol. tanár és Da-rányi Lajos sárospataki lelkipásztor, megbizott theol. elő-adó iránt a legteljesebb elismerését fejezi ki és a maga részéről is szívesen mond köszönetet azoknak a csalá-doknak, amelyek a családmmisszió munkájában részt-vesznek.

13. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1940. június 21-én tartott ülésének 25. jkvi pontjában foglalt határozatával fel-terjeszti dr. Marton János theol. internátusi igazgatónak a theol. internátus 1939/40. évi életéről szóló jelentését. Az igazgatótanács

örömmel és megelégedéssel vette tudomásul a jelentést s teljes elismerését nyilvánította afelett az ifjúságot rendhez, fegyelemhez szoktató, kötelességteljesítésre és az anyaszentegyház hűséges szolgálatára nevelő munka felett, amelyet az igazgató az internátus lakói között végez. Az igazgató javaslatára az igazgatótanács elhatározta továbbá, hogy folytatja az internátusba népies szöttek ágytakarók további beszerzését s megvalósítja a kis áhitatterem régóta eltervelt berendezését.

Egyházkerületi Tanács a jelentést örvendetes tudomásul veszi és dr. Marton János internátusi igazgatónak kiváló működéséért legteljesebb elismerését nyilvánítja. A javasolt ágytakaró beszerzések és a kis áhitat terem berendezésének az ügyét a gazdasági választmány figyelmébe ajánlja azzal, hogy amennyire a mostani nehéz viszonyok engedik, igyekezzék ezt a kérdést is a megvalósítás stádiumába juttatni.

14. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa jelenti 1940. június 21-én tartott ülésének 103. jkvi. pontjában foglalt határozatával, hogy a főiskola megvásárolta az egykor Kolozs Dániel theol. tanár által épített, a Kazinczy u. 35. sz. alatt fekvő házat dr. Macsatay Józsefnétől 19.500 P-ért. A nagyobb javításokkal és a vételi illetékekkel együtt a vétel kb. 22.000 P-s tőkebefektetést jelent. Az adásvételi szerződést az ügyvezető lelkészi gondnok és az egyházkerületi elnökség is megerősítette.

Egyházkerületi tanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

15. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa jelenti 1940. június 21-én tartott ülésének 108. jkvi. pontjába foglalt határozatában, hogy a főiskola a Mudrány-birtokhoz tartozó Faragószállás nevű rétet, amelyet már hosszú évek óta kisbérletek útján hasznosít, e bérleteknek 1939. december 31-ével történt lejáratá folytán bérbeadta a régi bérlőknek változatlan feltételek mellett újabb három évre 1940—1942. évekre azzal a módosítással, hogy a pénznetáni bekövetkezhető értékváltozására tekintettel kikötötte, hogy a pengőben kikötött bérösszeg minden 20 P-je helyett jogosítva van a főiskola 1 q búza mindenkori árát követelni. A haszonbérleti szerződést az ügyvezető lelkészi gondnok és az egyházkerületi elnökség jóváhagyta.

Tudomásul szolgál.

16. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1940. június 21-i ülésének 90. sz. jegyzőkönyvi pontjában foglalt határozatával jelenti, hogy dr. Egey Antal tanítóképzőinté-

zeti igazgatónak az egyházkerülettől három évre nyert igazgatói megbízatása a mostani iskolai évvel lejárt s minthogy nevezett az ő igazgatói megbízatásához fűzött reményeket teljes mértékben valóraváltotta, őt az igazgatótanács a tanári kar meghallgatásával E. T. V. tc. 108. §-a értelmében folytatólagosan két évre igazgatónak megválasztotta s a választást megerősítés céljából az egyházkerülethez terjeszti fel. Jelenti továbbá az igazgatótanács, hogy a megerősítésig megbizta dr. Egey Antalt továbbra is az igazgatói teendők ellátásával.

Egyházkerületi tanács dr. Egey Antalnak a sárospataki tanítóképzőintézet igazgatójává két évre történt megválasztását megerősíti.

17. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa felterjeszti megerősítés céljából 1940. júniusi ülésének 62. jkvi pontjába foglalt azt a határozatát, amely szerint a gimnázium angol tagozatának a növendékei az angol nyelvi érettségi alkalmával ezentúl 10 P külön érettségi díjat tartoznak fizetni a görög nyelvből érettségit tett ifjaktól már régóta szedett 10 P külön érettségi díj analógiájára.

Egyházkerületi tanács az igazgatótanács javaslatát határozati erőre emeli.

18. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa a gimn. szék javaslata alapján 1940. június 21-iki ülésének 46. jkvi pontjába foglalt határozatában javasolja, hogy Hegyi József latin-magyar-görög szakos rendes tanár, aki most a latin-görög szak rendes tanára s hajlandó a latin-magyar tanszékre átmenni, minősíttesék át a latin-magyar tanszékre. Igazgatótanács ezt a javaslatot azzal indokolja, hogy ez átminősítés révén a gimnáziumnak két képesített görög tanára lesz, amire szükség van azért, hogy ha az egyik tanár működésében valami okból fennakadás áll be (betegség, katonai behívás stb.), a görög nyelv tanítása akkor is megoldható legyen.

Egyházkerületi tanács hozzájárul ahhoz, hogy Hegyi József latin-magyar-görög szakos rendes tanár, akit az egyházkerületi közgyűlés 1938. szeptember 1-től kezdődőleg rendes tanárrá való kinevezésre terjesztette fel a miniszteri kinevezéstől függő latin-magyar tanszékre, rendes tanári jogainak 1938. szeptember 1-től való épségben tartása mellett, 1940. szeptember 1-től kezdve minősíttesék át a fizetéskiegészítő államsegéllyel egybekötött s üresedésben levő latin-magyar tanszékre s ehhez az elnökség útján a V. K. M. úr hozzájárulását kéri.

Hegyi Józsefnek az átminősítése folytán a latin-görög tanszéknek a betöltése iránt az egyházkerületi közgyűlés fog külön határozatban intézkedni.

19. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanács 1940. június 21-iki ülésének 41. jkvi pontjába foglalt határozatában jelenti, hogy a gimnáziumban most aktuálisvá vált állandó igazgató választással kapcsolatban elkerülhetetlenné vált egy új tanszéknek a szervezése a főiskola költségén. Ugyanis az igazgató lefoglal egy fizetéskiegészítő államsegéllyel egybekötött tanszéket, de azt igazgatói teendői miatt nem láthatja el, a jelen esetben tehát Tárczy Árpádnak gimnáziumi igazgatóvá való választása folytán egy latin-történelem tanszéket. A jövőben pedig igazgató változás esetén ez a tanszék mindig olyan szakos tanárral lesz betöltendő, aminő szakcsoporton a megválasztott új igazgató van. Az előjáróság és az egyházkerületi elnökség előzetesen hozzájárulván ehhez, a latin-történelem tanszékre pályázatot hirdetett, amelynek alapján az igazgatótanács az állásnak rendes tanárral való betöltésére nézve az egyházkerületi közgyűléshez tesz egyidejűleg javaslatot.

Egyházkerületi tanács az elnökségnek és az igazgatótanácsnak az intézkedését jóváhagyólag tudomásul veszi.

20. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1940. június 21-iki ülésének 39. sz. jkvi pontjában foglalt határozatában jelenti, hogy a gimnázium igazgatójává a tanári kar meghallgatásával az 1938/39. és 1939/40. iskolai években kifogástalan hűséggel és nagy ráteremtséggel működő Tárczy Árpádot választotta meg másod ízben is s kéri ennek a választásnak a megerősítését az E. T. V. tc. 108. §-a, illetve ennek helyébe lépett XI. t. c. 10. §-a alapján.

Egyházkerületi tanács a Tárczy Árpád eddigi két-éves gimn. igazgatói munkásságának a teljes elismerése mellett, az ő igazgatóvá történt megválasztását megerősíti s megállapítja, hogy az ő igazgatói megbízatása tanári szolgálatának az egész időtartamára szól.

21. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa jelenti 1940. június 21-én tartott ülésének 57. jkvi pontjába foglalt határozatában, hogy a tanári kar meghallgatásával Palumbo Gyulát 6 évre (1940/46.) a gimn. humán internátus igazgatójává választotta s kéri a választás megerősítését.

Egyházkerületi tanács a választást megerősíti.

22. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1940. június 21-iki ülésének 43. jkvi pontjában foglalt határozatával jelenti,

hogy a gimnáziumban az új középiskolai törvény, az 1934. XI. t. c. 12. §-ának végrehajtási utasítása szerint a 13 osztályban (8 rendes és 5 párhuzamos) az angol tagozattól eltekintve, amelynek az állammal kötött egyezmény szerint meg van a maga külön státusa, ma az igazgatón, vallástanáron és testnevelő tanáron kívül 19, összesen tehát 22 tanszéknek kellene lennie, amivel szemben ma csak 16 rendes és 1 helyettes tanári állami fizetéskiegészítéssel ellátott tanszék, összesen tehát 17 államsegélyes tanszék van szervezve. E tanszékeken levő tanárok által elláthatatlan óráknak az ellátása eddig óraadó és helyettes tanárok által történt, ami azonban igen sok tekintetben hátrányos s most még az is megnehezíti a helyzetet, hogy az ebben az évben kelt V. K. M. rendelkezése értelmében ma már a helyettes tanárokat sem lehet két-három évnél tovább függő helyzetben tartani. A gimnázium az igazgatótanácson és az egyházkerületen keresztül már a múlt évben kérte 6 új tanszékhez fizetéskiegészítő államsegélynek a kieszközölését, de eddig sikertelenül. Ezért az igazgatótanács javasolja 1940. szeptember 1-től kezdve szakcsoporthoz nem kötve 3 rendes tanári tanszék szervezését úgy, hogy azokra elsősorban segélydíjas vagy helyettes tanárok alkalmazandók s csak a főiskolában töltött segélydíjas vagy helyettes tanári szolgálat után kerülhet a sor e tanszékeken alkalmazottaknak rendes tanárokká való választására, amikor már kialakult, hogy milyen szakos rendes tanárokrá van szüksége a gimnáziumban.

Egyházkerületi tanács hozzájárul ahhoz, hogy a sárospataki gimnáziumban az 1940. év szeptember 1-től kezdve 3 új tanszék szervezesség az előterjesztésben részletezett módozatok mellett.

23. A sárospataki református főiskola igazgatótanácsa 1940. június 21-iki ülésének 42. jkvi pontjába foglalt határozatában jelenti, hogy a gimnázium igazgatója még 1939. május 21-én, az egyházkerületi elnökség és a főiskolai gondnokság utasítására megokolt memorandumot terjesztett fel a püspök úr útján a V. K. M. úrhoz, amelyben a gimnázium részére 6 fizetéskiegészítő államsegéllyel ellátott tanszék felállításához való hozzájárulást kért. Erre válasz nem érkezett valószínűleg azért, mert a gimnáziumnak ez irányú kérését háttérbe szorította az egyidejűleg kérelmezett és illetékes helyen kilátásba is helyezett dologi államsegély a gimnáziumi épület további építésére. Közben azonban a dologi államsegély kihagyatott az állami költségvetésből s nem nyert megoldást a tanszékek ügye sem, holott a 18 osztályban törvényszerint előírt 22 tanszék helyett ma voltaképpen csak 17 tanszék van szervezve. Ezért a gimnázium igazgatója 1940. május első felében a püspök úr útján újból kérte a V. K. M. urat, hogy a változott viszonyok között ha nem is 6, de legalább 3 tanszéknek a felállí-

tásához adjon 1940. szeptember 1-től kezdve fizetéskiegészítő államsegélyt.

Egyházkerületi tanács a sárospataki gimnáziumban mulhatatlanul szükségesnek tartja legalább 3 új tanszéknek fizetéskiegészítő államsegéllyel való megszervezését, mert 13 gimnáziumi osztály és 16 rendes tanári tanszék mellett gyakran változó 5—6 óraadó és helyettes tanárnak az alkalmazása feltétlenül károsan befolyásolja a tanítási menet zavartalanságát és eredményességét. Ezért a maga részéről szintén felkéri az egyházkerületi elnökséget, hogy tegyen meg minden lehető 3 tanszékhez fizetéskiegészítő államsegélynek a kieszközlésére.

24. A sárospataki református főiskola igazgatótanácsa jelenti 1940. június 21-iki ülésének 61. jkvi pontjába foglalt határozatával, hogy a cambridgei egyetem és a budapesti angol követség hozzájárulásával a gimnázium angol tagozatában angol vizsgáztató központ alakult Szabó Gyula angol-internátusi igazgató elnöklésével, amelyen a „Certificate of Proficiency in English” c. bizonyítványt lehet megszerezni. Ez nem képesít ugyan egyetemre csak érettségi bizonyítvánnyal együtt, de e nélkül is nagy gyakorlati jelentősége van (bankok, vállalatok előnyben részesítik az ilyen bizonyítvánnyal rendelkezőt), s emelné főiskolánk erkölcsi súlyát és hírnevét, annyival inkább, mert ilyen vizsgáztató központ külföldön is csak Rómában és Hamburgban van. Anyagi megterhelést ez a főiskolára nem jelent, mert a költségeket a vizsgára állók viselik.

Egyházkerületi tanács a jelentést örvendetes tudomásul veszi.

25. A sárospataki református főiskola igazgatótanácsa jelenti 1940. június 21-én tartott ülésének 102. jkvi pontjába foglalt határozatában, hogy a főiskola megvásárolta néhai dr. Kun Zoltán örököseitől a Vay-utca 4. sz. alatti 720 □-öles házas beltelket 16.000 P-ért. Vételi illetékkal s a nagyobb javítási költségekkel együtt a befektetés kb. 21.000 P-re fog rugni. Az adásvételi szerződést az ügyvezető lelkészi gondnok és az egyházkerületi elnökség is megerősítette.

Egyházkerületi tanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

26. A sárospataki református főiskola igazgatótanácsa jelenti 1940. június 21-iki ülésének 101. jkvi pontjába foglalt határozatában, hogy a főiskola 15.000 P-ért megvásárolta dr. Révész Menyhért járás-orvostól a Kossuth-utca 20. sz. alatt fekvő házat. Vételi illetékekkel és az első karbahozási költségekkel együtt a ház összesen 16.329 43 P-be került és abba a következő alapok pénzei fektettek be: 10/20-ad részben az Ösztöndíjpénztár valorizációs

alapja 8.164.72 P, 1/20-ad részben az Amerikai Ref. alapítvány 816.47 P, 1/20-ad részben a Pataki Öreg Diákok alapítványa 816.47 P, 5/20-ad részben a Rothermere alapítvány 4.082.26 P, 1/20-ad részben a dr. Csengery—Gönczy alapítvány 816.47 P, 1/20-ad részben a Szoboszlay-alapítvány 816.47 P és 1/20-ad részben a Tisztviselői nyugdíjalap 816.47 P összegben. Az adásvételi szerződést az ügyvezető lelkészi gondnok és az egyházkerületi elnökség is jóváhagyta.

Egyházkerületi tanács a jelentést tudomásul veszi.

27. Edelényi Árpádné sz. Szücs Gizella szalaszendi földbirtokos kérvényt nyújt be az egyházkerületi tanácshoz, amelyben azt kéri, hogy egyházkerületi tanácsunk 1939. évi október hó 10-én a szalaszendi egyház adókulcsának megjelölése tárgyában hozott határozatát vegye újból elbírálás alá, illetve a szerinte fennforgó azt a tévedést tisztázza, hogy az egyházkerületi tanács 1939. október 10-iki határozatában a szalaszendi egyház újabban elhatározott adókulcsának megerősítésénél csak 1 P fejadót és 30 százalékos egyházi pótdadót vett figyelembe, holott a szalaszendi egyház helyesen 1 P-ös fejadót, 10 százalékos egyházi és 30 százalékos iskolai, összesen tehát az állami adónak 40 százalékos pótléka mellett határozta meg az adókulcsot, kérte ennek figyelembevételét, valamint anak is megállapítását, hogy ez a megállapított új adókulcs csak az 1939. egyházi adóévre, avagy pedig ezután minden évben fog alkalmaztatni.

Egyházkerületi tanács megállapítja, hogy 1939. október 10-iki határozatánál tévedés nem forog fenn, miután ezen tanácsülés hivatalos jegyzőkönyve szerint is az egyházkerületi tanács a szalaszendi egyház által felterjesztett egyházközségi határozatok szerint helyesen az 1 P személyi és az állami adónak 10 százalékát jelentő egyházi és 30 százalékát jelentő iskolai adó megállapítását vette az újadókulcsot megerősítő határozatában figyelembe és az is magától értetődik, hogy ez a bevezetett új adókulcs nem egy egyházi évre, hanem rendes adókulcsként lesz alkalmazva annak esetleges újabbi megváltoztatásáig.

Jogában áll azonban kérvényező földbirtokosnának, illetve az egyházközség híveinek, amennyiben az újabb adókulcs a viszonyok változásával elbírhatatlannak mutatkoznék, annak megváltoztatását az egyházközség előtt törvényes alakban kezdeményezni.

28. Az alsózempléni egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett Szerencs politikai község mint ajándékozó és a szerencsi ref. egyház, mint megajándékozott között Szerencsen 1939. június hó 16. napján megkötött aján-

dékozási szerződést, amely szerint Szerencs politikai község telekkönyvezetlen köztér ingatlanából 1068 □-öl területű részt oly kikötés mellett ajándékoz a nevezett ref. egyháznak, hogy az egyház a műemléket képező templomának díszesebb környezete céljából ezt a területet fásítsa be és parkírozza, viszont az egyház a tulajdonát képező 740. hrsz. ingatlanából 12 □-öl területet ellenszolgáltatás nélkül utcarendezés céljaira a politikai községnek engedjen át.

Egyházkerületi tanács Szerencs politikai község mint ajándékozó és a szerencsi ref. egyház, mint megajándékozott között 1939. június hó 16. napján kötött ajándékozási szerződést, a politikai községközi célt szolgáló ezen áldozatkész magatartásának elismerése mellett jóváhagyja és megerősíti, az egyházmegye tanácsa által is kiemelt azzal a hozzáfűzéssel, hogy a szerződés mellettlétét képező vázrajz is alakszerűen lesz kiállítandó.

29. Az abaúji egyházmegyei közgyűlés saját jóváhagy határozata kapcsán felterjeszti a gönci ref. egyházközség azon határozatát megerősítés véget, amelyben most nevezett egyházközség harmadik iskolájának és tanítói lakás építése céljaira, amelyhez már 10.000 P államsegélyt kapott 4.000 P, azaz négyezer pengő kölcsönnek a felvételét határozta el, amelyet a Gönczi Takarékpénztártól az egyházi ingatlanok jelzálogául lekötése mellett óhajt felvenni, fedezetül a régebbi adóhátrálékokat, esetleges rendkívüli adót és a tanítók lakbérét jelöli meg.

Egyházkerületi tanács a gönci ref. egyházközség harmadik iskolájának és tanítói lakása építési céljaira törvényszerű alakban elhatározott 4.000 P, azaz négyezer pengő jelzálogi kölcsön felvételét tárgyazó elhatározását jóváhagyja azzal, hogy a kölcsön felvétele előtt az az adóhátrálékosok jegyzéke, esetleg a rendkívüli adóra vonatkozó határozat az egyházmegye elnökségének bemutatandó.

30. Az abaúji egyházmegyei közgyűlés saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett az ongai egyház megújított lelkészi díjlevelét.

Egyházkerületi tanács az egyházmegye határozata szerint is helyesnek tartja a megújított díjlevelbe a Kassán 1906. évi április hó 24—25-iki egyházmegyei közgyűlés határozatának megfelelően annak felvételét, hogy a 80 P munkaváltság a lelkésznek mindenképpen jár, tekintet nélkül arra, hogy a földjét bérbe adja-e, vagy házilag kezeli, miután ily különbség tételre a régi díjlevelét sem nyújt alapot.

E tárgyban való határozat végett az újított díjlevelet az egyházközség presbitériuma újabb határozata elé utalja.

De határozzon újból a presbitérium a 5. pont szerint a cselédek által fizetendő személypénz ügyében, amelyet az új díjlevél a régi állapot csonkításával elhagyni kíván, nemkülönben a 6. pont szerint az özvegy asszonyokat terhelő 68 fillér személyi adó ügyében, amely alól az özvegyeket a néh. Veres Tamás és neje alapítványa terhére kívánja mentesíteni és jelölje meg, hogy ez az utóbbi alapítvány milyen célt szolgál, így ez a tétel nem jelent-e szintén díjlevél csonkítást.

Ezenkívül szükségesnek mutatkozik az új díjlevélnek, vagy legalább az annak alapját képező presbitéri jegyzőkönyvnek az új díjlevélben személyes és állandó kötelezettséget vállalt, illetve azokkal megterhelt özv. Bárczay Lászlóné, Bárczay Zoltán, özv. Darvas Béláné, özv. Kóczán Györgyné, Zmeskál Zoltánné, Szalay János örököse, Munk Károly és Bodnár János egyháztaggal való aláíratása, akik örököseikre is kiterjedően kötelezzék magukat díjlevélbeni szolgáltatásokra.

Evégből a díjleveleket a felterjesztő egyházhoz visszaküldi.

31. A felsőzempléni egyházmegye közgyűlése saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés, illetve pártolás végett a gercselyi egyház, a szürnyegi leányegyház kérelmét, amelyek templom tatarozási terheik rendezése céljából az egyházi egyetemes közalaptól segélyt kérnek és pedig a gercselyi egyház 500 P, egyszersmindenkori, a szürnyegi egyház pedig 2.000 P egyszersmindenkori segélyt.

Egyházkerületi közgyűlés a segélyre ráúttal egyházak ezen kérelmét az egyetemes egyházi közalap intéző bizottságához a maga részéről is pártolóan felterjeszti.

32. A tornai ref. egyházmegyei tanács saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti a szilice-szádvárborsai egyházak kérelmét, amellyel az egyházközségek azon határozatának jóváhagyását kérik, hogy a lelkészlak újjáépítését a becsatolt költségvetés és terv szerint 11.799 P 70 fillér költséggel elhatározták és ugyancsak elhatározták ennek keresztülvitele céljából, hogy az egyházi ingatlanokra a Szilicei Hitelszövetkezettől 6.000 P, azaz Hatezer pengő kölcsönt vesznek fel. A költség többi részét a felajánlott egyházi közmunka és a lebontott régi anyag felhasználása fedezi.

Egyházkerületi tanács a szilice-szádvárborsai egyházak a becsatolt költségvetési terv szerinti lelkészlak újjáépítési és erre 6.000 P az egyházi ingatlanokra felveendő kölcsönre törvényszerű alakban létrejött elhatározását attól a feltételtől függően hagyja jóvá, hogy nevezett egyházak foglalkozzanak és törvényszerű alakban

tegyék határozat tárgyává azt is, hogy a felvenni szándékolt 6.000 P jelzálogos kölcsön fedezetéről, illetve törlesztéséről milyen uton kívánnak gondoskodni, milyen alap és forrás áll erre nézve rendelkezésre és hogy ez az összeg vagy annak egyrésze nem volna-e fedezhető esetleg rendkívüli egyházi adó fizetése útján.

Az e tárgyban hozott határozatot az egyházmegyei elnökséghez végleges jóváhagyás végett beterjesztendő.

33. A felsőborsodi egyházmegye saját jóváhagyó határozatával felterjeszti a varbói egyház kérelmét, amelyben a most nevezett egyház az iratokhoz mellékelt csereszerződést kívánja létesíteni Czakó Ferenc varbói lakossal, amely szerint az egyház a szerződésben megjelölt javadalmi földjéből 443 □ ölet ad Czakó Ferencnek cserébe utóbb nevezettnek 1028 □ öl területű ingatlanáért. A szabályszerűen meghozott egyházközségi határozatok a cserét az egyházra előnyösnek nyilvánítják.

Egyházkerületi tanács a varbói egyház és Czakó Ferenc egyháztag között Varbón 1939. március hó 26-án létesített és a nevezett egyház törvényszerű elhatározásán nyugvó, az egyházra előnyösnek mutakozó csere szerződését jóváhagyja és megerősíti.

34. A felsőborsodi egyházmegyei közgyűlés jóváhagyó határozata kapcsán fölterjeszti megerősítés végett a szendrőládi egyház módosított lelkészi díjlevelét. Az egyházmegye arra tekintettel, hogy az egyház tagjai nagyrésztben szegény emberek s mert a régi és új díjlevél értékénél a kongruás fizetés többletnek is figyelembe vétele mellett, nincs érték különbség, a módosított díjlevelet jóváhagyja.

Egyházkerületi tanács a szendrőládi egyház újított lelkészi díjlevelét az egyházmegyei közgyűlés által is ismertetett okokból, amelyre tekintettel díjlevélcsontítás lényegében nem mutakozik, jóváhagyja és megerősíti.

Több tárgy nem lévén, elnökség az ülést bezárja.

Hitelesítjük:

Miskolc, 1940. augusztus hó.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Farkas István
püspök.

Dr. Enyedy Andor
lelkészi főjegyző.

P. H.

Hitelesítők:

Pósa Péter
Kérészy Barna

Egyházkerületi tanácsülés tárgysorozata.

Jelenvoltak névsora.

1. Püspök bibliaolvasása és imádsága.
2. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnoki megnyitója.
3. Távollevők igazolása.
4. Napirendi elnöki bejelentés, időszerű kérdések felvetése.
5. Kolumbán György bevallási ive.
6. Gimnáziumi és liceumi segélydíjas tanárok fogadalmának szövege.
7. Iskolai díjak megállapítása.
8. Jelentés a Jármű-alapítványról.
9. A főiskolai kormányzati szabályzat egy pontjának megváltoztatása.
10. Légoltalmi rendeletek végrehajtása.
11. Jelentés a faluszemináriumi munkákról.
12. Jelentés a theol. ifjúság gyakorlati munkáiról.
13. Jelentés a theol. internátus 1939—40. évi életéről.
14. Jelentés a Krantz-féle ház megvásárlásáról.
15. Sárospataki iskolabirtok bérbeadása.
16. Dr. Egey Antal újból való megbízatása.
17. Angol érettségizők érettségi díja.
18. Hegyi József más tanszéken rendes tanársága.
19. Tárczy Árpád tanszéke helyére tanszék szervezése.
20. Tárczy Árpád állandó igazgatóvá választása.
21. Palumby Gyula internátusi igazgatóvá megválasztása.
22. Három tanszék szervezése Sárospatakon.
23. Három tanszék államsegélye Sárospatakon.
24. Vizsgáztató központ terve Sárospatakon.
25. Dr. Kun Zoltán-féle ház megvásárlása.
26. Dr. Révész-féle ház megvásárlása.
27. Edelényi Árpádné beadványa.
28. Szerencsi egyházközség adásvételi szerződése.
29. Gönc kölcsönügye.
30. Az ongai egyházközség lelkészi díjlevele.
31. Szürnyeg és Gercsely közalapi segélye.
32. Szilicei lelkészlak építés.
33. Varbói csereszterződés.
34. Szendrőlád módosított lelkészi díjlevele.

A tiszáninneri református egyházkerület 1940. évi november hó 28-án rendes közgyűlést tartott

Miskolcon, *Farkas István* püspök és *Farkasfalvi Farkas Géza* főgondnok elnökölete alatt.

Jelen voltak elnökségen kívül:

Az abaúji egyházmegyéből: Farkas Elek esperes, Téglássy András gondnok, Ujj Lajos, Medgyasszay András, Csabay István lelkészi; dr. Patay Sámuel, Tolnay Gyula, Szilágyi Gusztáv világi részről.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Pósa Péter esperes, báró Bottlik István gondnok, Várady Pál, Szakács Pál, Nagy József lelkészi; dr. Mikuleczky Gyula, dr. Korom Lajos, dr. Fekete Gyula világi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Janka Károly esperes, Hegedüs László, Verebélyi Dezső, Rozgonyi Sándor lelkészi; Hodossy Béla, Zombory Géza világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Tóth János esperes, Bónis Aladár gondnok, Veres Károly, Kövér Pál lelkészi részről.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Dobos Károly esperes, Tóth Dezső gondnok, dr. Nagy Sándor Béla, Kerekes Kálmán, Erdélyi Zoltán lelkészi részről.

A gömöri egyházmegyéből: Lenkey Lajos esperes, dr. Zehery István gondnok, Konkoly Thege István, Lipták István lelkészi; dr. Batta Pál, Baraxa Lajos, Báthory Andor világi részről.

A tornai egyházmegyéből: Kőszeghy Gábor esperes, Horváth Elemér gondnok, Lenkey Barna lelkészi részről.

Az ungi egyházmegyéből: Ujlaky Sándor esperes, Nyomárkay Sándor gondnok, Juhász Imre, Gencsy Béla lelkészi; Köszörü Károly, dr. Leskovits István világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: dr. Marton János, Román Ernő, Hubay Mihály, Szilva István, dr. Lengyel István, Janka Péter, dr. Magda Sándor, Kőműves Sándor lelkészi részről; dr. Kérészy Barna, Bernáth Aladár, dr. Trócsányi József, dr. barabási Kun József, báró Ragályi Balassa Ferenc, Tornallyay Zoltán, Fekete Miklós világi részről.

Mint tanárképviselők: dr. Mátyás Ernő a sárospataki theol. akadémia, Tárczy Árpád a sárospataki gimnázium, Porcs Kálmán a miskolci Lévy József gimnázium, vitéz Domokos György a miskolci Tóth Pál leánynevelő intézet, dr. Egey Antal a sárospataki tanítóképző-intézet képviselőjében.

Mint tanítóképviselők: Fiedler István, vitéz Nyitray Károly, Gööz Pál, Lovász Bertalan.

Mint jegyzők: dr. Enyedy Andor főjegyző, Nádházy Bertalan, Kiss József lelkészi részről; dr. Horváth Zoltán főjegyző, dr. Idrányi Béla, dr. Farkasfalvi Farkas Ábrahám világi részről.

Mint egyházkerületi missziói előadó: Svingor Jenő.

Mint a népiskolai tanügyi bizottság előadója: Dr. Komjáthy Aladár.

Mint egyházkerületi tisztviselők: Dr. Tolnay Ferenc ügyész, Illyés Bertalan püspöki titkár, Pónus Lajos pénztárnok.

1. Közgyűlés tagjai eléneklik a XC. zsoltár első versét. Farkas István püspök a CXXIV. zsoltár 2—8. verseit olvasta fel, majd buzgó imádságban amelte Istenhez a közgyűlés tagjainak magasztaló, a szabadulás újabb csodájáért hálátadó, bűnbánó érzéseit, adventi várakozásokkal teljes könyörgését, a Szentlélek ajándékáért, ihletéseért.

2. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Mielőtt közgyűlésünket megnyitó szavaimba kezdenék, hártalan féltő szeretettel és tisztelettel üdvözlöm egyházkerületünk egész közönsége nevében, — gyötrő betegségében és lázálmai között is csak értünk töprengő, aggódó, még lábadozásában is megfeszített munkában értünk dolgozó — lelki vezérünket, püspökünket. Hálát adva az isteni kegyelemért, hogy újabb nagy betegségeiből felgyógyulva ismét közöttünk lehet és tanácskozásainkat bölcsességével irányíthatja. Isten kímélje meg Őt további megpróbáltatásoktól.

A Kormányzó üdvözlése.

Nem régen ünnepelte a nemzet hálás szívvel bölcs vezérének, jóságos atyjának, vitéz nagybányai Horthy Miklós Őfőméltóságának 20 éves kormányzói évfordulóját. De alig, hogy ez a meleg, családias ünneplés lezajlott, súlyosan megpróbálta Őt az Úr, kedves leányát élte virágjában hosszú szenvedés után magához szólította. Indítványozom, hogy mai gyűlésünkben hódolatunkról és ki nem fejezhető hittestvéri szeretetünkről táviratilag biz-

tosítsuk. Azon alkalomból is, hogy az Ő bölcsességének, céltudatos vasakarátának köszönhető oroszlánrészben, hogy megcsonkított Hazánk elrablott egyes drága részeit visszaszerezhetjük. Hogy közéletünkben a keresztyén erkölcs mily súlyos válságba jutott, hogy egyesek magukat keresztyéneknek vallók Krisztustól mennyire eltávolodtak, fokmérője az, hogy földalatti, de immár felszínre is kimerészkedő szervezkedések alakulhatnak, melyek ködös, sötét, felforgató céljaik érdekében még az ellen a nagyszerű férfiú ellen is merényletet terveznek, akinek a nemzetünk az utolsó 22 év veszélyei között úgyszólván létét, fennmaradását köszönheti; az ellen a keresztyén értelemben vett csodálatosan jó és nemeslelkű ember ellen, aki minden magyarnak — kicsinynek és nagyknak — csak jóvoltáért dolgozott.

A lehetetlen elv, hamis jelszó...

Bebizonyosodott az, hogy mily lehetetlen elv, vagy jobban mondva nem is elv, hanem hamis jelszó, kongó frázis az, hogy: „kifogni a szélsőségek vitáiból a szelet,“ hogy az: csak utópia. Hiszen a szélsőségeket sohasem lehet kielégíteni, vagy azokkal versenyt futni; azokat minket mindig túllícitálnak, s gyengeségnek, sőt bátorításnak veszik az engedékenységet. — Bizonyítja ezt az emberiség egész története. Csekélységem e helyről is számtalanszor előre rámutatott az ebben rejlő végzetes veszélyekre. De látta ezt minden józan gondolkozású, nem elvakult ember, mégis, — sajnos — igen sok hibát követtek el e téren felelős és nem felelős tényezők. Ezen hibák nagyban hozzájárultak a mai bizonytalan helyzethez. Bárácsak a jövőben, — ha ugyan még nem késő —, tanulnánk belőle.

Bár mindannyian egyenként és életünk minden közösségében már hangot adtunk a fölötti végtelen örömünknek, hogy északkeleti Magyarország és Erdély egy része, ismét részét képező Trianonban megcsúfolt, megrabolt édes Hazánkunknak, mégis újból, — midőn egyházkerületünk közgyűlése először ül össze a 22 év óta annyiszor várt ezen visszatérés után, — lehetetlen, hogy ismét egyházkerületünk a lelkiközösségében hálát ne adjunk a Mindenható Istennek kegyelméért, könyörületéért, hogy az 1000 éves hazát legalább részben ismét a Kárpátok határolják s a régi határ legalább részben helyreállt. Ezen eredmény megdobogtatja szívünket, és örömkönnyeket csal szemünkbe: a legnagyobb köszönet illeti meg, — a Kormányzó Ur Ófömméltósága után — mindazon kormányférfiakat, kik a lefolyt 22 év alatt egész lélekkel, minden tudásukkal és érzésükkel elsősorban ezen célért dolgoztak. Így legkezdetben, s majd a legutóbbi időkben Teleki Pál gróf miniszterelnök, továbbá jelenlegi külügyminiszterünk Csáky István gróf, kiknek nevéhez fűződik a második bécsi döntés kivívása. Indítványozom, hogy őket közgyűlésünkben tisztelettel és nagy elismeréssel üdvözljük. De nagy hálánkra méltó a szívünkhöz nőtt magyar honvédség is, melynek kiválósága és a visszaszerzett ré-

szek magyarságának és vezetőinek önfeláldozó, sziklaszilárd magyar lelkiisége és kitartása nélkül hiába lett volna államférfiaink küzdelme.

Nemzetünk a trianoni gyászt még nem teheti le.

— Keserves érzés azonban a magyar léleknek az, hogy amíg más egyes szerencsés nemzetek a Párizs-környéki békediktátumokkal szemben, — melyeknek mi magyarok voltunk idegen érdekek szolgálatáért a legmegraboltabbjai —, 100 százalékosnál is sokkal nagyobb elégtételben részesültek, míg mi, az elbitorolt részeknek csak kis részét kaptuk vissza.

Nemzetünk a trianoni gyászt még korántsem teheti le és nem csökkentheti minden erejét igénybevevő küzdelmét és munkáját, azon mindenek fölött álló célért, hogy teljes integritásunkat helyreállíthassuk. Hiszen a Trianon előtti magyar birodalomnak még több, mint a fele idegen kézen van.

— Hogy mit kaptunk vissza az elszakított részekből? Nézzük a rideg számokat. A m. kir. központi statisztikai hivatal adatai szerint elszakítva volt: 232.448 □ km, 13.271.370 lélekkel; visszacsatolva pedig eddig 67.092 □ km, 4.361.000 lakossal. Tehát az elbitorolt részek területének jóval kevesebb, mint egyharmada, a lakosságnak pedig valamivel kevesebb, mint egyharmada került csak vissza.

A református egyházi adataink szerint a békediktátum előtt 2.605.719 református élt Magyarországon; a visszacsatolás után pedig 2.529.921 reformátust számíthatunk. A központi statisztikai hivatal, a különféle népszámlálások eredményeire felépített becslés szerinti számítása alapján lélekszámunk ennél magasabb és az összlakosságnak 20 százalékat teszi ki. Hogy mennyi a még elszakított területeken élő reformátusok száma, arra nézve még nem sikerült megbízható adatokat szerezni.

Az első magyar fordítású biblia.

— Negyedfél százada annak, hogy az „istenes vén ember“: Károlyi Gáspár, az első teljes magyar fordítású bibliával ajándékozta meg a magyar protestáns egyházakat. A mi egyházkerületünk területén alkotta meg Isten áldotta művét. Lehetetlen tehát, hogy az országos ünnepek közben, midőn közgyűlésünket tartjuk, — hogy úgy mondjam — családi körben is, ne szenteljünk abból egyrészt hálás szeretettel áldott emlékének. Biblia fordításával minden magyar prot. keresztyén számára feltárta az isteni kútforrást, a könyvek-könyvét, Isten kijelentését ihletett szent írók által, melyről ezelőtt 50 évvel, a 300 éves évforduló alkalmával találóan állapította meg egy kiváló egyházi tudósunk: „Vezére életünknek, s bizony szerencsés, boldog és megelégedett az, aki keresi és megérti a benne rejlő örök és isteni tudományt“.

— Hangsúlyozom e szavakat, hogy az első teljes magyar fordítás. Hiszen előtte tudvalevőleg már több magyar fordítás készült, de vagy nem teljes volt az, vagy csak töredékei maradtak meg.

De nekünk csak az egész biblia a maga teljességében adja meg azt, amit Isten szól hozzánk. Ma egy hatalmas irányzat van, mely a keresztény vallást is a maga jármába kívánja hajtani és érdekeinek szolgálatába állítani. Ez irányzat félredobja az Otestamentumot. Vigyázzunk! Az Újszövetséget az Ótól nem lehet elválasztani, mert aki ezt teszi, és az Oszövetséget megtagadja, az alapot huzza ki a szent biblia alól. A második Helvét Hitvallással kerül ellentétbe, mely szóról-szóra azt mondja: „hisszük és valjuk, hogy a szent próféták és apostolok, mindkét szövetségbeli kánoni íratái Istennek tulajdon igaz beszéde, és azok kellő hitelessége önmaguktól van, nem emberektől. Mert maga Isten szólott az Atyákhoz, a prófétákhoz és az apostolokhoz és hozzánk is szól még mindig a szent íratok által.“

— Igen helyesen vonja le ebből a konkluziót az ezen tételt idéző egyházi lapunk, midőn azt írja, hogy aki az Otestamentumot elveti: az nem keresztény. „Károlyi Gáspár a gönci egyház részére öntetett harangra vésette rá Pál apostol Zsidókhöz írt levelének (13. r. 8. v.) azon szavait, melyek szerint: „a Jézus Krisztus tegnap és ma ugyanazon volt és mindörökké ugyanazon lészen.“

Kevés az új teológus.

— Egészen röviden kívánok megemlékezni arról a súlyos aggodalmakra okot adó és következményeiben kiszámíthatlan jelenségről, hogy a sárospataki teológiánkon, de az összes magyar ref. teológiákon is elenyésző számú hallgató jelentkezett felvételre. Bizonyosága ez annak, hogy ifjaink közül kevesen éreznek hivatást a magasztos lelkipásztori pályára, és hogy eddig igen sok közülök csak azért lépett arra, mert más pályákhoz hasonlítva, gyors révbejutást jelentett. Most, hogy a helyzet megváltozott és más pályán, — a zsidótörvény és egyéb okokból előállott hiányok folytán, — előnyösebb anyagi helyzetet teremthetnek maguknak, egyszerre nem kívánják a lelkészek, különösen a falusi lelkészek bizony sokszor igen szűkre szabott kenyerét enni.

Kötelessége elsősorban gimnáziumainknak, de lelkészeinknek is, hogy *a lelkiekben és tehetségben kiváló ifjakat úgy neveljék, hogy a lelkészi pályára való hivatottságot bennük felébreszték, feltárva előttük ezen hivatás magasrendűségét. Meg kell könnyíteni továbbá az első lelkészi elindulást és a kápláni dotációt kultúremberhez méltó nivóra emelni, de már a teologus képzést is, még olcsóbbá kell tenni.* — Méltóztassék e kérdés sürgős és egyöntetű megoldása tárgyában az egyetemes konventhez felírni.

Egyházkerületünk örvendetes eseményeiről és szomorú veszteségeiről a püspöki jelentés fog méltóan megemlékezni.

— Adja a mindenható Isten, hogy ennek a rettenetes háborúnak — ember és minden érték szörnyű pusztulásának — mielőbb

vége szakadjon és Hazánk az Ő különös kegyelméből e világegészből, mint mindenkitől független szabad, integer Magyarország kerüljön ki.

— Ezzel a könyörgéssel nyitom meg elnöktársaimmal együtt mai napra összehívott közgyűlésünket.

Közgyűlés a főgondnok megnyitóját megköszöni, jegyzőkönyvébe iktatja, megálapításaival egyetért, érzéseiben saját érzéseit ismeri fel a javaslata értelmében vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzót, gróf Teleky Pál miniszterelnököt és gróf Csáky István külügyminisztert táviratban üdvözi.

3. Az alkotó tagoknak hivatalosan összeállított és felolvasott névsorából elnökség a határozatképességét megállapítja, mely után

közgyűlés a megjelent tagokat igazolja. Vitéz Kövecsesi Lukács Béla, dr. Kérészy Sándor, dr. gróf Bethlen Pál, vitéz Szalay László, Soldos Béla, Bernáth Aladár, Hubay Kálmán, Jakab Imre távolmaradását igazoltnak veszi.

4. Elnökség jelenti, hogy az egyházkerületi tanács folyó év július 1-én Miskolcon tartott ülést és letárgyalta a hozzá utalt ügyeket. A tanács jegyzőkönyve hitelesítve van s a közgyűlés jegyzőkönyvével együtt lesz kinyomtatva.

Tudomásul szolgál.

5. A múlt évi közgyűlés óta kétízben volt időszaki bírósági tárgyalás. 1940. július 1-én Kiss Ferenc — Nagy Lajos ügyben, Hamar Gyula — királyhelmeci tanító fegyelmi ügyében, az ungvári belhivatalnokok fizetési ügyben és Nagy Lajos — Gönczy Gábor ügyben.

1940. szeptember 26-án Takács Gyula lucskai tanító fegyelmi ügyében, Sonkoly Béla tanító fegyelmi ügyében, Orbán Pál és Károly zádorfalvai szék perügyben és az özörényi lelkészválasztás ügyében.

Tudomásul szolgál.

6. Elnökség jelenti, hogy az egyházkerületi bíróság a közgyűlés helyén, november 29-én, pénteken reggel $\frac{3}{4}$ 9 órától fog ülésezni. A bírósági tárgyalásokra a bíróság tagjait és az érdekelteket ezúton is meghívja.

Tudomásul szolgál.

7. Farkas István püspök bemutatja a közgyűlési tagoknak nyomtatásban előre megküldött jelentését s felolvasta a következő jelentését:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Hát én, — kibe lelket a jó Teremtő tett, némán vesztegeljek s ne dicsérjem Őtet? Az újabb nemzetgyarapodás óta naponkint ezzel a dicsérettel áldja én lelkem az Urat!

A maival együtt, kilenc püspöki Jelentésem mindenik lapja bizonyosság arról, hogy élő hittel vártam mindig ezt a nagy napot. Soha sem volt ajkamon bizonytalan zengésű trombita szava a biztatás, hogy idejére eljön a magyar feltámadás. Hányszor bátorítottam a lehorgasztott fővel járó csüggedőket? A kishitűek szemében hányszor gyújtottam fel az élő reménység tüzeit? Magyar fajtám küldetéstudatára, a néppel való törődés, a szociális tennivalók megvalósítására — hányszor eszméltettem a nálamnál többeket s nagyobbakat?

Köszönöm, hogy *bizonyoságtévő levelet* adott mellettem egyházkerületem népe azzal, hogy ez év tavaszán, a maga költségén kiadatta: *Krisztus nyomában* címen megjelent könyvemet.

Köszönöm, hogy beleírhattam Hazámat, magyar fajtámat kimondhatatlanul szerető lelkemnek minden mondanivalóját. A könnyeim, az imádságaim, a hitvallásom, a reménységem, a fajtám iránt való örökös szerelmem lobogó tüzei, hogy ott égnek, ott éghetnek mint egy darab kortörténet az utókor számára evangéliumi bizonyoságtévéseimen keresztül, — hálásan köszönöm. —

Hányszor hirdettem, hittel ez áldott közösség előtt: Milyen jó feltámadást váró, bizó magyarnak lenni!

Hítem és azért szólottam bátorsággal s tudtam, hogy kinek hittem!

Erdély visszatérésében feledhetetlenül nagy segítséget nyújtó *baráti és szövetséges államaink segítő jóságát meg kell köszönnünk s nem szabad elfelejtenünk*. Ámde, itt ebben a közösségben hirdetnem kell, hogy az igazán hívő református magyar hiszi és vallja, hogy Isten volt, a segítők által, az ő eszközein keresztül —: *a mi szabadítónk!*

Isten kegyelme adta a Nagy hegyek alján, a Duna—Tisza táján ezer év előtt itt letelepült és hazát nyert magyarságnak, — az anyyi vérrel és könnyel öntözött ősi hazát.

Az Isten kegyelme mellett, a vér és a kard jogán eleitől kezdve mienk ez ősi juss!

Az igazi revízió igaz értelmében azt jelenti, hogy „mindent vissza” annak a népnek, amely nemzetnek a fiai ezer éven át megszenvedtek azért, hogy a Trianon előtti temérdek szenvedéseket elfeledve, a nagy világégés gyötrelmeiről nem emlékezve, végtére, idegen befolyástól mentesen, mint szabad hazának szabad magyarjai élhessék a népek közösségében a maguk nemzeti öntudatától hevített önálló életüket.

Az Úr érkezését — látta a lelkem a felszabadulást meghozó gyönyörűséges napok jöttékor. Adyval láttam, éreztem, hogy: Mikor mindenenek elhagytak, — mikor mi is roskadozva jártunk a rabság súlyos keresztje alatt nyögve; néma, igaz öleléssel, csöndesen és váratlanul ölelt át minket is az Isten! . . .

Világnézetek harcáról beszélnek ma az emberek. A református keresztlyén ember világnézete, egy és változhatatlan. A mi világnéze-

tünket — predestinációs hitünk adja meg. A mi Istenünk az egyetlen, hatalmas Ur, kitől függ e világon minden! *Soli Deo Gloria!*

Erdély felszabadulása, vérnélkül való visszajövele: számunkra *Isten kegyelmének jele*. Viszont, — *ítélet ez a világ többi népei számára* és bizonyosság arranézve, hogy ha Isten egy népet meg akar tartani, kimenti azt vérhullás nélkül is a legnagyobb mélységekből.

Más országok lángokban égnék; gyermekek, édesanyák százezrei, mint pusztaiba menekülő Hágárok és Izmaelek lettek bujdosókká saját hazájukban. Milliók töltik az éjszakájukat mezőkön, erdőkben, földben ázott óvóhelyeken.

Tudom én, hogy nálunk is van sok nyomorúság. De legalább minden magyar nyugodtan hajthatja le fejét édes álomra. Egy darab kenyeret tudunk adni minden éhező kezébe. Azt is merem állítani, hogy okos és bölcs intézkedésekkel meg van téve minden arranézve, hogy a dolgozni akaró magyarok számára megadatik a munkaalkalom és életfenn-tartás lehetősége.

Az emberi nyomorúságot, elesettséget, a szenvedést — lehet is, kell is kevesbiteni! Ezt az igazságot is nyíltan hirdetem én esztendőök óta.

De ha arra gondolok, hogy a nemzet mai kormányosai, vérnélküli harcok nyomán országgyarapító munkát végezhettek el; ősi magyar fajtánk jobb sorsának a megteremtése érdekében legalább már a törvényhozás útján meghozott reformokig elmentek; s ha tudom, hogy a dicsőséges honvédő hadseregünk megteremtése érdekében a nemzet által meghozott áldozatok árán valósággal csodát művelve növelték a nemzet tekintélyét befelé és kifelé egyaránt, — akkor avagy nem méltán kérjük-e mindnyájan a jobbsorsra érdemes magyar népünket: Még egy kis türelem magyarok!... *Ha századokon át tudtunk várni, várjon még a szenvedő magyarság, amíg megszűnik a harci zaj.* Ki merné azt feltételezni, hogy a nemzet kormányosai, ha boldog béke idők módjára megtelhetnék azt, amit a törvényhozás által jóváhagyott rendelkezésekben már parancs gyanánt megkaptak a reformok végrehajtására nézve, meg ne tennék azt?

Erdély hazajött! Valljuk meg őszintén, hogy ők nálunknál sokkal különbek, ugyis mint keresztyének, ugyis mint magyarok.

Nagyobbak voltak szenvedéseik s a kereszthordozásban megerősödött a válluk.

A székelység, a bibliás sorsát vállalta: Hátamat odaadtam a verőknek és orcámat a szaggatóknak és az Ur Isten megsegített engemet! (Ézsaiás 50. r. 6. v.)

Az Erdély felszabadulásával kinyitott új Élet kapuján át új lélekáramlások indultak el erre mifelénk. Az erdélyi lélek, mint a magyarságot megújító új és mégis örökkévalóan ősi lélek kell, hogy mássá, jobbá, keresztyénebbé és magyarabbá formálja az itthoni magyar lelkeket is.

Az édesapai hajlék küszöbét nem úgy lépték ők, át mint a tékozló fiak, hanem úgy: mint a tíz talentummal hűséggel gazdálkodó bibliai sáfár.

Méltán várhatjuk el a jövőben a magyar állam kormányosaitól, hogy a szintiszta magyar fajtát képviselő református magyarság, — gyarapodva Erdély kálvinista magyarjaival. nem kezelhető ezután úgy, mint kisebb-

ség. Az értékmérés tekintetében, méltán oda állhat a magyar kálvinista szent közösség, minden magyar közösségek mellé egyenjogú testvér gyanánt.

Reméljük, nem érnek bennünket ezután annyi mellőzések, mint értek a legközelebbi elmúlott esztendőkbén.

Reméljük, hogy kálvinista magyar voltunk, nem lesz akadály őrtálló helyek betöltésénél. Mert itt volna az ideje annak, hogy az őrtálló helyek betöltésénél: az arravalóságot, a magyar fajtából való eredendőséget és az ahhoz való hűséget és a szolgálat minőségét nézzék és értékeljék.

Isten örökkévaló tanácsában, a kezdet kezdetén már úgy akarta, hogy mi magyar reformátusok legyünk itt ezen a szent magyar földön, a szintiszta magyar fajta nép — ősi, örökkéélő szent magja. Minálunk nélkül a magyarság szebb holnapját s Krisztus király diadalát megkésztetni nem lehet — én ezt esztendők óta rendületlen hittel hirdetem.

Az Istentől kapott történelmi küldetését, becsülettel betöltő kálvinista magyarság nem lehet a nemzet mostoha gyermeke!

De ne legyünk mostoha testvérei, a többi Krisztusban hívő magyaroknak sem. Evangéliumi ref. keresztyén anyaszentegyházunk, minden időben csak szolgálni akart és sohasem unalkodni. Sokszor megvalljuk őszintén, hittel, hogy először vagyunk magyarok s aztán reformátusok! *És minden megmozdulásunk: — anyaszentegyházunkért és a hazánkért az élet egy síkjában mozog.*

Erdélyben, a keresztyén felekezetek magyarjai megmutatták a testvéri összefogásra a példát. Miért nincs ez meg minálunk?

Miért kell, az Isten házából kiüldözött keresztyénnek lenni, a szintiszta magyarságot sorvasztó és nemzeti veszedelmet jelentő reverzális törvény rendelkezései miatt, a protestáns vallású magyarságnak?

Krisztus szolgáló, egyházak előljárói — vigyázatok!

Itt nem a felekezetek ellen, hanem a Krisztus király ellen folyik a Sátán harca! Jajj lesz nekünk, ha egymásközi békétlenség és gyűlölködések miatt a halál felé sietnek a látható egyházak! . . . Mert csak azok omolhatnak össze, — de: Krisztus győzhetetlen és verhetetlen marad.

Odaát, Székelyországban romokban vannak a régi székely udvarházak, a fejedelmi sarjak szépséges várai, de épek maradtak a lelkek!

A magyar fajta védelméről, immár törvény készül. Teljes és áldást-hozó csak úgy lehet ez a törvény is, ha szabad hazában, szabad és boldog nemzet, szabad fiaiként élheti a nemzet a maga életét.

A magyar fajta kárára senki, — idegen előnyöket nem szerezhet.

De egyben jelenti ez a törvény azt is, hogy a velünk ezer év óta sors közösségben élő, más nemzetiségű lakói e hazának, kik, nálunk nyertek házuk népe számára állandó szállást, — édes otthonuknak érezhessék a magyar földet. . . . Ezer esztendőn át megtartotta mindenik, itt élő nemzetiség: nyelvét, énekeit, dalait, külön népi viseletét. Tiszteletben tartottuk szerzett jogait. Érettük is véreztünk szabadságharcaink során. Velünk egy sorsközösségben élve az édesanya földön, a mi szép hazánkban mindig jutott minden idegen nemzetiségű testvérünk számára egy-egy darab kenyér s bűnünk-e az, ha ezért: — *a magyarság iránt való hűséget, — a nemzetűséget, — kéri, a gyermekeiért aggódó édesanya, a Magyar Haza minden fiától? — lakójától?*

Bűnbánatot kell tartanunk nekünk is s az önvizsgálat tüköre elé állva, be kell ismernünk, hogy a multak sok mulasztásai miatt, *sokszor a bűnbakot keressük és nem ismerjük meg önvétkeinket.*

Homokba dugott fejű strucc módjára nem élhetünk Európa közepén. Meg kell látnunk és el kell fogadnunk minden jót, az új Európát kiépiteni akaró elgondolásokból, amelyek által: az emberhez illőbb élet, a keresztyénibb keresztyénség és a magyarabb magyar élet kialakítása édes valóság lehet.

Vigyáznunk kell arra, hogy *ne mindig csak a rútat lássuk meg a nemzet életében*, hanem lássuk meg a fokozatos fejlődést is a reformok megvalósításán keresztül.

A „szociális feszültség“ — zavartkeltően van a közvélemény előtt gyakran tárgyálva.

Sok a vezér. A totális állam felé siető nemzet fiainak pedig tudnia kell, hogy az összeségnek, az összeség javát lélek szerint munkáló egy akaratnak kell engedelmeskedni.

A sok vezér helyett az Istentől ulunkra kiválasztott egy Vezérre, a legelső magyar emberre kell itt figyelni mindenkinek! Vérbeli magyar ő, kihez hasonlót az Ur Isten csak keveset küldött a magyar nép boldogítására. Szentlélek elleni bűnt követ el az, ki ellene lázadni mer. Nem a maga uraságáért, hanem a nemzet legelső szolgája gyanánt áll az élen. *Magyarok! adjatok szívből hálát az Istennek a legelső magyar emberért.*

Szentségtöréssel egyenlő bűnt követnek el azok, kiknek nincs más nyíltan megvallott programjuk, mint a *hatalom birtokba vétele!* „Nem az a kipróbált, aki magát ajánlja, hanem akit az Ur ajánl“ (II. Kor. 10. r.).

Visszajött Erdély! — Áldassék az Isten, de vele együtt még nem jött vissza minden. A még rabságban élő többi magyarokat is várjuk, visszavárjuk. Jelszavunk továbbra is: a „Mindent vissza“ — lehet! Nem fenyegetés ez senkivel szemben. Várunk, csendben, amikor majd újból megjön hozzánk: Az Ur érkezésének áldott napja.

Türelmesen várjatok, magyarok! Isten a gazda. Arad — a 13 vértanu drágalátos vérehullásáért; Temesvár — a történelmet készítő hősi küzdelmek örök emlékein keresztül; az erdélyi végvárak, az örök magyarság örökös szállásai; Nagyenyed, — amelynek olyan tiszta volt ősi magyarsága, hogy századoknak előtte a bűjdosó diákság ebben az ősi magyar fészekben talált legbiztosabb szállást, meg a többiek, mindmind a mi ősi jussunk! Egy darabjáról is lemondani az ősi földnek, halálos bűn volna az örökkévaló nemzet ellen.

De mi, ismétellen hirdetem ezt: nem vagyunk lázadók. Mi a testvéreinket hívjuk s várjuk vissza idejére.

A Krisztusibb élet kiteljesedésén kell dolgoznia Isten látható anyaszentegyházainak is. Az egyházak élére nemcsak predikátorok, de hittvalló apostolok, prófétaelkeek s ha kell mártirok kellenek.

Apostolokat várok, a magyar nép élére az egyházon keresztül, akikre úgy néz a mi népünk, mintha az élő Krisztus járna rajtukkeresztül a gyülekezetekben.

Elesettségéből fel kell emelni a jobb sorsra érdemes magyar népet. A nép javát és boldogságát munkálni hivatott törvények ne legyenek csak ígéretek, hanem változzanak át azok cselekedetökké. Az élet szépségeihez jussa van minden magyarnak.

Mondják, hogy a totális állam felé kell haladnia a nemzeteknek. A totális állam számomra azt jelenti, hogy a nemzet polgárainak összessége mind mind kell, hogy a népközösség, a hazát alkotó összesség javát munkálja. *De, az én megváltó, Krisztusom erre hamarabb megtanította a világot, mint az emberek...* Aki közöttetek első akar lenni az legyen a ti szolgátok! — *a Krisztusi evangéliumi szocializmusnak a szertét és szolgálát munkáin keresztül ez a gyönyörűséges és népboldogító örök parancsa.*

Hogy azonban a közösség boldog legyen, ahhoz elsősorban az szükséges, hogy *az egyedek, az egyének legyenek épek, egészségesek és tiszták.*

Rothadt gyümölcsből, futó homokból nem lehet hegyeket építeni. Széthordja azt a vihar.

Szükséges tinektek egyenként újjá születnetek, ez az én megváltó Krisztusom parancsa ma, minden magyar számára.

Még csak egyet. Igaz magyarok számára, a mi hazánk a legszebb ország ezen a világon. Énekeljük csak gyakorta: *Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország.*

Neved, az egységes, széttéphetetlen, a majdani eljövendő revízió útján minden magyart egyesítő: Nagy Magyarország az én Hazám neve. „Kárpát—Duna—Nagy Haza” nevezettel, amelyből a magyar név hiányzik is, az én hazám nevét nem cserélhetem fel soha!

Kóro te benned szülötte földem,
Inkább leszek mint másutt virág.
Óh, mert előttem, Hazám te földed
Minden fűszála és porszeme szent! (Tompa.)

Testvéreim, én ezt hiszem és vallom s ezért szólottam s ezért mutatom az utat Haza felé!

* * *

A 350 éves magyar biblia.

Legelső tennivalónk ma, tisztességtétellel lélekben elzarándokolni ama sírhalom mellé, melynek hantjai alatt, a haló poraiban is áldott istenes vénembernek, Károlyi Gáspárnak, a teljes Szentírás első magyar nyelvű fordítójának hamvai nyúgosznak.

Isten kegyelme adta eszközül magyar fajtánk számára Károlyi Gáspárt: *Megtartó erő és Hatalom gyanánt.* A magyar nyelv pallérozatlansága, elmaradottsága e könyv birtokbavétele előtt, — idegen nyelven való szólásra kényszerítette a jó magyarokat is. E könyv ébresztette fel a magyarságot bódultságából. Nemzeti művelődésünk hatalmas buzdó forrása a magyar nyelvre lefordított biblia. E könyv nélkül az akkori időkben halálra siető magyar fajta — elveszett volna a népek tengerében. Isten maga küldötte nekünk Károlyi Gáspárt azért, hogy magyar nyelven szóljon az Ige által Isten, — a Duna—Tisza tájon élő minden magyarok számára örökkön-örökké.

A ma szépen zengő magyar nyelv, — egyetlen magyarnak az ajkáról sem csendült oly ünnepélyes méltósággal, *örök magyar módon*, — mint az imádságos életű kálvinista lelkipásztor ajkán.

Mai irodalmi és kulturált nyelvünk kiműveléséhez az ő nyelve lett a Hid — az első elinduláshoz.

Csodálatos kemény akarással előkutatott, vérbelien magyaros szókinccsével meglepte az egész országot.

Hatása olyan nagy lett minden magyarokra, hogy századok óta az igazi költők legszebb gondolatait a bibliai nyelv patinás szépsége teszi igazán széppé. *A bibliás szép magyar nyelv a selyemtakaró: Arany, Tompa és Ady költészete felett.*

Mintha Isten szava volna, úgy becsüli e könyvet a mi drága bibliai magyar földműves népünk különösen.

Arra az egyetemes műveltségű nagy emberre — úgy kell néznünk, mint: a prófétákra, apostolokra, mártirokra. Egy élet odaáldozása kellett ahhoz, hogy valaki olyan bámulatosan sokat tanuljon és tudjon, mint ahogy erről bizonyosságot a maga életén keresztül Károlyi Gáspár.

A mi kerületünkben indult útjára az Istennek magyar nyelven meghallható Kijelentése.

Ilt álmodozott, dolgozott, veritékezett a könyvek könyve lefordításának nagy Mestere, — *de munkájának áldásai, — az egész magyar nemzet számára lettek örökkévaló áldássá!*

Nemcsak a miénk Ő... Elsősorban a magyar nemzet örökké élő egyik nagy fia!

A 350 éves évforduló megünnepléséről, — sem egyházmegye, sem kerületünk nem feledkezett el. Mi vártunk és várunk csendesen. A nemzetnek kellett megünnepelnie Károlyi Gáspárt. A mi ünneplésünk napja marad boldogabb időkre.

Egyetemes protestáns egyházaink Budapesten október 13-án nagy ünnepek keretében emlékeztek meg Károlyi Gáspár bibliafordításának örök értékeiről. A budapesti Kálvin téri templomban tartott ünnepi istentiszteleten, melyen egyetemes egyházunk igen sok nagyjai is résztvettek, — Farkas Elek gönci lelkipásztor és abaúji esperes — Károlyi Gáspár késő hivatali utóda hirdette Isten Igéjét. Magával ragadta biznyságtételel a hallgatóságot.

A protestáns napok ünnepi óráiban is az egész ország protestáns népe ünnepelte a magyar biblia hőst. Ugy tudjuk, hozzánk jött hírhallásból, hogy az Országos Bethlen Gábor Szövetség ez évben még Kassán is tart nagyszabású emlékünnepet.

A vizsolyi öreg templomot akarjuk szerető szívek segítségével előbb még rendbehozni. Aztán jövő tavaszra, az egyházmegye — egy emlékoszlopot óhajtana a helyszínen felállítani, emlékezés okáért. Ekkorára marad a mi ünneplésünk.

Kérjük ennek tudomásul vételét. Egyben kérjük gyülekezeteinket, támogassák a vizsolyi egyházat és az egyházmegyét, megvalósítandó szép tervek elérésében.

Az istenes vénember emlékezete pedig legyen örökre áldott.... Az igazak, — fénylenek mint a csillagok örökkön-örökké.

Tompa Mihály emlékmű.

Míg így emlékezem a halhatatlanok seregében élő nagy bibliafordítóról, a lelkem mélyén szívet melegítően zeng, zúg egy másik nagy kálvinista lelkipásztornak — a költészete, evangéliumi és örök magyar értékeivel, Petőfi Sándor és Arany János mellé felnőtt Tompa Mihálynak ajkáról egykor felhangzott tanítás bátorító szava:

Taníts: — mint a faág — ha szél zúdult —
Egy törzsökön, egymáshoz hajlani.
— Különb nép lenni, mint a hajdani!..

Meg a másik, szívet fájdtató, székely népiünk ajkára, — a mi időnkben, 22 éven át újra ráillő panaszos sóhaj:

A sebzett vad a renetegben
Kinjának hangot ad.
Magát az eltiport magyarnak
Kisírni sem szabad!...

Igy — — így tovább!, — csak zengjen, zsolnározzon Tompa költészete szíveinkben minden időben. Imádságaiban, ódáiban, népdalaiban, népköltészetünk minden ágazatában örökkévalót kitermő — áldott, — Isten kedves embere volt Tompa Mihályunk.

A mienk volt Ő is. A nemzet dicsekedhetik Ővele is!

Budapest főpolgármestere Karafiáth Jenő úr és Finkey Ferenc, az örök pataki diák, meg a széplelkű Kálniczky Vilma testvéreink fáradósaira a Margit-szigeten emlékmű hirdeti a hajdani pataki diák, a nemzet dalnoka hírét, nevét.

Köszönjük Budapest főpolgármesterének nagyszerű cselekedetét. Áldja meg az Isten őt is, munkatársait is mind a két kezével.

Tompa Mihály — a magyar nemzet és kerületlink hűségese fia, költészetén át bizonyos célok felé vezesse időtlen időközön át árva magyar népiünket!

Az amerikai magyar reformátusok jubileuma.

Az önmaga ellen oly sokat vétkező magyar nemzet gyakorta érezhet lelkifurdalást azért, hogy míg idegenek, — a mi drága szép hazánk földjén nemcsak kenyeret, de nagy birtokokat, vagyonokat szerezhettek, — addig a szintiszta magyar nép sok százezrei meg tengerentúlra is kívándorolni voltak kénytelenek, hogy megmentsék életüket.

Az idegenbe, tengereken túlra bujdosó magyar kálvinisták egész serege gyült össze Amerikában 50 évvel ezelőtt, hogy megalakítsák az amerikai magyar kálvinista gyülekezetek közösségét. Hosszu 50 év alatt mennyit szenvedtek, harcoltak apák és fiak evangéliumi tiszta hitünk, vallásunk igazaiért és magyarságukért — azt csak az Isten tudja.

El nem képzeltethető áldozatok árán hatalmas templomok, iskolák, gyülekezeti házak emeltettek bizonyágtévő életük nyomán.

Minél több volt vállaikon a kereszt, annál öntudatosabb és élőbb lett a hitük. Akadályokat legyőzve, a szélszórt gyülekezetek egymástól sok száz kilométernyi távolságra, megtartották lelki egységüket, magyarságukat.

Ez esztendőben hálaadással borultak le Isten színe előtt a jubiláris tünnepre egybegyülekezett bujdosó atyafiak. *Mi is velök ünnepeltünk és*

ünneplünk lélekben ma is. Imádság kél ajkunkon őérettük: — Atyánk, hozd vissza a mi sokat szenvedett magyar testvéreinket . . . Itt is, odaát is áldd meg, Isten: — áldd meg mindenütt a magyart!

Velük lélekben való egységünk jeléül küldjük hozzájuk áldáskívánásainkat. *Biztatgassuk őket éppen ezekkel a várakozásokkal teljes időkből, amikor várjuk, visszavárjuk mindenünnen magyar véreinket . . . Ne féljetelek, Testvérek! Virrad már!... Idejére eljő a magyar feltámadás . . . Titeket is hazavárunk, visszavárunk magyar református testvéreink! . . .*

Egyesült erővel.

Egyházkerületünk egy évi történetét örökíti majd meg kiadandó Jegyzőkönyvünk. Ma, a saját portánkhoz tartozók is gyakorta támadják az egyházi közösségek vezetőit, hogy miért nyomatjuk ki vaskos jegyzőkönyveinket. Elfogulatlan ember tudja, hogy szükség van ezekre, a tegnapi történetét megörökítő írásokra, mert *azok: az itlmarasztott történelem egy-egy élő darabjai.*

Mit adnánk azokért az írásokért, melyek az üldözés korában — erőszakos kezek által felgyújtott, vagy szétrombolt templomok, paróchiák, iskolák könyvespolcain pusztultak el? *Milyen beszédes az a mult, amelynek munkáiról vannak bizonyágtévő levelek.*

Nem tagadom, hogy ez évben pl. szeretném, ha mind a nyolc egyházmegyénk esperesi jelentését egy kötetbe összegyűjtve adhatnám híveink kezébe. *Nagyszerű kortörténet volna az.*

Az elmúlt év őszén, megható ünnepi órák között végbement az újraegyesülés a hazajött kerület egyházmegyéivel. Azóta visszajött Erdély. A nagy felszabadulás miatt való öröm idvességes érzéseinek prófétai tolmácsolói elsősorban — a mostani esperesi jelentések.

Az első év sok áldott munkája, sok csalódása, öröme, könnye, hálaadása, dicsekedése, panaszkodása úgy remegtette meg olvasás közben a szívemet, mint amikor a szülői hajlékba hazatérve édes szülém dicsérő, vagy feddő szavát hallgatgattam.

Talán soha nem adtak esperesek olyan egybehangzóan őszinte, tulzó dicséretmondásoktól mentes jelentést, mint az idén!

Feltárják sebeiket. Elmondják őszintén a bajok igazi okait. Megmutatják a gyógyító orvosságot is . . . Majd meghalljuk őket egyenként! . . . Mindenik esperes a maga egyházmegyéje életéről e jelentésesen keresztül fog hozzánk beszélni ma.

Bárcsak megszívlelnénk mondanivalóikat. Bárcsak volna erő és bátorság bennünk, megtisztítani házunkat és szívünket úgyannyira, hogy újabb, szebb, tisztább, krisztusibb, evangélium szerintibb élet hitvallói és bizonyágtévői lehetnének a holnapok jöttével, egyházkerületünk, — ujjászületés után epedő gyülekezetei.

Reformáció-korabeli külvini egyházfegyelem, puritanizmus, a szolgálat lelke hiányzik a mi életünkben, ez a vezetők általában vallott bizonyágtévése a mai egyházi életünkről.

Nincs kellő pásztori önfegyelmezés, rendszeretet, törvénylisztelet, engedelmesség, küldetéstudat és kötelességteljesítés — ez is egyik főoka nyomorúságainknak.

Az Ige előtt nem tud keresztyénhez illő módon megalázkodni: lelkipásztor, tanító, tanár, presbiter s a gyülekezetek nagy része sem. Ugy élünk ebben a világban, mintha nem tört volna még össze eléggé minket az Isten karja. Kevélység, önhittség, magabizás bőven akad paróchiákon belül és kívül.

Áldott szent mag gyanánt, itt maradt, Istennek hála, — majdnem minden gyülekezetben a bibliás öregek, házaikban és a mezőkön zsolárt éneklő, hűséges kis csapata. És én hiszem, oda a szíveinkhez közel odacsalogatja még ez a kicsiny, bibliára szomjazó sereg a ma hitetlenjeit, gögös kevélyeit, egyház ellen lázadó, áldozni nem akaró csapatát és együtt fognak majd leborulni a hívek nagy seregei a mindenható Isten előtt, akit egyedül illet a dicsőség mindenért.

Világi testvéreink közül különösen a módosabbak, mintha elfeledték volna, hogy e világon semmi sem az övék, hanem minden az Istené.

Bizony megismétlem a panaszt, — tisztességet tévén a kivételek előtt, hogy nemes uraimék, magasabb állást betöltő atyafiak, sokszor az előlülest követelő presbiterek templomi székei gyakorta üresen maradnak! *Pedig a mi népünk nagyjaira és vezetőire figyel.*

Lerongyolt templomok, iskolák javítási költségeire, ha áldozatot kérünk, kész a kitéréssel, hitehagyással való fenyegetés. Szomorú példáink vannak ennek igazolására!

Nem így volt ez régen, mikor azok a hegyen épített templomok, magyar veritékhullással, államsegély nélkül épültek meg.

A magukra maradt lekipásztorok szívükben megkeseredve élnek és járnak a gyülekezetekben. Ostromolják segítségkérésükkel — espereket s püspököt.

Legfájdalmasabban érintett az a hiradás, *hogy falusi népünk menekül a falutól*, módizva, itt-ott hamis jelszavaktól ígézetbe esve, csak a pénz, a jövedelem s a föld felé néz s az anyaszentegyház sokakat nem érdekel.

Városi gyülekezetekben, Istennek hála, a lekipásztorok személyes pásztorkodásainak szemmel látható jelei gyanánt, csaknem mindenütt: — imádkozó, templom után sóvárgó lelkek élnek. Gyülekezeti munkások sokirányú segítő munkája, áldott eredmények kitermelőivé lettek. *Igazolnak mindezek engem, aki püspökségem óta szünetlenül követelem a lelkekkel való személyes törődést s állítom, hogy a jó pásztor szavára — előbb vagy utóbb Istenhez tér a nyáj . . .*

Félre ne értsen azonban engem senki sem

Istennek hála, nagy általánosságban megnyugtató az egyház mai lelki arculata. Vannak még zsolárt éneklő, Igére szomjazó és áldozatos gyülekezeteink is szép számmal. Ha fel-feljajdulunk az itt-ott látható bajok miatt, oka az, hogy szeretnénk ország-világ előtt dicsekedni egyházkerületünk hitéletének mindegyre jobban elmélyülő evangéliumi eredményeivel. Szeretnénk, ha minden mi gyülekezetünk, mint felékesített menyaszszony, úgy várhatná mennyei vőlegényét, — Krisztusát.

Hogyan érhetjük el ezt a kívánatos eredményt? . . .

Ha az egészséges, lélekszerint végzett belmiszsió és evangélizációs munkák nemcsak papíron, hanem valóságban is megindulnak minden vonalon. Elég volt a kényelemszeretből s jöjjön a magát, ha kell, megáldoztatni kész munka korszaka!

Belmisszió — evangélizáció.

Belmissziói előadónk Jelentése, külön nagy eseménye mai gyűlésünknek. Ajánlom testvéreim különös figyelmébe ezt a beszámolót.

Az egyházmegyei belmissziói előadók segítségével az egyházkerület csaknem minden egyházmegyéjében megfordult Svingor Jenő testvérünk, hatalmas segítségnek bizonyult munkatársaival és 3—4 napon át tartó: — Krisztusról s a Lélek munkáiról bizonyosságot tevő evangéliumi bizonyágtevéseikkel, sokhelyt lázba hoztak a közönyös és hitetlen lelkeket is. Nem egy helyen sóvárogva várják vissza őket, úgy emlékeztén munkájukról, mint akik valóban Krisztussal és Krisztusért jártak követségben.

Az alsóborsodi esperes járt ez évben is elől, az evangélizációs munkák istápolásában s magát nem kimélve, maga is részt vett több helyen, az áldott gyülekezeti találkozókon.

Én szüntelenül bátorítom őket, lelki munkatársaimat a további hűségre ébresztő és nekem is segítő munkák végzésére. Kérem esperes testvéreimet is, hogy legyenek elősegítői ezeknek, az Isten kedve szerinti jó munkáknak.

Kimondhatatlanul sajnálom, hogy a mindig nagyszerű tapolcai konferenciát ez évben nem tudtuk megtartani. Ugy készültünk e találkozóra, mint a nagy ünnepekre. A lélek kész volt bennünk, de legyőzhetetlen akadályok törtek ellenünk. Gyönyörűen elgondolt programunk volt. Károlyi Gáspár nagy munkáiról akartunk a nép előtt megemlékezni. Kétszer, sőt három alkalommal is ki volt tűzve a találkozó napja. Június havában az egyre szakadó eső és a nagy sár miatt lehetetlen volt az összejövetel megtartása. Aztán jöttek a felszabadulással járó izgalmak. Fiaink bevonultak katonának s nem lehetett komolyan hívogatni örvendő találkozókra hiveinket.

Érdeklődők ezrei jelenkeztek s fájlalva-fájlalták a konferencia elmaradását. Ha Isten életünket megtartja, jövőre pótolva lesz minden.

Különben Tapolca ez évben óriási költséggel gyönyörű fürdőhellyé alakult. Nagy meglepetés lesz azok számára, az újított formákban való élete e gyönyörű vidéknek. Adja Isten, hogy boldog találkozónk legyen jövőre. *Bárcsak, — a lélek fürdőben is, nagy seregek újjászületésének bizonyságait láthatná meg az élők.*

Egyházkormányzás.

Jóleső örömmel jelentem be, hogy egyházkerületi gyűlésünk meghagyásának megfelelően a hazatért egyházkerületi rész mindennemű ügyeinek, anyagi dolgainak felszámolása idejében megtörtént. *A Felvidékről hazatért lelkipásztorok nemzethűségének igazolására alakított két bizottság elvégezte munkáját. Istennek hála minden lelkipásztor és segédlelkész igazolva lett.* Egyetlen egy esetben fegyelmi eljárás tétetett folyamatba s az mostan egyházkerületi bírósági gyűlésünkön nyer elintéztést.

Dr. Magda Sándor püspök és Tornallyay Zoltán kerületi főgondnok testvéreink a legmesszebb menő udvariasságot tanúsítottak velem s hivatalos intézkedéseimmel szemben. Mai közgyűlésünk tárgysorozatán szerepel a Jelentésbe foglalt átadás. Kérem ezt tudomásul véve jóváhagyni.

Az egyházmegyék megalakulása is megtörtént. Az irattarak, megyéknél s kerületeknél is, be lettek szolgáltatva illetékes helyekre. Csak a visszacsatolt alsózempléni rész irattárának átadása késik még elháríthatatlan akadályok miatt. Az is meg lesz rövidesen.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Ifjú koromban, mint tiszamenti ember gyakorta néztem tágranyilt szemmel, hogy minő méltósággal adja át magát a Tisza ölelő karjának a hegyekről alásiető Bodrog. Próbálkozik itt-ott, kanyargós úton erre s arra futni, de végezetre is belátja, hogy az édesanya kebelén van neki a legjobb nyugovó helye.

Valahogy így néztem a hazatért testvérek életét is, a hazaindulás kezdetén.

Ők nem hajladoztak sem jobbra, sem balra, minekutána megértették, hogy őket az édesanya visszavárja. Az édesanya kebelén van nekik is ősi jussuk a békés együttlakozásra, megértették eszkkel, s szívökkel egyaránt.

Soha, senki sem szomorított meg engem a hazatért egyházmegyék gyermekei közül. Igaz, hogy én is igyekeztem úgy élni, hogy megtapasztalhatták azt, hogy: — igaz, édes, forró vágygal öleli őket a lelke által.

Dr. Magda Sándor és Tornallyay Zoltán s az összes esperesek munkatársaikkal legyenek szívem szerint köszöntve, hogy a közös cél felé való futásunkban, igyekeztek az én temérdek jószándékú munkáimat megkönnyíteni.

Nyitott lap az életem. Sokszor tette próbára betegség által hitemet ez esztendőben az Isten. Javamra volt minden. Áldott legyen szent neve érette. Háromszor gyógyított ki nagy betegségből nyilván azért, — mert még szükség van reám. Munkakedvem, még a lázas, gyötrő betegségben is megmaradt. *S bizony sokszor lázas betegügyből is igyekeztem irányítani irodám ügyvitelét.*

Nagy feladat ma a mi kerületünk püspöki hivatalának ellátása. Püspök, püspöki titkár, egy segédlelkész és az egyházkerületi pénztárnok — ennyi az egész munkaerő. *Nem panaszkodunk, mert tudjuk, hogy egyházkerületünk nagyon szegény s újabb kiadásokra nincs fedezete.*

Munkatársaimmal dolgozunk sokszor erőnkön felül. 497 egyház temérdek gondja, baja sir át irodámon. Én pedig szeretnék mindenkin segíteni.

Megértő, dolgozó munkatársaim támogatásával ez évben is sikerült úgy elvégezni dolgainkat, hogy elintézetlen ügyünk nincsen.

Ez évben egyszer tartottunk kerületi tanácsülést. Birósági gyűlésre kétszer jöttünk össze. Mellékelve lesznek a végzett munkákról szóló jegyzőkönyvek is és a jegyzőkönyv végén a szokásos statisztikai kimutatások is. Nagyon természetes, hogy *a felvidéki statisztika adatai még nem lehetnek tökéletesek.* Majd az új népszámlálás és az újabb egyházlátogatási jegyzőkönyvek hitelesebb adatai kapcsán tudunk adni elfogadható statisztikát.

Az állammal és más felekezetű magyar testvéreinkkel való viszonyunk minden tekintetben megnyugtató volt.

A magyar Állam ma, temérdek bajjal küzd. Tudnia kell azt ma minden igaz magyarnak,

Tudnia kell azt is, hogy ma jóformán mindenki az Államtól várja az anyagi segítséget, sorsa jobbrafordulását.

Felterjesztéseinket a legtöbb esetben igyekeztek az illetékes miniszteriumok kedvezően elintézni.

Mi, — megtanultuk a várakozást. Tisztelettel hajlunk meg a felsőbb Utasítások és Leiratok előtt, Bizonnyal hisszük azonban, hogy a jövőben különösen a felvidékiek által panaszolt mindennemű igényünk lehetőség szerint kielégülést talál.

Kötelességemnek tartom tisztelettel indítványozni, hogy Hóman Bálint kultuszminiszter urnak és Fáy István államtitkár úrnak sokszor tapasztalt segítő készségükért, különösen pedig a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium átvétele során megtapasztalt szeretetteljes figyelmükért — leghálásabb köszönetünket fejezzük ki. Tisztelettel kérem, hogy e köszönőirat megkésztésével egyházkerületi főjegyzőnk biztassék meg.

Konventi és egyéb tanácsüléseken -- olykor-olykor a felsőházban is — igyekeztem résztvenni a tanácskozásokon.

Püspöklátogatás ez évben csak egy alkalommal, Hejőbábán volt, ahol is a gyülekezet számára a Főméltóságú Kormányzó Ur által a gyülekezetnek ajándékozott szép „Horthy harang“ ot adtam át áldó imádság és igehirdetés keretében rendeltetésének.

A hazatért felvidéki testvérek meglátogatását szándékosan halogatom. Várom a teljes testvéri összeemelegedést. Nem megyek én sehova hibákat kikutatni, de vágyódom olyan helyekre, ahol Istennek tetszően épülés szépül az anyaszentegyház.

Hiszem, hogy jövőre már odaütra is átvezet az Isten karja. Csak az egyház vezetői legyenek éber vigyázók és tegyenek meg mindent arra nézve, hogy az olykori boldog találkozó, valóban legyenek olyan drága, szent alkalmak, amelyeken keresztül megteelik a mi belső emberünk ama hitbizonyossággal, hogy valóban Isten népe vagyunk!

Kerületi közgyűlésünkön most esedékes lett volna a lelkézszenntelés. Elnöktársammal úgy gondoltuk, hogy most még részben hadiállapotban élünk s nehéz a közlekedés. A távolság is nagy Miskolc és a végek között. Az életnek útjára, nehezen induló lelkésztestvérek a messze-utazás költségeit még nehezen bírják. A testvéri, — még közelebb hajlás is kívánatos.

Épen ezért a jövő évre kívántuk elhalasztani a lelkézszenntelést. Akkorára egy gyönyörű szép palástos ifjú sereget gyűjt egybe az isteni kegyelem.

Az a szép gondolat is vezérelt bennünket a lelkézszenntelés mostani elhalasztására, hogy jövőre *a hazajött Felvidék valamelyik szép nagy gyülekezetébe hívnánk össze testvéri ismerkedő találkozóra a kerületi gyűlést...* Necsak mindig Miskolc gyönyörködjék a lelkézszenntelés felemelő, gyönyörűségecs ünnepeiben.

Tisztelettel kérjük e javaslatunknak elfogadását s annak mai gyűlésünk által való kimondását, hogy az elnökség bizassék meg a tárgyalások megindítására avégből, hogy jövőre már — egy hazajött nagyobb gyülekezetben tartassék meg az egyházkerületi közgyűlés.

Nagyon természetes dolog, hogy az egyházkerület *méltányos anyagi támogatásról* gondoskodni kíván a gyűléstartással kapcsolatban, *mint azt cselekedték apáink is!*, — nehogy a gyülekezetek, csak maguk hozzák meg e szent célra az áldozatot.

Iskolai ügyek.

A Támedly Mihály váratlan elhalálózásával megüresedett tankerületi főigazgatói szék — *Buday Géza* testvérünkkel lett betöltve. *Buday Géza* az új tankerületi főigazgató testvérünk, lelkiismeretes hűséggel, irántunk tanúsított őszinte szeretettel tartja fel velünk a kapcsolatokat. Szakértelme, tudása, nemes egyénisége, pedagógiai tudása és műveltsége minden tiszteletünk és ragaszkodásunkat kiérdemelte. Erősen megszorítjuk a felénk nyújtott testvéri jobbot s reá s nemzetnevelő közös jó munkáinkra az Ur áldását kérjük. A tankerületi főigazgatósághoz beosztott iskolák ellenőrzése tekintetében változások történtek. Sárospatak a kassai tankerülethez csatoltatott s a többiek maradtak itt a miskolci kerület ellenőrzése alatt.

Isten, javunkat munkáló -akarása immár újra valóra váltotta régi vágyaink egyikét. A *rimaszombati egyesült protestáns gimnázium* átvétele a minisztérium és a felügyeletet gyakorló két protestáns egyházkerület elnöksége által aláírt szerződés alapján elvégeztetett. A szabályszerűen meghirdetett pályázatok után a teljes számú tanári kar ez év szeptember 1-től kezdve megkezdte működését. *Szívből köszöntjük új munkatársainkat főben és tagokban egyaránt.*

Szép számú növendéksereg jelentkezett felvételre. A megkötött szerződés mai közgyűlésünk tárgysorozatában lesz bemutatva tudomásulvétel végett, kérvén az elnökség időközi intézkedéseinek jóváhagyását.

Nem lehet szó nélkül hagynom azt a sokszok fáradságot, amelyet a rimaszombati iskola igazgatótanácsi elnöke, *Varga Imre lelkipásztor és evangélikus lelkipásztor testvére*, — Fábíán Vilmos igazgatóval együtt — a minisztériummal való sokszori tárgyalások során, — a siker érdekében kifejtettek. Fogadják hűséges szolgálataikért hálás köszönetünket.

Rimaszombat pedig éber vigyázással álljon őrt s legyen az, aminek küldetett: — A szintiszta evangéliumi keresztyén magyarság védőbástyája a végeken — időtlen időkön át.

Sárospatak számára nagyobb összegű építési államsegélyt tesz ígéretbe, a most letárgyalt állami költségvetés. Áldja meg az Isten mind a két kezével szeretett elnöktársamat, Főgondnokunkat ez ügyben ez alkalommal is tanúsított temérdek fáradozásaiért is. *Sárospatak* dolgairól sok örvendetes jelentenivalónk lesz ma. Az igaz, hogy bajok is vannak. A paizsos férfiú a szegénység gondja bekopogtatott ide is. A rossz termés, a még rosszabb szüret igen nagy óvatosságra int bennünket a kiadásoknál.

Ezer szerencse, hogy olyan gazda szeme vigyáz minden fillérre, mint a *dr. Trócsányi József*, aki egy fillért sem enged más célra költeni, mint éppencsak oda, ahova kell.

Tárczy Árpád eddigi szolgálataival kiérdemelte azt, hogy a tanári kar és az Igazgatótanács őt állandó igazgatóvá való megválasztásra ajánlja. Nagy megnyugvás az egyházkerületi elnökség és az igazgatótanácsi el-

nökség számára az, hogy a kiváló igazgatók után, *Tárczy Árpádban* minden jóra alkalmas, egész embert adott nekünk az Isten kegyelme. Ószinte szeretettel fogadjuk a hiradást és javasoljuk mai gyűlésünknek is az ő megválasztását. Áldás kísérje sok és felelősséggel teljes feladatainak hűségese elvégzésében.

Nagy örömünkre szolgált, hogy a kiváló tanári munkát végző *Dávid Zoltán* részére a magas kitüntetést, címzetes igazgatóvá való kinevezését az ünneplő seregben én magam is részt vehetvén, megünnepelhattuk. Csendben és alázatos szolgálatban eltöltött tanári munka ilyenén megbecsülése az ősi kollégium jó hírének nevelése is. Az Ur kegyelme legyen a kitüntetett tanártestvérünkkel.

Dr. Ujszászy Kálmán, nagy örömünkre megszerezte az egyetemi magántanári oklevelet. Sokszor dicsértük őt már s újabb sikere alkalmából imádságunkba foglaljuk őt, kérvén Istent, hogy áldja meg őt közlünk való minden jó munkája végzésében.

A főiskola bejáratánál a dombornívek száma ez évben is szaporodott, hirdetve a híres jogász tanár *Kövy Sándor* emlékezetét, s emlékeztetve a belépőket, hogy *Kossuth Lajos* is főiskolánk kedvelt jogásza volt.

Az angol internátusbeli ifjak által rendezett angolnyelvű előadás országsszerte visszhangot keltett s emelte internátusunk jó hírét.

Kivánatos volna az angol és humán tagozat kiépítése mellett egy tovább építendő olyan internátus létesítése, amelyben a valóban kiválóknak bizonyult szegény ifjak, és csak a valóban földműves, kézműves, napszámos és cselédi sorsból felkerülő, taníttatásra érdemes gyermekek nyerének elhelyezkedést. Reméljük, hogy Is'en segedelmével, pár év alatt erre is megjön a kedvező lehetőség. *Én csak jelezni kívánom ezzel is, hogy hallja meg a magyarfajta népünk, hogy a falunépe iránt érzett szeretetünk állandóan ott virraszt a nádfedeles kicsi házak és kunyhók lakói felett.*

Megható jele a fajtánkkal való törődésnek az, hogy Kassán országzászlót adott át a pataki ifjúság a közhasználatnak, jelétül annak, hogy a pataki lélek tüzei, a Rákóczi kihűlt hanvaihoz közel is — hadd hirdessék, hogy a pataki diáklélek vigyáz örökségére.

Népfőiskolánk a múlt évben is szép sikerrel dolgozott. Eredményéről külön teszünk jelentést.

A népfőiskola mai formájában nem elégítheti ki ez iskola tipustól méltán várt magyar igényeket.

Patakon szükség volna arra, hogy a magyar állam egy állandó téli foglalkoztatóul szolgáló, nevelő, tanító, továbbképző Népfőiskolát nyisson meg.

Íde jönnének téli hónapokra a falvakból a kiválogatott, valóban értékes gazdaifjak, kiket pár hónapos kurzuson megtanítanának az okos földművelés és — szeretet mellett a magyar ifjúság számára olyan felette kívánatos és ma nagyon hiányos, általános műveltség megszerzésére is. Kiváló költőink, irodalmi nagyjaink, történelmi multunk igaz értékei az elemi iskolai tanításon keresztül nem nyújthatnak kellő ismeretet, a falu leendő vezetői számára. Itt van Erdély hazajötte. Valljuk meg őszintén, még az intelligensnek tartott ifjúság számára is szinte ismeretlen világ a gyönyörűséges szép Erdély-ország. Nem ismerik a mai ifjak nemzetünk

földrajzát, természeti kincsekkel áldott vidékeit stb. Ha igazán szeretjük a magyar fajtát, akkor ezek szellemi és lelki kiművelésén kell, hogy fáradozzunk.

Nem gondolok Diploma gyárra. A téli tanfolyam: tanulói, munkájuk végeztével hazatérnek az eke szarva mellé. Mint tanult gazdák, értékes ifjak — érett férfiuságuk korára, lehetnek valóban a falu igazi vezetői.

Tisztelettel kérem ez indítványomnak nemcsak elfogadását, hanem annak illetékes minisztériumhoz való felterjesztését is.

A tehetségkutató munka a múlt évben is szépen bevált.

Az egyházkerületi Elnökség pár napos iskolalátogatást végzett az elmúlt iskolai évben Sárospatakon. *A látottak és hallottak teljes meglepedésünkre szolgáltak.*

Egyházkerületi tanácsülésünk jegyzőkönyvében méltóztatik majd olvasni azt a jó hírt, hogy néhai Jármay Elek és nővére Szabolcs megyei birtokosok hatalmas alapítványt hagytak végrendeletileg főiskolánkra. Kerületi tanácsülésünk jegyzőkönyvében is Isten iránt való hálaadással emlékeztünk meg a nagylelkű adományozókról. Ma, egyházkerületi közgyűlésünk színe előtt is, kell, hogy emlékezetünkbe idézzük e nagy cselekedetét és kifejezésre juttassuk hálánkat az áldott lelkű adakozók iránt.

Mikor e sorokat írom, kapom az újabb jó üzenetet — kedves, bizodalmas testvéri levelet *dr. Gesztelyi Nagy Lászlótól*, a mindig hálás pataki diáktól, a gyönyörű életpályát megfutott: — kecskeméti Mezőgazdasági Kamarai Igazgatótól, hogy 25.000 pengős ingattalal biztosított Alapítványt kívánnak tenni áldott lelkű hitvestársával egyetakarva, Alma Materünknel. Mai gyűlésünkön tárgyalás alá kerül ez a hozzám küldött bejelentés. Az ajándékozási szerződés és Alapítólevél megfogalmazásának ügye későbbi idők dolga. Kell azonban, hogy mai gyűlésünk-ről is Istennek adjunk hálát, hogy az Ur jó kedvéből mindig támaszt nehéz idők jöttével élő hitű fiakat és leányokat, akik nem feledkeznek meg a gyermekeit szerető édes-anyjáról. *Dr. Gesztelyi Nagy Lászlónak és kedves feleségének* e nagyszerű cselekedetét örökítsük meg jegyzőkönyvünkben és küldjük el hozzájuk hálás köszönetünket.

Boldog örvendezéssel jelentem be a Főltiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek, hogy Sárospatak, Miskolc és Rimaszombat tanári karait szeretettel felkértem az iskolai év elején arra, hogy ne csak a diákság, hanem a *tanári karok részére is alakítsák meg mindenik iskolánál a bibliatanulmányozó tanári köröket. Kérésemre minden helyről megértő választ kaptam.*

Áldott aratást növeljen Isten, a boldog reménységgel elindult vetésből.

Sárospataki tanítóképző intézetünkben — Egey Antal dr. igazgatót —, szintén szeretet és megbecsülés övezvén körül — újabb két évre szóló igazgatóvá való megválasztásra terjesztette fel az Igazgatótanács. Nagyrabecsúlással nézem sokirányú fáradhatatlan munkásunkat és méltónak ítélem, hogy többről-többre bizassék ez a hűséges sáfár.

Főiskolánknál és képzőnkben is több tanár katonai szolgálatra hivatott be az iskolai évben, sőt az iskola több terme is hosszú időn át le volt foglalva katonai célokra, ennek dacára zökkenő nélkül folytak a tanítások.

Kovács Dezső ny. igazgatónk, a kormányzói kegy elismeréssel tüntette ki Nagy volt az örömünk e kedves hír hallatára is!... Légy áldott soká, Isten kedves embere!

Kedves figyelem a patakiak részéről, hogy *Hodossy Béla* szeretett, volt igazgatónk pataki tartózkodásának félszázados jubileumát, tanári kar és ifjúságunk megünnepelte. A fáradhatatlan, dallal és énekkel imádkozó testvériünkről mi is szeretettel emlékezünk és küldjük feléje áldáskívánásainkat.

Tanítóképzőnk sok bajjal küzd s bizony méltán reá szolgált az új iskolatípus a liceum szolgálatában kifejezett eredményes munkájáért az állam részéről nyújtandó magasabb összegű segítségre. Fájdalom, kertületünk — mai nagy szegénysége és ezer gondja miatt a mostaninál nagyobb anyagi segítséggel nem támogathatja sem egyik, sem másik magasabb rendű iskoláját.

A *miskolci Lévy József* fiú Gimnáziumban kemény próbára vannak kitéve a vezetők. Anyagi erőforrások hiányzanak a nagy számban megszorodott diákság korszerű intézmények létesítése által való befogadásának keresztül vielére.

25 személyre szóló internátust bérelt helyiségben létesített az iskola, de 600-nál több diák számára egy modern s legalább 100 diákot befogadó Diák Internátus létesítésére volna égetően szükség.

A jöhrű iskola Internátus nélkül nem elégítheti ki a mai igényeket.

Ez intézményünk közel 20 000 aranykoronás alapítványait és egyéb értékeit annak idején az államnak adta kölcsön építkezésre, vagy helyezte el hadikölcsönbe. Ezért lett anyagilag szegényyé.

Mély tisztelettel kérem, kegyeskedjék mai gyűlésünk a gimn igazgatóságát utasítani, hogy ebben az esztendőben is készítse meg és újítsa fel, — Internátus építését kérő államsegély kérvényét és azt alkalmas időben, az egyházkerületi elnökség útján juttassa el a kultuszminiszter úrhoz.

Egyházkerületi közgyűlésünk pedig mai közgyűlésében határozatilag kérje fel a kultuszminiszter urat a kérés, — a már máskor is bemutatott kérés, — meghallgatására.

E gimnáziumban is védelmükbe fogadtak két kiváló értéknek mutató szegény gyermeket ez iskolai év kezdetén, a tehetségkutatás során. A két ifjú már ott ül a többi diák között.

Az iskola növendékei közül ez évben is jelentkeztek néhányan az Országos Középiszkolai Tanulmányi versenyre. Ezen a versenyen: *Svingor Jenő* VIII. gimn. tanuló a fizikai első díjat nyerte el. Imádságainkba foglaljuk, e kedves lelkipásztorcsalád fiát, ki jó hírét nevelte e nagy sikerrel szeretett iskolánknak.

A *miskolci Tóth Pál Nőnevelő Intézet* nagyon megkedvelt tagozata lett a leányliceum. Megnyitása óta nem vagyunk képesek befogadni a nagyszámú jelentkező tanulókat.

Ennél nagyobb baj az, hogy az állam részéről csaknem el vagyunk feledve. A liceumi tanári fizetések kiegészítéséhez alig kapunk valamit. Fáradozunk a siker érdekében és félős, hogy még anyagilag mi fizetünk reá a liceumra.

Annak idején a kultuszminiszter ur kivánságára igyekeztünk szervezni a liceumot, segítség nélkül nem fejlődhetik az.

Feltétlenül szükség van egy külön Liceum épület építésére. Hiszen egy év múlva már érettségi bizonyítványt ad ez az iskola leányaink kezébe.

Leánygimnáziumi internátusunk annyira közkedveltségnek örvend, hogy ez évben is 25—30 leányt kellett elutasítanunk, mert nem volt férőhely. Ennek a kibővítése is érdeke a helyesen felfogott nemzet nevelésnek.

Mai közgyűlésünk tárgysorozatában van leánygimnáziumunk két memoranduma, melyben úgy a leánygimnázium, mint a liceum részére építési államsegélyt kérnek. *Méltóztassék ezt a nagy és áldott ügyet a legmelegebb pártfogás kíséretében a kultuszminiszter úrhoz való felterjesztésre méltónak ítélni.*

Illő tisztelettel kérem azt is, hogy méltóztassék az Elnökségen keresztül *felkérni a kultuszminiszter urat, hogy a miskolci két gimnázium megtekintésére* és e két országos hírű iskolánk intézményeinek továbbfejlesztése érdekében a helyszínére kiküldött *miniszteri szakértő jolytán érdeklődni méltóztassék.*

Még a jövő évi költségvetés megkészítése előtt szükség volna e szemle tartására. Bizonyára megessenék a szíve rajtunk a látottak alapján a miniszter ur kiküldöttjének.

Élni szeretnénk itt a végeken és szeretnénk, hogy ha iskolánk és növendékeink valóban minden tekintetben alkalmasokká lehetnének a mai kulturigények minden tekintetben való kielégítésére.

Vitéz Domokos György ez iskola halk szavú, rendszerető, nagyon lelkiismeretes, dolgos igazgatója — állandó igazgatóvá való megválasztásra van felterjesztve.

En mindennap látom e jóságos és szelid férfiú sok áldott munkáit. Jó lélekkel ajánlom őt az egyházkerület támogató szeretetébe.

Oláh Sándor iskolánk egyik kiváló tanára, Isten segedelmével ez évben töltötte be 25 éves tanári szolgálatát. E helyről is megemlékezünk a mindig hűséges, szelid és alázatos tanár sok jó munkáiról. Isten áldása kísérje mindvégig útjain.

Leánygimnáziumunk egyik kiváló növendéke *Rehorovszky Edit*, az országos tanulmányi versenyen, magyar irodalomból a harmadik díj nyertese lett. Nagy és szép eredmény, s ezért köszöntjük a szorgalmas leányt. Őszinte sajnálkozással jelentem be, hogy az egyházkerület középiskolai előadóstestvérünk ellen fegyelmi bírósági eljárást kellett lefolytatnunk és felfüggesztése iránt is intézkedett a kerületi bíróság elnöksége.

Tisztelettel kérünk felhatalmazást az Elnökség részére, hogy a középiskolai előadói állás betöltésére nézve időközileg intézkedhessenek.

Elemi iskoláinkról szóló részletes Jelentés egyházkerületi közgyűlésünk asztalára kerül ma. E nagyfontosságú ügyet ajánlom szíves figyelmükbe.

E helyen kívánom felhívni figyelmüket arra a sok helyről tapasztalt megmozdulásra, hogy a nagy iskolai terhek miatt *sok helyen szeretnék átadni a felekezeti elemi iskolákat az államnak vagy a községeknek.*

Óva intek mindenkit e könnyelmű lépéstől. Nekünk inunk szakadtaig, ha kell összerogyásig kell védelmezni a felekezeti iskolát. Meg-

mutatta Erdély most is, hogy a felekezeti iskola az igazi bölcsője, a fejlődésre képes és örökre élni tudó és akaró, magyarságnak.

Esperes testvéreim számára utasítást kérek az éber vigyázásra, nehogy itt-ott elprédálják némelyek az ősi szent örökséget.

Egyházmegyénk élete.

Egyházkerületünk vérkeringésének élethordó ütőerei az egyházmegyék. Rajtuk fordul meg minden. Esperesi jelentések, mint fentebb említettem hatalmas erővel és őszinte meglátásokkal tárják fel egyházmegyéink mult évi életét. Én csak általánosságban szólók végzett munkáinkról előbb, s aztán egyenként szólaltatom meg, esperesi jelentések adatain keresztül a Vezetőket.

A hitélet és áldozatos egyházszeretet terén most is vannak dicsekedésre is alkalmasnak látszó jelenségek, bizonyosságul szolgálván arra, hogy a mi népünk öntudatos hittel hiszi és vallja, hogy minél súlyosabb a kereszt a vállainkon, annál inkább sóvárgó vágyakozás él a szivekben a könnyűrűlő és megsegítő Isten után.

Némely vidéken a templomlátogatás — általunk ki nem nyomozható okokból, de nyilván megállapítható jelekből ítélve — alattomban az egyház ellen dolgozó agitátorok unszolására, mintha csökkent volna. *Sajnos, az ifjú nemzedék marad igen sok helyen távol az Ur hajlékától.* Ez kétségtelenül rossz jel és figyelmeztessen bennünket arra, hogy az ifjúsággal való törődés a lelkipásztor életében a személyes pásztorálás legsürgősebb feladata kell, hogy legyen.

Ha az okokat keresem, az ifjúság távolmaradását az Isten házából több okra vezethetem vissza.

Legfőbb okát abban látom, hogy a 12, 14, 15 éves korban megkonfirmált két nembeli ifjainkkal a legtöbb helyen alig törődik az egyház vezetősége. A konfirmációi Emléklap kézbevétele, igen sok ifjú számára egy nagy elszakadást jelent a gyülekezettől. Mintha a nagykorú egyháztag-ságra feljogosító engedély megadása után, az ifjú sereg kiesnék az egyház kezéből. A tuzásokra hajló fiatalság a szabadság birtokában szabaddossá válik s ő maga azt hiszi, hogy szabad választása és tetszése szerint kell ezután az Isten házába mennie. A családi tűzhelyeken, a mai ezer gondú életben a szülők tekintélye csökkent, mert nem tudnak elteremteni mindent az ifjak igényeinek kielégítésére.

Ahol, mint ezt a városi gyülekezetekben megfigyelhettem, lelkipásztorok, hitoktatók és segédlelkészek sok irányú missziói munkáján keresztül továbbra is összetartják az ifjúságot, ott csodálatos életmegnyilvánulások születnek éppen a munkába beállított ifjúság lelkesedésén keresztül.

Ifjúsági egyesületek alakítása után, továbbra is kimélyül a kapcsolat a lelkipásztor, a tanító és az iskolától elszakadt, nagykorúvá lett gyülekezeti ifjú egyháztagok között. És ilyen helyeken kimondhatatlanul hálásak. *Csak egyet említek meg a sok szép bizonyásgtételék közül. Miskolcon a KIE ifjúság tagjai, veritékező, dolgozó iparos tanoncok, hogy a KIE élére vezető segédlelkésziük lehessen, maguk keserves havi alig pár pengős keresményéből száz pengőt adnak a velük törődő és veritékező ifjúsági lelkészeknek.* És csillog a szemök és megtelik a szívük az Isten szerint

való vágyakozás szerelmével, mikor körükben látják forgolódni az ifjú lelkipásztort.

A kísértések kora az ifjúság életében — éppen, — a konfirmált évek után következő esztendőök. *Sok ifjú elbukásának az az oka, hogy nincs, aki tanácsolja őket.*

Az ifjúsági egyesületek megalakítása: a konfirmált ifjak egyesületbe való tömörítése immár, — kell, hogy kötelező erővel kimondassék minden egyes gyülekezetre nézve.

Anyaszentegyházunk holnapja olyan lesz, amilyennek neveljük ifjainkat.

Másik nagy mulasztásunk az, hogy a gyermekek vallásos, hittani, erkölcsös nevelését nem maguk végzik, vagy legalább is nem maguk ellenőrzik az iskolában a lelkipásztorok. Megtörténik, hogy iskolaszéki elnök, lelkipásztor egész évben be nem teszi lábát az iskolába. Egészséges gyülekezetnevelés csak ott lehet, ahol a gyermek már kora ifjúságában ott látja maga mellett a lelkipásztort, mint jóra vezérlő Mestert.

Sok helyt perlekednek a lelkészek és tanítók és nem élnek békességes együttélésben.

Erősebb fegyelem, több személyes szolgálat, gyermekeinkkel szemben több magunk oda áldozása a szent szolgálatra kell ahhoz, hogy anyaszentegyházunk szebb holnapja valóra válhassék.

Utasítást kérek újra esperes testvéreim részére avégből, hogy az egyházlátogatóság útján szigoruan ellenőriztessék, hogy mit tett a lelkipásztor a mindkét nembeli ifjúság kézbentartására. Annak ellenőrzését is kérem elrendelni, hogy legalább hetenként vagy kéthetenként megjelent-e a lelkipásztor a gyermekek seregében az iskolában.

Az egyházmegyénkinti beszámolómat, az esperesek jelentéseiből átvéve, az alábbiakban adom meg.

Abaúj.

Abaúj-Egyházmegye gondnokának gyűlést megnyitó gyönyörű beszédét is becsatolta az esperes. Jó lélekkel állíthatom, hogy az Erdély visszatértefeletti öröm, olyan imádságos érzésekkel töltötte el a mi, — bibliás világi papunk belső emberét, hogy nem lehet könyhullások nélkül olvasni zengő szép magyar nyelven megírott megemlékezését. A nagy nyilvánosság elé tartoznék, a tanulságok levonása miatt is, az ilyen, költői tollal megírott bizonyágtevő beszéd.

Az esperesi jelentés is szárnyaló írás. Felelősségtudattal megáldott lelki vezető, hatalmas erői lüktetnek a jelentés minden sorában. A gyermekeiért aggódó szülő jóságos intelmei s ha kell, kemény beszédei szépítik meg a jelentést.

A megnövekedett egyházmegyében békesség tanyázik. Bajok itt is vannak, de nem feltűnő nagy számmal.

Az abauji gyülekezetek kicsiny, kevésszámú közösségek s bizony nagy egyházfenntartási terheket hordoznak.

A belmissziói munkák lelkeket ébresztően folynak itt s az esperes által kívánt: — *profétai típus kialakításán kellene, hogy fáradozzunk mindnyájan.*

Halottaink: Idős Hörcsik Lajos vilmányi lelkipásztor, a sokunk által szeretett hűséges és nemes szándékkal sáfárkodó testvériünk tért meg atyái örökébe. *Antalffy Gyula*, be nem végzett tervek, álmok, szülői költelességek ifjú bajnoka — a legszebb férfi korban sirba tért fonyi lelkipásztor sincs többé az élők között. *Gróf Vay Artur* az egyházmegye tanácsbírája nemcsak az ő kedvelt emberük volt életében, hanem *egyházkerületünk hűséges tanácsbírója is*. *Szabó Lajos* csobádi lelkész ifjú felesége, mint lilium hervadt sirfelé.

Az abauji egyházmegye pihenni tért kedves halottai sirjainál őszinte könnyhullással állunk meg mi is ama boldog bizonyosság reménységével, hogy a mennyei Atyánál velük újra találkozunk.

Új lelkipásztorok. Vilmányban *Kovács István* segédlelkészt, — Ongára *Kocsis Sándor* hernádszurdoki lelkipásztort választotta el a gyülekezet egyező akarata. Köszöntjük az új őrtállókat.

A hazajött egyházmegyei rész irattárát és pénztárát az esperes hivatalosan átvette és rendben találta.

A hazajöttek még mindig ki nem elégitett sok fajta kérelmei még mindig nagyon fájnak, — de hittel várnak. Az egyházmegyei árvaház felállítása egyelőre elhalasztódott.

Az egyházlátogatása igazolja, hogy szinte csodával határos az a hősiesség küzdelem, amelyet életbenmaradásukért — a sok helyt 200—250 lélekszámú gyülekezetek kifejtének. Megható az az áldozatos szeretet, amellyel felekezeti iskolák fenntartásának sok terheit hordozzák. De már-már roskadoznak.

Ne hagyja el a magyar állam a falú népét és jöjjön az iskolák fenntartásának terhei könnyítésére felénk is segítségül. Ha felekezeti iskolák nem lesznek, a magyar fajta népünk a bizonyos halál felé siet.

A reverzalist adó egyháztagokkal szemben arról panaszkodnak, hogy a gyülekezeti fegyelmezés hiánya a siker elérésében nagy akadály.

Az igazságtalan és antiszociális egyházi adózás és párbérrendszer eltörlését követeli ez az egyházmegye.

Itt az ideje, hogy az egyházkerületi közgyűlés valamelyes döntéssel vagy rendelkezéssel jöjjön a kis egyházak védelmére *kimondván azt, hogy a törvényben előírt progresszív terhet viselni kötelezett, egyházi adózás vezettségük be mindenütt.*

Akinek több van, attól több kívántatik.

A községi és városi előljáróságok által kezelésbe veendő együttes adókezelésre való áttérést is üdvösnek itélem, látván ennek áldásos eredményeit a magam, miskolci gyülekezetének életében is. Nagy dolog az, amikor lelkipásztor megszabadul az egyházi adó és párbérszedés rettenetes megalázó munkájától és az egyházi adó beszédésének munkáját hűséggel végező községi, városi előljáróság segítségével elérheti azt, hogy rendes adófizető községi és egyházi háztartásai az egyesített adószedés útján a rend felé sietnek.

Ha sokszor ismétljük is, újból és újból felterjesztéssel kell élnünk az illetékes miniszter urhoz abból a célból, hogy vezettesse valahára a Kulturadót.

Az egyetlen egy igazságos adónem, amelynek létjogosultsága ellen ellenetés sem emelhető.

Alsóborsod.

Alsóborsod életét, egész közelről figyelhetem. Esperesi jelentés színekben, erőben, szépségekben, hitvallástételben bővülködő s a jelenvaló idők sok problémáját éles szemmel meglátó Tudósítás. A magyar sorskérdések helyes megoldására nézve, édesatyai intelmek és tanácsok foglaltatnak benne, mint jó üzenetek — minden jó magyarok számára. Az új reformációt sóvárgó anyaszentegyházunk számára is, bátor keményen, Krisztus katonájához illően szeretné felfegyverezve látni hiveinket.

Ez egyházmegyében e jelen évben is szép sikerrel folytak az evangélicizációs munkák. Nagy érdeklődéstől kísérve tartott meg Miskolcon az egyházmegyei presbiteri konferencia.

Különösebb, megrovást érdemlőbb bajokról nem tudunk itt a környékünkben. Alsóborsod igyekszik méltó lenni régi jó híréhez. Nem állítja az esperes, hogy a hitélet, belmisszió szolgálat terén nincsenek kívánnivalók. Isten különös kegyelme az rajtunk, hogy itt a nagy városhoz, gyárákhoz közelfekvő; — a Bükk erdeinek sűrűjében rejtőzködő gyülekezetekben az izgató jelszavakkal terhelt mi világunkban, nincsen helyzetrosszabbodás. Sem a hitélet, sem a templomlátogatás, sem az urvasorával élés terén nincsen csökkenés.

Egy fenyegető nagy bajt kétségtelenül látunk itt. Az egyházmegye déli sarkában elterülő nagyobb számú, módosabb gyülekezetek körében, tudomásunk szerint is megjelent az Egyke réme.

Érdekes feljegyzésekre méltó dolog, hogy e nagy egyházmegyében Istennek hála az elmúlt évben nem volt lelkészválasztás.

Lelkész csere történt és pedig *Nemes Andor* hevesi lelkész cserélt *Joó Imre* volt iváncsai lelkipásztorral: *Derencsényi István* szirmai lelkipásztor testvérünk pedig *Mauritz Gyula* bükkaranyosi lelkipásztorral cserélte el őrtálló helyét. Köszöntjük őket új őrtálló helyeiken. Bárcsak, az egyházak békét szomjazó, nagy céljainak megvalósítására adnák oda mivgnyáján a cserélő lelkipásztorok munkabíró erejük legjavát.

Halottak. Fazekas János miskolci önnálló hitoktató, lelkipásztor, hosszú szenvedések után, életének legszebb korában, özvegyét és három árva után maga után pihenni tért. Nem szoktam tulzásba menni a dicséretekkal, de erről a kedvem szerint való, Istentől nevelő talentumokkal megállott lelkipásztor testvérről úgy emlékezem, mint *aki valóban anygalként forgott a gyermekcsereg között*. Szelid szavával, jószágos tekintetével, fáradhatatlan munkáival szinte átfórmálni tudta a gyermekek lelkét. Szokatlanul nagy és igaz szeretettel ölelték őt körül tanítványai s az őrtálló helyéről való búcsúzás igen nagy vesztesége a miskolci gyülekezetnek. Sajnos, a mi nyugdíjrendszerünk igen-igen csekély nyugdíjat biztosít az özvegynek és a három árvának. Keserves gond szakadt az árván maradott élők nyakába. Áldó imádsággal búcsúszom tőle én is e helyen, a hűséges szolgától s a lehetőség szerint megteszek mindent arra nézve, hogy az árván maradott család könnyeit letörölni segítsem. Legyen áldott a Fazekas János emlékezete mindnyájunk szívében.

Kerekes Zsigmond volt maklári, később nyugalmazott lelkipásztor testvérünk is Hazatért az Atya kebelére. A maga talentumait felhasználó szelid lelkipásztor volt. Sokat szenvedett. Legyen áldott pihenése.

özv. Édes Vincéné lelkészözvegy, a prófétaasszonyok életkorát elért tisztas úrinő sok fáradalmi után immár csöndben pihen a tisztatarjáni temetőben.

Vajda Sándor egerlövői lelkipásztor testvérünk hitvestársa is megnyugodott fáradalmi után és az Atya kebelén várja a feltámadás reggelét. Az alsóborsodi halottakat is megsíratjuk és vallást teszünk itt is, hogy: Ami Istenünk nem halottaknak, hanem élőknek Istene.

Az alsóborsodi egyházmegye két szeretett lelkipásztora érte meg ez esztendőben, 25 éves lelkipásztori szolgálatának évfordulóját.

Kérészy István tiszánai lelkipásztor, a nagy ősi, szép gyülekezet mindenkitől szetett, rendet és fegyelmet tartó lelkipásztora méltó arra, hogy mi is szeretettel köszöntsük őt az évforduló elérkezte alkalmából.

Dr. Enyedy Andor a miskolci gyülekezet közkedveltségnek örvendő, folyton tanuló, tudós és valóban tiszteletes lelkipásztora, a belmissziói munkáknak nemcsak kerületünkben, hanem egyetemes egyházunkban is egyik: Atyamestere, szintén megérte 25 éves szolgálatának évfordulóját.

Ugy is mint lelkipásztor, úgy is mint segítségemre Istentől kegyelemből adatott munkatársamat, a munkáimban engem sokszor helyettesítő egyházkerületi főjegyzőt is őszinte és meleg szeretettel köszöntöm. Mindkettőjükre Isten gazdag áldását kérve imádságainkban Isten elé vivén őket fohászkodom, hogy áldja meg az Ur őket kedveseikkel együtt mind a két kezével.

Az adakozás lelke szünetlenül munkában áll, ebben az egyházmegyében is. Nem akarok dicsekedni ezzel, de lehetetlen, hogy meg ne emlékezzem arról, hogy a miskolci gyülekezet tagjai ebben az esztendőben *az egyházi adón felül*: finnek, Kormányzóné Ófömméltósága szegénységélyakciója, árvízkarosultak és Erdélyért címen meg a magunk szegényeinek megsegítésére közel 30.000 P összeget gyűjtött és adományozott.

Majdnem minden gyülekezetből fel vannak jegyezve az adományok összesszerűleg is. Felsorolni őket lehetetlen dolog most.

Kikiváncozik azonban az adományok közül és azokat nyilvánosan is meg kell köszönnünk a következő nagyobb adományok.

Kormányzó urunk Ófömméltósága a hejőbábai egyháznak harangra küldött 1500 P-t.

Sajókeresztúr leányegylete 550 P-t gyűjtött villanyvilágítás berendezésre.

Szirmán Klein Sándor 250 P-t adott iskolajavításra.

Martintelepen: Tóth Miklós 550 P értékű urasztali terítőt készített.

Emődön Vadnay János főgondnok 550 P t adott templomrenoválásra.

Átányban egy magát megnevezni nem akaró 300 P-t adományozott.

Egerlövön: P. Molnár Lajos és neje 550 P értékben urasztali terítőt készített.

Mindezek biztató jelek arról, hogy szegénységünkben is meg van az áldozatkészség hiveinkben és ha a lelkipásztorkodást végző Isten szolgálja, akkor a mi népünk jó szóra áldozni tud és építi az anyaszentegyházat.

Alsózemplén.

Alsózemplén fáradhatatlan esperese előtt, mindig tisztességtellességgel szeretek megállni. Most is, e nagy közösség előtt is áldom az Istent azért, hogy ötet nekünk adta

A tűnő évek nemes és szép lelkének megifjítói. Minél jobban fehéredik a feje, annál tisztább látású a szeme. Szinte szertelenül fáradhatatlan, munkák ellátásában.

Főiskolánk ezer bajában, gondnoktársával együtt hűséges eljáró. Ott látom őt mindig forgolódni a konventi tanácsüléseken is. Ezek mellett van ideje, hogy a maga nagy gyülekezetét, tanítótársaival, segédlelkészeivel s a vele s velük szent egyességben élő presbitériummal, — mintagyülekezetté alakítsa át.

Van ideje arra is, hogy egyházmegyéjében szerte járjon. Szólja az Igét bátorsággal. Van bátorsága szemtől szembe megfeddeni a bűnöst, van gondja arra, hogy egyházmegyéjében az ifjúsággal törődjenek.

Ragyogó példát ad mindnyájunknak arra, hogy ha a lelkipásztor és tanító vagy a tanítók atyafiságos szeretettel párosult együttes munkát végeznek, ott bizonyosan előre halad az Isten országa.

Hozzám beküldött jelentései; a kerületi gyűlés anyagadatai; a statisztikai ív, s az általa elgondolt és megkésztett egészen újszerű összesítő ív mind-mind olyan munkák, amelyeken keresztül jóformán azt sem tudom, hogy a nagy alsózempléni egyházmegyében vannak-e bajok, — csak azt tudom, hogy ő a rend embere igyekszik arra, hogy mindenütt legyen csendesség és jó békesség.

Indítványai is vannak, amelyekről mai gyűlésünkön kell beszélni.

I. Sürgeti a lelkészek számára évenként *rendezendő és kötelező*, tovább képző tanfolyamok megszervezését. Fel kell frissíteni tudásunkat, teológiai ismereteinket, — jó pap módjára holtig tanulni! — hirdeti bátran.

A születendő új világregendet, az evangéliumi tiszta keresztyén élet új tartalmával kell megtölteni. Ez indítvány a lelkészértekezlethez tétellett le s kérem esperes testvéreimet, hogyha elfogadás céljából át lesz téve hozzájuk, tárgyalják ez indítványt jó akarattal és támogassák ennek nemes célú elgondolásait.

II. Bátran veti fel az alsózempléni esperes azt a kérdést is, hogy a VII. és VIII. osztályú elemi iskola egészséges továbbfejlesztésére nézve megtett-e mindent úgy az államkormány, mint a felekezetek vezetőségei?

Felekezeti iskoláink eddigi fenntartása is sok gond okozója volt. A VII. és VIII. osztállyal való továbbfejlesztés anyagi nehézségei fájdalom mindenütt mutatkoznak. Egyházaink újabb anyagi áldozat hozatalára e téren képtelenek.

Az eddigi nagy költséggel fenntartott iskolák nem roppanhatnak össze „a pótló fejlesztéssel.”

A nemzeti megújulás előfeltétele kétségtelenül az, hogy a népek között kulturáltabb népek legyünk másoknál, de be kell látni az állam vezetőinek azt, hogy a gyermekek iskolába járatása elsősorban állami feladat. A nemzetnevelés forrása az iskola. *Jöjjön hát segítségül az állam a felekezeteknek.*

Adjon tanítókat s adjon a tanítók ellátására szükséges nagyobb államsegélyt. Emeljen iskolákat. Mi a magunk teljesítő képességének legutolsó határáig eljutva megteszünk mindent a jövőben is, hogy a hét-nyolc osztályú elemi iskolák tovább fejlesztésére nézve. *Azonban megvalljuk őszintén, hogy a sok helyt most is túlszűfolt falusi gyülekezetek iskoláiban, a VII.—VIII. osztálynak csak úgy ötletszerűen való bevezetése úgy gondoljuk, hogy sok helyt zavarok okozója lesz.*

Jelen közgyűlésünkben egyetemes konventünkön keresztül kérjük meg a kultuszminiszter urat, hogy még ez esztendő telén e nagyfontosságú nemzetvédelmi ügyben hívjon össze egy országos tanügyi ankétet és itt beszéljék meg azokat a kérdéseket, amelyek a VII. és VIII. osztályú elemi iskolák bizonyos eredményeket kitermelő munkáinak eléréséhez feltétlenül szükségesek.

III. Az alsózempléni esperes indítványt tesz a felekezeti békének magyar földön még mindig útjában álló *reverzális törvény eltörlésére nézve is. Ugyanezt teszi barabási Kun József egyh. ker. tanácsbíránk is, aki az egyik ker. gyűléshez intézett beadványában szintén alaposan indokolt kéréssel kíván fordulni a mai kormány vezetőségéhez, rámutatván arra, hogy a magyar nemzet megerősödésének egyik elengedhetetlen előfeltétele a reverzális törvény eltörlése. Már előre felhívom kerületünk alkotó tagjainak a figyelmét e nagyfontosságú ügy tárgyalásának figyelemmel való kísérésére.*

IV. *Az egyke, a magyarság e szörnyű nyavalyája legyőzésére nézve is javaslat tételét kér az alsózempléni esperes.*

Ítéletem szerint, az egyke legyőzéséhez elsősorban a gazdasági reformok gyors és igazságos megoldása szükséges. Hozzá kell segíteni a szülő édesanyákat, hogy ne fenyegetse gyermekeiket a proletár sors szörnyű réme. Állami segítség nyújtandó a házasságra lépő szegény házaspárok részére. A családipótlék progresszive úgy állapítandó meg, hogy a növekvő gyermek sereggel együtt, hatványozott mértékben nőjön az anyagi neveltetési segítség. Az örökösödési törvény bátor intézményes megoldását kéri a nemzeti közvélemény. Az agglégény adó bevezetése szintén segítség arra, hogy az agglégények vagy adót fizetnek, vagy kevesebb jövedelmet élvezvén mint a családosok, hozzájáruljanak a magyar fajtának a megerősítéséhez, a gyermekneveléshez szükséges anyagi segítségek előteremtésében.

Szükség van arra, hogy kórházainkban szülő édesanyák számára ingyenes kezelés legyen.

Aztán lehetővé kellene tenni az iskolai nevelés olcsóbbodását, alsó és felsőbb fokon egyaránt. Tandíjba, könyvekre havi fizetéseket kell odaadni ma a neveltető szülőknek iskolai év kezdetén ugyanannyira, hogy ruhára és élelemre nem jut a jövedelemből.

A kísértő, bűnrecsábító „angyalcsináló” asszonyok és tisztelettel szóklok a kivételekről! — a magukról és küldetésükről megfélekedző — „segélynyújtó” orvosok ellen drákói rendelkezések szükségesek.

Ha látni fogja a magyar édesanya és apa, hogy a gyermekének a sorsa, nem — a bizonytalan hullámokra kivetett szalmaszál sorsához hasonló, hanem egy tisztességes darab kenyeret nyújtó élet vár a fiakra és

leányokra, akkor — újra megszaporoznak a bölcső lakók. Bölcsőre hajló édesanyák szeméből nem könny fog hullani, ha a gyermekáldásra tekintenek, hanem bölcsődal, hálaének zendül újra a kicsiny házakban és fényes palotákban egyaránt. *A legszebb zene a világon a gyermekkacagás. A legszebb ének a világon, a gyermekekkel együtt örvendő és éneklő édes szülők, családtagok éneke.*

Miután több esperesi jelentésben felzúg, az egyke miatti bánat, jelen közgyűlésünkben *felterjesztést kell, hogy intézzünk az illetékes minisztériumokhoz abból a célból*, hogy az egyke ellen való védekezésnek, általunk felsorolt védő eszközeit minél előbb valósítsa meg és tegyen meg mindent abból a célból, hogy a nemzet gyarapodás, a magyar gyermekek születésével egyetemben édes valóság legyen. — Megoldható ez a kérdés kemény akarással és a magyarfajta igaz szeretetével.

Az esperesi látogatások és a vizitáció jelentései alapján Alsózemplén, a hazajött egyházakkal is megszaporozva áldott munkákat végez.

Jólesik olvasni az esperes jelentéséből, hogy a felvidékről hazajött gyülekezetek egyházszerelmének és hithűségének látásával szinte nem tud betelni a lelke. *Hitükben és magyarságukban érintetlen testvérek jöttek haza.* Lélekben buzgók, áldozathozatalban gazdagok. *Templomok imádkozó lelkekkel tele.* Tanítók munkái a legteljesebb mértékben kielégítők. *Egyháziatlanságnak semmi nyoma.* A szekták itt-ott mozgolódnak, de éber vigyázattal állnak helyükön az őrtállók.

Nagy meglepéssel olvasom az esperes jelentéséből a következő kijelentéseket: „*A lelkipásztor és tanító között, nemcsak az ellenségeskedést nem tűröm meg, de még a lágymeleg viszonyt sem szívlelem!*“

Halljátok ezt kerületünk gyülekezeteiben élő lelkipásztorok, tanítók és tanár testvérek? Ilyen beszédek és ilyen élet illik mihozzánk.

Sokat áldoztak ez egyházmegye hívei is templomok és iskolák rendbentartására. A személyes adományok seregéből kikiváncozik öv. *Argyelán Dezsőné* urnőnek a tályai egyház javára tett 1000 P-s adománya. E helyen is megköszönjük a szép adományt.

Két esetben vallássérelmi eset is fordult elő. Itt most nem emlegetem azt fel. Fájdalom, minden esztendőben fel-felujítják sebeinket. Felterjesztéssel élt esperes testvérünk illetékes helyre mind a két alkalommal.

Dr. Kiss Sándor — egyházmegyei gondnok, a hűséges segítség nehéz időkből az esperes mellett, sok szenvedés után örök álmra hunyta le szemét. Kegyeleittel emlékezem róla én is, emlékezvén arra, hogy püspöklátogatások során milyen sokat fáradozott a látogatás sikere érdekében e tiszteletreméltó kedves öreg testvérünk.

Tegyük le az emlékezés koszorúját az alsózempléni egyházmegye másik nagy halottjának *Báji Patay Józsefnek* a sirjára is. E történelmi név birtokosa méltó volt életében kálvinista őseire.

Szabó Andor taktakenézi lelkipásztor testvérünk is az akácos temetőben pihen. Fiatalon nagyon hamar megfáradott. Tulságosan nehéz volt vállán a keresztt. Összerogyott. Isten kegyelme legyen vele haló poraiban is.

Pecsénye András ny. lelkipásztor testvérünk csendesen elhunyt és nem érthette meg azt az örömet, hogy kedves fiát egyik szép gyülekezet közeli napokban iktatta be lelkipásztori hivatalába.

Verebélyi Barna lelkipásztor testvérünk szívét is megsebezte a halál, elragadván tőle drága élete párját. A végtelen kegyelmű Isten adjon neki vigasztalást.

Göndöcz István leánya, a szépséges *Piroska*, viruló szépségének, álmokat-álmódó legszebb korában váratlanul tette le jószágos szívét az édes Atya ölelő karjai közé. Siratni őt, könnyünk sincsen elég. Legyen halottaink csendes álma pihentető, nyugtot adó

Verebélyi Dezső semlyéni lelkipásztor testvérünk is megérte Isten kegyelméből lelkipásztori szolgálata 25 éves évfordulóját.

Mindig szemmel tartottam e lelkipásztor-testvért, mint jó hírű pataki diákot s nekem kedves tanítványomat. Gyönyörködve láttam püspöklátogatás során, hogy híveihez mindig van jó szava. Nemcsak katedrán, de kint az életben is édes atyai szeretettel visel gondot a reája bízott nyájról. Szívemhez ölelem őt és áldást kívánok Istentől még rá váró sok-sok jó munkáira.

Virág Béla t. b. esperes kormányzói kitüntetését, mi is örömmel hallottuk.

A lelkészváltozásokról az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyve ad felvilágosítást.

Felsőborsod.

Felsőborsodból is volna, sok mondani valóm. Igyekszem azért rövidebbre szabni a beszámolót.

A felsőborsodi esperes a nagy egyházmegye első szolgája. Valóban szolgál, hittel, ésszel s akarattal. Az ő jelentése is, a magyar nép és föld igaz szerelmétől izzó Vallomás.

Mint harangzúgás a nyitott ablakon át az ő üzenete is: *Vajjon méltók akarunk-e lenni mi lelkipásztorok és tanítók, a velünk együtt haladó világi testvéreinkkel egyetemben ezekhez a történelmi időkhöz ?!*

Méltán kéri a mai magyar élet kormányosait, hogy a református egyház hűséges magyarjai, kik hűséggel dolgoznak a haza üdvéért, valahára nyerjenek *megbecsültetést a felettes hatóságoktól, kik sokszor keresztülnézni igyekeznek a kopott palástu kálvinista papot. Fájjalja pld., hogy a levante egyesület vezetői legtöbbször elkerülik a paróchiát és az iskolát és semmi személyi kapcsolatot nem keresnek a falú lelki vezetőivel.*

A múlt év őszén az egyházmegyei gondnoki széket elhagyott s általunk tiszta érzések bánatával el is bucsuztatott *Zsóry György* egyházmegyei gondnok helyére új gondnokot választott az egyházmegye nagy egyetakarással — *Bónis Aladár* ny. alispán testvérünk személyében. Ez év május 3-án iktattuk be hivatalába. Nagy szeretet vette őt körül és székfoglalója eseményszámba ment. Valóban reá szolgált eddigi életével is arra, hogy e helyről is mély tisztelettel köszöntsük őt. Reá váró sokirányú és nagy jelentőségű kormányzói ténykedéseihez s adjon az Isten neki erőt, egészséget és kegyelmet.

Az egyházmegye kormányzásának sokirányú tisztében, a perlekedő magyarok kibékítésére való törekvésében fáradhatatlan esperes sok munkái dacára is elégedetlen önmagával. Szeretne még több jót tenni és szeretné, ha még nagyobb rend volna egyházmegyéjében. Fájdalmasan em-

legeti, hogy egyházlátogatások alkalmával itt-ott a presbiterek nemtörődömségével és közönyével találkozott.

Egyebekben a jelentés megnyugtató képet rajzol egyházmegyéje mult évi életéről. Őszintén megvallja azt is, úgy látja, hogy a szélsőséges eszmék, sokszor találnak hálás talajra, a jelszavak által könnyen elámitható népünk életében.

A párbér fizetést, mint igazságtalan adózási rendszert ő is megváltoztatandónak kívánja.

Sajnálattal jelenti be, hogy a sajjószentpéteri nagy és hajdani fényes gyülekezetben bajok vannak. Legnagyobb baj hogy nincs erélyes és erőteljes egyházkormányzás és lelkipásztori szolgálat. Nincs meg a béke lelkipásztor és a tanító között. Itt van a forrása minden bajnak. Anyagi rendezetlen ügyek is akadnak itt. Mult esztendőben a lelkészcsere utórezgése, mint megoldásra váró hullámok betértek ide egyházkerületi gyűlésünk elintézésre váró tárgysorozatába is.

Dr. Jalsoviczky Zoltán miniszteri tanácsos testvérünket sikerült megnyerni arra, hogy az egyházmegyei világi tanácsbíróságra elválasztván, azt el is fogadja és legjobb tudását és erőit fel is ajánlotta anyaszentegyházunk szolgálatára. Szeretettel köszöntsük őt a hozzánk jött atyánkiát őrtálló helyén.

Esperesi tisztéről a mult évben lemondott *Szentmártony Dániel esperes testvérünk, mint a borsodi egyház lelkipásztorja is nyugalomba vonult.* Isten kegyelme megsegítette őket életepárjával együtt, hogy ő, a fájdalmas embere, hitvesével együtt, a gyülekezet szerető támogatásával is megépített szép kicsi, saját házába várja a nyugalom esztendeiből majdan hozzá is elhangzó édes atyai hazahívogató üzenetet.

Mint lelkipásztorról is búcsút vesszünk ez alkalommal a hűséges sáfártól. Imádságainkba foglaljuk őt drágalatos életpárjával együtt, biztosítván őket arról, hogy sziveinkben örökre élnek.

Kovács István ongai és *Baczó Balázs* damaki lelkésztestvéreink is, mint arról a mult év őszén is emlékeztünk, elérkeztek a nyugdíjazott lelkipásztorok révpartjához. Isten tegye áldottá számukra a nyugalom esztendeit.

Lengyel Gyula szendrőládi lelkipásztor, *Pozsga József* nagybarcai lelkipásztor, *Batta József* ny. és *Dávid József* szintén ny. lelkipásztor testvérek is pihennek sok fáradalmaik után.

Áldáskívánással bucsuzunk mindannyiuktól, a bizonyos feltámadás reménységében.

A borsodi egyházban *Orbán József*. Damakon; *Veres Imre*. Nagybarcán; *Dabóczy István*; Szendrőládon: *Tóth Pál Zoltán*; Sajóecsegen: *Igly Ferenc* — lettek az új őrtállók. Mindenik gyülekezetet illesse elismerés és dicséret azért, hogy vezetőikre, főleg esperesükre hallgatva szépen lefolytatott és a gyülekezetek békéjét biztosító szép választások útján lettek lelkipásztorokká. Ilyen választások után lelkipásztoron és gyülekezeten megnyugszik az Ur jökedve.

Molnár Béla varbói lelkipásztor e'cserélte őrtálló helyét *Benkő Barna* lelkipásztor testvérünkkel. Áldás kísérje működésüket.

A hazatért egyházmegyék első jelentései következnek most.

Gömör.

Gömör esperese töretlen erővel, kemény akarással áll a kormányrudnál. Akart is és mert is rendet és egységet teremteni minden vonalon s a törvénynek érvényt akart szerezni mindenütt. Ha olykor-olykor ténykedéseiben csalódások érték, nem torpant meg, hanem előreindult, célegyenesen a bizonyos ösvényeken.

Jelentésében nem kendőzget bünöket, de felmutatja azokat és meg is keresi, meg is mutatja a kivezető utakat.

A hivatalommal való jelentések és levélváltások során, tiszteletet és szeretet érdemlő munkatársamnak bizonyult.

Espereseim között, a gömöri esperesé volt ez évben a legnehezebb őrtálló hely. Gömörön keresztül tért haza a legtöbb egyház az ősi földhöz. A 20 év alatt más szokásokhoz szoktatott; a régi törvények által kormányzott és más állam parancsszavának engedelmeskedni kényszerült gömöri népünk átvezetése az ős forrásokhoz, kemény próbára tette az esperest különösen. Ő állotta a vihart bátran, s félelem nélkül.

Elnöktársa *dr. Zehery István* egyházmegyei gondnok, Kormányzó urunk kegyéből a mult esztendőben egészségügyi főtanácsosi címmel lett kiténtetve. Annakidején elküldöttem hozzá kerületünk üdvözlését, de mai közgyűlésünk színe előtt is szívünkhöz öleljük a tisztas vénség koronájával áldottan hűséggel szolgáló világi testvérünket, kívánván neki, hogy még sok éveken át legyen anyaszentegyházunk hűséges öre.

Nagy örömmel vettük tudomásul az egyházmegye egyakarattal hozott ama határozatát, hogy *Hubay Kálmán* esperes t. b. esperessé és báró *Ragályi Balassa Ferenc* egyházmegyei gondnokot t. b. gondnokká hivta vissza az egyházmegye egyező akarata.

A két, érdemes, volt egyházmegyei Elnök mindannyiunk tiszteletét és nagyrabecsülését kiérdemlő áldásos munkáiról, mult ülésünkön illő tisztelettel emlékeztünk meg.

Kiténtetésük mai alkalmából! még inkább növekedik örömünk, mert e jó hirnek vétele mellett felette nagy a mi örömünk azért is, hogy kérő szavamnak engedve báró *Ragályi Balassa Ferenc gondnok és Hubay Kálmán esperes testvérünk*, mint az egyházkerület közönsége által megválasztott *egyházkerületi tanácsbírók* is, állandó alkotó tagjai újra egyházkerületünknek.

Köszönjük, hogy megértették visszahivogató kérésünk igaz értelmét. Isten áldása koronázza sikerrel, a reájuk váró és mindannyiunkat kötelező együttes jó munkáinkat sikerrel.

A hazatért egyházmegyei részeknek, kétségtelenül vannak még ma is elintézetlen ügyei és be nem teljesített kívánságai a magyar állammal szemben.

Memorandumban foglalta össze a gömöri esperes az egyházmegyéék összes sérelmeit és azokat időszerint, fokozatos tárgyalás során igyekeztünk is az egyetemes konventen keresztül, az államkormányznál teljesevésbe vinni. Vannak még elintézetlen ügyek. Én üzenem a gömörieknek, hogy lassan rendes kerékvágásba jut minden dolguk. Az állam mai szégyensége az oka sokszor annak, hogy a gyors megoldás egy és más kérdésben elmarad.

A gömöri egyházmegye útján felterjesztett mult évi, pelsőci országzászló ügy, mint vallássérelmi eset, a kerületi elnökség közbenjárására, *dr. Soldos Béla* főispán, hathatós támogatásával megnyugvást szerzően elintéztetett.

Ebben az esztendőben is fordultak elő súlyos vallássérelmi esetek. Rozsnyón különösen, kirívóan bántó formák között bántottak meg bennünket és akadályozták meg ifjainkat ünnepi istentiszteleten való részvételben.

Mind két esetben felterjesztéssel élt a gömöri esperes ez illetékes hatóságokhoz s hiszem, hogy jövőben az ilyen vallássérelmi esetek nem fordulnak elő.

Belmissziói munka áldásosan működik. Ifjúsággal törődnek a legtöbb helyen.

A nagy egyházi adóhátralékok behajtásánál ebben az egyházmegyében is fájlalva emlegetik, hogy a világi hatóságok keveset segítenek rajtuk. Egyik-másik egyház az adóbehajtás késedelmessége miatt, már-már fizetéseképtelenné lett.

Az egységes liturgia használatbavétele tekintetében meg van a legjobb szándéku elindulás, de még itt-ott a nagy kérdés körül merülnek fel akadályok.

A mi törvénykönyvünk ismerete és ismertetése nehezen megy. A lelkipásztorok sokszor maguk kénye-kedve szerint értelmezik a felsőbb hatóságaik rendelkezéseit és csak annyit hajtanak végre, amennyi viszonyaik vagy kényelmi szempontjaikkal megegyezik.

Igy mondja ezt az esperesi jelentés.

Szigoru utasítást kérek arra, hogy az esperes jószándéku munkáinak támogatása céljából püspöki utasítás adassék ki a törvénytiszteletre.

Önfegyelemre és fegyelmezésre volna szükség, bátran mondja ki a gömöri esperes a vádoló szót.

A presbitériumaink törvény szerint megalakultak, de némely helyen meg is nehezitik renitens viselkedésükkel az alkotó munkát, *mint tekintélyt nem tisztelők*. Két egyház presbitériuma oly hangerővel merészelt levelezni az esperessel, hogy azt, mint ő jelenti, szavakkal ki nem fejezhetjük. Itt-ott a szabadság szabadossággá lesz. Felelőtlen agitátorok áldozata lesz ilyenén módon egyik-másik gyülekezetünk.

Lelkész és tanítóválasztásoknál, alig lehet fékezni a szemben álló pártokat. Bizony nagyon sürgősnek látszik egy új lelkipásztorválasztási törvény hozása.

Az iskolai ügyekkel kapcsolatosan jelentésében azt is panaszolja az esperes, hogy: *ma, annyi minden iskolán kívüli elfoglaltságot raknak a tanító vállára, hogy ma-holnap legutolsó kötelessége lesz az iskolai tanítás.*

Fájdalommal állapítom meg, hogy több egyházmegye esperese hasonlóképen nyilatkozik a tanítók túlterheléséről.

Itt is szükség volna valamelyes felterjesztés megtételére.

Az egyházlátogató jelentések alapján szerkesztett Összefoglaló a sok bajok dacára is eléggé megnyugtató képet ad. Akinek szív ügye az anyaszentegyház, ott a lelkipásztori vigyázás mindig eredményeket termel ki.

A gömri végek kemény nyaku népe perlekedő természete mellett is templomlátogató és a sákramentumokkal élni kívánó nép.

Sajnos az egyke itt is megjelent, s halálát siettetni errefelé is a magyar fajtának.

Az áldozatkészség a nehéz idők dacára is állandóan tettekkel munkás. Közel 23.000 P. értéket képvisel a különböző adományok összege.

Nagyob adományok között kiemelkedik az egyházmegye közönsége által Tompa Mihály emlékét megörökíteni elrendelt közel 1000 P.-s alapítvány.

Aranyos Sándor és neje Várady Julianna vigtelki lakosok két drb. urasztali kehely és egy czüst kenyérosztó tálat adományoztak 500 P. értékben.

Zsipen Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok 2000 P.-s orgonát építtetett és fia, Ábrahám az orgonát saját költségén állította be.

Illő dolog, hogy e nemes cselekedetek, a többi, itt elő nem sorolható, de az egyházmegye jegyzőkönyvében megörökített adományokkal együtt példakövetésre is, emlékezet okáért is feljegyeztessenek.

Halottaik. Dr. Púhy József héti lelkipásztor testvérünk a férfikor teljében összeroppant. Nagy tudású, egy és más dologban szertelen, de mindig jószándékú tudós és tiszteletes lelkipásztori egyéniség volt.

Balogh István szuhafői lelkipásztor testvérünk, ifjúságból férfikorba alig, hogy átlépett s máris ott pihen a csendes temető kertben. Sirjaira odahelyezem én is a kegyeletes megemlékezés koszorúját s mindketten méltók voltak könnyeinkre és imádságainkra.

Doktor Dezső zubogyi lelkipásztor háza árván maradt a menyeyi Atya akaratából, mert elköltözött mellőlük a hűséges feleség és édesanya. Részt kérünk bánatukból, — Isten legyen vigasztalójuk.

Új lelkészek: Szabó István Hét; Tóth Miklós Szuhafő; Tóth Gusztáv Sajókeszi; Lenkey Lajos Szutor; Vásárhelyi Lajos Özőrény.

Ung.

Az ungi egyházmegye, a kárpátaljai egyházmegyével gyarapodva az egyesülés után megkezdte az építő munkát.

A mindenek tiszteletére érdemes tisztes öreg: *Szücs István* esperes testvérünkben gyönyörködött a lelkünk, amikor a mult évi őszi kerületi gyűlésen ő is megjelenhetett. Én sohasem felejttem el ezt az utolsó, — vele való találkozót. Egész nap nem száradtak fel a könnyek szeméből. *Olyan édesdeden ölelt át és simogatott mindnyájunkat.* Nem tudott betelni az újra hazajöhetés örömeivel. *Az emberek között a legboldogabbnak mondotta előttem magát,* hogy az Ur megengedte élnie azt, hogy nemcsak a Nébő hegyére ért el, ő az ungiak tiszteletreméltó Mózese, hanem beléphetett újra lábaival a magyar Igéreföldre.

Hazatérése után a megnagyobbodott egyházmegye beszerzése és irányítása munkáiban a megvénhedett tisztes öreg nagyon megfáradott. Ellankadtak lassan munkához szokott karjai. A tiszta látású kormányzó férfiú; a mély hitű, a régi veretű palaki diákból lett tudós és képzelt esperes szíve dobogása elhalkult. Május 19. óta az ungvári temető kertben pihen a sokat fáradott test.

Első kötelességemnek ismerem, hogy odaálljak mai gyűlésünkön is a sirja felé és egész kerületünk nevében tisztességtelleg tegyek bizonyoságot arról, hogy: *Ez az ember hűséges és jó sáfár vala!*

Ezzel az igénytelen megemlékezéssel adósai voltunk annak az apostoli lelkiületű testvérünknek, aki olyan nagyon tudta szeretni egyházmegyéjét, kerületünket és benne a sárospataki Alma Matert. Az ilyen halottakról mondja az írás: nem halok meg, hanem élek, s nekem mind életemben s mind halálomban nyereség a Krisztus, kivel együtt lenni mindennél jobb ez. Szeretetünk virraszt siri álma felett! . . .

Az esperes választás során *az új esperes Ujlaky Sándor bajánháza i lelkipásztor testvérünk lett.* Beiktatására betegségem miatt nem mehetvén el, *dr. Enyedy Andor* kerületi főjegyzőt köldöttem el üdvözlétünk tolmácsolására.

Mai kerületi gyűlésünkön már úgy jelenik meg, mint az ungi egyházmegye beerősített esperese. Tiszta érzések igaz örömevel üdvözlöm őt körünkben. Miután tudom, hogy Ungban nagyon sok a baj, bátorító szóval fordulok hozzá e helyről is, biztosítván őt arról, hogy mindenkor segítségére leszünk a köz javát szolgáló minden jó munkái végzésében.

Merjen, akarjon, evangélista bátorságával, próféta hitével, apostolok akadályt nem ismerő készségével szerte járni egyházmegyéjében és Isten Vele fog járni, s megerősíti őt, — nemes célokat szolgáló építő munkáiban.

Szűcs István esperes testvérünk halála után az esperesi hivatal munkáinak ellátója, mint h. esperes *Kőmives Sándor* egyházmegyei főjegyző volt, aki tisztét erős kézzel és sok hozzáértéssel végezte.

A mai esperesi jelentést *Kőmives Sándor* készítette meg, mert az új esperes beiktatása, csak szeptember 4-én történt meg.

Nem tagadom el, hogy a h. esperes jelentése, az egyházlátogató jegyzőkönyvek alapján *elégge szomorú képet rajzol az ungi egyházmegye állapotáról.*

Hitélet, templomlátogatás és áldozatkészség terén itt sincsenek feltűnő bajok. *De ungi magyar fajta népünk, talán még a gömörieknel is keményebb nyaku.* Itt is apróbb gyülekezetek sorakoznak egymás mellé.

A párbér és egyházi adóterhek, — panaszolják itt is, — hogy elbirhatatlanok.

Sok időszerű kérdést vet fel az esperesi jelentés, amelyek megvalósítását ajánlom az új esperes figyelmébe.

Ungi lelkipásztor testvéreimet pedig arra kérem, hogy valahogy félre ne értsék a h. esperes jelentését. Nincs ebben a jelentésben rosszakarát vagy megbántani akarás. A h. esperestől a püspök jelentést kért és a h. esperes a tiszta meglátás, a való helyzet feltárása alapján, az egyházlátogató hatóságnak kimutatásai, statisztikai adatai alapján, megrajzolta a valóságos élet képét.

Lelkipásztori felületességről emlékezik ő is gyakorta. A statisztikai kimutatások és egyéb bejelentések és adatok beszolgáltatása: „nagyon kevés kivételtől eltekintve teljesen értéktelen és hasznavehetetlen!”

Figyelmeztetést kér a jövőre nézve, hogy egyházmegyéje eddigi tekintélye és erkölcsi súlya kívánja azt, hogy mulasztások és felületeségek a jövőben ne forduljanak elő.

Az egyházközségek itt-ott meglévő anyagi javainak, biztosított kiadása tekintetében is erős ellenőrzést kér a h. esperes. Költségvetések, zárszámadások megkészítése, levéltár, irattár, könyvtárak rendbentartása körül sok a kívánnivaló. *Anyakönyvek, konfirmáltak, áttértek, kitétek anyakönyvezése sok helyen nincsenek rendben.*

Nagyon természetes dolog, hogy ezek a bajok nincsenek meg mindenütt Ungban sem. Én neveket nem említek itt, sem gyülekezeteket. Nomina sunt odiosa! Az egyházmegyei jegyzőkönyv azonban mindezeket feltünteti

Felkérem a gyűlésünkön jelenlevő új esperes testvérünket, hogy szívelje meg a h. esperes jelentésében foglaltakat és kövessen el mindent tisztikarával, lelkipásztor testvéreinkkel és a presbiter atyafiakkal, hogy valóban az a jó hírű egyházmegye legyen egyházmegyénk, mint volt hajdanában.

A két egyházmegyei rész egyesülése után, még mindig van valami lappangó disszonancia a lelkek mélyén.

Elülnek a bajok, hiszem rendületlenül.

Elfogadom a h. esperes testvérünk igazoló pótjelentését, hogy az itt-ott olyan szomorú jelentése közlése nyomán esetleg fájdalmat okozott másoknak. Nem akart bántani. *Én megdicsérem őt, hogy úgy cselekedett, amint cselekedett! Bajokat meglátni, őszintén feltárni: „kormányzói bölcsesség; bevallani és nem eltitkolni: becsület dolga. Jövőtévesére mindent elkövetni: hivatalos kötelesség!”*

Az új esperes tetterős, munkabíró, evangéliumi lelkületű lelkipásztori egyéniség és őt arra kérem, hogy ne a múlt hibáit emlegesse, de mutasson rá mindenüttl a sebeket gyógyító orvosságra s így hiszem, hogy jövőre örvendetes jelentést kapunk.

Szűcs István esperes elhalálozását követte, *Egyed Béla* jenkei lelkipásztor testvérünk. Ismertem őt. Osztálytársam volt, mint barátot is siratom őt. Áldáskívánással pihen meg a lelkem az ő sirja felett is.

Komjáthy Gábor ungvári lelkipásztor testvérünket tb. esperessé és *Egri Ferencet* világi atyánkfíát tb. egyházmegyei gondnokká választotta el az egyházmegye egyező akarata. Illő, hogy mi is feléjük hajoljunk és tiszta szívvel kívánjunk áldást a megbecsült férfiak életére.

Új lelkipásztori állások betöltéséről nem kaptam jelentést.

Az áldozatkészség az egyházmegyében is kellő áldozatok hozatalán keresztül mutatta meg a hívő lelkek hitét.

Felsőzemlén.

Felsőzemlén. A saujhelyi ősi szép gyülekezettel megszaporodott kis egyházmegye ebben az esztendőben új világi vezért, egyházmegyei gondnokot választott. *Tóth Dezső* sátoraljaújhelyi törvényszéki einök az elhívott gondnok. Isten megsegített, hogy ez év tavaszán történt beiktatási ünnepélyen személyesen is részt vehessen. Gyönyörködve néztem, hogy a ragaszkodó szeretet minden jelével vették körül az új gondnokot. Az

egyházkerület részéről a helyszínen biztosítottuk az új gondnokot őszinte nagyrabecsülésünkről, de illő, hogy mai közgyűlésünk is megújítsa jókívánatait és áldását kívánja a mindig hűséges munkásra.

Az egyházmegye esperese által bemutatott, lendületes, körültekintő s mindenre kiterjedő figyelmi jelentése, beszámol a kis egyházmegye sáfárkodásának eredményeiről, — szintén őszintén.

Kitaposott utakon halad az élet errefelé is. A hazajövetel, új világ új törvényekkel még kissé szokatlan számukra. A hitélet, egyházhűség, áldozatkészség, missziói munkák tekintetében megnyugtató jelentést kaptam. Csak a szegénység nagy errefelé is. A párbér és egyéb terhek itt is elbirhatatlanok. A kicsiny egyházak templomai és iskolái lerongyolódtak. A hívek maguk erejéből a megújításra képtelenek.

Sajnos van olyan egyház is, amelyről azt a jelentést kapom; „Valahogyan az egész gyülekezet elvesztette kálvini öntudatát és ingadozóvá lett.“

Vannak biztató jelek is. Éber lelkipásztorok rettenthetetlen bátorsággal és személyes lelkipásztorsággal megtartani igyekeznek a kicsiny sereget.

Halottaik között kegyeletteljes emlékezéssel emlékeznek meg *Sallay Istvánról*, a Bethánia lelkész főtitkáráról, ki ez évben hunyt el és a kisbári egyháznak volt megszállás alatt utolsó lelkipásztora.

Őszinte könnyekkel siratják *Böszörményi Sándort* is, kit magukénak tartottak, mert mint a még mindig megszállás alatt álló, felsőzempléni egyházmegyéhez tartozó homonnai lelkészi állásnak volt betöltője a szintén váratlanul elhunyt lelkésztestvérünk.

Kalydy Menyhért alsó-mihályi lelkipásztor testvérünk is megtért atyái örökébe. Sok szenvedéslátott férfiú volt. Legyen a kedves halottak álma csendes és nyugtot-adó.

Új lelkipásztorok gyanánt állítottak be szolgálatra: *Pecsenye András* Alsó-mihályiba és *Szendrey István* Nagybáriba. Imádságunk kísérje őket útjaikon.

Torna.

Torna, a legkisebb gyermek beszámolója maradt a legutoljára. A tizenhat egyházból álló s visszaállított kis egyházmegyének is bőven kijutott a kezdet bajaiból. Akarták az önállóságot s így a bajok orvoslása is reájuk várakozik.

Céltudatos egyházmegyei elnökségi intézkedésekkel sikerülni fog itt is a rendcsinálás. Nem rosszabbak itt az emberek, mint másutt, csak a visszajáró gonosz időknek emlékein kítizesedik fajtánk vére, előáll bennük minden áron való ellentmondás akarása. A „csakazért se“! — jelszó sokszor, hiszen magyarok vagyunk.

A 16 egyházból álló egyházmegyében 10 bírósági ügyet tárgyaltak le. Mennyi időpazarlás, mennyi költség, mennyi meghurcoltatás, mennyi keserűség a lelkek mélyén.

A vezetők megtették mindent a háborgó perlekedők lecsendesítésére, dehát a magyar ember ősi rossz szokása ez, ha: per úgymond, — hát legyen per!

Az új esperest Kőszeghy Gábort és a törvényben járatos s fáradhatatlan egyházmegyei gondnokot *Horváth Elemért* már a múlt évi közgyűlésünkön köszöntöttük.

Esperesi jelentés komoly, bibliás ember szép munkája. Sok a küzdelme, de erős a hite. Mindennap új harcokra várja s ő állja a harcot. Elnöktársával együtt éber szemmel vigyáznak, hogy idejére a békességet mindenütt megteremtsék.

Itt is az fáj a legjobban, hogy a terhek elbirhatatlanok.

Felülről jövő több és nagyobb segítségre volna szükség a kicsiny gyülekezetek számára Tornában is.

A perlekedés mellett, a hitélet megnyugtató, civódást kedvelnek sok helyen, hiszen magyar virtus ez! —, de a templomok nem üresek, sőt szépen látogatottak.

Sajnos a belmissziói munkákról az a jelentés, hogy sokhelyt csak papiroson gyakorolják azt. Kérem egyházkerületi közgyűlésünket adjon utasítást az esperesnek arra, hogy az esetleg kötelességüket mulasztó lelkipásztorok ellen indítsa meg a fegyelmi eljárást. Egész emberek kellene ma Isten országa építésére. Aki nem akar dolgozni, az álljon félre, Istennek hála van, kikből válogatnunk s munkára készen álló ifjú s. lelkipásztorok mindig készen állanak az őrségváltásra. Még fájdalmasabb az esperesi jelentésben az a híradás, hogy a 16 egyházból álló egyházmegyében, 9 gyülekezetben nincs meg a lelkipásztor és a tanító között, a gyülekezeti életben feltétlenül kívánatos jóviszony.

Ilyen feltűnő módon emlegetvén az esperesi jelentések a lelkipásztorok és tanítók egymáshoz való viszonyának rendellenességeit, *jelen közgyűlésünkről elrendelni kérem, minden egyes ilyen esetben az atyafiságos együttélés ellen vétő lelkipásztor és tanítók ellen a fegyelmi eljárás megindítását.*

Uj lelkipásztor az egyházmegyében Szilicén *Ignác István*, akit is meleg szeretettel köszöntünk őrtálló helyén.

* * *

Az esperesi jelentésekkel ime végeztem. A szomorú kép megrajzolása számomra volt elsősorban szomorúság. A hazajött egyházmegyékben úgy látjuk több a baj.

Isten színe előtt jelentem ki, hogy a vezetőkkel nekem nincs semmi bajom. Ők készséggel és örömmel jönnek hozzám jelentéseikkel tanácskérésre, útbaigazításra. Mindnyájan Istentől vezetett lelkipásztor és világi vezetők ők. Én mint a múltban, úgy a jövőben is mindig rendelkezésre állok és buzgón imádkozom Istenhez, hogy jövőre, ha élnek, bárcsak ne lenne ilyen nagyon szomorú az egyházmegyék életéről szóló bizonyágtevésem.

O. R. J. Ó.

Az ORJÓ nagy ügyét mindenik egyházmegyei közgyűlésen, a legnagyobb szeretet és megbecsülés hangján tárgyalták. Részletesen ismer tették azokat a hatalmas eredményeket, amelyeket a fáradhatatlan Egerházy Lajos testvérünk, e keservesen próbára tett, kedves fiát elvesztett valóságos apostolunk ernyedetlen buzgóságával elért. Részt kérünk mi is a megszorodott szívű édesapa bánatából és odaállva mellé átöleljük hittl s vigasztaljuk egymást élő hitűnk élő reménységével: Bizonynal meglészen a halottak feltámadása.

Serkentő, ébresztő munkára hívogatom én is kerületem népét újra meg újra. A közeli napokban egy szegény tanító árvája halt meg. Várta a halált. Volt életbiztosítása. Az életben maradt másik testvérnek milyen jó volt az a gyorsan megkapott 260 pengő segély a temetésre. De az ORJÓ minden ágazata méltó a támogatásra. Lelkipásztortestvérek! olyan nehezen tudtok némelyek felmelegedni e nagy ügy istápolására. Legyetek ti magatok szószólói népünk előtt az ORJÓ jótékony munkáinak. Hivatalos lapunkban közzé adtam, hogy csak egyházkerületünk életében, egy esztendő alatt milyen nagy összegű segítség volt számunkra az ORJÓ támogatása. *Ha minden lelkipásztortestvérem jövőre csak 10 új tagot szerezne, lelkészövegyeink és árváink keserű sorsán szépen tudnánk segíteni a jutalékok útján.*

Szeretetszövetség.

A Szeretetszövetség jóságos atyja ez esztendőben is zörgetett minden paróchia ajtaján. Hányan hallottátok meg testvéreim? 50 intézmény hirdeti már a krisztusi alkotások üdvös eredményeit. Fenntartásukról gondoskodnunk becsületbeli kötelesség. Akár, a fillérekben meghatározott kivétel; akár az egyházak által megadandó évi járulékok címen, de kell, hogy minden egyház adjon valamit. Segítsetek!

Szívet facsaró látvány a filmre felvett és ma már az ország bármely gyülekezetében lepergethető Szeretetszövetségi munka eredményeinek csak képekben való látása is.

A hejőpapi, erdőbényei, beretkei árvaházakról nem feledkezhetik meg kerületünk népe. Ha minden helyre nem tudtok küldeni segítséget, mindenik egyházmegye *legalább a maga körzetében indítsa meg a természetbeni gyűjtést és küldje segítségét a bizony nemsokára már éhező árváknak*

Hejőpapot különösen ajánlom az alsóborsodi lelkipásztor testvérek támogató szeretetébe.

A Baldácsy alapítvány.

A Baldácsy alapítvány ez évi osztaléka, amit megkapunk elszomorítóan kevés. Az egész egyházkerületre tartozóan 2500 pengő az ezévi, eddigi juttatás. Ebből bizony, a nagyszámú lelkészövegyeinknek még évi 10 P. sem jut.

A nagy alapítvány jó pár ezer holdas vagyónának bérlői nagyrészt kiscgazdák. A vezetőség megpróbálta, a kor kívánalmainak megfelelően eljárni a bérbeadással. És, ha volt jó termés, akkor a bérlők azért nem fizettek. Ha nem termett csak szűkösen, akkor meg azért nem fizetnek. Vigyázni kell a földosztó jelszavakkal! A földet csak az bérelje, aki szereti igazán a földet és a vállalt kötelezettségnek akar is, tud is eleget tenni. Ha ilyen nagy birtok kiadatik apró parcellákban bérbe, ha a bérlők nem fizetnek, akkor holt tőke az Alapítvány.

Tisztelettel kérem kerületi közgyűlésünket méltóztassék felírni az egyetemes konventre, hogy a Baldácsy alapítvány földjeit, jövőre ha bérbe adják, biztosíték, vagy banki, szövetkezeti garancia mellett fizetésre képes magyaroknak adják ki bérletbe, hogy így a nagy Alapítvány jövedelme az alapító által meghatározott célra valóságos jövedelmet is mutathasson fel.

Lelkészözvegyek.

Lelekészözvegyeink szomorú sorsán, a lelkipásztor testvérek segítségülhívásával második esztendeje már *Gyors segély alapot próbáltam összegyűjteni*. A múlt évben egészen szépen sikerült elgondolásom.

Ez évben a mai napig 1414 pengő áll karácsony tájára rendelkezésemre.

Felhívásomra — 30—40 lelkész akadt a több mint 300 lelkészből, akik megértették kérő szómat és küldötték havonként az 1—2 pengős adományait. Karácsony előtt igyekszem arra, hogy a valóban reá szorultaknak, esperes testvéreim véleményének meghallgatása után megküldöm egy kis téli tüzelőre, vagy karácsonyi meleg ruháskára való pótlék gyanánt.

Milyen jó volna s milyen szép volna, ha december elején ez az 1414 P egy-egy pengős küldeményeitekkel megszapornodnék kedves lelkipásztor testvéreim!

Ki tudja, mikor lesznek özvegyekké és árvákká a mi hitvesünk és gyermekeink is?

O. T. B. A.

Az OTBA tagság ügyéről nem tudok semmi újat mondani. Csak annyit jelezhetek, hogy az egyetemes konvent útján az adatok feldolgozás alatt állanak az illetékes minisztériumban. *Sok helyről aggodalmas feljajdulást hallok már előre, a tagdíjak kivetése miatt és azért is, hogy a szabad orvos választás nem vihető keresztül az OTBA tagok számára.*

Az alsóborsodi egyházmegye lelkészértekezlete pld. zugolódo pánasszal kél ki az OTBA ellen és inkább az OTBA tagság elmaradásához ragaszkodnának és ehelyett kívánva-kívánják az ORJÓ útján a belkörü betegbiztosítás létesítését.

Rajtunk volt a választás! Miért nem cselekedtük idejében azt, amit ma jobbnak látnak. Akadékoskodások csak zavarólag hatnak az ügynek helyes elintézésére nézve.

Felvidéki lelkészek nyugdíjazása.

Még a nyár vége felé felhívtam lelkipásztor testvéreimet, hogy azok a lelkipásztorok, akik a felvidéki régi törvények szerint nyugdíjképesek, azok adják be nyugdíj kérvényeiket. A kulluszminiszter úr a legmesszebbmenően jóakarátú támogatással van mögöttünk, hogy megelégedésre intéztessék el a nyugdíjérett lelkipásztorok nyugdíj ügye.

Néhányan be is adták kérvényüket és azok, úgy veszem észre, jól is járnak. Egészen szép öszszegű nyugdíjárulókra van tudomásom szerint kilátásuk.

Némely előregedett és munkaképtelen lelkipásztor testvérünk sürgető szóra sem adta be kérvényét. *Nem mi leszünk az okai annak, ha nem lesz alap, amelyből nyugdíjat kérjenek.*

A többi lelkipásztor testvéreim nyugdíjrendezési ügye az egyetemes konvent elnökségének sokszori közbenjáró tárgyalása után ítéletem szerint csak úgy volna elintézhető megnyugvásra, ha a 20 év alatt befizetett járulékokat, melyeket a cseh állam felvett, a magyar állam is átvállalná helyettük. E kérdésben szakadatlan tárgyalások folyamatban vannak s

méltóztassék elhinni egyházkerülem lelkipásztori kara, hogy úgy ebben a kérdésben, mint más sérelmeik lebonyolításában *Egyetemes Konventünknek nagytekintélyű elnöksége, sokszor szinte emberfeletti munkát végezve, megtettek mindent arra nézve, hogy érdekünkben jót és mindig csak jól cselekedjenek.*

Könnyű távolról nézve a dolgokat, meggondolatlanul kritizálni a konvent ilyen vagy olyan eljárását. Tessék oda jönni az érdeklődőnek a tűzhelyhez és meg fogják látni mindenek, hogy egyetemes konventünk Elöljárói és hivatalnokai reggeltől nem estélig, hanem sokszor éjjelig tartó szakadatlan munkát végeznek azért, hogy ezernyi megoldatlan kérdés megoldását hivatali munkájukkal előmozdítsák.

Önálló hitoktatók.

Istennek hála, 21-re szaporodott immár egyházkerületünkben az önálló (ide számítom az óraadó hitoktatókat is!) hitoktatók száma.

Ez évben kultuszminiszter úr engedélyével, de csakis a Felvidékre sikerült kieszközölnünk azt, hogy egyházkerületünk számára 5 önálló és 1 óraadó hitoktatói állás szervezetett.

Új önálló hitoktatókká kineveztem: Kassára *Egresy Lajost* és *Orémus Endrét*, a Szlovákiából menekült magyarbödi lelkipásztort. Rimaszombatba: *Szücs Istvánt*. Ungvárra: *Magda Barnát* és *Ruszka Zsigmondot*. Nagydobronyba: *Kiséry Bélát*. Közülök háromnak már van vallásstanári vizsgája, a másik három kötelezve van a vallásstanári vizsga letételére. *Jövőben ugyanis a konvent rendelkezésének megfelelően csak vallásstanári vizsgát szerzett segédlelkészek lehetnek önálló hitoktatók.*

A nagy bánatunkra meghalt Fazekas János helyére Miskolcra: *Tóth Lajos* vallásstanári vizsgáját *letett testvérünket* neveztem ki. Rajta kívül ez évben *Martin Miklós* is megszerezte a vallásstanári oklevelet. Méltók az elismerésünkre!

Segédlelkészeink ügye.

Nagyon sokat foglalkoztatja egyetemes egyházunk őrtállóit segédlelkészeink ügye. Méltán. Alig pár esztendővel ezelőtt az összes kerületekben s. lelkész tultermelésről panaszkodtak s ma már, miután ez év elején a teológiákra kevesen jelentkeztek, némelyek attól félnek, hogy s. lelkész hiány fog beállani.

Nem emberek, — hanem az Isten intézi el ezt a nagy ügyet is! Az ő keze működött és működik a látszólagos visszaesésben is. Amíg Krisztus egyháza él, mindig lesznek Istentől elhívott pásztorok.

Mert erre van szükség! A lelkipásztorság nem kenyérkereseti pálya. Istentől elhívott: — Apostolok, Pásztorok kellene.

Kerületünk, Istennek hála, abban a helyzetben van, hogy más egyházkerületek részére is, mint cselekedte ezt boldog béke időkben, bocsáthat át akár pár évig még alaposan képzett, Patakon gondviselt, jó útravalóval ellátott s. lelkészeket.

Milyen jó is volna ez, ha megszűnnék a s. lelkészek elhelyezésének kérdésében is az az *exkluzív eljárás*, amely fenn áll a jelenben, hogy mindenik kerület csak a maga theol. akadémiáján oklevelet szerzett s. lelkészekkel törődik.

A Patakról kikerült s. lelkészek is, mint a többiek, Istennek hála minden időben megállották helyüket.

Kerületünkben a püspöki hivatal ma 129 s. lelkészt tart számon. Ezek közül magánkáptán 31 és elhelyezetlen 10.

Nagy sereg ez. Ha arra gondolunk, hogy kerületünkben évenként legfeljebb 10—15 lelkészválasztás történik a statisztika bizonyosága szerint, akkor nyilván látható, hogy kerületünk legalább 15 esztendőre már most el van látva s. lelkészekkel, mert ehhez a számhoz, a 129 hez hozzá kell számolni évenként a 10-es szaporulatot is.

Miért hát az aggodalom és a félelem? Csak ezek a mai, okleveles, sokat szenvedett ifjak el tudnának helyezkedni a közeli esztendőkbek — egyelőre én ezért imádkozom.

Meg volna erre a lehetőség, ha a felvidékiek számára megnyitnánk a nyugdíjintézet valamiképen és így jó nehány hely valóban megüresednék.

Mi az oka annak, hogy ez évben theol. akadémiánkra nem jelentkeztek ifjak. *Beszélgünk erről a kérdéstről őszintén és nyíltan.*

A családi otthonból kell kapni az indítást a katedra felé. Bibliás szülők papnak szánt fiukat már gyermekkorban kiválasztották hajdanán, még az én időmben is. A személyes pásztorálás által, hivatást szemmel tartó lelkipásztor és tanító irányításával, az ősi papnevelő kollégium szerelmesévé lett a kicsi pataki diák. Aztán a kollégiumban, a vallástani lelkipásztor, meg a többi tanárok (Kovácsy Sándorok, Maklár Papp Miklósok, Szívós Mihályok, Búza Jánosok stb.) valóban olyan eszményi nevelőmesterek voltak, hogy a lelkipásztori élet felé, a hazulról hozott vonzódnás mellett, a maguk vallásos életének példamutatásán keresztül szinte önkénytelenül édesgették papi pályára a pataki diákat.

Én, már 12 éves koromban hittem, hogy Isten eszköze leszek és vagy visszatérek az ősi rögöz művelni azt, vagy Isten szolgálója — lelkipásztor akármilyen kis helyen. És theológus kartársaimról ugyanezt tudom. Minket vitt, ragadott a lélek a lelkipásztori pálya felé és nem igen értünk rá panaszkodni amiatt, hogy annakidején nekünk is szűkösen adatott a kápláni fizetés.

Ha csak kenyérkereső pálya a mai ifjú számára a lelkipásztorkodás, akkor reájuk illő a költő parancs szava: Jót s jól. Ezt ha nem érted, szánts, vess s hagyjad másnak az áldozatot.!

Istentől kézen hordozva kell a theológusnak különösen ma a nagyon nehéz és felelősséggel teljes lelkipásztori őrtálló helyre készülnie.

A theol. tanár testvéreink is kell, hogy be be nézzenek a felső osztályokba járó ifjúság munkatermeibe. Szakítaniok kell időt arra, hogy megismerjék az Istenországára alkalmas lelket és közöttük való bibliai forgolódásaikkal, a főiskolai ifjúság és az egész gyülekezet előtt tett bizonyágtevő életükkel, vonzóerővé kell változniok az ifjak számára, hogy az Ige-szomjas ifjúság kedvet kapjon az ő példájukat látva a lelkipásztorkodásra.

Az egész tanári karnak meg kell alázkodnia az Ige felséges volta előtt és ebből az alázasos életélésből, egy-egy ifjú lelket fogva tartó erő ejti rabul majd ifjainkat. *És nem jognak félni a szegénységtől, a kopott*

palásttól, hanem boldog odaszánással mennek előre, élni s ha kell meghalni Krisztusért!

Végül szükség van arra, hogy a s. lelkészek anyagi megélhetési lehetősége valaminő formában biztosítottassék.

A mai nehéz idők dacára is, be kell látnia az államkormányának, hogy valláserkölcszi nevelés, krisztusi etika nélkül, népünk, nemzetünk helyes nevelése el nem képzelhető.

Kell, hogy a magukat Isten és a nemzet ügye szolgálatára felajánló minden keresztyén felekezet lekipásztorai, tanítói, tanárai és segédlelkészei is anyagi gondoktól mentesen élhessenek.

Az 1848. XX. tc. alapján is jogunk van kérni a rólunk való gondoskodást.

Még a cseh állam is tisztességes megélhetési lehetőséget biztosított a felvidéki s. lelkészek számára. Pedig az ellenséges állam volt.

Segédlelkészek számára is biztosítva volt oda át az állami nyugdíjintézeti és az OTBA-hoz hasonló egészségvédő intézmény tagsági joga.

Kérésünkre a felvidékről hazajött s ott a megszállás idején szolgálatot teljesítő s. lelkészek részére a magyar állam az itthoni s. lelkészek jóvedelménél jóval magasabb kápláni kongruát biztosított és utalt ki két esztendőre szóló hatállyal.

Nem lehet megnyugtató e rendelkezés az ősz hazai s. lelkészek számára, mert végeredményében ez a kettős megkülönböztetés bántó rájuk nézve.

Tárgysorozatunkban szerepelni fog a s. lelkészek ügyével kapcsolatosan *Barabási Kun József* úrnak is egy indítványa. *Mély tisztelettel kérjük az egyetemes konvent útján a miniszter urat segédlelkészeink anyagi megsegítésének méltányos és igazságos összegű államsegély kiutalás útján való egyetemes rendezésére.*

Tisztelettel jelentem be, hogy *Novotny Gyula* püspöki missziói lelkészt, kongrua biztosításával immár sikerült a rendes lekipásztorok seregébe felvételni. A miskolci egyház, a tiszáninneni egyházkerület, a minisztérium által kiutalt törvényes kongrua és a *mindenkori püspököt kötelező évi 400 pengő összegéből álló missziói lelkészi állás* immár lelkészi fizetéssel, egy új lelkészi állás szervezése befejezést nyert. Megköszönöm úgy a miskolci egyház, mint egyházkerületünk, mint kultuszminiszter úr jóakarató támogatását, mert e lelkészi állás szervezésével legalább lelkészi teendőim végzése alól kissé mentesítve lettem.

Halottainkról egyházmegyénként emlékeztem meg.

Isten akaratából voltak ez évben is egyetemes egyházunkat fájdalmasan érintő olyan elhalálozások is, amelyek mindannyiunknak fájdalmasak. Nem sorolhatom elő mindazokat most.

Néhányról azonban itt meg kell emlékezmem.

Néhai Idrányi Barna püspök atyánkfiának özvegye, — édes álomra hunyta le megfáradt szemét. Őbenne *Farkas Elek* esperes testvérünk hitvestársa után feleségével együtt édesanyját temette el. De ugyanebben az évben pár héttel ezelőtt *Farkas Elek* testvérünk édesanyja koporsója mellé is állítottatott Isten akaratából. A kettős bánattal sujtott család gyászában szívem szerint vettem részt s helyről is kérem rájuk a vigasztaló Isten kegyelmének aláhajlását.

Tiszántuli egyházkerületünk két nagy oszlopa dőlt ki az elmúlt esztendőben.

Dr. Csikesz Sándor egyetemi tanár, *ORLE* főtitkár és *Görömbey Péter* volt esperes, nagykállói lelkipásztor testvérünk, valóban hiányoznak a mai élők közül. Elképzelhetetlenül nagy tudással rendelkeztek mind a ketten. Egyik elméleti, a másik gyakorlati tudós, hívő és prédikátor és tanár és szervező-erő egy személyben. Az *ORLE* nagygyűlésein *Csikesz Sándor* mindig úgy jelent meg, mint kibontott zászló, amely alá állani érdemes és lelki fegyverzetét, hogy sokoldalú tudásával káprázatba ejtette hallgatóit. Mind a ketten az a nagyvonalú, Istentől magasabb küldetésre rendelt lelkipásztori és tanári személyiségek voltak, akiket sokszor nem értett ugyan meg a világ, de akik mind a ketten azzal a boldog tudattal hunyhatták le szemüket, hogy küldetésben járásuk megbízatását hiven és becsülettel, Istennek is tetszően végezték el. Legyen közöttünk is örökre áldott emlékezetük.

Időközben megerősítést nyert a tálljai, sajkókazai adásvételi szerződés. Szilice lelkészlak építési kölcsön engedélyezése. Szomotor—vécsi egyház ingatlan szerződése. Hejőcsaba adásvételi szerződése. Miskolc Csabai kapui házvétel ügy; Miskolc Zöldfaúcai is, Bizony Ákos utcai eladás ügy. Bőcs kölcsön ügye. Hejőcsaba földvételi szerződése. Kistokaj adásvételi szerződése. Kérem ezek jóváhagyó tudomásul vételét.

Béke időben nagy áldás volt számunkra, hogy a lelkipásztorok portómentesen leveleztek közügyekben. Még a cseh szlovák állam is meghagyta a lelkipásztorok ez ősi jussát.

Sajnos a m. kir. postától már évek óta nem kapjuk ezt a kedvezményt. Amit a püspöki hivatal egy összegben kap bélyegköltség kiadás megtérítés címen a kerület részére, azt majdnem maga a püspöki hivatal használja fel s alig jut valami az esperesek portóköltségének fedezésére is.

Forduljunk jelen közgyűlésünkből a konventen keresztül az illetékes miniszter úrhoz kérésünkkel, hogy a lelkészek részére a multban élvezett portó kedvezményt újból megadni méltóztassék.

* * *

Leteszem a tollat. Ne gondolja senki sem, hogy könnyű munka egy püspöki Jelentés megkészítése. Én nem dicsekszem ezzel, hogy valami nagy munkát végeztem, de elmondom nyíltan, hogy sok-sok nappalok és éjszakák töredelme kell ehhez, hogy összeszedjünk mindent egy év életéből és hogy elmondjunk mindent, ami öröm, ami fájdalom egyaránt.

Nem kis dolog az, hogy nekem gondomnak kell lenni arra is, hogy valamiképen tulzásba ne essek. amikor a jajjok panasza hangzik át innen is, onnan is, szivemen is, irodámon át is menetelve.

Én lennék a legboldogabb, ha csak jól jelenthetnék. *Dehát minek ez az öndltatás.*

El kell jönnie már egyszer annak az időnek, hogy férfias bátorsággal, nyíltan és őszintén szemtől-szembe mondjuk meg egymásnak hibáinkat. Nincs értéke annak a püspöki vagy esperesi jelentésnek, amely mindennel meg van elégedve és agyondicsér mindent.

En örök elégedetlen vagyok magammal is, másokkal is. Én sajnálom azt az embert, aki minduntalan azt kiabálja, hogy agyon van halmozva dolgokkal, munkával. Testvér! — légy boldog, hogy a legnehezebb időkben Isten munkabíró vállat adott tenéked és napról-napra, ha közeledik feléd az öregség alkonyati órája, akkor is többről többre hív el, mindegyre többet vár tőled a munkából.

Testvéreim! A mi Istenünk szüntelenül munkában van és sohasem fárad el! Isteniak legdrágább öröksége: a Munkaszerelme és a Szeretet szolgálata az evangéliumi tanítások megvalósításán keresztül, hogy rajtunk keresztül szebb legyen a világ és benne boldogabb az ember.

Köszönöm Istenem megsegítő kegyelmét, hogy sokszori betegségekben mindig felém hajolt. Köszönöm próbáit s most végezetkor odahajtom fejemet az ő kezére és szent csókolással csókolgatom azt az áldott kezet, amelyik legkisebb szolgálóját, a méltatlant olyan sok jóra megsegítette.

Köszönöm ez évben helyettem és érettem sokat dolgozó *Pósa Péter esperes testvéremnek*, mint legidősebb esperes testvéremnek és *dr. Enyedy Andor főjegyző testvéremnek* sokszori helyettesítő és segítő munkájukat. Köszönöm a nagy nyilvánosság előtt titkáromnak és vele együtt dolgozó egyik segédlelkészemnek szorgalmas segédkezését, hogy mindig azon fáradoztak, hogy megkönnyítsék a vállaimra nehezedő keresztet súlyos terhét.

Végezetre köszönöm szeretett elnöktársamnak újból megtapasztalt sok sok támogató szeretetét. Vele együttesben boldogság az egyházkerület élén állani.

Ajánlom magamat a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerület további jóindulatába s vagyok

Miskolc, 1940. november hava

alázatos szolgáljuk:

Farkas István
püspök

Közgyűlés megilletődött szívvel, szívbéli együttérzéssel hallgatta püspökünk jelentésének felolvasott részét. Krisztus nyomában c. könyve megjelenésének örömeiben, Erdély egy részének vérnélküli visszajövetele felett érzett hálájában, a próba-álló erdélyi lélek megbecsülésében, a jobb magyar élet iránti reménységben, a szinmagyar reformátusságunk nemzeti értékének elismerésére irányuló óhajtásban, szociális kérdéseink megoldása szükségességének átérzésében, e megoldások türelmes kivárására adott intésben, az egyéni és népi újjászületés várásában vele egyértelműleg osztozik. Megköszöni a püspöknek, hogy jelentésének nagy részét nyomtatásban előre megküldette a közgyűlés tagjaihoz s ezzel lehetővé tette a jelentés figyelmes és gondos áttanulmányozását. Méltányolja és püspökünk nagyfokú kötelességérzetének, de egyuttal szívós életerejének jelét látja abban, hogy püspökünk jelentését betegségéből való lábadozás közben készítette el. Helyesli a püspöki jelentésnek az egyházmegyék életéről külön-külön adott

ismertetéseit. Örömét fejezi ki a Károlyi Gáspár bibliafordításának, a vizsolyi biblia 350 éves fordulója alkalmából tartott budapesti ünnepek felett. Jó reménységgel néz a Bethlen Gábor Szövetség kettős ünnepe elé s készséges támogatását igéri a Göncön és Vizsolyban tervezett ünnepélyekhez. Büszke meglepedéssel értesül a budapesti Tompa emlékmű létesítéséről s az emlékmű érdekében fáradozó Karaffiáth Jenő főpolgármesternek, Finkey Ferenc koronaügyész helyettesnek és Kálniczky Vilma úrnőnek hálás köszönetét fejezi ki. Amerikába szakadt magyar testvéreink hazahívását, a világban szétszórt magyarok tömörítését, új letelepítését a Duna—Tisza közén a maga részéről is helyeselve, felír az egyetemes konvent útján a magyar királyi kormányhoz az ezirányú lépések megtétele érdekében. Elismerését fejezi ki az esperesi karnak áttekintő, kimerítő jelentéseikért s azért az egyedül hozzánk méltó őszinteségért, amellyel a hiányokat és hibákat leplezetlenül feltárták. Fájdalommal veszi tudomásul a püspöki jelentésnek azt a megállapítását, amely szerint az Igének gyülekezeteink tagjai, de előljárói és tisztviselői előtt sincs meg az a tekintélye és vonzóereje, ami az Ige szerinti és Igéből táplálkozó élet kialakulásához nélkülözhetetlenül szükséges. E szomorú megállapítás nyomán ujjal lelkére köti lekipásztorainknak az egyes lelkekkel való személyes törődést és foglalkozást, az egyházmegyék espereseinek pedig a foglalkozás szigorú megkívánását és ellenőrzését, valamint az esetleges mulasztások elkövetőinek kiméletlen felelősségrevonását. A Svingor Jenő missziói előadó vezetésével folyó gyülekezeti evangélizáció hírére elismeréssel és megnyugvással veszi, ez áldott tevékenység fokozott folytatását óhajtja és imádságával, támogatásával kíséri. Dr. Magda Sándor püspöknek és Tornallyay Zoltán egyházkerületi főgondnoknak a maga részéről is megköszöni azt a megértő, előzékeny magatartást, amellyel az egybeolvadás munkáját és folyamatát megkönnyítették. Örömét fejezi ki az állammal és más felekezeti magyar testvéreinkkel fennálló viszonyunk megnyugtató volta felett, ugyanígy öröme az a hazatért testvéreink igényeinek kielégítő kormányintézkedéseknek s ezek intézkedéseikért Hóman Bálint kultuszminiszternek és Fáy István államtitkárnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Helyesli és magáévá teszi püspökünknek azt az indítványát, hogy jövő évi közgyűlésünket a hazatért Felvidék valamelyik szép nagy gyülekezetében tartsuk meg, a jelen közgyűlésünkről elmaradt lelkészszenteléssel kapcsolatban. Köszönettel fogadja el e tárgyban a rimaszombati egyház-

község előterjesztett meghívását. Üdvözli a jó vezetők kormányzása alatt megszerveződött rimaszombati közös protestáns gimnáziumot s működésére áldást kíván. Helyeslően iktatja be a sárospataki főiskola emlékművei közé „Kövy Sándor“ domborművet s a maga részéről is felette szükségesnek tartja Sárospatakon új internátus emelését. Felír a konventhez s a konvent útján a miniszteriumhoz a népfőiskolák ügyének hatékonyabb felkarolása és egységes rendezése ügyében. Kegyelettel emlékezik néhai Jármy Elekre és nővérére, a sárospataki főiskola új alapítványtevőire, dr. Gesztelyi Nagy Lászlónak, a hála adóját ihletett áldozatkészséggel rovogató volt pataki diáknak hálás elismerését, köszönetét fejezi ki. A tanári bibliakörök alakítására vonatkozó püspöki felhívásban, s az arra adott jó visszhangban egyházi és lelkioktatásunk belső megújulásának zálogát látja. Elnökség útján felír a kultuszminisztériumhoz a sárospataki tanítóképző újabb segélyezése, a Lévay József gimnázium internátusának államsegélyes támogatása és a Tóth Pál nőnevelő intézet építési segélye s e két utóbbi iskola szükségletének a helyszínen leendő megállapítása iránt. A Lévay József gimnázium tanári karának népi tehetségek felkarolására irányuló kezdeményezését helyesléssel, a középiskolai tanulmányi versenyen első díjat nyert Svingor Jenőt és Rehorovszky Editet örömmel üdvözli. Felhatalmazást ad az elnökségnek, hogy a Csorba György felfüggesztése folytán ellátatlan középiskolai előadói tisztséget időközileg betölthesse. Az ifjúság közötti erőteljesebb és rendszeresebb munka érdekében felkéri az elnökséget, hogy arra alkalmas lelkész személyében egyházkerületi ifjúsági megbizottat kérjen fel, az espereseket szintén felhívja, hogy egyházmegyéjükben az ifjúsági munka ellenőrzését és irányítását szintén ifjúsági megbizott, sőt körzetgazdák kezébe tegyék le. Az egyházi törvényben előírt adózási rendszer bevezetésére az egyházközségek és egyházmegyék előljáróinak a kulturadó bevezetésére a királyi kormány figyelmét újból felhívja. A lelkészek továbbképző tanfolyamának rendezése mellett ezuttal is állást foglal; a népiszkola VII. és VIII. osztályának kiépítéséhez, az egyke nemzetgyilkoló járványának meggátlásához, a tanítóknak az iskolán kívüli elfoglaltságok alóli mentesítéséhez elnökség útján kéri az államkormány segítségét, illetve intézkedését. A belmissziói munkák sürgetését, a lelkész és tanító jóviszonyának munkálását, az Orjó, a Szeretetszövetség, különösen a hejőpapi árvaház, a lelkészözvegyek karácsonyi segélyére való adakozást a lelkipásztorok, esperesek figyelmébe ajánlja. A Baldácsy

alap földbirtok-követelésének biztosítására az egyetemes konventet, a segédlelkészek anyagi helyzetének javítására, a portómentes egyházi levelezés kedvezményének visszaállítására a kultuskormányt felkéri, a konventi elnökség és tisztikar iránt nagy és felelősségteljes munkájukért megbecsülését és bizalmát nyilvánítja.

A püspöki jelentésben említett új tisztviselőket, kintüntetetteket, szolgálati évfordulóhoz érkezetteket, a nyugdíjba menőket a maga részéről is üdvözli, a halottak emlékét jegyzőkönyvében megörökíti, gyászoló családjaiknak részvétét tolmácsolja. Farkas István püspök jelentését tudomásul veszi, jegyzőkönyvébe foglalja, az ő és helyettesei, valamint a püspöki hivatal tisztviselői munkájára Isten aldő kegyelmét kéri.

Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok indítványára közgyűlés dr. Enyedy Andor főjegyzőnek lelkipásztori szolgálata huszonötödik évfordulója alkalmából elismerésül a Főtisztletű címet adományozza.

Ujlaky Sándor esperesnek a püspöki jelentéshez kapcsolt felszólalásából a közgyűlés örömmel és megnyugvással veszi tudomásul, hogy az ungi egyházmegyében sincs több baj vagy hiány, mint amennyi általában egyházi életünkben s az egyházi élet és munka ott is a régi hagyományokhoz híven ékesen és szép renddel folyik.

Román Ernő és Janka Károly indítványára megkéri a közgyűlés Farkas István püspököt, hogy jelentésének a közgyűlés színe előtt felolvasott részét is adja nyomtatásba, hogy azok minél több példányban és minél szélesebb körben elterjedve, fejtsék ki népünk között lélekformáló hatásukat.

Nádházy Bertalan indítványára felterjesztést indít közgyűlés az egyetemes konvent útján a magyar királyi kormányhoz annak a hátrátételnek a megszüntetése érdekében, amely legmagyarabb református egyházunkat, annak vezetőit és püspökeit címekben, sorrendi felsorolásokban éri.

8. Szavazatbontó bizottság betérjeszti 1940. január 17-én Miskolcon a püspöki hivatalban tartott ülésének jegyzőkönyvét négy egyházkerületi lelkészi tanácsbírói, három világi tanácsbírói tisztségre a múlt évi közgyűlés 15. sz. határozatával elrendelt szavazás eredményéről. Beérkezett 335 egyházközség szavazata 633 számértékben. A beérkezett érvényes szavazatokból egyházkerület lelkészi tanácsbírául: Dr. Magda Sándor 577, Hubay Kálmán 594, Simon József 513, Kőműves Sándor 505 szavazatot: egyházkerületi világi tanácsbíróul báró Ragályi Balassa Ferenc 613, Tor-

nallyay Zoltán 575, Fekete Miklós 510 szavazatot kapott. Töredék szavazatokból 108 Lengyel Józsefre, 68 Varga Imrére, Szövérfy Ferencre 82, Kövér Árpádra 75, Király Kálmánra 75 esett.

A bizottság megállapítása szerint nem szavaztak Nagykövesd és Zemplén egyházközségek. Tekintettel arra, hogy a visszatért Felvidék most szavazott először együtt az egyházkerülettel, a szavazást elmulasztó egyházközségek lelkipásztoraival szemben a bizottság nem a szokásos húsz pengő pénzbírságot, hanem esperesi dorgálást javasol.

Elnökség jelenti, hogy Simon József 1940. február 12-én a püspöki hivatalhoz intézett levélben úgy nyilatkozott, hogy az egyházkerületi lelkészi tanácsbírói állásra kapott megbízást nem fogadja el.

Közgyűlés a jelentés alapján dr. Magda Sándor nagykaposi lelkipasztort, püspököt, Hubay Kálmán zádorfalvai lelkipasztort, t. b. esperest, Kómüves Sándor vajáni lelkipasztort egyházkerületi lelkészi tanácsbíróul; báró Ragályi Balassa Ferenc t. b. egyházmegyei gondnokot, Tornaaljay Zoltán egyházmegyei főgondnokot és Fekete Miklós volt egyházmegyei gondnokot egyházkerületi világi tanácsbíróul megválasztottaknak jelenti ki, őket az elnökség üdvözlése mellett tisztségükbe beiktatja, Kómüves Sándor a hivatalos esküt leteszi.

Simon József lemondását sajnálattal tudomásul veszi s a lemondásával üresen maradt lelkészi tanácsbírói tisztséget a múlt évi közgyűlés 15. sz. határozata értelmében üresen hagyja.

Felhívja az alsó- és felsőzempléni egyházmegyék espereseit, hogy a nagykövesdi és zempléni egyházközségek lelkipásztorait a szavazás elmulasztása miatt megfelelő dorgálásban részesítsék.

9. A Simon József lemondásával megüresedett egy lelkészi zsinati rendes képviselőség, a Szepessy Gyula megválasztásának érvénytelenné nyilvánításával egy tanítói zsinati rendes képviselőség.

Közgyűlés a két zsinati rendes képviselőségre szavazást rendel és felhívja az egyházközségeket, hogy szavazataikat folyó év december 28-ig küldjék be a püspöki hivatalba.

10. A lelkészjelölő bizottságot és az egyházkerületi tanácsot a következő évre újra meg kell alakítani. Ennek folytán

a közgyűlés az egyházkerületi lelkészjelölő bizottság elnökéül Farkas István püspököt, helyettes elnökéül dr. Enyedy Andort; rendes tagjaiul Román Ernőt és dr. barabási Kun Józsefet; póttagjaiul dr. Lengyel Istvánt és dr. Trócsányi Józsefet választja meg.

Az egyházkerületi tanácsot Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöktele alatt a következő tagokból alakítja meg: vitéz Domokos György, dr. Enyedy Andor, Horváth Elemér, dr. Horváth Zoltán, Janka Károly, dr. Kérészy Barna, Lenkey Lajos, dr. Magda Sándor, dr. Marton János, Nyomárkay Sándor, Pósa Péter, Téglássy András, Fornaljay Zoltán, Tóth Dezső, Tóth János és dr. Trócsányi József.

11. Esedékessé válván a theologiai magántanári vizsgalóbizottság újjáalakítása ;

Közgyűlés a bizottságot a következőképen alakítja meg: Elnökök: Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok. Tagok: dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Újszászy Kálmán, dr. Nagy Barna, dr. Zsiros József theologiai tanárok, dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, Darányi Lajos sárospataki lelkipásztor. A bizottság jegyzője a mindenkori theologiai akadémiái igazgató.

12. A missziói bizottságba Szücs István ungi esperes halálával megüresedett tagsági helyre

Közgyűlés Ujlaki Sándor ungi esperest választja meg.

13. A középiskolai tanügyi bizottságban megüresedett két tagsági helyre

Közgyűlés Fábíán Vilmos rimaszombati igazgatót és Varga Imre lelkipásztort választja meg.

14. A népiskolai tanügyi bizottságban gróf Vay Artur halálával megüresedett tagsági helyre

Közgyűlés Fekete Miklóst választja meg.

15. Lelkészképesítő bizottság bemutatja Sárospatakon 1940. február 29.-én, június 21.-én, szeptember 16—18 és 18—20.-án tartott üléseinek jegyzőkönyveit:

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétellett a Tiszáninnyi Ref. Egyházkerület Lelkészképesítő Bizottságának Sárospatakon 1940. február 29.-én tartott II. lelkész-képesítő vizsgálata alkalmából.

Jelen vannak: dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspök helyettes és Bernátfalvi Bernáth Aladár bizottsági tag, mint

az egyházkerületi Főgondnok helyettese elnöklete alatt Janka Károly cigándi ref. esperes lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna professzorok, és dr. Zsiros József theol. igazgató, mint bizottsági tagok, utóbbi ugyis, mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor püspök-helyettes, mint a vizsgálóbizottság elnöke őszinte köszöntéssel és meleg érzésekkel üdvözi a bizottság tagjait, s jelenti, hogy Farkas István püspök, farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok, valamint Téglássy András egyházmegyei gondnok, vizsgálóbizottsági tag, másnemű elhalaszt-hatatlan elfoglaltságuk miatt nem vehetnek részt a vizsgáló bizottság munkájában. A vizsgálóbizottság gyűlését írás-olvasás és buzgó imádkozás után megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató, mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója jelenti, hogy az I. lelkészképesítő vizsgálatra egy abszolválta ifjú jelentkezett, névszerint Stefán Miklós. Nevezett ifjúnak már az elmúlt év szeptemberében vizsgára kellett volna állani, de a theológiai karnak egy fegyelmi esettel kapcsolatos határozata értelmében az abszolutórium megszerzéséhez szükséges kollokviumot nem tehette le. Az elmúlt év december havában tartott lelkészképesítő vizsgálatra — bár abszolutóriumra meg volt — nem jelentkezett. Mostani vizsgára állásához hozzájárult a theol. kar azonban olyan fegyelmi vétséget követett el, amelyből kifolyólag két társát a theol. kar kénytelen volt a theológiáról eltávolítani, amelynek elkövetésével ő maga is megbizonyította, hogy nem alkalmas a lelképásztori hivatás betöltésére. Theol. kar. 1940. február 24-én tartott gyűléséből azzal a javaslattal fordul a lelkészképesítő bizottsághoz, hogy Stefán Miklósnak az I. lelkészképesítő vizsga letételét csak 1941 szeptember havában engedélyezze.

Lelkészképesítő Bizottság a theol. kar javaslatát teljes egyhangúsággal magáévá teszi, Stefán Miklósnak az I. lelkészképesítő vizsga letételét csak 1941. szeptember havában engedélyezi.

3. Előadó jelenti, hogy Tömösközy László rozsnyói ref. s. lelkész, aki az I. lelkészképesítő vizsgáját 1938 szeptember 28-án tette le a szlovenszkói és Kárpátaljai Ref. Konvent lelkészképesítő Bizottsága előtt jeles eredménnyel, f. év szeptember havában megtartandó lelkészi vizsgára való bocsátását kéri.

Lelkészképesítő Bizottság a kérését teljesíthetőnek tartja, s a kérvényezőnek f. év szeptemberében való lelkészképesítő vizsgára állását engedélyezi.

4. Dr. Zsiros József, mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója jelenti, hogy a II. lelkészképesítő vizsgára 5 teljes és 2 javító vizsgálatra álló ifjú jelentkezett, névszerint Csatlós Sándor, Dabóczy István, Jónás Imre, Sarkadi Nagy József, és Szendrei Károly Ferenc, továbbá Sáfár József és Szikszai István, akik egy tárgyból állanak javító vizsgálatra. Jelenti, hogy az ifjak okmányai rendben vannak. Házidolgozataikat a megszabott időre elkészítették és beadták. Zártköri írásbeli dolgozataikat f. hó 28-án elkészítették, azokat a szaktanárok elfogadták és semmi akadályja nincs annak, hogy szóbeli vizsgálatra álljanak.

Tudomásul szolgál.

5. A vizsgálatra bocsátott s. lelkészeknek a vizsgálat megkezdődvén, ők a vizsgálati rendtartás által megszabott tantárgyakból kikérdezettvén, a következő eredménnyel vizsgáztak:

Az 1940. február 28—29-én tartott II. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

Sorszám	N É V	gyakorlati theologia	Egyház- jogtan	Magyar prof. egyh. történet	Gyak bibl. magyarázat	Egyházi szónoklat	Írásbeli eredmény	Általános osztályzat
1.	Csatlós Sándor ...	elégs.	jó	jó	jó	elégt.	elégs.	elégtelen
2.	Dabóczy István ..	jeles	jó	jó	jó	jeles	jeles	jó
3.	Jónás Imre	jó	jó	elégs.	jó	jeles	jó	jó
4.	Sarkadi Nagy József	elégs.	jó	jó	elégs.	elégs.	jó	elégs.
5.	Szendrey Károly	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
	<i>Javító vizsgálatok:</i>							
1.	Sáfár József	—	—	elégs.	—	—	—	elégs.
2.	Szikszai István ..	—	—	elégs.	—	—	—	elégs.

A szóbeli vizsgálat befejeződven dr. Enyedy Andor püspök h. elnök az eredményt a vizsgázóknak kihirdeti s Máté 10:16. v. alapján mély tartalmú eszméltető és megszívlelésre méltó tanácsokkal bocsátja el a vizsgát tett ifjakat hivatásuk betöltésére: Isten dicsősége szolgálatára, a Krisztus Anyaszentegyházáért való hűséges és önfeláldozó munkálkodásra.

Kmf.

*Bernáth Aladár sk.
főgondnok h.*

*Dr. Enyedy Andor sk.
püspök h.*

*Dr. Zsiros József
bizottság előadója és jegyzője.*

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétetett a tiszáninneri egyházkerület lelkészképesítő bizottságának Sárospatakon 1940. június 21-én tartott rendkívüli lelkipásztori vizsgálata alkalmából.

1. Jelen vannak Janka Károly cigándi esperes-lelkész, főiskolai lelkészi gondnok és bernátfalvi Bernáth Aladár bizottsági tag elnöklete alatt dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna, Darányi Lajos és dr. Zsiros József, mint bizottsági tagok, utóbbi ugyanis, mint a bizottság jegyzője.

2. Janka Károly főiskolai lelkészi gondnok jelenti, hogy Farkas István püspök gyengélkedése, Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok és dr. Enyedy Andor egyházker. főjegyző másnemű halaszt-hatatlan elfoglaltsága miatt nem jelenthetett meg a vizsgálaton. Kimentette távolmaradását Téglássy Andor igazgatótanácsos, vizsgabizottsági tag is. Jelenti továbbá, hogy a püspök Ur őt bízta meg a vizsgai elnöki tiszt betöltésével. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok Ur helyett a világi elnöki tiszt betöltésére bernátfalvi Bernáth Aladár Urat kéri fel.

Tudomásul szolgál.

3. Dr. Zsiros József theol. igazgató, mint a vizsgábó bizottság előadója jelenti, hogy az egyházkerületi elnökség által a mai napra kitűzött vizsgálatra két ifjú jelentkezett. Teljes vizsgára Pazar Andor tiszakarádi s. lelkész, aki 1938. március hó 22-én sárospatakon tette le az I. lelkészképesítő vizsgát és Csatlós Sándor nagykaposi s. lelkész, aki 1940. február 28—29-én tartott lelkészképesítő vizsgálaton egy tárgyból elégtelen osztályzatot kapott, s javító vizsgálatra utasított. Jelenti továbbá, hogy a teljes vizsgára álló jelölt a szabályzat által előírt zárthelyi dolgozatát elkészítette s azt a szaktanár a hóbeli vizsga alapjául elfogadta.

Tudomásul szolgál.

4. A vizsgálatra jelentkezett jelöltek a vizsgálati rend szerint kikérdezettvén, a mellékelt kimutatásban feltüntetett eredménnyel vizsgáztak.

Az 1940. június 21-én tartott II. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

Sorszám	N É V	Egyházi szónoklat	Gyakorlati theologia	Gyak. bibl. magyarázat	Fgyház-jogtan	Egyház-történet	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Pazar Andor ...	jó	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.
2.	Csatlós Sándor ...	elégs.	—	—	—	—	—	elégs.

Elnök a vizsgázóknak az eredményt kihirdeti, őket komoly intelmekkel hűséges munkára, odaadó szolgálatra buzdítja.

Janka Károly
elnök, püspök h.

Bernáth Aladár
világi elnök, főgondnok h.

Dr. Zsiros József
jegyző, a bizottság előadója.

JEGYZŐKÖNYV,

felvétellett Sárospatakon 1940. szeptember 16—18. napjain tartott első lelkészsképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak: dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt Janka Károly cigándi esperes, főiskolai lelkészi gondnok, bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgabizottsági tag, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos sárospataki lekipásztor vizsgabizottsági tagok és dr. Zsiros József theol. igazgatót ugyis, mint a bizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes igeolvasás és buzgó imádkozás után szeretettel köszönti a bizottság tagjait s jelenti, hogy Farkas István püspök betegsége miatt nem jelenhet meg a bizottság ülésén s helyettesítésével őt bizta meg. Jelenti továbbá, hogy Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok a forgalmi korlátozások következtében beállott akadályok miatt csak szeptember 17-én délben érkezik meg, a világi elnöki tiszt betöltésére a Főgondnok Ur megérkezéséig bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgabizottsági tagot kéri fel. Téglássy András bizottsági tag sem jöhet a vizsgálatokra.

Bizottság nagy szomorúsággal veszi tudomásul a Farkas István püspök Ur betegségéről szóló hirt s ebből az üléséből levéllel keresi fel a gyengélkedő püspököt s őszinte szívből kíván számára Istentől teljes gyógyulást.

2. A lelkészsképesítő bizottság az egyházkerületi közgyűlés idevonatkozó határozatával kapcsolatban behatóan foglalkozott a lelkészi továbbképzésnek már annyiszor tárgyalt és valóban megoldást követelő kérdésével.

A lelkészsképesítő bizottság hosszas eszmecsere után, melyben előtérbe került, hogy kötelező-e a lelkészi továbbképző tanfolyamokon való részvétel, mennyi időre terjedjen ki a tanfolyam a párnapos konferenciákkal szemben, honnan fedezendő a tanfolyamon résztvevők költségei, stb. azt a tiszteletteljes előterjesztést teszi az

egyházkerületi közgyűlésnek, hogy hívja fel az egyházkerületi közgyűlés az egyházmegyei lelkészértekezleteket arra, hogy kívánják-e a lelkészi továbbképzés kötelezővé tételét, zsinati törvény által való szabályozását és miképen gondolják a tanfolyamon résztvevők anyagi segélyezésének stb. kérdését, vagyis terjesszenek az egyházmegyei közgyűlésen keresztül véleményes javaslatot az egyházkerületi közgyűlés elé a rendszeresített lelkészi továbbképzés szempontból való szabályozása tárgyában.

3. Dr. Zsiros József theol. igazgató jelenti, hogy az I. lelkészképesítő vizsgálatra 13 ifjú jelentkezett, akik közül három a losonci theol. szemináriumban, egy a prágai huszita szemináriumban kezdte theol. tanulmányait. Abszolutóriumuk mindenkinek rendben van. Jelenti továbbá, hogy a házi dolgozataikat mindnyájan elkészítették s a kitűzött határidőre beadták. Szeptember 16-án elkészített zárthelyi dolgozatukat is, amelyet Luk. 11:9—13. versek alapján kellett készíteniük. A szaktanárok a dolgozatokat a vizsga alapjául elfogadták s így semmi akadályuk sincs, hogy szóbeli vizsgálatra álljanak.

Tudomásul szolgál.

4. A vizsgálatra álló ifjak szóbeli vizsgálata megkezdődve az ifjak a vizsgálati rend szerint kikérdeztevé, a következő eredménnyel vizsgáztak: (Lásd a következő oldalon!)

5. A segédlelkészek kibocsátása szeptember 18-án felemelő ünnepség keretében folyt le a városi nagytemplomban népes gyülekezet előtt. Az istentiszteleten 1 kir. 19:4—13. v. felolvasása után dr. Szabó Zoltán theol. professzor imádkozott, kérve Istent, hogy áldja meg kegyelmével a küzdelembe induló új sereget. Az Igét Bertalan Imre főiskolai szenior hirdette Mal. 2:7. v. alapján. Ezután dr. Zsiros József theol. igazgató rövid beszéd kíséretében átadta a végzett ifjakat az egyházkerületi elnökségnek. Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző Ján. 20:21. v. alapján mély tartalmú, szolgálatra ösztönző, az élet hitbizonyosságaival gazdag exmissziós beszédet mondott. A figyelemmel végighallgatott bizonyágtevés után dr. Zsiros József theol. igazgató kivette az új segédlelkészeket az esküt s a püspökhelyettes felhatalmazta az ifjakat a lelképásztori szolgálatok végzésére. Az esküt az ifjak ünnepélyes kézfogással erősítették meg. A mély hatásokat kiváltó ünnepély dr. Enyedy Andor áldásmondásával ért véget.

Dr. Enyedy Andor
püspök h. elnök.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok, világi elnök.

Dr. Zsiros József
bizottsági előadó.

Az 1940. szept. 16—18-án tartott I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye.

Sorszám	N É V	Őszöv. írásma- gyarázat	Újszöv. írásma- gyarázat	Őszöv. theologia	Újszöv. theologia	Dogma- tika	Etika	Egyházl- szónok- latok	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Balogh Dániel	jeles	jeles	jó	jó	jó	jó	jó	jeles	jó
2.	Bazsó Béla	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
3.	Bertalan Imre	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
4.	Csorba Géza	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
5.	Csóri István	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
6.	Fazekas Gábor	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
7.	Istók Miklós	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
8.	Katocs Géza	elégs.	jó	elégs.	jó	elégs.	elégs.	jó	jó	elégséges
9.	László Béla	elégs.	jó	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	elégséges
10.	Molnár Sámuel	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jeles	jó	jó
11.	Papp Zoltán	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
12.	Szabó Imre	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
13.	Torró Zoltán	jó	jó	jeles	jó	jó	elégs.	jó	jó	jó

J E G Y Z Ó K Ö N Y V,

a tiszáninneri református egyházkerület lelkészképesítő bizottságának Sárospatakon 1940. szeptember 18—20. napjain a második lelkészképesítő vizsgálat alkalmával tartott ülésről.

Jelen vannak dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt Janka Károly esperes, Bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgabizottsági tag, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos óraadó helyettes és dr. Zsiros József theol. igazgató, utóbbi ugyis mint a bizottság előadója és jegyzője.

1. Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző jelenti, hogy Farkas István püspök betegsége miatt nem jelenhetett meg a vizsgán, helyettesítésével őt bízta meg. Jelenti továbbá, hogy Téglássy András vizsgabizottsági tag forgalmi akadályok miatt nem jöhetett el. Szeretettel köszönti a megjelent tagokat, s a vizsgabizottsági gyűlést megnyitja.

Bizottság a Farkas István püspök betegségéről szóló hirt nagy szomorúsággal veszi tudomásul, s alázatos lélekkel kéri Istent, hogy gyógyítsa meg egyházkerületünk püspökét. A Téglássy András vizsgabizottsági tag távolmaradását sajnálattal veszi tudomásul.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató a bizottság előadója jelenti, hogy a második lelkészképesítő vizsgálatra 21 ifjú jelentkezett. Ezek közül Csanda Lajos, Kovács Ferenc betegségekre való hivatkozással bejelentették elmaradásukat s egyben kéri, hogy nekik a bizottság a vizsga letételét december hónapban engedélyezze. V. Egry József és Eröss Pál elmaradásának oka ismeretlen. Jelenti továbbá, hogy a vizsgára álló ifjak közül hatan Losoncon, ketten pedig Kolozsvárt tettek első lelkészképesítő vizsgálatot. Jelöltek a házi dolgozataikat más írásaikkal együtt a megjelölt időre beküldötték. „Igehirdetés és hazafiság“ címen zárthelyi dolgozatukat elkészítették. Vizsgára állásuknak így semmi akadálya nincs.

Bizottság a vizsgára jelentkezett ifjakat az előadó javaslatára vizsgára bocsátja. Csanda Lajos és Kovács Ferenc kérését teljesíthetőnek tartja s nekik a vizsga letételét december hónapban engedélyezi.

3. Előadó jelenti, hogy a vizsgabizottsághoz három segédlelkész kérvényt nyújtott be. Abaházy Árpád s. lelkész, aki a tiszántúli egyházkerület lelkészképesítő bizottsága előtt tett I. vizsgát egyházkerületünkbe bekebeleztetve magát kéri, hogy neki decem-

ber havában engedélyeztessék vizsgája letétele. B. Krizsán József nagydobronyi s. lelkész korára és harctéri szolgálatára tekintettel kéri, hogy a jövő év szeptemberében esedékes II. lelkészképesítő vizsgája helyett f. év december havában állhasson vizsgára. Gaál Ferenc s. lelkész poroszlói lakos pedig a Kolozsvárt szerzett s. lelkészi oklevelézek nosztrifikálását s annak alapján második vizsgára bocsátását kéri.

Bizottság Abaházy Árpád kérését teljesíti, neki a vizsga letételét december havában engedélyezi. B. Krizsán József kérését azzal a javaslattal terjeszti fel az egyházkerületi közgyűléshez, hogy nevezett segédlelkésznek idősebb korára, különösen pedig harctéri szolgálataira tekintettel az általa kért időben engedélyeztessék vizsgája letétele.

Bizottság a Gaál Ferenc kérésével kapcsolatban megállapítja, hogy ez a kérés Kolozsvár felszabadulásával elévült. A kolozsvári theol. akadémia egyébként református anyaszentegyházunknak a megszállás alatt is éppenolyan intézete volt, mint a többi theol. akadémia; kebelében ugyanaz a tanulmányi rend és vizsgálati szabályzat volt érvényben, így semmi okot nem lát fennforogni arra nézve, hogy Gaal Ferenc első lelkészképesítő bizonyítványának nosztrifikálása külön vizsgához köttessék.

4. Az írásbeli dolgozatokról való beszámolás után az ifjak vizsgára állván, a szabályzatban megszabott rend szerint kihirdetettek és a következő eredménnyel vizsgáztak: (Lásd táblázatot a következő oldalon.)

5. Az eredmény megállapítása után dr. Enyedy Andor püspökhelyettes megköszöni a bizottsági tagoknak a vizsgálat alkalmával tanusított türelmét, a theol. kar tagjainak az ifjak nevelése és tanítása körül kifejtett fáradozását, önfeláldozó odaadását.

A tanári kar nevében dr. Zsiros József theol. igazgató válaszol s biztosítja az előljáróságot további hűséges munkálkodásukról és ragaszkodásukról.

A vizsga eredménye a vizsgát tett ifjak előtt kihirdetve dr. Enyedy Andor püspökhelyettes bölcs tanácsokkal látja el és figyelmezteti őket, hogy Krisztusért való szolgálat elsősorban hűséget, aztán odaadó szeretetet s végül hősiesség önfeláldozást kíván. Ha életünkben ezek a követelmények megvannak, Isten kegyelme mellett áldott munkát fognak végezni.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Dr. Enyedy Andor
püspök h.

Dr. Zsiros József
előadó, jegyző h.

Közgyűlés a bemutatott jegyzőkönyvekből örömmel értesül a lelkészképesítő vizsgák jó eredményeiről, reméli, hogy a vizsga próbáját jól kiálló ifjú lelkészek az életben és a gyakorlati lelkészi munkában is jól meg fogják állni helyüket.

B. Krizsán József segédlelkésznek idős korára és harctéri szolgálataira tekintettel engedélyt ad, hogy második lelkészképesítő vizsgára 1941. szeptember hava helyett már ez év december havában állhasson.

Felhívja az egyházmegyéket, hogy lelkészértekezleteiken tárgyalják meg a lelkészi továbbképző tanfolyamok kérdését és terjesszenek jövő évi közgyűlésünk elé véleményes javaslatot: kívánják-e a lelkészi továbbképzés kötelezővé tételét, zsinati törvényben leendő szabályozását és ebben az esetben miképpen gondolják a tanfolyamon résztvevők anyagi segélyezésének kérdését s általában miképpen látnák jónak a rendszeresített lelkészi továbbképzés szabályozását?

16. Az Egyetemes Konvent 416/1940. számú, az állandó káplántartó helyek revíziójára vonatkozó határozatot tárgyalta a közgyűlés.

Egyházkerületi közgyűlésünk megállapította, hogy a hivatkozott határozat szerinti a „káplántartó helyek szervezésére vonatkozó irányelvek“ még nem állanak az egyházkerület rendelkezésére,

továbbá az egyházmegyék idevonatkozó munkálataiból nem nyerhető tiszta kép arra nézve, hogy mely egyházközségek azok, amelyekben a konventi határozat a) b) c) pontjainak alapos mérlegelése szerint kápláni állásokra van szükség.

Felhívjuk azért az egyházmegyéket, hogy munkálataikat újra készítsék el úgy, hogy az egyházkerület esperesei együttes értekezleten tárgyalják meg ezt az ügyet s lehetőleg egymásközött egyezzenek meg az állandó káplántartó helyek tekintetében és javaslatukat terjesszék az egyházkerületi közgyűlés elé.

17. Tárgyaltuk az abauji egyházmegye pártoló felterjesztése mellett a kiskinizsi, az alsózempléni egyházmegye támogató előterjesztése mellett a királyhelmei és az alsóborsodi egyházmegye pártoló előterjesztésében a tizzaszederkényi egyházközségek azirányú kérését, hogy állandó káplán tartó helyekül állapíttassanak meg.

Közgyűlésünk mind a három egyházközség kérését indokoltan ismeri el és jóllehet tudomása van az egyetemes konventnek ilyen kérésekkel kapcsolatos határozatairól: mégis felterjeszti ezeket a kéréseket bölcs megfontolás végett.

18. Egyetemes Konventünk 215/1940. számú határozatával az ORTE „Népiskolai vallásos nevelésünk gyökeres átalakítása“ tárgyában hozott határozatát, megküldötte a teológiai főiskoláknak, tanítóképzőintézeteknek, egyházmegyéknek, egyházkerületi vallás-oktatási szakelődök értekezletének, továbbá az egyetemes konvent tankönyvügyi bizottságának, hozzászólás végett.

Az ORTE javaslata 5 pontból áll. 1. Ne ismeretek átadása és számonkérése legyen a vallásóra, hanem áhitattal és kirisztusi szeretettel átítatott alkalom. — 2. Ne legyenek vallástani könyvek és az apostoli hitvallás, uri ima és tízparancsolaton kívül, tiltás-sék meg vallástani anyag szóról-szóra való betanítása. Ne legyen fenytés, feleltetés, vizsgáztatás és osztályozás. — 3. Minden fokú iskolában az éneklésre fektessék a fösúlyt és a lelkészek tervszerint működjenek közre az iskolai vallásos nevelésben külön órán. — 4. Az Ószövetségi anyag rövidítettessék. — 5. Készüljön utasítás a vallásos nevelési eljárásról.

Egyházmegyéink, teológiai karunk és a tanítóképzőintézet foglalkoztak ezzel a javaslattal. Általánosságban megállapítható, hogy vallásosnevelésünk rendszerével nincsenek megelégedve és vallják, hogy az mélyreható változtatásokra szorul. Ebből a tárgyalási anyagból konkrét javaslatot összeállítani csak arra illetékes bizottságnak volna lehetősége. Gyakorlatban és elvi tekintetben alkalmas egyének szűrhetnék meg tudásukon és lelkükön keresztül.

Közgyűlésünk — jóllehet a korületeket nem is hívta fel a konvent hozzászólásra, — mégis azt a véleményét nyilvánítja, hogy vallástanításunk és nevelésünk ügye mélyreható reformálást kíván. Az ORTE javaslatát úgy tekinti csupán, mint egyik mozgatóerőt ennek a kérdésnek a megindításában. Magát a javaslatot nem tartja olyannak, mint amely elvi tekintetből, vagy gyakorlati eredmény szempontjából vallástanításunk kérdését megoldhatná. Elgondolásai nem egy tekintetben túllőnek a célon. A javaslat intencióját méltányolja közgyűlésünk, de kívánalmaival több tekintetben nem ért egyet.

19. Olvastuk a Sárospataki Főiskola igazgatótanácsának folyó évi június hó 21-iki ülése jegyzőkönyvéből, hogy folyó évi január 21-től február hó 4-ig megrendezte a IV. Népfőiskolai tanfolyamot. A tanfolyamon a visszatért felvidékről 23, a csonka országból 22 ifjú vett részt. Reggel és este áhitat volt. Délutánonként ének és zene tanítás. 34 előadás hangzott el. Voltak vetítettképes és film előadások. A tanfolyam költségeihez a VK. miniszter 250, Farkas István püspök 150, Zemplén vm. 250, Borsod vm. 100. a földművelésügyi minisztérium 100, a kecskeméti SDG. 80 pengőt adományozott.

Az igazgatótanács megelégedését fejezte ki a tanfolyam vallásos és nemzeti eredményei felett. Szem előtt tartja a Sárospata-

kon létesítendő állandó Népfőiskolai tervét, annak megvalósításáért minden lehetőt megtesz.

Közgyűlésünk nagy elismeréssel adózik mindazoknak, akik a Népfőiskola IV-ik évi tanfolyamának eredményeiért munkálkodtak. Megköszöni az előadók szolgálatát, az adakozók adományait, a rendezők fáradozását.

Örömmel értesülünk arról a nemes tervről, hogy Sárospatakon állandó Népfőiskola létesüljön. Felkarolja ezt a gondolatot és tudva ennek nemzeti és vallásos fontosságát, felkéri a theologiai tanári kart, hogy esetleg és a szükségszerint szakértők bevonásával készítsen az állandó sárospataki Népfőiskola felállítására vonatkozólag egy tervezetet, hogy annak alapján ez a nagyon kívánatos és szükséges intézmény, minél előbb felállítható legyen, melynek létesítéséhez minden irányban felajánlja támogatását.

20. Olvastuk a sárospataki főiskola igazgatótanácsának 1940. június hó 21-én tartott ülése jegyzőkönyvéből, hogy a főiskolában folyó évi május hó 7—8-án az egyházkerületi elnökség vezetésével lelkészi továbbképző konferencia volt. Mintegy 150 lelképásztor vett részt. Az előadások és a reggel és este tartott áhitatok a szellem és a lélek épülését szolgálták. A konferencia általában sikerült. Az igazgatótanács egyházkerületünk elnökségének és a theologiai karnak köszönetet mond.

Közgyűlésünk szívesen vett tudomást erről a konferenciáról. Köszönetet mond az egyházkerület elnökségének az irányításért, elismeréssel van a theologiai karnak a rendezésért és az előadóknak, valamint az igehirdetőknak az áldott szolgálatokért. Felkéri az egyházkerületi elnökséget és a theologiai kart, hogy ezeket a továbbképző konferenciákat szíveskedjék ezután is megrendezni.

21. Az Egyetemes Konvent 366/1940. számú határozata szerint a m. kir. belügyminiszter úr 160.039/1939. XII. sz. Haranghy Sándor-féle alapítvány ügyében kelt és az Egyetemes Konventünk elrendelte, hogy református egyházunk s ennek kebelében fennálló önkormányzati testületek és intézmények a kezelésükre bízott és egyházi (vallásos célú) közoktatást és közjótékonytságot szolgáló alapítványainak alapító levelét az E. T.-ben meghatározott egyházi hatóságok által jóváhagyandónak mondja ki változtatlanul jövőre is. Helyesnek látja továbbá, hogy minden létesülő ilyen célú alapítványnak alapító levelét egy hiteles eredeti példányban, a törvényes egyházi hatóságok megkívánt jóváhagyásával ellátva, a m. kir. Kormányhoz bemutassák.

Egyházkerületi közgyűlésünk ezt a határozatot tudomásul véve; elrendeli az egyházmegyéknek, egyházközségeknek és egyéb egyházi intézményeknek, hogy ezután minden alapító levelet 5 példányban terjesszené az E. T. szerint a felsőhatóságok elé jóváhagyás végett.

22. Közgyűlésünk megilletődve emlékezett meg az amerikai magyar református egyházak 50 éves fennállásáról és a következő üdvözlő táviratot küldötte el:

Nagytiszteletű

Dr. Takaró Géza úrnak,
esperes, az Amerikai Evangéliumi és Református
Egyház Magyar Egyházkerülete alelnöke.

344 E. 69. th. St. New-York. N. Y.

A magyarországi református egyház tiszáninneri egyházkerülete az Úr 1940. esztendejének november hó 28-ik napján rendes közgyűlését tartotta.

A püspöki jelentés minden magyarok után sóvárgó szívvel szólott az Amerikába szakadt és ott élő magyar reformátusokról, akik ebben az esztendőben, tavasz óta ünnepelnek Isten színe előtt, New-Yorktól Los-Angelesig. Ünnepelnek, mert az U. S. A.-ban 50 év óta áll fönn a magyar református egyház.

Az egyházkerület közgyűlése, az ungi, zempléni, abaúji, gömöri, idegen szolgaságból visszatért testvérek képviselőivel együtt: Isten iránti hálávalteli szívből sugározza forró testvéri érzését az amerikai magyar reformátusok felé. A száz gyülekezet, száz templomával, magyar bibliájával, magyar énekével: a szívünknek mindmegannyi leszakadt darabja, amely után nem szünnünk meg sohasem vágyódní. Kivánva kívánjuk, hogy összeforradjunk velök minél előbb, itt a vén Duna és a szilaj Tisza tájain.

Ugy köszöntjük az U. S. A. magyar reformátusait, mint akik ksak kis időre mentek el az édesanyai háztól, de vissza fognak térni mind és boldogan ölelésre tárt karokkal dőlnek a mi ölelésre tárt karjaink közé.

A félszázadnyi idő alatt látjuk, hogy Isten csodákat cselekedett Veleték. Bizton hisszük, hogy a további esztendők során is az Ó Lelke fog lebegni Felettetek. Sokan lakoztok ott, akik Ung, Zemplén, Abaúj-Torna, Gömör, Borsod vármegyék vándoroltatok el egy másik világba: Titeket erre a földre, ezekre a hegyekre s az itt kigyózó folyókra, patakokra, külön is emlékeztetünk. Küzdünk az Ige kétélű fegyverével idehaza Érettetek

is. Kivánjuk, hogy lelketek egészséges táplálékkal tápláltassék. Testetek számára meglegyen a mindennapi kenyér. Várjuk a piros-fehér-zölddel lobogózott hajót, amelyen a himnusz hangjaival ti tértek haza.

És várjuk azt a szent pillanatot is, amelyben azokkal találkozunk az égihazában, akiknek a tetemei amerikai földben porladoznak.

Az Isten áldjon meg titeket kedves testvéreink a Jézus Krisztusban. Ő tartsa meg békességeketek és töltse be szívetek jóreménységeit. Az Ur legyen Veletek!

Kmft.

*Farkasfalvi Farkas Géza sk.
egyházkerületi főgondnok.*

*Farkas István sk.
püspök.*

*Nádházy Bertalan sk.
egyházkerületi jegyző.*

23. Egyetemes Konvent 1939 április 19—20. napjain tartott gyűlésének 101. pontja alatt felkéri az egyházkerületek elnökségét arra, hogy kérjenek véleményt az új vagyis a használatba most került vallástani könyvekről az egyes egyházmegyéktől és ha a vélemények együtt lesznek, akkor terjesszék fel észrevételeiket.

Egyházkerületi tanügyi bizottság azt javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy írjon fel az Egyetemes Konventhez a jelenlegi vallástani könyveknek és konfirmációi káténak e forgalomból való kivonása miatt és egyben azt is kéri, hogy az Egyetemes Konvent írjon ki egy újabb pályázatot vallástani könyvekre, a beérkező pályázatokat adja ki bírálat végett az egyházmegye tanügyi bizottságának és azt a valláskönyvet kell megtartani és kinyomatni, amelyikre nézve legkedvezőbb a bírálat az összes egyházmegyék, vagy kerületek részéről.

Egyházkerületi tanügyi bizottság azzal is tisztában van, hogy új tankönyvek kiadásánál a gyermeiket iskolába járató szülők anyagi helyzetére is tekintettel kell lenni, de a jelenleg forgalomban levő könyvek annyira terjengősek, nehézkes modorban tárgyalják az egyes bibliai történeteket, azután énekek is hiányoznak belőlük és a konfirmációi káténál messze túl haladják a gyermekek értelmi színvonalát.

24. Dr. Szabó Zoltán egyházkerületi vallásoktatási felügyelő betérjeszti az egyházkerület területén folyó vallásitanítási állapotot összefoglaló jelentését.

A beérkezett ívek arról tanuskodnak, hogy a délutáni órákon való vallásitanítás időpontját nem lehetett megváltoztatni. Ez

pedig nemcsak azt jelenti, hogy a más felekezetű iskolák ref. növendékei számára a különben is jelentékeny tulterhelés még nyomasztóbbá válik, hanem azt is, hogy a délutáni óráknak általában, így a délutánra eső hittanóráknak is, a növendékek szemében bizonyos másodosztályú jellege van.

Sok helyen hiányoznak a külön ifjúsági, vagy gyermekisten tiszteletek, sőt a vasárnapi iskolák is. Erre nézve kívánatos lenne az egyházfőhatósági rendelkezés, hiszen legnagyobb részt olyan növendékeseregről van szó, mely nemcsak vegyes felekezetű lakóhelyeken lakik, hanem amelyik jórészt más felekezetű, vagy általmi iskolákba jár.

Szemünk előtt lebeg egy kerületi vallásoktató munkaközösség lehetősége: kerületi viszonylatban való kiépítése annak, amit a miskolci ref. vallásoktatók próbálnak. Egy legalább litografált kis munkaközösségi körlevélben pl. éppen ifjúsági és gyermekistentiszteleti anyag nyújtásában segíthetnének egymásnak.

A vallásoktatók rendszeres látogatásában ez idén még inkább megakadályozott idő- és erőrabló igen nagy elfoglaltságom. Sárospataki ref. theol. akadémiánk III—IV. é. növendékeivel közép- és elemi iskolai hittanórákon hospitáltunk, theologusaink a jövőre való előkészületül úgy Sárospatakon, mint közeli szórványainkban és leányegyházakban számos helyen végeznek vasárnapi iskolai vezető-, illetve vallásitanítói munkát.

Végül tisztelettel megemlítjük, hogy a Parlamentben ez éven is, úgy a közoktatásügyi bizottságban, mint a vallás- és közoktatásügyi tárca parlamenti tárgyalásán szóvá tettük a vallásitanítással is foglalkozó gyülekezeti s. lelkészek nehéz helyzetét, valamint a hitoktatók státusz rendezési kéréseit.

Egyházkerületi közgyűlés a beadott jelentést tudomásul veszi és érte a vallásoktatási felügyelőnek elismerését fejezi ki. A törzskönyvlapoknak és a vallásoktatási felügyelőnek jelentését az Egyetemes Konventhez felterjeszti.

25. Farkas István püspök jelenti, hogy dr. Szabó Zoltán egyházkerületi vallásoktatási szakelőadó többször kifejezte abbeii kívánságát, hogy ezen tisztsége alól — tekintettel sokoldaló elfoglaltságára — felmentessék. Ajánlja, hogy helyébe középiskolai vallásoktatói szakelőadóul Papp István a miskolci ref. leánygimnázium vallásitanára választassék meg.

Közgyűlés dr. Szabó Zoltán lemondását tudomásul veszi, eddigi munkájáért köszönetét nyilvánítja, Papp István miskolci ref. leánygimnáziumi vallásitanárt egyházkerületi középiskolai vallásoktatási szakelőadónak megválasztja.

26. Egyetemes Konvent 1940. április 19 napján tartott ülésének 242-ik számú pontjára az egyházmegyék véleményét az egységes népfőiskolai felügyeletre nézve csak négy egyházmegye tárgyalta, de azok sem hoztak végleges határozatot. Alsózemplén a döntést a tavaszi egyházmegyei gyűlésre bizza azzal a megjegyzéssel, hogy ezzel a tárggyal addig is egy bizottság foglalkozzék, amely véleményét terjessze az egyházmegyei közgyűlés elé. Felsőzemplén örömét fejezi ki a javaslat fölött, de hogy az hasznosan keresztül vihető legyen új iskolalátogatási jegyzőkönyvnek és statisztikának a szerkesztését javasolja és végül az egyházmegyei népiskolai szakfelügyelő kiszállásának költségeit és napidíját az Egyetemes Konventtől kéri megtéríttetni. Ungi egyházmegye az egységes népiskolai felügyeleti szabályzat megalkotását szükségesnek tartja, de Ormos Lajos előadói tervezetével kapcsolatban javasolja, hogy az megfelelő átdolgozás és az egyházi törvény vonatkozó részével való összhangba hozás után fogadtassék el. A gömöri egyházmegye az egész tervezetet alapelgondolásában helyesnek és feltétlenül szükségesnek tartja és kisebb módosításokat ajánl elfogadásra. Felső és Alsóborsod, továbbá Abauj és Torna sem adtak véleményt.

Egyházkerületi közgyűlés utasítja az egyházmegyéket, hogy legközelebbi gyűlésünkre vegyék fel a tárgysorozatba az egyetemes népiskolai felügyeletről szóló konventi utasítást, azt tárgyalják le és véleményükről tegyenek jelentést.

27. Egyetemes Konvent 1940. április 17—19 napjain tartott ülésének jegyzőkönyve 210 sz. alatt felhívja az egyházkerületeket arra nézve, hogy utasítsák az egyházmegyéket az egyházmegyei tanügyi bizottságban a vallásoktatási szakosztály megszervezésére és ennek előadója megválasztására, hogy a nem református iskolák vallástanítását látogassák, ellenőrizzék és erről a munkáról az egyházkerületnél részletes jelentést tegyenek.

A konventi utasításnak az egyházmegyék csak részben tettek eleget, amennyiben az abauji, felsőzempléni és az ungi a vallásoktatási szakosztályt megszervezte, előadóját és tagjait megválasztotta, míg az alsózempléni egyházmegye úgy nyilatkozott, hogy az utasítást tudomásul veszi, de a nem református iskolában folyó református vallástanítást az egyházmegyei tanügyi bizottság által ellenőrizteti és ezt elegendőnek tartja. A tornai egyházmegye azt jelenti, hogy területén mindössze három olyan iskola van, ahol református növendékek járnak, ezt az egyházlátogatók ellenőrzik, így az egyházmegyei vallásoktatási szakelőadó adminisztratív feladatkörének ellátására az egyházmegyei tanügyi bizottság elnökét jelöli meg, egyebekben a javaslat többi részét magáévá teszi. Felsőborsod Orbán József borsodi, Alsóborsod Sándor Ernő miskolci vallástanító-lelkipásztorokat választotta meg előadóvá, Gömör nem

szervezte meg a szakosztályt, ezt a munkát későbbi időre halasztja, de annak előadóját már előre kiválasztja Szücs István rimaszombati vallásoktató-lelkipásztor személyében.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

28. Svingor Jenő ker. missziói előadó a vallásoktatók törzskönyvi lapjaival kapcsolatban a következőket jelenti:

A hozzá megküldött törzskönyvlapok tanulsága szerint a vallásoktatók a nem református elemi és alsófokú iskolákban hűséggel és szent hivatásukhoz illő lélekkel forgolódnak. Illesse őket megérdemelt elismerés. Az abauji egyházmegyei közgyűlés „parancsoló kötelességének ismeri el, hogy rámutasson arra a szegyeteljes állapotra, ami a hitoktató lelkészek díjazása terén van. Az ország erkölcsi tőkét gyarapító munkásságnak lebecsülését jelenti az a gyakorlat, hogy a kultuszminiszter úr a hitoktatók óradíja fejében heti egy óra után évi 6 pengő 76 fillért utal ki. Ennek méltányos felemelése érdekében felterjesztéssel fordul az egyházkerülethez azzal a kéréssel, hogy a panaszolt díjazás ügyében hasonértelmű állásfoglalás után illetékes intézkedés végett forduljon a konventhez.”

A konvent által rendelt jelentéstételnek az elemi iskolások adományfilléreinek felhasználásáról csupán az alsóborsodi egyházmegye tett eleget, jelentvén, hogy ezeket a filléreket az ORSZ és a gyermekmisszió céljára kívánja fordítani. Ugyancsak eleget tett a konvent által óhajtott intézkedéseknek: vallásoktatási szakelőadó választásának, megválasztván Sándor Ernő miskolci vallásoktató lelkészt. Felsőborsod is választott ilyet, de annak nevét nem közli a jelentés. Felsőzemplénből jelentik, hogy a használt tankönyvek terén mutatkozik némi kis khaotikus állapot, amennyiben 12 különböző tankönyvből kapják a gyermekek a lelki táplálékukat. Előadó kéri a hitoktató testvéreket, hogy a szomorú cseh-éra idejében használtakat selejtezze ki. Gömör részletes és minden kívánalomnak megfelelő jelentést adott.

Egyetemes konventünk idevonatkozó intézkedésének megfelelően az elemi és alsófokú nem református iskolák vallásoktatásának ellenőrzése és az összefoglaló jelentés elkészítése végett szükséges egyházkerületi vallásoktatási szakelőadó választása, aki már most kéressék fel az idei statisztikai kimutatáshoz szükséges hiányzó adatok bekérésére és feldolgozására, hogy a szabályszerű jelentés felterjeszhető legyen a kívánt időpontra az egyetemes konventre.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel veszi tudomásul az előadó jelentéséből a vallásoktatás zavartalan menétét, hűséges ellátását és a vallásoktatók lelkiismeretes munkájáért elismerését fejezi ki. Az abauji egyházmegyének a hitoktatók óradíjára vonatkozó kérelmét pártolólag fölterjeszti az egyetemes konventhez. Egyházke-

rületi vallásoktatási szakelőadónak megválasztja Nagy József poroszlói lelképásztort, akit felkér a jelentéshez még hiányzó adatok és kimutatások beszerzésére és az idejéig jelentés és szükséges statisztikai kimutatás hiánytalan elkészítésére.

29. Egyetemes Konvent 1940. április hó 17—19 napjain tartott ülésének jegyzőkönyve 229-ik sz. pontjára nézve egyházkerület jelenti, hogy a nem református iskolákba járó tanulók vallásoktatásáról az 1939/40. iskolai évben mindenütt történt gondoskodás. Egy esetről a nagytoronyai és kistoronyai állami iskolába járó ref. növendékek vallásitanításáról nem történt gondoskodás, de onnan kapott jelentés szerint azok a gyermekek nem hajlandók vallásórára járni, akiknek a szülei egyházunkat elhagyták és szektáriusokká váltak.

Közgyűlés tudomásul veszi a felsőzempléni egyházmegyének a nagy- és kistoronyai református gyermekek vallásórára járásának ellenőrzését és előmozdítását figyelmébe és intézkedésébe ajánlja.

30. Farkas Elek abauji esperes a vallásoktatási jelentéssel kapcsolatban javasolja, hogy a már gyakorlattá vált mindenkori téli gazdasági szakiskolák számára egyházkerületünk gondoskodjék vallásitanítási tantervről és tananyag-utasításról.

Egyházkerületi közgyűlés a javaslatot magáévá téve felkéri Egyetemes Konventünket, hogy a téli gazdasági szakiskolák számára adjon egyetemes vallásitanítási tantervet és tananyag-utasítást.

31. Egyetemes Konvent 1940 április 17—19. napjain tartott ülése 210. sz. pontjára nézve csak az ungi, felsőborsodi és gömöri egyházmegyék terjesztették be véleményüket, de nagyon is általánosságban mozgó és határozott célt meg nem jelölő véleményt.

Egyházkerületi tanügyi bizottság javasolja egyházkerületi közgyűlésnek, hogy népiskoláinkban a növendékek lehetőleg a Szeretetszövetség Intézményének fenntartására (árvaházak és aggmenházak) gyűjtsenek.

32. Egyetemes Konvent 93/1940. sz. határozatával a konventi ifjúsági albizottság javaslatát, mely szerint az elemi iskolás gyermekek közt filléres gyűjtés rendeltessék el ifjúsági mintakönyvtárak szervezésére, míg e javaslatról az országos gyűjtések új rendezése kapcsán dönthetne, ajánlja az egyházkerületek figyelmébe.

Egyházkerületi közgyűlés ezen konventi határozatot leteszi a kebelbeli egyházmegyékhez megfontolás és intézkedés végett s egyben a tett intézkedésekről vagy határozatokról jelentést kér.

33. Egyetemes konvent 97/1940. sz. határozatában az iratterjesztés kérdésének egyetemes rendezését szükségesnek tartja, megbizza a missziói előadót, hogy e kérdés megoldására az előadói értekezleten történt megbeszélések alapján tervezetet készítsen elő. Az egyházkerületeket pedig felhívja, hogy az iratterjesztés munkáját, különösen a kolportázst a maguk kebelében mielőbb szervezzék meg.

Egyházkerületi közgyűlés felkéri a missziói bizottságot, dolgozzon ki tervezetet az egyházkerületi központi iratterjesztés megszervezésére.

34. Egyetemes konvent annak tudatában, hogy az ifjúsági munka egy kézbe adása egyházmegyénként és egyházkerületenként a munka nagy előnyére szolgál, 91/1940. sz. határozatában figyelmébe ajánlja a tiszáninneri és tiszántuli egyházkerületek elnökségének is az egyházkerületi ifjúsági megbizottak, egyházmegyei megbizottak és körzetgazdák beállításának fontolóra vételét.

Egyházkerületi közgyűlés felhívja a kebelbeli egyházmegyéket egyházmegyei ifjúsági megbizottak és körzetgazdák beállítására s az ifjúsági munkák egységes irányítására és intenzivebb folytatása érdekében a tiszáninneri egyházkerület ifjúsági megbizottjaként Főző László vajdácskai lelkipásztort alkalmazza.

35. Az E. T. II. tc. 25. §. alapján 1934-ben kijelölt egyes gyülekezetek kijelölésének hatálya a folyó év végén lejár.

Közgyűlés a fenti törvény alapján 1934-ben kijelölt egyházközségeket, az egyházmegyék meghallgatásával, továbbra is kijelölt egyházközségeknek nyilvánítja.

Továbbá a gömöri egyházmegyéből kijelöli: Hamva, Jánosi, Pelsőc, Putnok, Rimaszécs, Rimaszombat, Simonyi, Tornaalja, Rozsnyó;

az abauji egyházmegye visszatért részéből: Kassa, Szepesi;

az ungi egyházmegyéből: Ungvár egyházközséget.

Ez a kijelölési határozat 1946. évi december hó 31-ig hatályos.

36. A volt Szlovenszkói Tiszáninneri Református Egyházkerület felszámoló bizottsága nevében dr. Magda Sándor püspök előterjeszti tudomásul vétel végett a megszűnt egyházkerület vagyó-

nának számbavételére és felosztására vonatkozó határozatait, amint az a bizottság 1940. március 28-án tartott ülésének jegyzőkönyvében olvasható :

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

amely felvételre Miskolcon 1940. évi március hó 28. napján a hazatért tiszáninnyi egyházkerület által kiküldött felszámoló bizottság üléséről. Jelen voltak : Dr. Magda Sándor püspök, Tornallyay Zoltán egyházkerületi főgondnok, Kövér Árpád és Kőmives Sándor bizottsági tagok.

1. Bizottság megállapítja, hogy az 1939. évi október 25-iki ker. közgyűlés 4. 1/c. sz. határozata alapján hivatott egybe és határozatképes.

2. Kövér Árpád, úgyszintén mint egyházkerületi pénztáros bemutatja az egyházkerületi közigazgatási pénztár és egyházkerületi gyámintézeti pénztár 1939. évre szóló és 1940. évi március hó végéig vezetett számadásait és 1940. évi március végén mutatkozó vagyonának és terheinek kimutatását.

Bizottság a bemutatott számadásokat átvizsgálta, jóváhagyta és a pénztárosnak a további felelősség alól a felmentést megadta.

3. Az 1939-ik évről a közigazgatási pénztár bevétele volt : 25.304·87 P. Kiadás 25.294·52 P, így pénztári maradvány 10 P 35 fillér. A mérleg szerinti vagyon 21.243 P 60 fillér, teher 18.554 P 94 fillér, így tiszta vagyon 2.688 P 66 fillér. 1940 év március 28-án bevétel összesen 4.294 P 74 fillér, kiadás 4.254 P 19 fillér, maradvány 40 P 55 fillér.

4. A kerületi gyámintézeti pénztárnál 1939-ben volt bevétel 8.773 P 94 fillér, kiadás 8.711 P 93 fillér. Maradvány 62 P 01 fillér. Mérleg szerint vagyon 19.016 P 14 fillér, teher nincs, így tiszta vagyon 19.016 P 14 fillér. 1940. év március 28-án bevétel volt 9.868 P 35 fillér, kiadás 9.868 P 68 fillér, készpénz maradvány nélkül.

5. Az 1939. évi október 25-én hozott kerületi határozat értelmében a bizottság megállapítja, hogy az egyházkerület tulajdonát képező és kezelésében levő vagyon a mai napon a következő tételekből áll : a közigazgatási pénztáron 1. Pénztári maradvány készpénz 40 P 55 fillér, 2. Prágai csekkhivatalnál betét 3.923.65 Kc (560 P 52 f.). 3. Közigazgatási járulékhátrálék 1.660 P 53 f. 4. Tőkesegély törlesztési részletekből hátrálék 1.261 P 80 f. 5. Egyházkerületi jegyzőkönyv árából 555 P 78 f. 6. Kamatra kihelyezett tőke 785 P 72 f. 8. Betétek : közig. pénztár betétje 5.393 P 80 f., Szabó P.-féle alapítvány 49 P 90 f., tőkesegély betétje 2691·52 P. Theol. járuléka betétje 6774·60 P. Összes vagyon : 19.775·77 P. II. Teher : Szabó P.-féle alapítvány : 835·62 P. Tőkesegély törlesztési részletek 10.930·79 P, Theol. járuléka 6.774·60 P. Összesen teher : 18.541·01 P.

A bizottság a vagyon hova fordításáról a következőképpen határozott :

a) Szabó Péter alapítvány címén átadandó a tiszán-inneni egyházkerület pénztárának az alapító levél rendelkezései szerint további kezelésre 835.62 P tőke időközi kamataival együtt.

b) A tőkesegély törlesztési részletek teljes egészében azoknak az egyházközségeknek fizetendők vissza, amelyek a befizetést teljesítették.

c) A teológiai járulék összegéből 3.000 P a sárospataki főiskolának fizetendő ki a létesítendő kis áhítaterem berendezési költségeire. Azzal a kötelezettséggel, hogy az adomány emlékéért a főiskola a teremben megfelelő módon örökítse meg és egyuttal ugyanabban a teremben biztosítson megfelelő helyet a megszünt egyházkerület volt püspökei és főgondnokairól készült olajfestményű arcképek elhelyezésére.

d) Ugyancsak a teológiai járulékokból fennmaradt 3.774.60 P és esedékes kamatai a sárospataki főiskolának adandó át a megszünt egyházkerület területéről származó theol. ifjak segélyezésére szolgáló alapítványként.

e) A prágai csekkhivatalnál maradt 3923.65 Kc azaz 560.52 P, a dr. Mertens Alfréd nagymihályi ügyvéd úr kezeihez utalandó át az arra rászoruló Szlovákiában maradt egyházközségek és lelkészek segélyezésére.

f) Fennmarad még 674.24 P összeg, amelynek hovatordításáról az alábbiakban történik rendelkezés.

6. Bizottság megállapítja, hogy a kerületi gyámintézeti pénztár vagyona 19.089.49 P, amihez jönnek még az esedékessé váló kamatok, az a tőke az 5. f) pontban említett maradvánnyal együtt 19.763.73 P. Ebből az összegből a következő kifizetések teljesítendők: A rimaszombati egy. prot. főgimnáziumnak internátusi célra 4.000 P,

a beretkei református árvaháznak 4.000 pengő,

a sárospataki főiskolának a humán internátus kibővítése céljára 2.000 pengő azon óhajással, hogy a megszünt egyházkerület területéről származó lelkészek gyermekei az internátusba felvételnél és segélyezésnél előnyben részesíttessenek,

a miskolci református egyház Léway József főgimnáziuma fiú-internátusa részére 2000 pengőt,

a Kassán létesítendő középiskolai fiú-internátus céljaira 2000 P fizetendő be az egyházkerület pénztárába Miskolcra azzal, hogy az internátus felállításáig ott kezeltessek;

a hajduböszörményi és nyíregyházi Kálvineum részére 2000—2000 pengő fizetendő ki.

7. A fennmaradó összeg terhére Magda Barna volt püspöki titkárnak elmaradt 1940. évi január havi titkári fizetése és költözködési általanly címén 200 P segély fizetendő ki— Ugyanabból fe-

dezendő az egyházkerületi közgyűlés határozata értelmében megfestetni rendelt püspöki és két főgondnoki arcképek költségeire előírányzott 900 P.

8. A kintlevő birságpénzekből és bírósági költségekből várható bevételt bizottság a beretkei árvaház részére engedi át. A behajtás érdekében a felhívásokat a felszámoló bizottság nevében az árvaház igazgatósága bocsátja ki.

9. A dr. Magda Sándor püspök úr által gyűjtött Internátus alapból egyházkerületünket illető összeg (körülbelül 6000 P) a következőképen osztassék fel: Ami a Szlovákiában maradt gyülekezeteket illeti, az a rész az adományozás arányában megállapítva dr. Mertens Alfréd nagymihályi ügyvéd úr kezeihez adandó át megfelelő egyházi célokra. A többi része az egyházkerületi határozat értelmében a sárospataki főiskolának adandó át gimnáziumi internátus kibővítés céljára.

10. Hogy a felszámoló bizottság fenti rendelkezései haladéktalanul végrehajthatók legyenek, a liquidáló egyházkerületi pénztárban kezelt kötvénykölsönök haladéktalanul felmondandók és a legrövidebb időn belül ugyancsak haladéktalanul behajtandók a kintlevő közegyházi követelések is.

11. A konventi (volt csehszlovákiai) pénztártól jogosan várható zsoldár jövedelem, valamint az egyházi közalapból bennünket megillető tőkerész, amelyek összege elszámolás hiányában számszerűleg ez idő szerint még meg nem állapíthatók, hova fordítása felől jelenleg csak elvileg határozhat a bizottság aképpen, hogy az ilyen és esetleg még más forrásokból egyházkerületünket illető bevételek terhére első sorban a segélyezésre rászoruló szegény egyházközségek segélyezendők.

12. Az egyházközségek részéről segély kiutalása iránt eddig beadott kérvények felett a bizottság akkor fog határozni, ha a fent említett forrásokból eredő bevételek befolyanak.

13. A jegyzőkönyvben foglalt intézkedések keresztülvitelével és a kintlévőségek haladéktalan behajtásával Kövér Árpád eddigi ker. pénztárost bízva meg a bizottság, tiszteletdíját a 11. pontban említett bevételi források terhére kész kiadásainak megtérítésén kívül 300 pengőben állapítja meg.

14. Tekintettel arra, hogy a fenti intézkedések tárgyát képező vagyontételek az elszakíttatás húsz éve alatt kizárólag az egyházkerület saját bevételi forrásaiból származtak, a bizottság — támaszkodva az egyházkerületi közgyűlés határozatára is — azok felett jogosan rendelkezett.

15. Bizottság e jegyzőkönyvet tudomásvétel végett a főtiszteletű és méltóságos egyházkerület elé Miskolcra felterjeszti.

K. m. f.

Tornallyay Zoltán s. k.

Kömives Sándor s. k.

Dr. Magda Sándor s. k.

Kövér Árpád s. k.

A fenti jegyzőkönyvhöz pótlólag jelenti a bizottság, hogy a megszünt egyházkerület követeléseinek behajtása folyamatban van s a behajtás munkáját a bizottság egyik tagja, Kövér Árpád, volt egyházkerületi pénztárnok intézi. Jelenti továbbá azt is, hogy a volt Szlovenszkói és Kárpátalja Református Egyetemes Egyház vagyonának elszámolása még mindig nem történt meg s abból a megszünt Szlovenszkói Tiszáninneri Református Egyházkerület részesedését nem kapta meg.

Egyházkerületi Közgyűlés a megszünt Szlovenszkói Tiszáninneri Egyházkerület felszámoló bizottságának a kerület vagyonának számbavétele és felosztására vonatkozó határozatait jóváhagyólag tudomásul veszi.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a megszünt egyházkerület vagyonának felszámolása a behajtásra váró kintlevőségek miatt teljes egészében még nem volt végrehajtható: az egyházkerületi közgyűlés hozzájárul ahhoz, hogy a felszámoló bizottság s a megszünt egyházkerület pénztárnoka munkájukat tovább folytassák mindaddig, amíg a követelések teljesen befolytak s az egyházkerület vagyonának felszámolása teljes befejezést nyer.

A felszámoló bizottság jelentése szerint a megszünt Szlovenszkói Tiszáninneri Református Egyházkerület még mindaddig nem kapta meg részesedését a volt Szlovenszkói és Kárpátaljai Református Egyetemes Egyház vagyonából, amennyiben az elszámolás egyetemes vonatkozásban máig sem történt meg. Ezért az egyházkerületi közgyűlés felkéri az Egyetemes Konventet, hogy sürgősen hívja fel a megszünt egyetemes egyház vagyonkezelőit a haladéktalan elszámolásra. Szükséges ugyanis, hogy a közös vagyonból mindenik kerület mielőbb megkapja a maga részét s a felszámoló bizottságok kerületenként intézkedhessenek annak hovafordításáról.

Közgyűlésünk meleg köszönetet mond mindazoknak, akik a volt Szlovenszkói Tiszáninneri Református Egyházkerület vagyonát nagy gondossággal kezelték, különösen dr. Magda Sándor püspöknek és Tornallyay Zoltán egyházkerületi főgondnoknak.

Megköszöni azt az evangéliumi elvű megosztást is, amellyel az anyagi javakat, lelki célokat szolgáló intézmények javára szánták.

37. Dr. Kun József egyházkerületi tanácsbíró, miskolci ref. egyházközség főgondnoka indítványozza, hogy egyházkerületi közgyűlésünk forduljon felterjesztéssel az egyetemes Konventhez annak a m. kir. Kormány útján leendő mielőbbi kieszközlése végett, hogy a vegyesházassághól származó gyermekek — az 1894. 32. tc. által engedett előzetes megegyezésre vonatkozó rendelkezés

zések hatályon kívül helyezésével — kizárólag nemök szerint kövessék szülőik vallását. Idevágó felterjesztését egyházkerületünk tudomás és hasonló állásfoglalás végett közölje többi egyházkerülettel.

Indítványát a következőkben okolja meg:

Az 1868. 53. tc. 12. §-a így rendelkezett: „A vegyes házasságokból származó gyermekek közül a fiúk atyjoknak és a leányok anyjoknak vallását követik. A törvénnyel ellenkező bármely szerződés, térítvény, vagy rendelkezés ezentul is érvénytelen.“

Ezzel szemben a gyermekek vallásáról szóló 1894. 32. ta. 1. §-a tudvalevőleg aként rendelkezik, hogy: „Bevett, vagy törvényesen elismert különböző vallásfelekezetekhez tartozó házasulók — házasságuk megkötése előtt — egyszersmindenkorra megegyezhetnek arról, hogy gyermekeik valamennyien az atya vagy az anya vallását kövessék, illetőleg abban neveltessenek.“

Ez a házasságkötés előtti megegyezés az úgynevezett „reverzálisadás“ lehetősége arra nézve, hogy a házasságból születendő gyermekek valamennyien a szülők egyikének vallását kövessék: ez az előzetes „reverzális“ 1894/95. nevezetes egyházpolitikai törvények életbelépte, tehát 1895. október 1. óta mondhatni valóságos átkává lett a magyar családi és társadalmi életnek. Fokozódó mértékben lőn egyéni lelkiismereti tragédiák, áldatlan családi viszályok és meghasonlások kútforrása. Mindinkább megmérgezi és elrontja a magyarországi vallásfelekezetek közötti, olyannyira kívánatos jó viszonyt.

Ezen rendkívül aggályos tényekre való tekintettel és különösen a mai valóban történelmi időben, amidőn százszorosán szükség van — mindenféle feleslegesen szétválasztó mozzanat kiküszöbölésével — a magyar lelki egységnek helyreállítására és fokozására: ezekben a sorsdöntő, apokaliptikus időkben minden lehetőt meg kell tennünk a családi, felekezeti és nemzeti béke szempontjából oly átkosnak bizonyult „reverzális“ jogi lehetőségének megszüntetésére.

Ezt a nagy célt szolgálja ez az indítvány, amely azt akarja: eszközölje ki a Konvent az országgyűlésnél a kormány útján, az 1894. 32. tc.-nek módosításával a gyermekek vallása tekintetében az 1868:53. tc.-ben foglalt megnyugató rendezés helyreállítását.

A régebbi jogi rendezésre való visszatérés történetjék meg inkább ma, mint holnap. Erdély egy részének visszatérével erre az újabb szabályozásra érkezett a történelmi, lélektani pillanat. Vétkes mulasztást követnénk el, ha ezt a pillanatot nem sietnénk kihasználni.

Ugyanezen tárgykörbe tartozó indítványt terjeszt fel az alsó zempléni ref. egyházmegye 1940. szeptember 26-án Sárospatakon tartott jegyzőkönyve 45. c. pontja alapján:

Egyházmegyei gyűlés átérzve annak fontosságát, hogy milyen kívánatos nemzeti egységünk megóvása, ezért a fokozatos egyházi hatóságok útján mély tisztelettel és magyar fajtánk iránti

aggódó szeretettel kéri a m. kir. kormányt, hogy a reverzalist lehetővé tevő 1894. 32. tc.-t a törvényhozás útján helyeztesse hatályon kívül és állítja vissza az 1898:53. tc.-t, ami által egyházi és nemzeti életünknek egy régóta fájó sebe gyógyulna meg.

Közgyűlés a kettős indítvánvt magaévé teszi, az egyetemes konventre felterjeszti, a testvér egyházkerületekkel hasonló állásfoglalás végett közli. Kifejezi egyúttal azt a nézetét is, hogy a reverzalistörvény a családai, társadalmi és felekezeti béke állandó zavarása és veszélyeztetése mellett belejátszik a lelkiismereti szabadság kérdésébe is, amennyiben a születendő gyermekek vallására vonatkozó megegyezés megkötésénél anynyi egyházi és más külső befolyás gyakorol kényszert a házasságra lépő felekre, hogy azok a megegyezés alapját és feltételét képező szabad elhatározás hiányában kénytelenek születendő gyermekeik vallása felől a rájuk nézve igen súlyos lelkiismereti kérdésben dönteni.

38. Dr. Kun József egyházkerületi tanácsgró, a miskolci ref. egyházközség főgondnoka indítványozza, hogy intézzen felterjesztést egyházkerületi közgyűlésünk az Egyetemes Konventhez és forduljon egyben a többi egyházkerülethez a mindinkább fenyegető lelkészhiány miatt annak biztosítása végett, hogy egyházunk életérdekében a jövőben is megfelelő számú és kiváló minőségű lelkészi kar álljon rendelkezésére.

Indítványát a következőkben okolja meg:

A sárospataki főiskola igazgatótanácsa október 19.-i ülésén a theol. akadémiára ez idei tanévben való felvételekről szóló tárgysorozati pontnál hosszabb eszmecsere fejlődött a theol. igazgató ama jelentésével kapcsolatban, hogy a konvent által engedélyezett 14-el szemben, a theol. akadémia I. évére beiratkozott 10 hallgató. (Ebből 2 jeles, 4 jó, 4 elégséges eredményű. A 10 hallgató közül — és ez egyenesen megdöbbentő — csupán 3 került ki a pataki gimnáziumból.)

A lefolyt eszmecsere ama nagyjelentőségű kérdés körül forogott: mi az oka ennek — az egyébként másutt is észlelhető — feltűnő theológus hiánynak? Mi az oka annak a meglepő és felette aggályos jelenségnek, hogy a ref. ifjúság az utóbbi időben nem szívesen megy papi pályára és attól a statisztikai adatok tanúsága szerint, mindinkább elfordul?

A ref. ifjúság eme pályakerülésének főleg a következő okokra mutattak rá:

1. Az utóbbi évek theológus tultermelése s ezzel kapcsolatban az ifjúságnak a papi pályáról való eltanácsolása;
2. A káplánoknak kevesebb a fizetése, mint egy jobb háztartási alkalmazottnak;

3. A mai fiatalság — hivatalos és nem hivatalos részről történt buzdítás hatása alatt is — fokozott mérvben az anyagi szempontból konjunkturális előnyökkel kecsegtető gazdasági pályák felé fordul. Még a lelkészek fiai sem akarnak papi pályára menni;

4. A lelkipásztorok anyagi ellátásának mai rendszere sokszor egyenesen kinossá válik a lelkészekre és papi tekintélyét sérti. A lelkészek a hívek késedelmes fizetése és az egyháziadó behajtás ki nem elégítő volta miatt, csak nehezen és csak bizonytalanul jutnak illetményeihez;

5. A vallási közönyt előidéző, a hitélettel szöges ellentétben álló racionalisztikus eszmeáramlatok (és tegyük hozzá: a nemzetiszocializmus és fasizmus) hódító hatása a világboldogító új eszmék iránt különösen fogékony fiatalságra . . .

A szóbanforgó nagy fontosságú igazgatótanácsi eszmecsere hatása alatt egyháza iránti erkölcsi kötelességének érezte jelen indítvány benyújtását.

Ha van kérdés amellyel az egyházkerületi közgyűlésnek és a felettes egyházi hatóságoknak haladéktalanul behatóan foglalkozniok kell, úgy a fenyegető lelkészhiány elhárításának kérdése az. Az az életbevágó kérdés: hogyan hárítsuk el mindazokat az akadályokat, amelyek visszatartják és növekvő arányban vissza is tartják ifjainkat a lelkipásztori pályától? És legyünk azzal tisztában, hogy itt elsősorban nem anyagi, hanem lelki természetű akadályok vannak.

Kérjük az „Aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az Ő aratásába“. Ámde nekünk is minden lehetőbbnél előbb meg kell tennünk a fenyegető lelkészhiány okainak megszüntetésére, kellő számu és magasztos lelkészi állásukat nemcsak jobb hijján pusztá elhelyezkedésnek tekintő, hanem az Ur ügyének szolgálatában szent elhivatásnak érző igazi lelkipásztorok kitermelésére és biztosítására.

Közgyűlés megköszöni Dr. Barabási Kun József tanácsbírónak, hogy a fenti kérdésre reá irányította a közfigyelmet.

Bár a jelenben és a közeljövőben inkább a lelkész-tultermelés, mint a lelkészhiány gondjával kell küzdenünk, a lelkészi pálya iránti érdeklődés csökkenése mégis komoly és aggasztó tünet, amivel jelentkezése pillanataban foglalkozni kell, mert mögötte egyházi és társadalmi életünknek hiányosságai rejtőznek.

A fenyegető lelkészhiány elleni védekezést közgyűlés mindenekelőtt a családi és iskolai vallásos és egyházas nevelés amaz erőteljesebb módjában látja, amiről a püspöki jelentés és főgondnoki megnyitó is szólott.

Sürgősen rendezendő kérdéseknek és feladatoknak tartja azonban közgyűlés a segédlelkészek javadalmasításának rendezését, a törvényben megszabott lelkészi

fizetés biztosítását az egyes egyháztagok fizetési készségének és képességének hullámzásával szemben: a lelkészek és különösen az özvegy lelkésznék részére olyan nyugdíjjárulék kilátásba helyezését, amely megélhetésüket biztosítja.

A felsorolt kérdésekre jelen határozatának felterjesztése és közlése kapcsán felhívja az egyetemes konvent, az országos zsinat és a testvéregyházkerületek figyelmét.

39. Tárgyaltuk dr. barabási Kun József egyházkerületi tanácsbíró kétrendbeli indítványát. Mindkét indítványának az országos zsinathoz való felterjesztését kéri.

Az egyik az egyházi fegyelem hatékonyabbá és erőteljesebbé tételével foglalkozik, javasolván: hogy a nagykorú egyháztagot, aki vallását nyilvánosan megtagadja, vagy a jóerkölcsiségbe ütköző botrányos életet él, végesetben ki lehessen zárni az egyházból, úgy azonban, hogyha bünbánatának bizonyosságát adja, vissza lehessen fogadni.

A másik indítvány azt javasolja, hogy az egyházi tisztségek betöltésénél, csak az olyan egyháztag lehessen választható, aki 18-ik életéve után, konfirmációs fogadalmát megújítja.

Közgyűlésünk, nagyon átérzi, hogy egyházi életünk sok vajúdásának egyik oka az egyháztagság kérdésének nem eléggé tisztázott volta. Másik oka a kellő módon való fegyelmezésnek a hiánya. Ezeknek a felismeréséből származott ez a két jóakarató indítvány is.

Éppen ezért mind a két indítványt felterjeszti az egyetemes konvent elé azzal a kéréssel, hogy foglalkozzék az egyháztagságra vonatkozó kérdés rendezésével es törvényerőre emelésével.

40. Dr. Magda Sándor püspök az elnökség megbízása alapján összegyűjtötte azokat a sérelmeket, amelyek a hazatért egyházakat és azok javadalmaikat érték a visszacsatolás következtében. E sérelmeket hét pontba foglalva terjesztette fel egyházkerületünk közgyűléséhez. Ezek szerint sérelmes a visszatért nyugdíjas lelkészekre az, hogy a csehszlovák állami nyugdíjintézetől kapott, havi 1100 cseh korona nyugdíjuk helyett a 7-es átszámítási kulcs alapján havi 156 pengőt kapnak, amiből nem tudnak úgy megélni, mint az 1100 cseh koronából tudtak. Sérelmes a kongruás lelkészekre az, hogy a magyar állam magyar pengőben 7-el elosztva ugyanazt a kongruát folyósítja, amit lelkészeink a csehszlovák államtól kaptak. A csehszlovák állam ugyanis lelkészeinket magyarságukért a kongruakiutalás megvonásával, elodázásával, az elodázásból származó korpótlékelmaradással büntette. Méltánytalan tehát, hogy ők magyarságukért a magyar államtól is ugyanolyan hátrátételt szen-

vedjenek, mint a velük szemben ellenséges érzületű csehszlovák államtól. Aggodalmat keltő a hazatért idősebb lelkipásztorok nyugdíjigénye. Ők az összeomlás előtt a mi lelkészi nyugdíjintézetünk tagjai voltak. A csehszlovák uralom alatt az egyházi és állami nyugdíjintézet kettős járulékát fizették s most kétségessé vált, hogy teljes jogú tagjai lehetnek-e nyugdíjintézetünknek? Sérelem érte a visszatért segédlelkészeket, akik a csehszlovák államtól a lelkészekkel egyenlő, havi 750 cseh korona alapkongruát kapták, ezenkívül három évenként korpótlékemelkedésben részesültek, tagjai voltak a nyugdíjintézetnek és a gyógyalapnak, családalapítás esetén pedig a lelkészekkel egyenlő neveltetési járulékot kaptak. 1940. január 1 óta pedig csak havi 28 pengőre és ellátásra van igényük. A cseh gyógyalap a lelkészeknek csekély tagsági díj fejében szabad orvosválasztást, ingyen orvosi fuvarát és gyógykezelést biztosított, amitől a visszatérés óta szintén elestek. Az egyházközségek adóterhei a visszatérés által 6—700 százalékkal megnövekedtek, a kiutalt adócsökkentési államségély pedig nem nyújtja az egyházközségeknek a megfelelő állami anyagi segítséget. Elvisselhetetlenek a tanítói nyugdíjintézeti járulékok. Bár ezeket a politikai község a legtöbb helyen átvállalta, a minisztériális bizottságok azonban ezt az átvállalást a községek költségvetéséből törölték. E sérelmek, bajok, hiányok orvoslása mellett kívánatosnak mondja az előterjesztés, hogy az egyetemes konvent szorgalmazza a megszállás alatti közegyházi kivetések, követelések kintlevősége behajtását.

Közgyűlés az előterjesztett sérelmeket a maga részéről teljes mértékben átérzi. Reményét fejezi ki a felett, hogy a felsorolt sérelmes intézkedések a visszatérés alkalmából felhalmozódott, sőt feltorlódott tennivalók által előidézett sietségben álltak elő. Mihelyt azonban a kormánynak módja lesz e kérdések nyugodtabb áttekintésére s főként pénzbeli fedezetet talál a méltányos megoldásra: ez az áttekintés és megoldás nem fog késni a magyar haza leghűségesebb gyermekeivel szemben. Ebben a reményben felkéri elnökséget, hogy az előterjesztett sérelmeket hozza az egyetemes konvent és a vallás- és közoktatásügyi miniszter tudomására s mint ahogy eddig is tette, ezután is ne szünjék meg szorgalmazni a visszatért egyházközségeink és javadalmasaink méltányos és jó ellátását. A megszállás idejéből származó közegyházi kivetések, követelések, kintlevőségek behajtását a konvent útján szintén kívánatosnak és szükségesnek tartja.

41. A tornai egyházmegye felterjesztésben kéri az egyházkerületet, hogy támogassa a hazatért lelkipásztorok kongruájának visszamenőleg 1938 december 31-től január 1-ig való elszámolása iránti kérelmét. Elnökség e tárgyban jelenti, hogy a konventi el-

nökség útján megtörténtek a kultuszkormánynál a felterjesztésben kívánt lépések, s ezekre válaszul a kultuszkormány a fizetési-egészítő államsegélyek új felvételét rendelte el.

Tudomásul szolgál.

42. Olvastuk a gömöri egyházmegyéből Rimaszombat; a tornai egyházmegyéből Szádelő, Ál- és Bódvavendégi; az ungi egyházmegyéből Ungcsepely szavazati számértékük felülvizsgálatára vonatkozó előterjesztéseit.

Rimaszombat, Bakti leányegyházközségében; Szádelő, Aj leányegyházközségben; Bódvavendégi, Hidvégardó leányegyházközségeiben; és Ungcsepely, Veskóci leányegyházközségeiben református népiskola van.

Ezért az E. T. 1. tc. 23. §. b) pontjára hivatkozással kéri, hogy az egyházkerületi közgyűlés 27/1939. számú határozatával megállapított egy-egy szavazati számértéküket kettő-kettőre emelje föl az egyházkerületi közgyűlés.

Rimaszombat, díjleveles vallásoktató lelkésze és a gimnázium után is kéri szavazat számértékének új megállapítását.

Közgyűlésünk Rimaszombat, Szádelő, Bódvavendégi és Ungcsepely szavazati számértékeit az igazolt leányegyházi iskolák fenntartása jogán, felülvizsgálat során, mivel a mult évi megállapításkor ezek az adatok nem állottak rendelkezésre, kettő-kettőben állapítja meg.

Az E. T. I. tc. 23. §. c) pontjának 4. bekezdése alapján, nem veheti figyelembe Rimaszombat további kérését, mert úgy díjleveles vallásoktató lelkészének ügye, mint gimnáziumi fenntartó mivolta, csak a szavazat számérték megállapítása után intéződött el.

Ez a szavazatszámérték megállapítás 1944. december 31-ig érvényes.

43/a. Közgyűlésünk a következő szabályrendeletet alkotta:

SZABÁLYRENDELET:

a tiszáninneri református egyházkerület középiskolai tanügyi előadó és szakfelügyelők tisztségéről.

1. §. A tiszáninneri református egyházkerület az egyházi 1. tc. 120. §-nak 2. bekezdése alapján egyházkerületi középiskolai tanügyi előadói tisztséget szervez.

2. §. A középiskolai tanügyi előadó tisztséget az egyházkerület középiskolai tanügyi bizottságának hármas jelölése alapján, az egyházkerületi közgyűlés tölti be 6 évre, úgy azonban, hogy megbízatása az egyházkerület középiskolai tanügyi bizottságának meg-

biztatásával egyidőben jár le, tehát ha időközben választatott meg, a választás hatálya a 6 éves ciklus még hátralevő idejére terjed.

3. §. A középiskolai tanügyi előadói tisztséget olyan pedagógiai készségű férfiúval tölthető be, akinek a tanügyi pályára való képesítése, e pályán szerzett tapasztalatai, református egyházunkhoz való tántoríthatatlan ragaszkodása, személyes és családi hitélete és egyéni tulajdonságai biztosítékul szolgálnak arra, hogy a megbízatásával járó teendőket sikeresen tudja elvégezni. Erre a tisztségre olyan tanár választandó, aki legalább 10 éve szolgált, ténylegesen működik és nem igazgató.

4. §. A középiskolai tanügyi előadó :

a) a püspök által meghatározott módon és mértékben segítkezik az egyházkerület középfokú iskolaügyeinek intézésében, így nevelésügyi kérdésekben véleményt ad, intézkedéseket kezdeményez, nyilvántartja a középiskolákra vonatkozó egyházi és állami törvényes rendelkezéseket és javaslatokat készít a püspöki hivatal számára, az Egyetemes Konvent és a Kormány által kívánt értesítések szövegére nézve, stb.

b) az egyházkerület középiskoláira felügyel és ezeknek református egyházunk szellemében való működését egyöntetűen irányítja; evégre gyűjti és nyilvántartja a középiskolákra vonatkozó tárgyi és személyi adatokat; tapasztalatairól esetről-esetre közvetlenül tájékoztatja a püspököt; működéséről és a középiskolák állapotáról évenként rendszeres, kimerítő jelentést tesz az egyházkerület közgyűlésének, ahol — mint előadó — a munkakörébe tartozó ügyekről beszámol és javaslatokat terjeszt elő.

5. §. A középiskolai tanügyi előadói tisztség szervezése nem csökkentheti a püspöknek az iskolákra vonatkozó legfőbb irányító befolyását, sem az iskolákért való felelősséget; éppen azért az középiskolai tanügyi előadó ügykörébe utalt egyes ügyeknek az elintézését a püspök bármikor magához veheti, vagy magának tarthatja fenn, ha erre vonatkozó elhatározását a középiskolai tanügyi előadóval, annak az ügyre vonatkozó intézkedése előtt közli.

6. §. Hogy a középiskolák tanügyi ellenőrzése és szakszerű irányítása minél nagyobb támogatást nyújthasson a tanári testületeknek: a középiskolai tanügyi előadó mellé egyházkerületünk szakfelügyelőket alkalmaz szükség szerint.

7. §. A szakfelügyelettel megbízott tanárokat más szakcsoportból kell alkalmazni, mint a középiskolai tanügyi előadó szakcsoportja.

8. §. A szakfelügyelőket, a püspök küldi ki, esetről-esetre szóló megbízással, a középiskolai tanügyi előadó esetleges meghallgatása mellett.

9. §. A szakfelügyelők, a középiskolai tanügyi előadó utasítása szerint, az egyházkerület fennhatósága alá tartozó középisko-

lákat látogatják és szakcsoportjuk s a rokon szakcsoport szerinti tantárgyak tanítását tüzetes és alapos megfigyelés és vizsgálat alá veszik.

Megvizsgálják különösen: az egyes tanárok tanítási és fegyelmezési eljárását, megtekintik az írásbeli dolgozatokat, megfigyelik a tanítás eredményét, összevetve az időközi és évvégi osztályzatokkal. A szaktanárokkal megbeszélést folytatnak és szükségszerint útbaigazítással és tanáccsal segítik őket.

A szakfelügyelők tapasztalataikról, esetleges javaslataikkal rendszeres és kimerítő jelentést adnak a középiskolai tanügyi előadó elé, aki ezeket összefoglalva az egyházkerületi közgyűléshez terjeszti.

10. §. A középiskolai tanügyi előadó a szakcsoportjára vonatkozó vizsgálat alkalmával, még részletesen megvizsgálja az órarendet, a tan- és segédkönyvek jegyzékét, megfigyeli az intézetek egész életét, az iskolai nevelés belső és külső személyi és tárgyi körülményeit; tájékozódik a tanári testületek személyi viszonyairól, tagjainak családi körülményeiről. bizonyoságtévő, vallásos életükről, az iskolának az illető egyházközösségben és a politikai községben elfoglalt erkölcsi helyzetéről; a tanárokkal, helyi előjárókkal való érintkezés közben módot keres arra, hogy az esetleges fogyatkozásokon személyes közbelépése által segítsen, az iskola hatását erősítse. Mindenik iskola tanári testületével évenként egyszer közli a saját maga és a szakfelügyelők ott szerzett tapasztalatait és irányító megjegyzéseit.

11. §. A középiskolai tanügyi előadói tisztséget időközi megüresedés esetén, ideiglenes megbizatással, visszavonásig, illetve a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés idejéig, a püspök tölti be.

A szakfelügyelők megbizatása pedig alkalomról-alkalomra szól; aszerint, amint egyik vagy másik intézetben, egyik vagy másik szakcsoportbeli tanítást vizsgálnak meg.

12. §. A középiskolai tanügyi előadó intézkedése ellen az intézkedés napját, kézbesítés esetén, a kézbesítés napját követő 15 nap alatt, a püspöknél, az egyházkerületi közgyűléshez fellebbezés adható be, ennek azonban az intézkedés végrehajtása nincs halasztható hatálya.

13. §. Ugy a középiskolai tanügyi előadó, mint a szakfelügyelők szolgálatukért tiszteletdíjban részesülnek.

Ez a tiszteletdíj a középiskolák tanulói által fizetett ilyen irányú járulékokból adódik. A megosztási kulcs: az összes járulékok kétharmada a középiskolai tanügyi előadó tiszteletdíja; egyharmada pedig, a szakfelügyelők vasuti költsége, napidíja és tiszteletdíja célját szolgálja, a végzett szolgálat arányában. Ezeket a járandóságokat a középiskolai tanügyi előadó által ellenőrzött és igazolt nyugtájukra: az egyházkerületi pénztár fizeti ki, a püspök utalványozása mellett.

14. §. A középiskolai tanügyi előadó, mint egyházkerületi tisztviselő fegyelmi ügyeire nézve, az egyházkerületi bíróság illetékes.

15. §. Ez a szabályrendelet a jóváhagyás napján lép életbe s az eddigi ilyen irányú szabályrendeletek, hatályukat veszítik.

43/b. Tárgyaltuk az Egyetemes Konvent 346/1939. sz. határozata alapján a következő szabályrendeletet:

SZABÁLYRENDELET

a lelkipásztorválasztás helyéről és szavazás rendjéről:

1. §. A választás napját az esperes tüzi ki (II. t. c. 44. §.); a választás helyét (helyiségét) és közelebbi időpontját a presbitérium meghallgatásával szintén az esperes állapítja meg.

2. §. A presbitérium a választás helyiségének megállapításánál a következőket tartsa szem előtt;

a) A választási eljárás a templomban, vagy ahol még templom nincs, abban a helyiségben vegye kezdetét, ahol a gyülekezet közönséges istentiszteleteit tartani szokta. Ebben a helyiségben a gyülekezet jelenlétében kell elvégezni meghívás esetén az egyh. II. tc. 34. §.-ban és a 35. §. 1—3. bekezdésében, pályázat esetén egyh. II. tc. 46. és 48. §.-ban megszabott választási cselekményeket.

b) Ha szavazást kell elrendelni (35. §. 4. bekezdés, 48. §. 3. bekezdés) ennek helyiségéül valamely e célra alkalmas helyiség, pl. iskola, tanácsterem, gyülekezeti terem, stb. szolgáljon. Vendéglő, korcsma, politikai pártkör szavazóhelyiségül nem jelölhető ki. A templom vagy a közönséges istentisztelet helyisége a szavazás megtartására csak akkor használható, ha más alkalmas helyiség egyáltalán nem áll rendelkezésre.

3. §. Az egyházmegyei küldöttség a szavazás elrendelése esetén a szavazó helyiségbe való átmenetelhez szükséges szünetet (pl. egy negyedórát) rendeljen el, hirdesse ki a gyülekezet előtt, hogy a szavazás hol és mikor veszi kezdetét.

4. §. A szavazó helyiségben az egyházmegyei küldöttség tagjai az egyházközség, illetőleg a választó egyházzrész lelkipásztora, helyettes vagy beszolgáló lelkésze, főgondnoka (gondnoka), a presbitérium kiküldöttei és a jelöltek bizalmi emberei, a választás jegyzője és a küldöttséghez beosztott irnokok lehetnek állandóan jelen, a szavazók csak szavazásuk tartama alatt.

5. §. Ahol a választók nagy száma kívánatossá teszi, a választóknak a választás előtti héten választói igazolványokat kézbesíthet a presbitérium, amely a választó nevét, foglalkozását, lakását, választói névjegyzékbeli sorsszámát, a választás helyét és idejét és azt a figyelmeztetést tartalmazza, hogy az igazolványt a sza-

vázáshoz hozza magával s azt az esetleges pótszavazás esetére őrizze meg.

A választói igazolvány nem személyazonossági igazolvány, hanem csak a szavazási eljárás gyorsítását célozza, hiánya a szavazati jog gyakorlásának nem akadály.

6. §. A szavazókat az egyházmegyei küldöttség kisebb csoportokban (tíz-huszas csoportokban) engedje be a szavazó helyiségbe.

A választási helyiségben, ideértve a szavazó helyiséget is, fegyverrel, bottal megjelenni, vagy ott dohányozni tilos.

7. §. Az egyházmegyei (esetleg esperesi pecséttel ellátott) szavazó lapokat az esperes bocsátja a küldöttség rendelkezésére. Az átadott szavazó lapok számát jegyzőkönyvbe kell foglalni. A szavazó lapokat nem szabad előre kiadni vagy kiosztani. A szavazó lapot egyenként az egyik egyházmegyei kiküldött adja a szavazó kezébe akinek azután módot kell adni, hogy a szavazó lapon fekete írónnal a szükséges törléseket úgy végezhesse el, hogy őt e tevékenységében senki ne ellenőrizhesse. Ha a választót testi fogyatkozás vagy olvasni nem tudás akadályozza a szavazólap kiállításában, kérelmére a küldöttség kijelölhet alkalmas kisegítőt. A szavazó lapot négy rétre hajtva kell beadni, boríték használatára nem kötelező.

8. §. A presbitérium állíttasson fel minden szavazó helyiségben szükséges szavazó fülkét, a szavazó fülkében asztalt és zsinórra kötött fekete írót kell helyezni.

9. §. A szavazó szavazólapját az egyházmegyei szavazatszedő küldöttség egyik tagjának adja át s ezután a küldöttség dönt a szavazat elfogadása felől. (II. tc. 50. §. 2. bekezdés).

Az el nem fogadott szavazatokra vonatkozó szavazólapokat megjelölés nélkül külön urnában kell összegyűjteni és a szavazási eljárás befejezése után megtekintés nélkül lepecsételt csomagban kell megőrizni.

Ugyanígy kell megőrizni az elfogadott (megszámlált) szavazó lapokat, valamint harmadik csomagban a fel nem használt szavazó lapokat. A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a 3 csomagban levő szavazó lapok számát, valamint a rendelkezésre bocsátott szavazó lapok (7. §.) összes számát. Az eltérés indokolandó.

10. §. A szavazatok összeszámlálása és a választási jegyzőkönyv elkészítése a szavazó helyiségben történjék, a szavazás eredményét akár a szavazó helyiségben, akár az azzal érintkező szabadterületen ki lehet hirdetni.

Közgyűlés teljes egészében elfogadja a dunameléki egyházkerületnek lekipásztor választás helyéről és a szavazás rendjéről alkotott szabályrendeletét és bemutatja az egyetemes konventnek.

43/c. Targyaltuk a szabályrendelet készítő bizottság javaslatát, mely szerint az alsózempléni egyházmegye közgyűlése folyó évi szeptember hó 26-án úgy határozott, hogy az egyházközségi közgyűlést szabályrendeletileg úgy tartja fenn az egész egyházmegyében, hogy a közgyűlés, a választói névjegyzékbe felvett összes tagokból áll.

A szabályrendelet szerint kivételt képez Cigánd és Sárospatak, mivel 3.000 lélekszámnál is több tagot számláló egyházközségek. Ebben a két egyházközségben egyházkerületi szabályrendeletünk V. 2. rendelkezése alapján képviseleti alapon szervezi meg az egyházközségi közgyűlést.

Közgyűlésünk ezt az egyházmegyei szabályrendeletet jóvá hagyja.

43/d. Az egyházkerület szabályrendelet készítő bizottsága jóváhagyás végett előterjeszti az alsózempléni egyházmegye 1939. november 17-én hozott szabályrendeletét.

Eszerint úgy módosítja régi szabályrendeletét, hogy törli ebből a felsőzempléni egyházmegyéhez visszatért sátoraljaújhelyi egyházközséget. Ujra felveszi egyházközségei közé: Bacska, Bodrogszentes, Királyhelme, Kiszéres, Kiskövesd, Kis- és Nagytárkány, Nagykövesd, Nagygyéres, Örös, Perbenyik, Szomotor—Bodrogvécs anya-egyházközségeket; Ágcsernyő, Bodrogmező, Lelesz, Véke leány-egyházközségeket és Bély fiókegyházközséget.

Közgyűlésünk a módosított szabályrendeletet jóváhagyja.

43/e. Olvastuk szabályrendeletkészítő bizottságunk előadásában a gömöri egyházmegye jóváhagyás végett felterjesztett szabályrendeleteit.

Közgyűlésünk az egyházmegyei tanács szervezetéről szóló szabályrendeletet úgy hagyja jóvá, hogy az 5. §. c) pontjának utolsó sorában „és a fellebbezésnek stb. halasztó hatálya nincs“ feloldja. Jóváhagyja a szórványokra vonatkozó szabályrendeletet.

Feloldja azonban az egyházközségek egymásközi viszonyára stb. vonatkozó szabályrendeletet, arra való utalással, hogy egyházkerületünk szabályrendeletei I. pont alatt ezt a kérdést rendezik. Jóváhagyja a szavazati jog gyakorlásának elmulasztásáról, az egyházközségi tisztség viselése alóli felmentési díj mértékéről, továbbá az egyházmegyében viselhető tisztségekről, valamint az egyházmegyei tisztújításról, egyházmegyei pénztárak kezeléséről, egyházi zárszámadások elkészítéséről, egyházmegyei tanítói képviselők számáról, az egyházmegyei közgyűlésről elmaradt tagok irányában követendő eljárásról szóló szabályrendeleteket.

43/f. Tárgyaltuk szabályrendelet készítő bizottságunk előterjesztésében a tornai egyházmegye beterjesztett szabályrendeleteit.

Közgyűlésünk jóváhagyja az egyházmegye szervezetéről szóló szabályrendeletet azzal, hogy annak 5. §-át feloldja, mivel az E. T.-ben nincsen alapja. Jóváhagyja az egyházmegyei tanács szervezetéről, az egyházmegyei számvevőszék szervezetéről, az egyházmegyei pénztárkezeléséről, az egyházközségi tisztség viselése alóli felmentési díjról, a szavazati jogot nem gyakorló egyházközségek rendbírságáról, az egyházmegyei közgyűlésről elmaradt alkotótagek irányában követendő eljárásról és az egyházmegyei közgyűlés tanácskozási ügyrendjéről szóló szabályrendeleteket.

43/g. A szabályrendeletek jóváhagyásával kapcsolatban :

közgyűlésünk felhívja a felsőzempléni és ungi egyházmegyéket, hogy az E. T. alapján, szükséges szabályrendeleteiket készítsék el és a jövő évi közgyűlésünk elé terjesszék fel jóváhagyás végett.

43/h. Tárgyaltuk a szabályrendeletkészítő bizottság előterjesztésében a miskolci Lévy József fiúgimnázium szabályrendeletét, amely az igazgatótanács, a presbitérium hatásköréről, továbbá a tanárok, igazgató stb. választásáról intézkedik.

Közgyűlés a szabályrendelet módosítását több pontnak a megváltoztatásával hagyta jóvá, s az így szövegezett szabályrendeletet megküldi a főgimnázium igazgatóságának.

43/i. A miskolci Lévy József fiúgimnázium módosított, igazgatótanács, tanárok, igazgató stb-re vonatkozó szabályrendeletének tárgyalása során

közgyűlésünk föl hívja a miskolci Tóth Pál Református nőnevelő intézet igazgatóját, sogy az 1941. évi egyházkerületi közgyűlésre készítse el és az egyházkerület szabályrendeletkészítő bizottságának útján nyújtsa be szabályrendelettervezetét, melynek elkészítésénél elvi szempontokból, vegye figyelembe a miskolci Lévy József fiúgimnázium most jóváhagyott ilyen tárgyú szabályrendeletét.

44. Tárgyaltuk a lelkészi törzskönyvi-lapok kiállításáért járó díjak ügyét.

Közgyűlésünk megállapítja a püspöki iroda ügymenetéből, hogy egyik-másik lelkészi pályázat hirde-

detésnél 30—40 törzskönyvi lapot is ki kell állítani. Jól tudja a közgyűlés, hogy a püspöki hivatal szívesen végzi ezt a munkát, de azt is bizonyosan hiszi, hogy azok a lelkészek, akik pályáznak, szívesen fizetnek kiállítási díjat. Éppen ezért elhatározza, hogy segédlelkészek 1 P, egyéb lelkészek pedig 2 P kiállítási díjat kötelesek fizetni egy-egy törzskönyvi lapért, a lelkészözvegyek segélyezésére.

45. Olvastuk az abaúji egyházmegye folyó évi március hó 5-én tartott közgyűlésének határozatát, melyszerint az E. T. II. tc. 7 §. alapján javasolja, hogy Balogh Imre, a kassai kir. javítóintézet kinevezett családfőjének lelkészi képesítése hatályban tartassék. Nevezett lelkész, mindkét lelkészképesítő vizsgáját letette, és tanítói oklevelet is szerzett. Mint a kassai kir. Javító-nevelő Intézet családfő segédje (tisztviselő) olyan munkakört tölt be, amely a lelkészi hivatással összefér. A lelkészi képesítés megszerzésének idejétől teljesített mindennemű szolgálatáról és erkölcsi életéről, megfelelő bizonyítványokat csatolt.

Közgyűlésünk — Balogh Imre okleveles lelkésznek az abaúji egyházmegye közgyűléséhez intézett folyamodását, hogy Pápán, 1936. szeptemberében szerzett I. lelkészképesítői és 1938. szeptember 5—7. napjain szerzett II. lelkészképesítői vizsgája hatályban tartassék és nevezettnek lelkészi jellege megmaradjon — elfogadja és határozatilag véglegesen kimondja arra az időre, amíg a kir. Javítónevelő Intézetnél, Kassán mostani minőségében szolgálatot teljesít: lelkészi jellege megmarad.

46. Egyházkerületünkben szolgáló segédlelkészek fizetés elhelyezés méltányos rendezése tárgyában egy memorandumot nyújtottak be az egyházkerületi közgyűlés elé, amelyben havi 120 P-ben kéri megállapítani a fizetésüket és lakásban, továbbá azt is kéri, hogy ezután felettük a püspöki hivatal gyakoroljon felügyeletet és az elhelyezés is a püspök útján történjen, hogy abban bizonyos fokú rendszer alakuljon ki és a püspök felügyeleti jogánál fogva minden segédlelképásztort nyilvántartson.

Egyházkerületi közgyűlés a segédlelkészi fizetésre nézve azt határozza, hogy az Egyetemes Konvent útján mindent elkövet a Vallás és Közoktatásügyi Miniszternél, hogy a segédlelkészi kongrua emeltessék, a maga részéről pedig ennek a kérdésnek a tanulmányozására kiküld egy bizottságot, melynek az lesz a feladata, hogy megállapítsa azt, miszerint a segédlelkészek fizetése a remélhető felemelt kongruán kívül még milyen egyházi forrásból növelhető? A memorandum második pontjára

nézve azt mondta ki, hogy először szabályrendelet módosításra van szükség, ha az megtörténik, akkor az eddigi felügyeleti és rendelkezési jog az esperesekről a püspökre száll át.

47. Az Országos Református Lelkészegyesület Elnöksége megküldötte egyházkerületünknek a Cegléden 1939 augusztus 26 tartott közgyűlés által elfogadott emlékiratot a segédlelkészek helyzetének rendezéséről. Az emlékirat a következő javaslatokból áll:

1. A magyar református egyház jövője és Krisztus országa megvalósulása érdekében gyorsan és gyökeresen megoldandónak tartjuk a „segédlelkészi kérdés“ név alatt ismeretes kérdéstömkeleget. A kérdés megoldatlanul hagyása amellet, hogy számtalan egyéni tragédiát okoz, egyházunknak van elsősorban kimondhatatlanul kárára. Megvalljuk azon meggyőződésünket, hogy Isten Szent Lelkének segítségül hívásával a kérdés megoldható.

2. A lelkipásztorok és a s.-lelkészek munkaközösségének országos viszonylatban való kiépítése szempontjából szükségesnek tartjuk azt, hogy az ORLE tisztikarában legyen egy országos s. lelkész titkár, valamint minden egyházkerület részéről egy-egy egyházkerületi titkár.

3. Kivánjuk a theológiákon a zárt létszám szigorú betartását.

4. Az egyes egyházkerületek között testvéri együttműködés a s. lelkészek elhelyezésénél.

5. A hitoktatói állások díjleveles állásokká átszervezését, a konvent rendelkezésein túlmenően is, amely csak az u. n. önálló hitoktatói állásokra vonatkozik.

6. Az új hitoktatói és s. lelkészi állások, valamint új önálló lelkészi állások szervezésével, nem különben egyetemes egyházunknak a kor követelménye szerinti radikális átállításával az állástalan segédlelkészek elhelyezését Jézus Krisztus kinyilatkoztatása szerint: Sok az aratni való.

7. Amennyiben megvalósíthatatlan a fizetési státum felállítása és a 3 évenkénti előléptetés: I. II. lelkészi vizsgálatot letett s. lelkészek osztályainak a megkülönböztetését.

8. A segédlelkészi fizetés minimumának a megállapítása. I-ő lelkészképesítő vizsgálatot tett s. lelkésznél a pénzben is feltétlenül kikérhető s nyolcvan P. értékű ellátáson kívül, havi előzetes részletekben évi 480 P. — II. lelkészképesítő vizsgálatot tett s. lelkésznél az előbb körülírt ellátáson kívül 720 P. — (havi 60 P.) — valamint a feltétlenül megállapítandó 3 évenkénti korpótlék.

9. A s. lelkész betegsége esetén kapjon 3 havi szolgálati illetményt s biztosítassék számára a kórházi kezelés.

10. A II. lelkészképesítő vizsgálatot tett s. lelkészek vétessenek fel a Lelkészi Nyugdíjintézeti kötelezett tagok közé fenti javaldalmazásuk alapján.

Közgyűlés a segédlelkészek helyzetének rendezését elodázhatatlanul sürgősnek, feltétlenül szükségesnek tartja. A javaslatban foglaltakat méltányolja, helyesli, a magáévá teszi. Felkéri a konventi elnökséget, hogy a segédlelkészek helyzetének egységes rendezését erre a célra kiküldendő bizottságban készítse elő. A bizottságban az egyházkerületek püspökei által kijelölt egy-egy lelkész és egy-egy segédlelkész venne részt minden egyházkerületből.

48. Az Országos Ref. Jóléti Társulat tiszáninneri egyházkerületi irodája a Miskolcon 1940. június 1-én felvett jegyzőkönyvi jelentése szerint 1939. december 31-ig 4817 temetkezési segélybiztosítási tagot számlál s ennek következtében az 1940-ik év folyamán elhalálozott ref. lelkipásztorok igazolt hozzátartozóinak 100 pengő temetkezési segélyt fog folyósítani, amelynek előfeltétele az, hogy az illető lelkipásztor a maga egyházközségében az Orjó temetkezési segélyakciónak jóindulatú és munkás támogatója legyen, ami halál eset alkalmával az esperesi hivatal és az egyházkerületi Orjó iroda által igazolandó. A lelkipásztor elhalt felesége után az 1940. évben temetkezési segélyeket nem folyósít az Orjó tekintettel arra, hogy az annak előfeltételeként megállapított taglétszám még nem éretett el.

Egyházkerületi közgyűlés az Orjó éodemeinek elismerése mellett a jelentést tudomásul veszi.

49. Svingor Jenő e. ker. missziói előadó felolvassa a missziói bizottság által is letárgyalt következő jelentését:

Az elmúlt 1939/40. évi missziói jelentéseket olvasva s léleken átrepülve ezeken a súlyos hónapokon, Pál apostol különös szavai jutottak eszembe: „mégis örülök.“ Börtönből írja, egy gonosz és elvetemült világ kellős közepéből, tengersok bajjal, bűnnel viaskodó hiveknek. A missziói előadók csaknem kivétel nélkül dermesztő télről panaszkodnak nemcsak a természetben, de a lelkek életében is. Háborús hírek, bevonulások, tulságosan nehéz életfeltételek és mégis valami eddig nem tapasztalt bizalom csendül ki a sorok mögül. Az élet pásztortüzei csillannak fel itt és ott a sötétségben, sőt az evangélium fénye néhol mint valami fényező fehér sugárkévéje kutatja végig a viharos égboltot égi jeleket adva és irányt mutatva a roppant bizonytalanságban. Sok minden történt az elmúlt nehéz esztendőben az evangélium, a misszió szolgálatában és ami legfőbb: másképp történt, lélekkel, alázattal, önmagunk marangolásával, mulasztásaink fájdalmas átérzésével történt és ez az oka, hogy a jelen beszámolóval kapcsolatban boldogan ejtem ki én is a Pál apostol fent idézett szavait.

Örülök, mert azt kell látnom, minél nagyobb az éjszaka, annál fényesebbek a csillagok. Örülök, mert napról-napra, óráról-

órára nyilvánvalóbb lesz, hogy ebben a forrongó, önmagát pusztító világban egy erős dolog van: az evangélium és annak hordozója: a tiszta keresztyén egyház. Gróf Teleky Pál miniszterelnök úr megállapítása, mely szerint Erdélyben a magyar nemzetet a történelmi egyházak tartották meg, felbecsülhetetlenül komoly megállapítása egy ténynek, hogy végzetes időkben az egyház erősebbnek bizonyul, mint a haza és hogy mi, akik a mi drága történelmi református hitünkkel szolgáljuk édes hazánkat jobb szolgálatot sem mint magyarok, sem mint keresztyének nem végezhetünk, mint amikor teljes szívvel szolgáljuk református egyházunkat.

A radostyáni szószéken, de másutt is, ahol ősrégi, homályos templomban hirdetem az Igét, az a szokásom, hogy villanylámpácskával megvilágítom a felolvasandó bibliai helyet, aztán elzárom ezt a pompás modern fényt és arra gondolok: most pedig világítson a sokezer esztendő evangélium. Mily véghetetlen kegyelmi ajándék, hogy ez a fény tényleg világít ebben a rémitő sötétségben, világított az elmúlt hónapokban, világítani fog talán még rettenetesebb éjszakában és mi, akik a szívünkben hordozzuk és velünk együtt az egyház, amely látható teste ennek az Igének, meg fogunk maradni akkor is, ha egyik birodalom a másik után dőlne a semmibe, maradunk akkor is, ha az egész teremtett világ a sarkaiból kivettetik.

Túlzás, gondolhatja valaki és én tudom, hogy Isten szolgálójának soha sem volna szabad túlzott kifejezéseket használni, de ebben az esetben nincs szó, amely megközelítheti a valóságot. Saját tapasztalatomból beszélek. Evangelizáltam Gelejen, Kiskinizsen, Vizsolyban, Zsarnón, Disznóshorváton, Mátrafüreden, Zánykán, Tahiban, Egerben, Budapesten, Sátoraljújhelyben, Szinben, Felsőberekkin, Perkupán, Debrecenben, bejártam két egyházlátogatói járást a felsőborsodi egyházmegyében, folyton evangéliumot hirdetve, semmi mást, csak az evangéliumot, s hirdetve még Lácán, Királyhelmeceken, Vámosújfalun, Megyasszón, Tiszalucon preszbiteri konferenciákon és Szerencsen egy református gyülekezeti napon és azt tapasztaltam, hogy a lelkek hihetetlenül fogékonyak és vágyakozók. Mint ahogyan a rózsabimbó a napfényre, úgy nyílnak meg az evangélium tiszta sugarára. Egy erős dolog van: az evangélium és egy örökre maradandó: a tiszta keresztyén egyház. Már most le kell szögezmem, az evangelizáció a lelkek közömbösségének felolvasztására tökéletes fegyver és tökéletes orvosság. Előadótársaim csaknem kivétel nélkül ajánlják és sürgetik. Én magam úgy érzem, meg van a varázsvessző a csodatételre s az igazi evangelizációban eljött a Királyfi Csipkerózsika felébresztésére. Csak gyülekezeteket adjon Isten, amelyek hívják és kérik az Ige követeit és embereket adjon, akik teljes szívükkel oda tudják szálni magukat erre a hasonlíthatatlanul szent és hathatós szolgálatra.

Egy másik orvosszer, amiről már most, a bavezetésben kell szóllanom, a pásztorok evangelizálása. Álomnak is képtelenség nélkül vágj ennek megkerülésével várni ébredést magyar refor-

mátus egyházunkban. És én úgy érzem, ennek a módja is fel van fedezve. Az én szép Pitypalaty völgyemen van hat református falucska. Ennek lelkipásztorai és azok feleségei minden hétfőn összegyűlnek egyik-másik lelkészlakon bibliáórára. Valaki, aki az egész világot beutazta, aki nem is tartozik a magyar református egyházhoz, egy ilyen óra után azt mondta, hogy soha nem látott lelkipásztorokat alázatosabb és természetesebb hittel hajolni a Biblia fölé, mint ebben a kis körben. Én nem tudom, hogy képzeltük eddig a dolgot? Ajánltuk a Bibliát másoknak, de sokszor mi nem éltünk vele. Próbáltunk mindenféle bibliakört összehozni, de mi nem mindnyájan tartoztunk bibliai közösségbe. Elvártuk a hiveinktől, hogy tartsanak otthon házi áhitatokat, de nem minden paróchiából és tanítói lakásból hangzott ki énekszó. Mit gondolunk, lehet-e annál valami építőbb, mint ha a hiveink tudatába beleszívódik, hogy az ő pásztoraik végtelenül komolyan veszik a Bibliát, az imádságot és szent testvéri közösségben élnek együtt Krisztus lábánál? Arról pedig külön kellene beszélni, hogy micsoda kimeríthetetlen forrást jelent ez a közösség magára az igehirdetésre.

Mielőtt pedig a részletes beszámolóra térnék, legyen szabad néhány szóval vázolni azokat a gondolatokat, amelyek előadó testvéreim dolgozataiban egyetemes érvényűek vagy eredetiségük mellett nagyon tanulságosak a missziói élet elbírálásában.

Abauji előadónk még mindig panaszolja a jelentőívek adatainak megbizhatatlanságát s szerinte közelebb vinne a célhoz, ha a kérdőpontokra kikényszerített feleletek helyett minden lelkipásztor egy lelki fényképet adna gyülekezetéről, melybe bele volna sűrítve minden vívódása, törődése, csalódása, öröme, meglátása, megvalósult terve s derékbatört szándéka, sárba hult álma, sziklás és jó földbe hulló magvetése. Egy szilveszteresti számvetés lenne ez, valami üdvös ellentét az adminisztráló egyház mai gyakorlatával, melynek fénykorát épen napjainkban éljük. Termékeny gondolat, mely érdemes a megvalósításra. Ajánlja továbbá, hogy ne külső körülményekre panaszkodjunk állandóan, hanem egy nagy bűnbánatot tartva mi magunk térjünk meg. Ez existenciális szüksége a magyar ref. egyháznak. Ezért volna sürgős szerinte is kicsiny, szomszédi vagy járási körök intenzív életre keltése, hogy ott bizalmasan, őszintén néznénk bele egymás lelkébe, életébe, munkájába s átsegítenénk egymást a holtpontra jutásokban. Az evangelizációt is nagyon nyomatékosan ajánlja. Átfogóbb a konferenciánál, mert ott a gyülekezet minden tagjával foglalkozunk s az egész gyülekezetet megmozgatjuk. Anyagilag is kevesebb áldozattal jár.

Alsóborsod jelentésében megállapítja, hogy a hivatalos belmisszió a multban több keretet alkotott, mint élő hitet termelt, de mégsem volt értéktelen, mert nyilvánvalóvá tette, hogy az evangéliumi élet egyetlen keretet kíván: az anyaszentegyház keretét, amelyet a szentlélek alkot, hitvalló, önkéntes egyháztagokból. Bár a papír sokmindent elbír, s nem is a számadatok mérik a lelki

munkák értékét, mégis csak felelőségre és kötelességteljesítésre serkentenek és egy kicsit meg is ítélnek bennünket. Nagyon örvedetes, hogy a jelentések mindinkább kezdenek őszinték és reálisak lenni. A jelentésekből kicsendülő kedvetlenség és keserűség azt mutatja, hogy kezdenek a szívek fájni. Csak fájjanak a szívek, mert ez mutatja, hogy a közönyösségből és érzéketlenségből kigyógyultak. Nagy jelentőségűnek látja a konvenció elhangzott azon megállapítást, hogy egyházunknak, ha élni akar, misszió-egyházzá kell válni s szerinte ez már egy lépés afelé az álláspont felé, hogy a Krisztus egyháza csak önkéntes tagokon épülhet fel. Az evangelizáció szerinte is nagyon áldott eszköznek bizonyult. Nem a hivatalos egyház kezdte, de különös dicsekedésük, hogy legelőször az alsóborsodi egyházmegye hatósága ütötte rá a hivatalos pecsétet. Bár a hivatalos evangelizációnál féltő volt, hogy nagyon hivatalossá fog válni, ez azonban hála Istennek, nem következett be s hisszük, hogy továbbra is az Ur nevében az Ur hivatalosai által fog végeztetni.

Alsözemplén előadója is panaszkodik a kemény télre, fizikai és lelki értelemben egyaránt. Am örömmel jelenti azt is, hogy a missziói-jelentésekből több helyen komoly lelki szomjúság csendül ki. Azt mondja a cigándi jelentés, hogy a gyülekezet szereti a bibliakört; a nagyrozvágyi jelentés, hogy az ifjúság jobb belátással komoly lelki munka felé néz. Sok kedvező nyilatkozat van a Ref. Női Tábor munkájáról. Sárospataki jelentés a férfiak bibliaköréről azt mondja: „a létszám kicsi, a munka mélyül.“ A golopi gyülekezet presbitériuma jelenti, hogy a missziói munka nyomán több a családi áhitat. Nem ennyi, de több a jelentésekben az a biztató megjegyzés, hogy anyaszentegyházunk közönytől, sok gyarlóságtól dermedt fácskáin (gyülekezetein) élet indul.

Felsőborsodban bibliai családi életre, egyházhűségre segítő, ref. hitelveinkkel egyező lelki és anyagilag is szolgáló munka folyik. A bibliaórák, háziisteniszteletek, családlátogatás hatása alatt templomlátogatás, adakozás emelkedőben. A nők fogékonyabbak, mint a férfiak, kiket sok helyen a vasárnapi istentisztelet kielégít. Presbiterek munkába állítása családlátogatás, körzeti ellenőrzés céljából kívánatos.

A felsözempléni előadó a missziói munka legfőbb hiányosságát az ötletszerűségben látja. Hiányzik a tervszerű átgondolás és következetes végrehajtás. A jelentővek kérdéseire adott igen és nem feleleteket kevesli. Kívánatosnak tartja, hogy az egyes kérdőpontokhoz külön íveken megszerkesztett részletes beszámolót csatoljanak. Kiváló példaként említi és mutatja be a sátorlajújhelyi jelentést. Lelkész 5 ilyen beszámolót csatolt a hivatalos nyomtatványhoz. Különböző egyesületek vezetőinek a presbitériumhoz intézett beszámolóit azok, hogy mi volt a terv, mit sikerült belőle megvalósítani s mit kellett a körülmények kényszerítő hatása vagy szerencsétlen találkozása folytán elhagyni. Így áll előttünk tisztán egy gyülekezet belső képe, lelki élete s a mun-

kások sok-sok küzködése, harca és akadályokon is diádalmaskodó hite. Megszívlelendő tanács, nagyon tanulságos gondolat.

A gömöri jelentőivek tanulsága szerint kevés kivétellel csaknem minden gyülekezetben előbbre ment a belmissziói munka. Az előadó ennek okát abban látja, hogy ezek a viharos idők meggyőzik a hívő lelket arról, hogy Isten kezében vagyunk és minden úgy megy végbe, ahogyan Ő akarja. Ugy látszik, — írja, — mIntha hitünk erősödne, több az imádságunk, mélyebb a bűnbánatunk és forróbb bennünk a vágyakozás a tisztább élet után. Isten mentse attól, hogy csak a félelem váltotta volna ezt ki belőlünk. Figyelmeztetni kell népünket, mekkora kegyelem, hogy míg körös-körül pusztítás és pusztulás viharzik, mi fölöttünk Isten gondviselésének szárnya, mint oltalmazó sátor van kiterjesztve. A kegyelmi időt ki kell használnunk.

A tornai egyházmegye előadója a missziói munkát az utcai lámpagyújtogató munkájához hasonlítva hangsúlyozza, hogy a missziói munka nem valami különleges nagyképűség, szemforgató kegyesség, hanem egyszerűen kötelesség. Annak az eskünek betartása, amelyet akkor tettünk, mikor a palást először omlott vállunkra. A mai világháború mozgó háboru s ilyen a missziói munka is. A racionalista theológia eszméi kiürítették a templomot s ezért most le kell szállni a szöszékről, kilépni a biztos fedezékből és utánna menni az eltévedteknek, az elidegenedettnek. Egyénenként kell megnyerni, lángragyújtani a sziveket.

Ung egyházmegyei előadója ugyanígy látja a dolgokat. Oly kis gyülekezeteink vannak, hogy szinte lehetetlen az, hogy a lelkész évenként legalább egyszer ne érintkezzék a hivekkel. Ha nem érintkezik, az nagy hiba, kivált a mai megpróbáltatással teljes világban. Személyes kapcsolatot tartani fenn velük: ez a missziói munka legfőbb feladata. Csak így tudja a gyülekezet ütée-rén tartania kezét. Miként az orvos odalép a beteghez és megvizsgálja, a lelkésznek is oda kell menni, fel kell keresni a hiveit; minden szálnak tőle kiindulni és hozzá visszavezetni. Arany szavak s engem egy kicsit emlékeztetnek gróf Tisza Istvánnak egy ifjú koromban hallott előadására.

Ezek a gondolatok nagyon jellemzők s egyben nagyon tanulságosak egyházkerületünk missziói életére. A hivatásunkért, Isten szent ügyéért égő szivek aggodalmi és örömei viszhangzanak bennük; de lássuk a részleteket, az egyes munkamezőket és munkamezőket és munkaágakat, úgy, amint a jelentőivek alapján előttünk feltárulnak.

A gyermekmisszió számadatai sokatmondók. Hat—tizenkét éves gyermekek száma 29531 s ebből a vasárnapi iskolás gyermek 13104, Gyermekistentisztelet tartatott 140 gyülekezetben. Vasárnapi iskola volt 268 gyülekezetben és pedig 323 csoportban. Gyermekek látogatását 106 gyülekezetben végezték, begyűlt perselypénz különböző célokra 566'78 P. A jelentések sok kedves és komoly részletet tárnak föl. Abaujszinán pl. az ifjúsági vezető és egy va-

sárnap i skolás gyermek meglátogatják az újszülöttet és bölcsőjére virágot helyeznek, mintegy eljegyezve őt a gyülekezet számára. Nagy baj, hogy legtöbb helyen a gyermekistentisztelet csak reggeli könyörgés felnőttek nélkül és nagyon távol áll a valódi gyermekistentisztelet céljától és lényegétől. Viszont az sem helyeselhető, hogy a városi helyeken a gyermek szinte soha nem vesz részt a felnőttek istentiszteletén s ezáltal kívül marad a gyülekezeti közösségen. Alsóborsod előadója joggal kifogásolja, hogy sok helyen a lelkészek kivonják magukat a vasárnapi iskolai munkából, rábízva azt a tanítókra. Ami egyébként nagyon áldott lehet, ha Krisztusban élő egyéniségek ezek a vezetők, ellen esetben szomorú sablonná válik. Ha valahol, itt van szükség munkatársakra hívó lelkű pásztor vezetése alatt. Nagyon megszívlelendő az alsózempléni előadó gondolata, aki sürgősen szükségesnek látja, hogy az egyházmegyei lelkész értekezlet és tanítói gyűlés egy-egy előadás keretében adja meg a lehetőséget a vasárnapi iskolai fogalmak és alapelvek tisztázására. Felsőborsodban igen hatásosnak bizonyult az a módszer, mely szerint az egyházlátogatók kötelességévé tétetett a hely színén, azaz az iskolában számonkérni a vasárnapi iskolai munkát. Érdemes a kiemelésre a gömöri jelentésből Böszörményi András rimapálfalvai igazgató-tanító gyakorlata, aki minden reggel 7 órától 8 óráig bibliaórát tart írásmagyarázattal, amelyre a gyermekek szellemi nívójához alkalmas textusokat már az iskolai szünetben előkészíti s erről minden évben minden napra textusgyűjteménye van. Ezzel a naponkinti bibliaórával ránevelte gyermekeit arra, hogy már önállóan imádkoznak. Torna előadója hivatkozva a perkupai példára, ahol a gyermekek rendszeresen adakoznak, ajánlja a gyermekek adakozásra való nevelését, azzal a helyes meglátással, hogy a legtöbb gyülekezetünk üres perselyei arról tanuskodnak és azzal magyarázhatók, hogy gyülekezeteinket elmulasztottuk ránevelni az adakozásra. Ung előadója szintén vezetők kiképzését és munkábaállítását sürgeti.

A konfirmációról ezáltal csupán az abauji jelentés tesz említést. Három hely kivételével 12 éves korban folyik az oktatás, kivéve a felszabadult területeket, ahol a korhatár 14 év. Tanulóságul szolgál ez szerinte arra, hogy minden baj nélkül ki lehet tolni a terminust. Tény az, hogy a határozott konventi intézkedések dacára ebben az egész kérdésben nagyobb a zürzavar, mint valaha. A missziói jelentések ezirányú fogyatékoságának is csak az lehet a magyarázata, hogy előadóink már belefáradtak a panaszkodásba.

Ifjúsági munka számadatai szerint 12785 lélekszám mellett 121 gyülekezetben folyik serdülő munka, 136 gyülekezetben ifjúsági bibliakör, 157 gyülekezetben egyesület. Ifj. ismeretterjesztő előadást tartottak 182 helyen, műkedvelő előadást rendeztek 126 helyen, ifjúsági otthonunk van 31, cserkészcsapatunk 6 és konferencia volt az ifjúság számára 16. Abauj előadója némi visszaesést lát az ifjúsági munkában s okát a kemény télben keresi.

Alsó-borsod inkább abban, hogy a bálók lassan kiszorulnak az ifjúsági munkából, ami az ifjakat elkedvetleníti, viszont annál inkább javára válik a munka elmélyülésének. Zemplénben lelkes munka folyik sok helyen; az ifjak felhasználják az alkalmat a testi és szellemi művelődésre. Részt vesznek országos konferenciákon. Felső-borsodi előadónk megfigyelése szerint a 20 év körüli ifjak már kivonják magukat a lelkész hatása alól. Gömöri előadónk a munka egységének hiányát panaszolja és nagyon szükségesnek látja, hogy az ifjúság egyetemes irányítás alá kerüljön, becsatlakozva az országos munkába. Ungban az ifjúsági munkát több helyen egynek veszik a levante munkával. Előadó, nagyon helyesen, elválasztani kívánja a kettőt s egyben rámutat annak roppant jelentőségére, hogy a lelkészek, mint levante-elnökök áldott munkát végezhetnek ezen a téren is valláserkölcsi előadásaikkal. Tornában nagy előny a serdülő munkára, hogy minden gyülekezetben 14 éves korhatárral konfirmálnak. Nagy elismerést érdemel a konventi két kiküldöttünk: Kis B. Julia és Kovács Bálint, akik a konferenciákon teljes odaadással végezték munkájukat. Ugyancsak elismerés és köszönet illeti gróf Teleki Lászlót hasonló szolgálataért.

Leánymunka számokban: 9060 leány részére 185 leányegylet, 143 bibliakör és serdülő csoport 131. Ismeretterjesztő előadásokat rendszerint a fiúkkal együtt hallgattak. Sokat foglalkoztatták őket szegénygondozásban és templom körüli munkában. Részt vettek ünnepélyek rendezésében és természetesen műkedvelő előadásokban. A konferenciák lelkes látogatói. A jelentések általában igen kedvezően emlékeznek meg erről a munkáról. Vasárnapi iskolai munkások is szép számmal voltak leányaink közt. Kis B. Julia Szinán és Szepsiben külön is meglátogatta őket és bizonyára még sok más helyen. Baktán a biblia mellett kézimunkát is tanulnak lelkésznéjüktől, Gicén külön kézimunkatanfolyam volt számukra. Felső-borsodban Zilizen, Vadnán, Meszesen gyűltek össze konferenciára. Csarnahó. Sátoraljaujhely szintén rendeztek körzeti leánykonferenciákat, sőt Hatfán egyhetes vezetőképző kurzust is tartottak, sajnos az izgalmas és válságos napok, a katonai mozgósítás leolvasztotta a jelentkezők számát 24 résztvevőre. Eszeny és Csicsér már felavatott leánykari tagokat is említ. A szlovák gyülekezetekből Pinkóc és Bező panaszolja, hogy az ifjúság a magyar nyelvben járatlan. Gálóc előadja, hogy leánymunka a gyülekezetben nincs a társadalmi különbségek miatt. (Sajnos ilyesmi is létezik.) Dicséretre méltó virágzó munka folyik Csapon, ahol a lelkész és a Deschmann lányok buzgólkodnak. Általában lelkésznek és tanítónak végzik a munkát csodálatos lelki készséggel és hűséggel.

Felnőttek gondozását lelkipásztoraink és munkatársaik főleg a vallásos estéken (243 gyülekezetben), felnőttek bibliaóráján (106 gyülekezetben), házi istentiszteleteken (78 gyülekezetben), lelkipásztori látogatások alkalmával (225 gyülekezetben), végül a házasu-

lók előkészítése alkalmával (117 gyülekezetben) végezték. Ezenkívül az énekkarokban és vegyeskarokban, C. E. szövetségekben, Kálvinszövetségben, a Női Tábor Munkája kapcsán stb. Figyelemre méltó a családlátogatás emelkedő irányzata annak bizonyítékául, hogy lelkipásztoraink kezdik megérteni a személyes pasztoráció óriási jelentőségét. Ugyanezt mutatja a házasságok előkészítésének fölkarolása annyi gyülekezetünkben; nemcsak a reverzálisarcok szempontjából fontos ez, de azért is, mert ezek az alkalmak hasonlíthatatlanul kedvezőek arra, hogy egy egész életre szóló lelki impressziókkal távozozzanak a lelkipásztori hajlékból a súlyos lépés előtt álló hívek. Érdemes följegyezni, hogy Hejőszalontán minden családot, Onodon 251 családot látogatott meg a lelkipásztor. Ne feledjük, hogy a személyes pasztoráció alapvető tényező volt Jézus és az apostolok missziói munkájában. A bibliakörök számának növekedése is a legbiztatóbb jelek közé tartozik. Nem a résztvevők száma, hanem a komolyság és mélység döntsön. Két vagy három lélek együttvéve már bibliakör és itt nevelődnek a lelkek öntudatos életékké és szolgáló egyháztagokká. Sátoraljaujhely bevezette az ősi szép genfi szokást, hogy presbiterek is látogatják házasoként a családokat. Sok helyről az a panasz, hogy a férfiak egyáltalában nem látogatják a vallásos estéket. Másutt, mint pl. Rimaszombatban Báthory Andor tanácsbíró, világiak is vállalják bibliakörök vezetését. A bűnbánati istentiszteletek fölkarolása nehezen indul; kötelezően kellene kimondani, hogy legalább az utolsó három estét köteles minden lelkész ígéhirdetéssel kiszolgálni.

Nagy kár, hogy az *iratterjesztésre* vonatkozó adatok a jelentésekben igen hiányosak. Pedig egyedül Alsóborsod 3216 pl. egyházi lapot járát. 112 gyülekezetből van adat arra, hogy valaminő formában folyik ez a munka, valószerűen azonban, hogy jórészt naptárak, énekeskönyvek és Bibliák eladásáról van szó. Első gondolat, ami itt felmerül lelkemben: vajjon gondolnak-e hivatalosaink a bibliainségre, ami előre veti árnyékát? Abauj 521, Alsózemplén 710, Felsőborsod 444 pengőt költött iratterjesztésre, Cigánd előirányzott 83 pengőt. Felsőzempléni előadó panasolja, hogy a belmissziói útmutatót, ezt a nagyszerű kincsesbányát nem használják és nem aknázzák ki az örállók. Az ungi előadó itt is a szervezetben látja egyik legtöbb bajunkat. Míg megszállás alatt voltak, nem voltak irataik, most több van, mint elég, maholnap már azt sem tudják, melyiket terjesszék. Nem tartja szükségesnek annyi sokféle lap megjelenését. Ezen a téren is egységes megállapodásra van szükség. Ungnak külön egyházmegyei iratterjesztője van Csatlós Sándor s. lelkész személyében. A lapok és iratok felsorolásában az összes ismert kiadványok szerepelnek.

Az *egyesületek* mindenütt a presbitériumok felügyelete alatt állanak. Az énekkarok száma 171. Alsóborsod előadója kívánatosnak tartja ezek bekapcsolását az evangéliumi munkába; általában több lelket és lendületet vár az egyesületi életben. Abaujban 5 nőegylet működik. Alsóborsodban 6 Bethánia szövetség. Felső-

zemplénből Sátoraljauhelyről vannak adatok R. K.I.E., S.D.G. és Lorántfy Zsuzsanna egyesületekről. Gömörben a már említett ifj. leányegyleteken kívül Tornalján Lórántfy Zsuzsanna egyesület lelkész és Basa Ella vezetésével. Rimaszombatban Szeretet egyesület: elnöke Perecz Sándor presbiter. Asszonykör: elnöke özv. Samarjay Jánosné. Kálvinkör: elnök Báthory Andor tanácsbíró. Jánosiban asszonykör, Balogiványiban Kálvinkör, Serkében olvasóegylet a lelkészek vezetésével. Ungban is meg van említve a KIE, SDG, és ORJO, valamint a régebben működött KRLE vagyis Kárpátaljai ref. lelkészegyesület de működéséről nincs adat. Tornában: Tornaujfalun Kálvin János kör, Szádvárborsán Kulturegyesület működik.

Nagyobb mozgalmakként Abauj Kiskinizsről jelent női konferenciát, Alsóborsod Miskolcraól egyházmegyei presbiterkonferenciát és egy ifjúsági konferenciát. Alsózemplénben egész sereg férfi és női, továbbá presbiter konferencia és református nap tartatott áldott lelki eredménnyel. Felsőborsodban a már említett ifjúsági konferenciákon kívül Ózdon ifjúsági nap, Sajóecsegen énekkari verseny tartatott. A boldvai járásban lelkészkeri napok voltak hat alkalommal, a sajókápolnai járásban pedig a már szintén említett lelkészi bibliaórák minden héten, más és más gyülekezetben. Gömörben Pelsőcön és Gömörszöllősen volt ifj. konferencia, Serkében dalosünnepély. Ung öt helyen tartott ifj. konferenciát és Nagykáposon Ref. Napot. Ide kell sorolnunk a jelentés elején már említett evangélizációt. Mindenek előtt pedig a Sárospataki Lelkészkonferenciát a theol. tanári kar rendezésében. Ezért a szépsikerű konferenciáért, mely egyszersmint első találkozóink is volt hazatért testvéreinkkel, illesse a rendezőket hálás köszönet és elismerés. Fájd a szívünk, hogy a nehéz viszonyok, katasztrófális időjárás, háborus izgalmak lehetetlenné tették a két izben is kitűzött Tapolcai konferencia megtartását.

A *szeretetmunkákra* befolyt összegek Abaujban 2543 pengőt tesznek ki, fa, élelmiszer, ruha és pénzben. Forrásaik: Önkéntes adományok, nőegyleti gyűjtések, sorkosztolás, ünnepek bevétele, költségvetés. Élvezői a helyi szegények, Szeretetszövetség, árvízkarosultak, Magyar a magyarért mozgalom, a beretkei árvaház stb. Regéczen az egyház földjét nincsteleneknek adták bérbe. Miskolc 10.000 pengővel áll az élen s ezzel az alsóborsodi szeretetmunka pénzbeli értéke 17.698 P. Előadó szükségességnek látja leszögezni, hogy bár az egyház célja és rendeltetése nem a szegénygondozás, hanem a lelki építés, az áldozatkészség lelkét meg szabad elsorvadni engedni s kivált a már meglevő szeretetintézményekért teljes felelősséget kell éreznünk. Alsózemplénben hozzávetőleg mintegy 6168 P értékben adtak a gyülekezetek alkalmi segélyeket. Vámosujfalun a Női Tábor tagjai 120 P. segéllyel neveltetnek egy nyomorék gyermeket Tiszafüreden. Felsőborsodban a segélyösszeg 3462 P. Ebben a kálvineumi segélyek és szeretetszövetségi segélyek nem szerepelnek. Gömör 5057 P.

Ungban csak 14 egyházból van adatunk, 3456 pengő a kiosztott összeg. Tornában három egyház 479 pengőt említ. Jósmafőn egy szegény ember leégett házához az egyház a saját erejéből adott épületfát. Teljes összeg 36.863 pengő.

A *külmisszióról* Abauj mindössze annyit jelent, hogy néhány vallásos estén ismertették, de minden különösebb eredmény nélkül. Alsóborsodban hasonló a helyzet s az előadó helyesen jegyzi meg, hogy ha Göbel Tina, ez a mélységesen hívő szív nem járná a gyülekezeteket, Molnár Máriának koplalni kellene Mánusz szigetén. Viszont jellemző a mi nagy egyöntetiségünkre, hogy az alsózempléni beszámoló szerint a külmisszió iránt minden gyülekezetben meg van az érdeklődés és minden gyülekezet szószékéről említés tétetett erről a munkáról. Összeköttetést tartanak fenn a külmissziói szövetséggel. A gesztelyi gyülekezet Női Tábora Molnár Mária részére csomagot készít. Bodrogkeresztur, Erdőbénye, Megyasszó, Sárospatak gyülekezetei igénybe vették Göbel Tina szolgálatát. Felsőborsodban 15 helyen 22 külmissziói estét tartottak, adakoztak, perselypénzt és használt bélyegeket küldtek. Göbel Tina előadást tartott Borsodon, Edelényben, Sajószentpéteren, Parasznyán, Sajókápolnán, Varbón és két alkalommal Radostyánban. Gömörben Tornaújráról küldtek pénzt Molnár Mária részére. Ungban szintén nagy figyelmet szentelnek a külmisszióknak. Járatják a lapját, adományokat küldenek pénzben és természetben s több gyülekezet állandó összeköttetést tart fenn Molnár Máriával. Évenként egyházmegyei külmissziói ünnepséget rendeznek. Tornában mostoha gyermek a külmisszió. Itt-ott jelentik, hogy felolvasásokban foglalkoztak vele, de az előadó szerint az az ember érzése, hogy csak azért írták ezt, hogy ne maradjon üresen a rubrika.

Általában az *egyházi s közelebről a missziói életre* vonatkozóan Abauj jelenti, hogy Telkibányán, Ongán, Göncön a presbitériumok rendszeresen tárgyalják a missziói ügyeket. Kovácsvágáson, Korlátón a gyülekezet presbiter-körzetekre van felosztva. Eredmény a perselypénz fokozódása, az urvacsorával élők számának növekedése. Kivánalmak: missziói lelkészi állás szervezése, vasárnap-iskola vezetői tanfolyam rendezése, diakonisszák beállítása, idegen lelkipásztorok szolgálata, evangélizációs napok tartása, ingeny traktátusok osztogatása. Alsóborsod előadója az imádságban való elmélyedést ajánlja és óhajtja. Alsózemplén előadója szerint is áldott hatásai mutatkoznak a belmisszióknak templomlátogatók, urvacsorázók, adakozók számának növekedésében, sőt a reverzálisok és áttérések tekintetében is. Komoly akadály csak a szívek ellenkezése lehet, legfőképp ha a családtagok, egyházi fellebbvalók részéről jelentkezik ez. Tanulságos e tekintetben a megyaszói jelentés megjegyzése, mely szerint a presbitérium „túri” a belmissziói munkát. Felsőborsod a város közellétét, távoli fuvarokat, munkatársak hiányát, vasárnapi piacot emlegeti akadályul, bár komoly javulást állapít meg a missziói munka nyomán. Tardona gyülekezeti házat szeretne építeni egyházmegyei segítséggel

vagy kölcsönrel. Tornaszentjakab a s. lelkész anyagi támogatását kéri, hogy kosztját fedezhesse. Gömör idevonatkozó megjegyzései teljesen azonosak az eddig mondottakkal. Ung megye arra kéri egyetemes egyházunkat, gondoskodjék jó szlováknyelvű fordításokról a missziói segédkönyvek egyes fontosabb fejezeteiből. Missziói munkákra konventi segílyt kér; református napok rendezését, missziónáriusok látogatását kéri, ingyenes iratterjesztést, gyülekezeti otthonokat, körzeti konferenciák, tanfolyamok szervezését szorgalmazza.

Egyházmegyei missziói javaslatok: Abaujban: Szolgálati napló felfektetése, vasárnapi iskolai tanfolyam rendezése, járási lelkészi körök és kisebb lelkipásztori közösségek szervezése. Alsó-borsodban: Bizottság megdöbbenéssel veszi tudomásul a zsoltárszerződésnek a régi feltételek mellett való megújítását. Utasítandók a kebelbeli közép és főiskolák a jótétemények odaitélésénél a lelkészek véleményének figyelembevételére. Evangélizáció folytatása. Felsőborsodban konferenciák rendezése, új körzeti beosztás. Gömörben: Lelkészi körök és evangélizációs bizottság szervezése. Olcsó traktátusok kiadása és egyházmegyei iratterjesztés. Ungban: Csatlakozás a KIE-hez. Iratterjesztés e. m. szervezése. Családlátogatás rendszeresítése. Tornában: urvacSORAOSZTÁS október 31.

Egyházkerületi missziói bizottság javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek:

1. A jövő munkaévben tartassanak egyházkerületi gyülekezeti konferenciák Görömbölytapolcán, Kassán és Rimaszombatban.

2. Kéressék fel a sárospataki theol. tanári kara, hogy az egyházkerületi és egyházmegyei missziói előadók bevonásával rendeztesék többnapos hitmélyítő konferencia lelkészek, tanárok és tanítók számára Sárospatakon.

3. Kéressenek fel az egyházmegyék esperesei, lelkész- és tanító-egyesületek elnökei, hogy ezen egyesületek gyűlésein adjanak módot a missziói előadóknak vasárnapi iskolai mintatanítás bemutatására és ennek a munkának ismertetésére.

4. Az egyházkerület különböző gócpontjain rendeztesen ifjúsági és vasárnapi iskolai vezetőképző tanfolyamok.

5. Az ifjúsági munkák intenzívebbé tételére missziói albizottság szervezendő, melynek tagjai: az egyházkerület és egyházmegyék missziói előadói, valamint az egyházkerület és egyházmegyék által választandó egy-egy kerületi és egyházmegyei ifjúsági felügyelő (előadó).

6. A Női munkatábor megszervezése és munkábaállítására céljából az egyházkerület különböző gócpontjain többnapos konferenciák rendezendők nőegyleti és leányegyleti vezetők kiképzésére.

7. Egyházkerületi közgyűlés újból nyomatékosan felhívja a kebelbeli lelkészeket és gyülekezeteket az evangélizáció bevált módszerének alkalmazására és a kipróbált s a különleges munkára Istentől elhívott munkaerők igénybevételére.

8. Egyetemes konvent 1940. évi jegyzőkönyvének 53. pontja értelmében felhívja az egyházkerület kebelbeli lelkészeit, hogy évi missziói jelentéseik készítése alkalmával a pontosan kitöltött statisztikai ívek mellett általános helyzetképjelentést is terjesszenek fel fokozatos hatáságaik útján.

9. Egyházkerületi közgyűlés, egyetemes konventünk rendeltére felkéri a kebelbeli egyházmegyéket, tegyék megfontolás tárgyává, mi módon lenne lehetséges, hogy a középiskolák VII—VIII. osztályú tanulói a nyári szünetben a tanyákon és szórványokon lakó hittestvéreiket felkeressék, velük és életük körülményeivel közelebbről megismerkedjenek.

10. Felhivatnak a kebelbeli egyházmegyék missziói bizottságai, hogy a jövő évtől készítsenek munkatervet és azt terjesszék fel az egyházkerületi közgyűlésre is.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi. Előadónak a javaslat letárgyalásáért köszönetét fejezi ki s a jelentés egy példányát felterjeszti az Egyetemes Konventhez. A missziói bizottság javaslatait egyhangúlag magáévá teszi.

A Tiszáninnen E gyházkerület Missziói Bizottságának munkaterve az 1940/41. évre.

1. Egyházkerületi gyülekezeti napokat rendez és intenzív részt vesz annak szellemi munkájában.

2. A sárospataki lelkészi, tanári és tanítói konferencia hitmélyítő munkáját személyes részvételével támogatja.

3. A vasárnapi iskolai, valamint az ifjúsági és női vezetőképző tanfolyamok rendezését elősegíti és annak munkáját támogatja.

4. Az evangelizáció tervszerű kiépítéséhez munkatervet dolgoz ki és annak megvalósítását személyszerint előmozdítja.

5. Az időközben felmerülő kérdések elintézésére időszaki üléseket tart s ezeken egyúttal a javaslatba hozok tervek megvalósítását számon kéri.

6. Tanácskozik a misszió ügyének mennél sikerebb előrevitelén és a felmerülő anyagi szükségletek előállításán.

7. Megállapítja a reverzálisok ellenőrzésének hatóságos módszerét, ugyszintén a szektamozgalmak alapos zemmeltartására módozatot dolgoz ki.

8. Saját feladatának illetve hivatásának minél sikerebb megvalósítása céljából, önmagára ismerés és erőnyerés végett a maga kebelében hitmélyítő csendesnapot tart.

9. Évenként egy egyházkerületi missziói értekezletet rendez.

50. Svingor Jenő missziói előadó felolvassa a tanyagondozásra vonatkozó jelentését.

Mint a szórványmissziónál, úgy itt is a konvent szigorú rendelkezései ellenére hiányos jelentések és még hiányosabb statisztikai kimutatások teszik lehetetlenné alapos és teljes kép kialakítását a tanyák gondozása tekintetében.

Abauj jelentéséből megállapítható a következő. Tanyákon lakó hívek lélekszáma 435, ezek 17 anyaegyházban 27 tanyához tartoznak. Tanyái templom vagy gyülekezeti ház sehol sincs, mivel a tanyák közel fekszenek a politikai községek s a hívek bejárnak a gyülekezeti templomba. Ennélfogva külön istentisztelet számukra nem is tartatott s a prezbitériumok nem tettek idevonatkozólag semmi intézkedést sem az istentisztelet, sem a hitoktatás, sem a konfirmáció, sem pedig az iratterjesztés tekintetében, mivel mindezek a kérdések a gyülekezet hasonló vonatkozású kérdéseivel együtt oldatnak meg. Lelkipásztori látogatások történtek, ha nem is nagy számban. A helyzettérkép most készül, tekintettel a felszabadulással járó területnagyobbodásra s elkészülte után terjesztik fel a kerületen át a konventre.

Alsóborsodban 497 lélek él tanyákon, templom vagy gyülekezeti ház nincs sehol. A lelkipásztor több helyen magánháznál tartott istentiszteletet. A tanyák közel lévén a gyülekezetekhez a hívek és gyermekek templomba, iskolába, konfirmációra bejárnak a községbe. Örömhír, Ref. Híradó, Traktátusok terjesztettek. Több helyen a prezbitérium fuvart ajánlott a lelkésznek. Törzslapokra lenne szükség és népszerű traktátusok terjesztésére. Előadó nyomtatékosan kiemeli, hogy ahol r. kath. uradalom a tanya, mint pl. a cserépi lelkipásztor írja, ott szinte lehetetlen a lelki gondozás, mivel a cselédek kénytelenek nemcsak vallásukat letagadni, de megkérni a lelkipásztort, hogy lehetőleg kerülje őket, mert kenyerüket veszthetik ref. vallásuk miatt. A tanyagondozás általában nagyon elhanyagolt, kevés kivétellel a semmivel egyenlő.

Alsózemplénben 39 gyülekezetnek 114 tanyája van 3448 lélekszámmal. Ennek a tanyavilágnak két temploma van, Sárospatak Dorkó-tanyán és Tiszakarád Józsefmajor-tanyán. 19 gyülekezetnek tanyái tagjai a közelség miatt együtt élnek a gyülekezetel. Többi helyeken cselédházakban, dohánypajtában, csendőrszobán, iskolateremben s ha alkalmas idő van, a szabad éjjel alatt tartják az istentiszteleteket. Lelkigondozás, hitoktatás munkáját mindenütt lelkészek végzik, ahol nincs tanyai ref. iskola. A konfirmációi oktatásról mindenütt gondoskodva van; az iratterjesztésnek mindenütt megtalálják a módját. Látogatások alkalmával lelkipásztorokkal kiszállnak tanítók, prezbiterek is. Volt 138 istentisztelet, 30 urvacsoraosztás, 47 vallásos jellegű összejövetel. A konvent által előírt térképet 1939-ben valamennyi tanyáról elkészítették. Bodrogközi és Harangodi tanyákon egy-egy missziói s. lelkész végezte a munkát. A cigándi gyülekezet 116 pengőt költött tanyai hitoktatásra, ezenkívül fuvar, lakás, fűtés ajándékozá-

sával járult hozzá a tanyamisszióhoz. A prügii gyülekezet presbitériuma a tanyákról befolyó egyházi adót megosztotta lelkipásztor és tanító közt. Iratterjesztésre egy hektó rozs árát adományozta. A legtöbb lelkész a maga fogatán keresi meg a tanyán lakó híveket. A jelentések mind egyeznek abban, hogy a tanyasi hívek lelki szomjúsággal várják az ige hirdetőit.

Felsőzemplénből nincs jelentés.

Felsőborsod 14 anyaegyházához tartozik 495 lélek. Tanyai templom vagy gyülekezeti ház hiányában a hívek bejárnak az anyaegyház templomába vagy istentiszteletet tartottak számukra időnként a telepi, társulati és az evangélikus iskolában, vagy magánháznál. A lelkigondozást a lelkészek, s. lelkészek és tanítók végzik. A hívek szemmeltartására, jelentéstételre Hangácson tanyagondnokot választanak, Martonyiban egy presbiter körzetébe osztják be őket; hitoktatásra a gyermekek bejárnak az anyaegyház iskolájába, vagy pedig kiszálltak e célból a lelkészek és tanítók. Ugyanez a helyzet a konfirmációi előkészítésnél. Az iratterjesztést ugyanezek folytatják. Sólyomtelepen a telepi iskola ad bibliát, énekeskönyvet a növendékeknek. A kiszállást többnyire gyalogszerrel intézik. Sólyomtelep kocsit ad a célra. 4 istentiszteletet tartottak 3 helyen, kétszer osztottak urvacsorát 1 helyen, 21 vallásos este volt 3 helyen. A helyzettérkép elkészültét jelentik, de általában nem mellékelik. Boldva traktátusokat kér, Felsőnyárad a missziói s. lelkész odahelyezését óhajtja.

Gömör előadója szerint nincs mit jelenteni, mert az egyházmegye területén egyetlen ugynevezett tanya sincs. Csupán egy pár házból álló puszta található és ezek mind közel vannak anyaegyházhoz. Zsíp környékén van 5 puszta 1 ref. lélekkel. Aggtelek környékén 1 puszta, 3 lélek. Rimaszécs környékén 2 puszta 12 ref. lélekkel. Évenként változó cseléd és pásztornépek lagnak ott.

Tornában egyedül Szinnek vannak tanyán lakó hívei: szám szerint 4 lélek. Bejárnak a gyülekezetbe. Lelkész egyszer meglátogatta őket.

Az ungi egyházmegyében hét gyülekezethez tartozik 432, tanyánlakó, ref. lélek. Legtöbben tartoznak Eszenyhez (332 l.), ahol szept. havától kezdve minden hónap első vasárnapján délutánra be van vezetve az istentisztelet tartása. Ugyancsak az eszenyi tanyán heti két órán részesülnek a gyermekek hitoktatásban, a többi helyekről pedig bejárnak a község területén levő iskolákba. A konfirmandusok oktatása ugyanígy történik. A kiszállási költségeket legtöbb helyen lelkész sajátjából fedezi. Egyházmegyei közgyűlés Eszeny részére konventi missziói segély kiutalását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s azt fölterjeszti az egyetemes konventre. A jelentésben foglalt segélykérelmeket a konvent figyelmébe ajánlja.

51. Svingor Jenő ker. missziói előadó felolvassa a szórványgondozásra vonatkozó összefoglaló jelentését.

Egyetemes konventünk úgy a szórvány, mint a tanya-gondozás tekintetében a leggondosabb munkát kívánja egyházmegyéktől és gyülekezetektől egyaránt. Alaposan szerkesztett rovatos iveket bocsátott ki és külön minden lelkésznek megküldötte idevonatkozó határozott utasításait. Ennek dacára a befutott jelentések és statisztikai kimutatások a legnagyobb hiányosságot és zürzavart árulják el annyira, hogy ebben a tekintetben a múlt évihez képest nem előmenetel, de visszaesés mutatkozik. Természetesen figyelembe veendő, hogy egyházkerületünk örvendetes megnagyobbdása, egyházmegyéink számszerinti növekedése új viszonyokat teremtett és az átmenettel felejáró tájékoztatlanságot hozott, ami reméljük, a jövőben eloszlik és a szórvány és tanyaügyek intézése fenn és lenn normális mederbe terelődik.

Ezuttal nincs más lehetőség, mint a meglévő adatokból állítani össze azt a képet, ami szórvány és tanyagondozásunk jelenlegi állapotát megközelítő hűséggel feltünteti.

Abaujban 47 egyházközséghez 59 szórvány tartozik 1262 lélekszámmal. A családok száma 334, tankötelesek száma 145, a konfirmandusoké 36. Különösebb vallássérelmek nem voltak. Talán megemlítendő Jászó, hol a kath. iskolában nem engedték meg a hitoktatást, amit aztán magánháznál pótoltak. Különösebb akadályokul a meglátogatásnál ez évben a szokatlan hideg s a fuvarhiány van említve. Egyébként pedig a szórványok hívei bejárnak a politikai község templomába, iskoláiba istentiszteletre, illetve hitoktatásra és konfirmációi előkészítésre. A szórványok gondozására költségvetésileg semmi sem fordítottatott. 39 esetben volt lelkipásztori látogatás. Egyházi adót 1034 pengő értékben fizettek a szórvány hívei. Előadó javasolja a fokozottabb szórványlátogatás lehetővé tételét, gyülekezeti házak építését s a szórványokból befolyt egyházi adók teljes összegben való felhasználását a szórványmisszió céljára. Az iratterjesztés fokoztassék s az egyetemes konvent kéressék fel missziói s. lelkészi állások szervezésére, kik elsősorban a tanyákon és szórványokon végeznének lélek és gyülekezetmentő munkát.

Alsózemlénben 10 gyülekezetnek 14 szórványa van; lélekszámuk: 562, Lelkigondozásukról leginkább családlátogatások és ilyen alkalmakkor háziistentiszteletek tartásával gondoskodnak. Összesen 88 esetben tartottak istentiszteletet és 9 esetben urvacSORAOSZTÁST. A legnagyobb gondozásban részesülnek Sárospatak szórványaiban Végardón és Károlyfalván élő híveink, akik részére a gyülekezet lelkipásztora és hitoktatója, valamint teológus ifjak 70 esetben tartottak istentiszteletet, 43 esetben családlátogatást. A sárospataki gyülekezet vezetői egy Végardón építendő templom gondolatával foglalkoznak. A szórványokban 62 tanköteles gyermek rendszeresen járt valamelyik legközelebb fekvő iskolába, 14

ifjú részesült konfirmációi oktatásban. Egy áttérő volt, két reverzális javunkra ; 186 pengő adót fizettek.

Felsőzemlénből két anyaegyházból két szórványról van jelentés. Lélekszám 88. A rudabányácskai szórványban lakó hívek a jelentés szerint az ápoló kivételével elmebetegek, így a sátoraljuhelyi presbitérium nem látta szükségét semmi különleges intézkedésnek vagy lelkigondozásnak. Másik szórvány Csörgő, ahol a gondozás a lelkész hetenkénti látogatásában áll, mely a hittanítással kapcsolatos. Mivel a családok száma, valószínűleg csak átmenetileg tízzel szaporodott, szükség volna legalább havonként istentiszteletre, vallásos estére, de a fedezet hiányzik. A munkácsi püspöki hivataltól 48·96 pengő segélyt kaptak, az állam által ily célra kiutalt összegből. A szórvány 14 P adót fizetett. Családok száma 19, tanköteleseké 10, konfirmandusoké 2.

Alsóborsod előadója törzslapok felfektetését tartja kívánatosnak, szükség volna népszerű traktátusokra s az Örömhír szórványlap intenzivebb terjesztésére. A szórványgondozással kapcsolatban tervszerűbb munka kiépítését óhajtja. Egyházmegyei bizottság elismeréssel veszi tudomásul a hevesi szórványban munkálkodó Ivácson József és felesége munkáját. A hívek látogatására, összeírására nekik felhatalmazást ad és szolgálatuk kapcsán felmerülő készkiadásaik fedezését az egyházmegyei pénztár terhére felajánlja. Egyházmegyében 22 egyházközségnek van 100 szórványa 1275 lélekszámmal. Istentisztelet volt 248, urvacsoara 58, áttért 1, kitért 3, reverzális javunkra 3, kárunkra 4, családok száma 474, tanköteles gyermekeké 144, konfirmandus 24. Szórványgondozásra a. egyház fordított 246·42 P. szórvány 170·69 P. egyéb forrásból 20 P. összes : 447·11 P. Szórványok adója : 618·20 P.

Felsőborsodból 11 anyaegyház, egy missziói egyház, két missziói körzet 47 szórványt jelent 3281 lélekszámmal. Ezek a központtól 1—25 km. távolságra vannak. A lelkigondozást a lelkészek, s. lelkészek, egyházmegyei missziói s. lelkészek hetenként, két-hetenként, havonként tartott istentiszteletekkel, látogatásokkal oldották meg ; Sajósenyén a diakonisszákat is felkérték a lelkigondozásra ; Szilvásváradról a presbiterek elkísérik a lelkészt, Sajóvárkonyban a helybenlakó segédlelkészt a tanítók támogatják. Legtöbb helyen gyalogszerrel vagy saját költségen történik a kiszállítás, fedezet hiányában. Felsőtelekest a rudabányai ifjúsági és leányegylet kereste fel. Istentisztelet tartatott 471, látogatás 854, urvacsoaraosztás 55, vasárnapi iskola 5 helyen. Hozzánk tért 14, tőlünk kitért 12, reverzális javunkra 11, kárunkra 4, családok száma 416, tőkéséké 599, konfirmandusoké 52. A szórványok gondozására fordítottak az anyaegyházak pénztárából 621·20 P a szórványok hiveinek járulékából 151·50 P. egyházmegyei, kerületi, konventi segélyekből 650 P állami, községi segélyekből 323 P társulati segélyekből 650 P állami, községi segélyekből 323 P társulati segélyekből 940 P, összesen 2865·70 P. Szórványok adója :

4802 P. Iratterjesztésre segílyt kér Disznóshorvát és 824 P. konventi segílyének kérését napirenden tartja Szilvásvár, esetleg Bélapátfalva vagy Egercsehi székhellyel az Ozdtól és Egertől elveendő szórványokkal kiegészítve missziói egyház alakítását javasolja. Felsőnyárád missziói s. lelkészt kér.

Gömörben 21 anyaegyháznak van 59 szórványa 440 családdal, 1458 lélekkel. A szórványokban 163 tanköteles gyermek volt és 25 konfirmandus. Áttért 3, kitért 1. Lelkigondozás csaknem minden szórványban volt. Legtöbb helyen urvacsorát osztottak, istentiszteletet tartottak, a többi helyeken a hívek az anyaegyházba jártak be. Suvéten, Licén, Miglécpatakon, Jolsván és Jolsvatapolcán részint anyagi, részint lelki okok miatt a szórványgondozás csak 1940. július havától indult meg. Sajópüspökiben segédlelkész betegsége miatt maradt el, Köcsön és Baracán most van szervezés alatt. Méhíben a nagy távolság miatt eddig nem lehetett végezni, de most már talán megoldodik a kérdés. A tanköteles gyermekek mindenütt részesültek hitoktatásban. Konfirmációi előkészítésre az anyaegyházba jártak be a gyermekek. A kiszállások anyagi kérdése igen nehéz, igen nagy többségben a lelkészek maguk fedezik annak költségét. Egyházi adót kilenc szórvány fizetett; segílyt sehonnán semmi formában nem kaptak. Bejei presbitérium a szórványok nagy lélekszámára tekintettel Tornalja központtal szórványgondozói segédlelkészi állás megszervezését kéri, konventi fizetéssel. Putnoki presbitérium kéri és javasolja, hogy Serényifalva az 1918 előtti állapotnak megfelelően csatoltassék vissza Héthez. Végül traktátusfüzeteket és mindenek felett segílyt kérnek.

Tornában 7 egyháznak van szórványa 59 lélekkel. Nyilván tartás mindenütt van, kivéve Boldvavendégit, ahonnan a lelkész azt jelenti: „Ha volna ref. egyháztag, bejárnának az anyaegyházba.“ Istentiszteletek sehol nem tartatnak, amennyiben a szórványok közel vannak az anyaegyházhoz. Boldvalenkén az iskolásgyermekek ingyen valláskönyvet kapnak az anyaegyházról. Derenk kivételével a lelkészek mindenütt látogatták a szórványok hiveit. Csete Gyula barkai lelkész szórványlátogatásra 100 pengő körüli összeget áldozott. Egyházi adót csak Szádudvarnok szórvány fizetett. Közgyűlés felhívta a bódvavendégi lelkészt, nézzen utána, nincsenek-e Tornahorvátin reformátusok? Csete Gyula lelkész számára az egyházkerulettől némi missziói segíly kiutalását kéri.

Ung szórványainak száma 28, lélekszám 1178. Családok száma 98, tanköteles 152, konfirmandus 30. A szórványokban 91 alkalommal volt istentisztelet. A szórványgondozást lelkészek saját költségükön látják el, ők látják el a hitoktatást is, kivéve Perecsenyt, ahol Engloner Emilia tisztviselőnő végzi a hitoktatást. Az iratterjesztés csak az Örömuzenet szétosztására szorítkozik. Vallássérelemként említik, hogy Szerednyén a róm. kath. és gör. kath. egyházak részéről állandó agresszív magatartás nyilvánul meg. Egyházmegyei közgyűlés Eszeny, Jenke, Sárospolyánka, Korláthelme

és Ungvár részére szörványgondozásra segílyt kér a missziói alapból s Ungvár székhellyel egyházmegyei missziói lelkész munkabáállítást látja kívánatosnak.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s az abban foglalt segélynyerésre, valamint missziói lelkészi és s. lelkészi állások felállítására vonatkozó kérelmeket az egyetemes konvent figyelmébe ajánlja.

52. Egyházkerületünk pénzügyi választmánya és számvevőszeke beterjeszti az 1940. május 21-én, május 31-én, október 19-én és november 27-én tartott üléseiben felvett jegyzőkönyveket (lásd a Függelékben), amelyek szerint az 1939. évi számadást megvizsgálta, rendben találta annak elfogadását, az egyházkerületi pénztárnoknak a felmentés megadását javasolja; az 1941. évi költségelőirányzatot megtárgyalta, elkészítette és az egyházkerületi közgyűlésnek elfogadásra ajánlja, továbbá az alább is felsorolt segélykérelmekre és egyéb intézkedésekre vonatkozólag javaslatot tesz.

Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi választmány és számvevőszekek javaslata alapján az 1939. évi pénztári számadást jóváhagyja, Pónus Lajos egyházkerületi pénztárnoknak a felmentést a szokásos óvás fentartása mellett megadja;

az 1941. évre megállapított költségelőirányzatot elfogadja;

a rimaszombati gimnázium segélyezésére egyházkerületünk által vállalt 2000 P teher fedezésére a kultúradó 5705 pengőben való megállapítását és az egyházmegyék közötti elosztását jóváhagyja;

az egyházmegyék közigazgatási segélyének és az esperesek tiszteletdíjának a jegyzőkönyvben felsorolt összegekben való megállapítását jóváhagyja;

a folyó évi közhirdetési segílyt a hejőszalontai egyháznak utalja ki;

az egyetemes konvent kezdeményezésére egyetemes egyházunk által valamelyik katonai főiskolán református lelkészek és tanítók gyermekei számára egy ösztöndíj-alapítvány létesítéséhez a konventi kulcs arányában évi kamatjradék biztosítását vállalja;

a hejőpapii árvaház részére a zsoltárjutalék terhére 200 P állandó évi segíly folyosítását megszavazza;

a Varga Péterné és családja részére javasolt 480 pengőt, mint a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által a Varga-gyerekek részére nyújtandó államsegély feltételeként kikötött évi segílyt a gyermekek iskoláztatásának befejezéséig megszavazva;

Balogh Sándor eszenyi lelkipásztor részére tanyamissziói munkája ellátásának lehetővé tételére mindaddig, míg az eszenyi segédlelkészi állás tanyamissziói segédlelkészi állássá való átszervezése meg nem történik, évi 250 P missziói segélyt szavaz meg;

a Tornaszentjakab leányegyház és Debréte fiókegyház gondozására alkalmazott, vallást is tanító segédlelkész fizetéséhez a vallástanításnak az esperes által való igazolása mellett az e. ker. elnökség által az esperessel való közvetlen tárgyalás útján megállapítandó missziói segély folyósítását engedélyezi;

a teológus ifjak részére már az előző években is megszavazott 250 P segélyt a Gazdák Biztosító Szövetkezete jótékonycélú adománya terhére állandó évi segélyként engedélyezi;

Illyés Bertalan püspöki titkár fizetését a VII. fizetési osztály 1 fokozatában, a Budapesti Közlöny folyó évi 248 számában megjelent kormányrendeletben a középiskolai tanárok részére megállapított fizetéssel egyenlően 1941. január 1-től kezdődően évi 4800 P-ben állapítja meg;

Pónus Lajos egyházkerületi pénztárnok fizetését a választmány indokolása és javaslata alapján 1941. január 1-től kezdődőleg évi 1920 pengőre emeli fel;

az egyházközségek által fizetendő járulékok fizetési határidejére vonatkozólag a tornai egyházmegye határozatával szemben az e. ker. pénzügyi választmány indokai és javaslata alapján az eddigi félévenkénti fizetési gyakorlat fentartását rendeli el;

pénzügyi választmánynak a vagyonkezelésre és segélyezésekre vonatkozólag a jegyzőkönyvekben említett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi;

az ORJO által az 1939. évben a püspök szabadrendelkezésére bocsátott összegből eszközölt segélyezéseket örömmel veszi tudomásul és a tájékoztató elszámolását köszönetét nyilvánítja.

53. Dr. Zsiros József sárospataki theol. akadémiai igazgató egyházkerületünk útján az Egyetemes Konvent elé terjeszti a sárospataki theol. akadémia 1939/40. évi állapotáról és működéséről szóló jelentését.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést felterjeszti az Egyetemes Konventhez.

54. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1940. évi október hó 19-én tartott gyűlése 5. sz. jegyzőkönyvi pontjával jelenti egyházkerületünknek, hogy az elmúlt iskolai év folyamán a főis-

kola tanári testületének többször volt alkalma a főiskola kérdéseit az egyházkerületi elnökséggel személyesen megbeszélni, mert különböző alkalmakkor úgy a főhatóság, mint az előljáráóság ismételt megfordult Sárospatakon. De kifejezetten hivatalos látogatást is tett február 28-án Janka Károly főiskolai lelkési gondnok, március hó 5-én Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok, május hó 25-én pedig dr. gróf Bethlen Pál főiskolai világi gondnok.

Egyházkerületi közgyűlésünk megnyugvással és örömmel veszi tudomásul a sárospataki főiskola körében a főiskolai gondnokság és főgondnokság által végzett hivatalos látogatásokat.

55. Olvastuk a sárospataki Főiskola Igazgatótanácsának f. évi június 21-én tartott jegyzőkönyvéből a jelentést, hogy a Főiskola tanárikara a tanítóképzőintézet tanárikarával együtt az elmúlt tanévben is megrendezte a Péntek-esték előadás sorozatot. Az előadásokat díszes közönség hallgatta meg. A 7 előadás a magyar lét értelméről, a magyar múlt és jelen egyes kiváló személyiségeiről, a magyar föld és magyar népről szólt.

Közgyűlésünk szívesen és örömmel hallgatta meg a jelentést és elismerését fejezi ki az előadóknak szolgálatukért.

56. Olvastuk a sárospataki Főiskola Igazgatótanácsának f. é. június hó 21-én tartott ülésének jegyzőkönyvét. Ez örömmel állapítja meg dr. Szabó Zoltán főiskolai lelkész jelentéséből, hogy a vallásos és erkölcsi nevelés gondosan és a valódi életre előkészítően folyik, s azt reméli, hogy a kikerülő ifjúság legértékesebb kovász lesz a megújuló magyar életben.

Közgyűlésünk a jelentést elismeréssel veszi tudomásul és köszönetet mond mindazoknak, akik ebben az áldott munkában szolgálnak.

57. A Sárospataki Theol. Akadémiai kar jelenti egyházkerületi közgyűlésünknek, hogy az új theológiai tanterv életbelépésével szükségessé vált a vizsgálati díjak újból való megállapítása. A theol. rendtartás szerint a vizsgálati díjak összegét az egyházkerületi közgyűlés állapítja meg. A theol. kar javaslatának megtétele előtt tájékozódást szerzek a többi egyházkerületben fizetendő vizsgálati díjak összege felől.

Egyházkerületi közgyűlésünk a theol. akad. kar javaslatára a vizsgálati díjakat a következő összegekben állapítja meg: 1. Theol. alapvizsgálat díja 20 P; 2. I.

lelkészképesítő vizsgálat díja 50 P; 3. II. lelkészképesítő vizsgálat díja 50 P; 4. Theol. magántanári írásbeli vizsgálat díja 80 P (melyből az első szakbírálót 40 P, a másodikat és harmadikat 20—20 P illeti); a szóbeli vizsgálat díja 100 P. Mindezekhez a vizsgálati díjakhoz hozzájárul a mindenkori bélyegköltség az állami rendelkezések szerint.

58. A sárospataki Főiskola igazgatótanácsa jelenti, hogy a teológiára az első évfolyamra 10 ifjút vett fel. Az egyházkerületi elnökség 3 ifjú felvételét a zsidó törvény rendelkezéseire való hivatkozással nem engedélyezte.

Tudomásul szolgál.

59. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa jelenti, hogy lejárt tagjainak az a megbízása, amelyet az egyházkerülettől 1934-ben hat évre vettek. Az igazgatótanács, amidőn tisztségéről, illetve megbízásáról a maga egyetemében lemond, megköszöni az egyházkerület bizalmát, egyúttal kéri közgyűlésünket, hogy az új igazgatótanácsot újabb hat évre alakítsa, illetve válassza meg.

Közgyűlés megköszöni az igazgatótanács tagjainak az iskola érdekében kifejtett fáradozásait és az igazgatótanácsot újabb hat évre a következőkből alakítja meg:

Elnökök: Janka Károly, dr. gróf Bethlen Pál.

Lelkészi tagok:

1. Darányi Lajos
2. dr. Enyedy Andor
3. Farkas Elek
4. Janka Péter
5. dr. Komjáthy Aladár
6. dr. Magda Sándor
7. Medgyasszay András
8. Pósa Péter
9. Tóth János
10. Ujlaky Sándor

Világi tagok:

1. Bernáth Aladár
2. Dr. Besseney Zénó
3. Farkas Ábrahám
4. dr. Gesztelyi Nagy László
5. dr. b. Kun József
6. Nyomárkai Sándor
7. Ragályi Miklós
8. Téglássy András
9. Tóth Dezső
10. Tornallyay Zoltán

60. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1940. október hó 19-én tartott gyűlése 65. sz. jegyzőkönyvi pontjával jelenti egyházkerületünknek, hogy dr. Trócsányi József gazdasági választmányi elnök gazdasági választmányi elnöki megbízása lejárván, az igazgatótanács a gazdasági választmányi előterjesztésére az 1940-46. évi ciklusra, kiemelve és hangsúlyozva, hogy dr. Trócsányi József történeti érdemeket szerzett magának e tisztségében kifejtett mun-

kája által, egyhangúlag őt ajánlja megválasztásra az egyházkerületi közgyűlésnek.

Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgatótanács javaslatára az 1940—46. évi ciklusra dr. Trócsányi Józsefet választja meg a főiskolai gazdasági választmány elnökévé, mint aki a közgyűlés minden egyes tagja előtt közismerten áldott és felmérhetetlen becsű működést fejtett ki ebben a tisztségben s Istentől kér egészséget, áldást és sikert az új ciklusban végzendő munkájára.

61. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1940. október 19-iki gyűlésének 69. jkvi pontjában foglalt határozatával jelenti, hogy a volt szlovenszkói tiszáninneri ref. egyházkerület a vagyonának likvidálása során a főiskolához alábbi összegeket utalta át: a) 3000 P-t a létesítendő kis-áhitat-terem berendezési költségeire azzal a kötelezettséggel, hogy az adomány emlékéért a főiskola a teremben megfelelő módon örökítse meg és egyuttal ugyanabban a teremben biztosítson megfelelő helyet a megszűnt egyházkerület volt püspökeiről és főgondnokairól készült olajfestményű arcképek elhelyezésére; b) 3888·90 P-t alapítvány gyanánt a megszűnt egyházkerület területéről származó teológus ifjak segélyezésére; c) 2000 P-t a humán-internátus kibővítésére azzal az óhaj-tással, hogy a megszűnt egyházkerület területéről származó lelkészek gyermekei az intézetbe való felvételnél és segélyezésnél előnyben részesítendők. Az arcképeknek az elhelyezése szempontjából a volt szlovenszkói egyházkerület részéről többen megtekintették a kisáhitattermet s elismerték, hogy az a terem arcképeknek az elhelyezésére nem alkalmas s ezért hozzájárultak ahhoz, hogy a küldendő festmények a nagykönyvtár főtermében helyeztessenek el. A 3888·90 P-re vonatkozólag jelenti a gazdasági választmány, hogy ez az összeg az ösztöndíjpénztári alapítványi tőkék közt vételeztetett be s úgy tartatik nyilván, hogy annak a kamatai csakis a megjelölt célra fordíthatók. A 2000 P-re az az igazgatótanács javaslata, hogy bár egy internátus építésébe befektetett tőkének nincsen kamat hozadéka, mégis ebben az esetben kivételesen a humán-internátus tovább építésére felhasználandó 2000 P-nek az évi 4%₀-os kamata, vagyis évi 80 P kedvezmény gyanánt szolgáljon a jövőben a megszűnt egyházkerület területéről származó lelkészek gyermekei részére a humán-internátusban.

Egyházkerületi közgyűlés a volt szlovenszkói egyházkerület vezetősége iránti hálás elismerésének a nyilvánítása mellett az igazgatótanács felterjesztésében körülírt adományokat a főiskola részére a kikötéseknek megfelelően elfogadja s kimonджа, hogy: a) 3000 P a kis áhitatterem berendezési költségeire fordíttassék, a volt püspököknek és főgondnokoknak arcképei pedig a nagykönyvtárban vagy más megfelelő teremben helyez-

tessék el; b) a 3888 90 P alapítványi tőke gyanánt kezeltesék a megszűnt szlovenszkói egyházkerület területéről származó teológus ifjak segélyezésére; c) 2000 P pedig a humán-internátus kibővítésére tartalékolassák és a humán-internátus tovább építése esetén annak évi 4°/_o-os hamata, vagyis 80 pengő a humán-internátusban felvett, a volt szlovenszkói egyházkerület területéről származó lelkészek gyermekei részére kedvezmény gyanánt használtassék majd fel.

62. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1939. szeptemberi ülésének 67. jkvi és 1940. júniusi igazgatótanácsának 105. jkvi pontjába foglalt határozataival jelenti, hogy dr. Csengery Kálmán gödöllői nyugalmazott járási tisztiorvos, főiskolánk volt növendéke, 1937. évben néhai édesatyja és édesanyja emlékére alapítványul 1000 P-t küldött, azonban az alapítólevél elkészítésében bekövetkezett betegeskedése, majd halála megakadályozta, miért is az alapítólevelet maga a főiskola készítette el azzal a rendeltetéssel, hogy az mint „dr. Csengery Kálmán és neje Gönczy Janka szorgalmi díj alapítvány” kezeltesék a főiskola részéről. Az igazgatótanács kéri a felterjesztett alapítólevél megerősítését.

Egyházkerületi közgyűlés ezuttal is hálás kegyelettel gondolva az alapító néhai dr. Csengery Kálmán volt gödöllői nyug. tisztiorvos emlékére, a felterjesztett alapító levelet megerősíti.

63. Dr. Gesztelyi Nagy László mezőgazdasági kamarai igazgató, országgyűlési képviselő, főiskolánknak volt növendéke meghálálni óhajtván azokat a jótéteményeket, amelyeket diákkorában a főiskolában élvezett, nejevel együtt alapítványt tesz a főiskolánál. Az alapítólevél szerint az alapítvány tőkéje gyanánt egyelőre „eszméileg” egy Kecskeméten Hargita utca 8. sz. alatt fekvő 25.000 P értékű villaszerű ház szolgál, amelynek évi 4°/_o-os kamatát vagyis évi 1000 P-t két részletben minden év szeptember és február 1-én fog dr. Gesztelyi Nagy László a főiskola rendelkezésére bocsátani. Az alapítvány kamatait elsősorban az alapító atyjától néhai Gesztelyi Nagy Kálmántól és neje P. Rácz Katalintól leszármazottak, másodsorban szabolcsi és zempléni ref. lelkészek gyermekei, harmadsorban kisgazdák, törpebirtokosok s mezőgazdasági munkások gyermekei élvezhetik. A gazdasági választmány az alapítólevelet 1940. november 21-iki gyűlésből elfogadásra ajánlja s ugyancsak elfogadásra ajánlja azt Janka Károly ügyvezető iskolai lelkész gondnok az igazgatótanács nevében.

Egyházkerületi közgyűlés az ezer bajjal küzdő egyházi és iskolai élet borús egén úgy tekinti ezt az alapítványt, mint egy biztató napsugárt, amely fényével

osztatja a közönyt s nagyszerű példáját szolgáltatja a pataki diák hűségének és hálájának. A szegény szabolcsei pap fiú, aki az alapítólevélben kifejezett nyilatkozata szerint a pataki főiskola jótéteményei és nevelése révén lett emberré és főleg kemény református magyarrá és aki szép közpályát megfutva, sok mindent elért e világban, csak épen boldog házasságát nem követte boldog gyermekáldás, most ez alapítvány tételével óhajtja feleségével egyetemben tápolt gyermekeivé fogadni rokonait, ref. pappfiúkat s gazdák és napszámosok gyermekeit a pataki főiskola oltalma alatt. Oly nagyszerű cselekedet ez az alapítás, amely egyformán ápolja a főiskola nemes hagyományait és az új idők korszerű szociális céljait. Amidőn közgyűlésünk a legteljesebb elismerését és háláját fejezi ki az alapítók iránt, az 1941. szeptember 1-én megnyíló „dr. Gesztelyi Nagy László és neje vagyóczy dr. Nagy Jolán“ alapítványt a főiskola részére elfogadja s a kiállított szabályszerű alapítólevelet megerősíti.

64. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1940. októberi ülésének 74. jkvi pontjába foglalt határozatában jelentést tesz a gazdasági választmány előterjesztése alapján a kishaszonbérletek alakítására és kisbirtokok szerzésének előmozdítására vonatkozó 1940. IV. t.-c.-nek a főiskolát érintő rendelkezéseiről. E szerint az idézett törvény 3. §. 2 bekezdése alapján a tulajdonostól az 1500 holdon aluli mezőgazdasági ingatlanokból (szántó, rét, legelő, nádas) 20%-ot, 1500—4000 holdig 40%-ot, 4000 holdon felül pedig 60%-ot lehet igénybevenni. Az 1500 holdon aluli kategóriánál a 20% kiszámításánál azonban 500 hold figyelmen kívül marad abban az esetben, ha a tulajdonos maga gazdálkodik, továbbá az átengedésre kijelölhető terület 20%-kal csökken a 3. §. 7. pontja alapján, ha a tulajdonosnak jogszabályban vagy más szervezeti szabályzatban meghatározott feladata a tanítás. Ennek a 20%-os csökkentésnek a figyelembe vételével is a főiskolának összesen 4137 holdat kitevő mezőgazdasági ingatlanaiból kerekén 1000 hold az a mennyiség, amely a mai törvényes rendelkezések alapján földbirtokpolitikai célokra igénybevehető. A törvény még ugyan nem lépett életbe, de a földbirtokpolitikánknak mai irányzata szerint szinte el sem képzelhető az életbeléptetésének sokáig való halogatása úgy, hogy a főiskola szempontjából elérkezettnek kell tekinteni azt az időt, amikor ezzel a kérdéssel komolyan szembe kell nézni. A törvényt tulajdonképen 10 év alatt kell végrehajtani, azonban a dolgok alakulhatnak úgy, hogy a főiskolának az ország különböző részeiben fekvő ingatlanaiból már az első években is sor kerülhet igénybevételekre. A törvény szerint tulajdoni igénybevétel esetén a tulajdonost az egész becsérték megfizetésével kell ugyan kártalanítani, azonban a becsértéknek csak a fele kerül azonnali kifizetésre, a becsérték másik feléről az igénybevett

tulajdonos 30 év alatt évi 4% kamatozás alapulvételével törlesztendő buzakötvényeket kap. Bizonytalan azonban a becsértéknek a nagysága, vagyis az, hogy a megállapított becsérték valódi forgalmi érték lesz-e, vagy pedig azon aluli. Az eddigi földbirtokpolitikai tevékenység során igénybevett ingatlanok vételárának a megállapítása és kifizetése tekintetében szerzett tapasztalat inkább a mellett szól, hogy a tulajdonos nem fog teljes kárpótlást kapni. Ezért szembe kell nézni a veszteségek lehetőségével és ha törvényes formák közt lehetséges, foglalkozni kell a veszteségek megelőzésének a módjaival. És erre van is lehetőség, mert ha a tulajdonos előbemenvén a törvény intencióinak, olyan kedvezményezett személyeknek idegenít el ingatlanokat, akiket épen a törvény földhöz kíván juttatni, mód van arra, hogy az önként értékesített ingatlanok beszámíttassanak az igénybevehető területbe. A közelmúltban mások meg is indultak ezen az úton, s birtokaikból önként parcelláznak kisbirtokosok részére és ha az értékesítés a forgalmi árnál kb. 30%-kal jutányosabban történik, akkor a Földművelésügyi Miniszter úr tanusítványt ad arról, hogy az így eladott ingatlanok beszámítanak a törvény alapján igénybevehető területbe. Ily módon a földreform által érintett tulajdonosnak, aki azonnal megkapja készpénzben az ingatlanának 70%-át kitevő értékét, módjában áll azt más módon idejében befektetni. Ez a befektetés pedig lehet más ingatlanok (erdő, szőlő, gyümölcsös, épület) vagy iparüzemnek a vásárlása. Minthogy egyházi törvényeink és a főiskolai Kormányzati Rendszabályzat szerint is ingatlanoknak elidegenítéséhez és vásárlásához egyházkerületi közgyűlési jóváhagyás szükséges, közgyűlés pedig egy évben csak egyszer tartatik, holott ilyen akcióknak a lebonyolítása úgy az eladó, mint a vevők részéről minél gyorsabb elintézését igényel, azért szükség volna olyan felsőbb egyházhatósági határozat hozatalára, amely megadná a kellő mozgási szabadságot és felhatalmazást arra, hogy egy esetleges ilyen akció minden bürokratikus fennakadás nélkül lebonyolítható legyen.

Egyházkerületi közgyűlés tisztában van azzal, hogy az 1940. IV. t.-c. a kishaszonbérletek és kisbirtokok alakítása révén áldozatokat kíván mindazoktól, akik — legyenek azok bár a legnemesebb célkitűzésű alapítványok — nagyobb birtok komplexumok felett rendelkeznek s a főiskolára váró ezeket az áldozatokat azzal a jó reménységgel viseli el, hogy ezek az áldozatok velük felérő, sőt talán azokat felülmúló áldásokat fognak eredményezni a nemzet egyetemes érdekében. Egyetért az egyházkerület a gazdasági választmánynak és az igazgatótanácsnak azzal az elgondolásával is, hogy ha törvényes keretek közt, a törvény intencióinak a megsértése nélkül mód van az áldozatoknak a csökkentésére, akkor idejekorán élni kell a rendelkezésre álló módok-

kal és alkalmakkal a főiskola ingatlanaiból igénybevehető területeknek kisbirtokosok részére való átengedésével s egyidejűleg a kapott ellenértéknek más ingatlanokba (szőlő, gyümölcsös, erdő, épület) vagy iparüzemekbe való befektetésével. Ilyen a főiskola érdekében álló akcióknak a gazdasági választmány által végzendő lebonyolításához egyházkerületi közgyűlésünk elvileg hozzájárul és felhatalmazza az igazgatótanácsot, vagy annak ügyvezető gondnokát és az egyházkerületi elnökséget, hogy a főiskola ingatlanaiból javasolt eladásokat és a főiskola részére történő ingatlan vagy ipar üzem vételeket jóváhagyhassák s általában mindazokat a lépéseket megtehessék, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kérdéses eladások és vételek lebonyolíthatók legyenek s hogy ebből a célból szükség esetében kölcsönöket is vehessenek igénybe és ezek biztosítására a főiskola ingatlanaira jelzálogjogi bekebelezést is engedélyezhessenek.

65. I. A Sárospataki Főiskola igazgatótanácsa 1940. októberi ülésének 79. jkvi. pontjába foglalt határozatával jelenti, hogy a tápintézeti, humán-internátusi és angol-internátusi díjak 1940. június havában az akkori árviszonyoknak megfelelőleg emeltettek fel. Azóta azonban sok cikkben előre nem számított árdragulás következett be. Sőt a drágulás egyre tovább tart, ami kétségessé teszi fenti intézményeknek deficitmentes fenntarthatóságát. Ezért felhatalmazást kér a II. félévi díjaknak netán szükségessé váló felemelésére.

II. Az Igazgatótanács ugyane gyűlése 63. a) jkvi. pontjába foglalt határozatával javasolja, hogy a folyton emelkedő élelmiszerárakra tekintettel a tanítóképzőintézetben a köztartás díja 1940. november 1-től havonként és fejenként 4 pengővel emeltessék fel. Az intézet gazdasági bizottsága reméli, hogy ezzel a felemeléssel várható kb. 4.000 P bevétel a fedezetet biztosítani fogja.

A) Egyházkerületi közgyűlés felhatalmazza az elnökséget, hogy a Főiskolánk intézményeinél a II. félévre a Gazdasági Választmánynak az ügyvezető főiskolai gondnok által jóváhagyott indokolt javaslatára az elkerülhetetlenül szükségessé válható díjemeléseket engedélyezhesse.

B) Egyházkerületi közgyűlés a tanítóképzőintézetben a köztartási díjnak 1940. november 1-től havi 4 pengővel való felemeléséhez hozzájárul akként, hogy így a teljes havi tartásdíj 46 pengő, a segélyeseké pedig 22, 30, 38 P. lesz. Felhatalmazza az elnökséget, hogy a II. félévre az esetleges elkerülhetetlenül szükséges további emelést is engedélyezhesse.

66. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1940. október 19-iki gyűlésének 69. jegyzőkönyvi pontjába foglalt határozatával felterjeszti megerősítés céljából a főiskolai nyomda bérletére vonatkozó megújított szerződést.

Egyházkerületi közgyűlés a Kisfaludy László nyomdással újabb egy évre az 1940. november 1-től 1941. november 1-ig terjedő időre kötött nyomdabérleti szerződést (évi 2.400 P bér mellett) jóváhagyja.

67. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa felterjeszti megerősítésre 1940. októberi üléséből a főiskola 1939/40. évi zárszámadását és vagyonszerlegét. Ennek főbb adatai a következők.

Az egyes pénztárak nyers forgalma.

	Bevétel. P	Kiadás. P
1. Közpénztár	1,476.634·93	1,517.647·31
2. Új Vay-Mocsáry alap	1.389·49	27·88
3. Internátusi és fenntartási alap	45·76	—
4. Theol. internátus építési alap	24.417·16	5.238·31
5. Betegsegélyező alap	20.215·40	28·876·04
6. Ösztöndíjpénztár	56.249·48	35.296·21
7. Dókus Ernő és neje alap	56.921·38	61.182·26
8. Dr. Szoboszlay Gyula alap	1.198·34	1.996·81
9. Tisztviselői nyugdíjpénztár	5.040·39	816·47
10. Segélydíjpénztár	2.297·45	526·32
11. Sennyey erdő	2.057—	3.935·36
12. Gimn. internátus építési alap	41.734·66	41.734·66
13. Farkasfalvi Farkas Géza és István alap	10.404·32	9.660·82
14. Komáromi szobor alap	3.752·11	3.057·43
15. Humán internátus	30.336·21	32·440·59
16. Révész ház	17.156·11	17.115·03
17. Mudrány pénztár	29.317·66	17.864·33
18. Tápintézeti pénztár	102.294·93	94.916·48
19. Angol internátus	142.966·03	142.305·77
Összesen	2,024.428·81	2,014.638·08
Egyenleg, mint pénztári maradvány	—	9.790·73
	<u>2,024.428·81</u>	<u>2,024.428·81</u>

Az egyes fontosabb pénztáraknak eredményszámlái a következők:

1. A közpénztár 1939—40. évi eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Györgytarló	352.487·79 P
2. Bálványos	22.324·38 „
3. P. Horváth puszta	34.560— „

4. Perked-Mosolygó	16.947'43	P
5. Erdők, rétek, alsóhatári föld	6.446'30	"
6. Királyhegy	31.384'09	"
7. Aranyos	6.502'59	"
8. Lakóházak	10.022'59	"
9. Nyomda	950'—	"
10. Könyvkereskedés	6.087'77	"
11. Lótartás	2.801'64	"
12. Könyvraktár	187'60	"
13. Vegyes	18.860'56	"
14. Évjaradék	10.131'91	"
15. Tőkék jövedelme	2.790'80	"
16. Tandíj	47.173'01	"
17. Nyugdíjjárulék	8.919'90	"
18. Dologi kiadásokhoz hozzájárulás	17.878'38	"
19. Kamatbevételek	7.734'11	"
20. Előirányzaton kívüli bevételek	1.241'50	"
21. Nagykönyvtár	47'43	"
22. Rendkívüli bevételek	1.371'48	"
23. Csolnakház	332'30	"
24. Beruházási hozzájáruláshoz térítés	6.463'61	"
25. Borkészlet 1940. VI. 30-án	1.549'90	"
26. Tandíj hátrálék 1940. VI. 30-án	166'50	"
27. Internátusi díj hátrálék 1940. VI. 30-án	40'—	"
Összesen	615.403'57	"

II. Költség.

1. Györgytarló	286.571'22	P
2. Bálványos	16.266'14	"
3. P. Horváth puszta	268'41	"
4. Perked	15.004'42	"
5. Erdők, rétek	2.196'12	"
6. Királyhegy	13.317'18	"
7. Aranyos	2.314'33	"
8. Lakóházak	2.573'92	"
9. Nyomda	468'36	"
10. Lótartás	2.125'50	"
11. Vegyes kiadások	7.349'01	"
12. Kötelezettségek	13.142'50	"
13. Kölcsönök kamatai	2.636'96	"
14. Közterhek	4.988'63	"
15. Nyugdíjjárulékok	11.513'94	"
16. Dologi kiadások	45.032'17	"
17. Személyi kiadások	85.620'56	"
18. Tanügyi kiadások	4.790'98	"
19. Vegyes személyi kiadások	12.386'66	"
20. Kegydíjak	271'84	"

21. Adminisztrációs kiadások	---	---	---	---	---	24.485,20	P
22. Rendkívüli kiadások	---	---	---	---	---	2.537,99	"
23. Előirányzatonkívüli	---	---	---	---	---	1.495,—	"
24. Csolnakház	---	---	---	---	---	2.063,21	"
25. Beruházási hozzájárulás	---	---	---	---	---	19.203,68	"
26. 1939. VI. 30-án borkészlet	---	---	---	---	---	10.859,51	"
27. 1939. VI. 30-án tandíjhátrálék	---	---	---	---	---	309,50	"
28. 1939. VI. 30-án internátusi díj hátrálék	---	---	---	---	---	885,50	"
29. Muzeumok és szertárak hátrálékos dotációja	---	---	---	---	---	2.528,48	"
30. Utiköltségekből kiadatlan	---	---	---	---	---	392,82	"
31. Tanárok irod. működ. és Péntek estékre kiadatlan	---	---	---	---	---	564,—	"
32. Külföldi tanulmányuti segélyre kiadatlan	---	---	---	---	---	600,—	"
33. Népfőiskolának tulbavételért	---	---	---	---	---	308,57	"
34. P. Horváth puszta hátr. kötelezettsége	---	---	---	---	---	5.631,50	"
35. P. Horváth pusztai építkezési hátrálék	---	---	---	---	---	7.103,29	"
36. P. Horváth családi ösztöndíjből kiadatlan	---	---	---	---	---	584,—	"
37. Cyörgyarlói építkezési hátrálék	---	---	---	---	---	7.012,27	"
Összesen	---	---	---	---	---	615.403,57	P

Eredmény: Jövedelem: --- 615.403,57 P

Költség: --- 615.403,57 P

Maradvány: --- — P

2. A Mudrány pénztár 1939—40. évi eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Szántó, rét, erdő	---	---	---	---	---	4.264,90	P
2. Poklos szőlő	---	---	---	---	---	16.292,98	"
3. Kamat bevételek, vegyes	---	---	---	---	---	111,42	"
4. Borkészlet 1940. VI. 30-án	---	---	---	---	---	6.570,40	"
Összesen:	---	---	---	---	---	27.239,70	"

II. Költség.

1. Szántók, rétek stb.	---	---	---	---	---	466,72	P
2. Poklos művelési költségei	---	---	---	---	---	10.377,86	"
3. Közpénztárnak admin. kiadáshoz hozzájárulás	---	---	---	---	---	1.000,—	"
4. Adó illetékegyenérték	---	---	---	---	---	2.855,76	"
5. Kórház fenntartásához hozzájárulás	---	---	---	---	---	300,—	"
6. Internátusi jótéteményekre	---	---	---	---	---	2.398,—	"
7. Vegyes	---	---	---	---	---	103,11	"
8. Mult évi borkészlet	---	---	---	---	---	9.379,80	"
Összesen	---	---	---	---	---	26.881,25	P

Eredmény: I. Jövedelem: .. 27.239,70 P

II. Költség : --- 26.881,25 P

Maradvány : --- 358,45 P

3. A Tápintézeti pénztár 1939—40. évi eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Tápintézeti és külön étkezési díjakból	74.125·41 P
2. Humán internátusból	13.609·33 „
3. P. Horváth puszta jövedelméből 20 ifjú ellátása	4.332·50 „
4. Prinsterer alap kamata egyházkerülettől	120— „
5. Egyéb kamat bevételek	2.041·31 „
6. Vegyesek	1.266·45 „
7. 1940. VI. 30-án élelmiszer és anyagkészlet	3.243·95 „
8. 1940. VI. 30-án tápdíjhátrálék	1.647·58 „
Összesen :	100.386·53 P

II. Költség.

1. Személyi kiadások	5.857·96 P
2. Élelmiszerekre, felszerelésekre	70.005·74 „
3. Adminisztrációs kiadásokhoz hozzájár.	2.000— „
4. Tűzifa és kőszén	3.382·44 „
5. Világítás, vízhozómotor	1.738·81 „
6. Kamatokra	2.166·44 „
7. 20 ifjú ingyenes tápintézeti ellátása	4.452·50 „
8. Vegyesekre	1.851·87 „
9. 1939. VI. 30-án tápdíj követelés	2.095·50 „
10. 1939. VI. 30-án készlet	3.888— „
11. Mult évi hiány megtérítése	3.236·62 „
Összesen :	100.675·88 P

<i>Eredmény:</i> Költség :	100.675·88 P
Jövedelem:	100.386·53 P
Hiány :	289·35 P
Hiány mult évi	3.236·62 P
Hiány csökkenés	2.947·27 P

4. Az angol internátus 1939—40. évi eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Felvételi-, ellátási-, társalgási díj stb.	129.195·95 P
2. Egyesek étkezéséből	2.192·67 „
3. Két angol tanár fizetése az államtól	4.245·92 „
4. Kertészetből	1.939·43 „
5. Vegyesekből	4.389·40 „
6. 1940. VI. 30-án élelmiszer készlet	3.852·30 „
Összesen :	145.815·67 P

II. Költség.

1. Személyi kiadások	16·582·76 P
2. Két angol tanár fizetése	4.245·92 „

3. Hozzájárulás az admin. kiadáshoz	2.000·00	P
4. Hozzájárulás az iskolafenntartáshoz	4.000·00	"
5. Hozzájárulás a kórház fenntartásához	2.850—	"
6. OTI díjak	3.547·05	"
7. Épületfenntartás	7.499·66	"
8. Tűzifa, kőszén	14.048·80	"
9. Világítás, vízhúzómotor	5.002·48	"
10. Élelmiszerekre	47.338·27	"
11. Felszerelésekre	9.154·99	"
12. Kertészetre	3.814·79	"
13. Mosás, vasalás	2.604·52	"
14. Szennyviztisztítás	2.157·74	"
15. Törlesztéses kölcsönre tartalékolás	2.000·00	"
16. Dr. Rác Lajos féle ház bére	1.000·00	"
17. Nyugdíjjárulék	1.463·52	"
18. Egyéb dologi és vegyes kiadások	11.962·93	"
19. Mult évi készlet	2.188·50	"
20. Mult évi ellátási díj követelés	120—	"
Összesen :	143.581·93	P

Eredmény :

I. Jövedelem :	145.815·67	P
II. Költség :	143.581·93	P
Maradvány :	2.233·74	P

5. Humán internátus 1939/40. évi eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Felvételi, ellátási díjakból	29.229·80	P
2. Vegyesekből	1.106·41	"
Összesen :	30.336·21	P

II. Költség.

1. Személyi kiadások	2.297·28	P
2. Épületkarbantartás	669·46	"
3. Fűtés	2.309·97	"
4. Világítás	968·59	"
5. Étkezésért	16.313·41	"
6. Felszerelésekre	786·87	"
7. Mosás, vasalás	1.174·38	"
8. Hozzájárulás admin. kiadáshoz	600—	"
9. Szüts ház vételár két évi kamata	1.347·36	"
10. Beruházási hozzájárulás	1.368·24	"
11. Mult évi hiány	2.929·47	"
12. Vegyes	1.675·56	"
Összesen : ... •	32.440·59	P

<i>Eredmény:</i>	Költség:	32.440·59 P
	Jövedelem	30.336·21 P
	Hiány:	2.104·38 P
	Hiány mult évi	2.929·47 P
	Hiánycsökkenés:	825·09 P

**6. Dókus Ernő és neje szül. Ragályi Ilona alapítvány
1939—40. évi eredményszámlája.**

I. Jövedelem.

1. Lakbérékből	20·823·42 P
2. Időközi kamat	256·83 "
3. Lakbérkövetelés 1940. VI. 30-án	436·74 "
4. Vegyesekből	79·92 "
Összesen :	21.596·91 P

II. Költség.

1. Közterhek	10.253·62 P
2. Épületfenntartás	1.483·32 "
3. Főiskolának kezelési költségért	624·69 "
4. Vegyes	210·86 "
5. Építkezésre tartalékolás	2·082·30 "
6. Ösztöndíjakra	5.600·— "
7. Lakbérkövetelés 1940. VI. 30-án	600·— "
Összesen :	20.854·79 P

<i>Eredmény:</i>	I. Jövedelem:	21.596·91 P
	II. Költség:	20.854·79 P
	Felesleg:	742·12 P

Az egyes pénztárak vagyoneleltárának adatai.

	1939. VI. 30.	1940. VI. 30.
1. Közpénztár	1,471.853·10	1,486.191·35
2. Új Vay—Mocsáry-alap	4.173·67	3.082·89
3. Internátusi és fenntartási alap... ..	—·—	238·61
4. Ösztöndíjpénztár	2.266·04	2.317·71
5. Tisztviselői nyugdíjpénztár	34.183·48	36.955·58
6. Segélydíjpénztár	11.663·78	11.670·70
7. Mudrány pénztár... ..	342.686·37	342·044·11
8. Angol internátusi pénztár... ..	2.713·31	4.143·19
9. Tápintézeti pénztár	8.509·99	8.640·80
10. Farkasfalvi Farkas Géza és István alap	19.000·—	27.000·—
11. Farkasfalvi Farkas Géza követelés a Közp.-től	341·17	459·50
Összesen :	1,897.390·91	1,922.744·44

9. Kölcsönök kamatai	7.179·47 P
10. Közterhek	7.958·40 "
11. Nyugdíjjárulék	8.784·38 "
12. Dologi kiadások	27.821·02 "
13. Tanügyi kiadások	4.450— "
14. Személyi kiadások	87.510·78 "
15. Vegyes személyi	13.624·60 "
16. Adminisztrációs kiadások	26.208·58 "
17. Kegydíjak	271·92 "
18. Csolnakház	394·65 "
19. Rendkívüli kiadások	7.200— "
20. Beruházási hozzájárulás	19.203·60 "
Összesen :	615.805·27 P.

Előirányzat :

Szükséglet:	615.805·27 P.
Fedezet:	615.628·18 P.
Hiány :	177·09 P.

2. Új Vay-Mocsáry alap.

	Fedezet :	Szükséglet :
1. Osztalék, adomány	78·95 P	
2. Tőkésítésre		51·07 P
3. Beruházási hozzájárulás		27·88 "

3. Internátusi fenntartási alap.

1. Osztalék, kamat	96·21 P	
2. Adomány	10— "	
3. Alap növelés közpénztártól	200— "	
4. " " Angol internátustól	200— "	
5. " " Mudrány pénztártól	200— "	
6. Építkezésre tartalékolás		706·21 P

4. Theol. internátusi építési alap.*a) Állami rész :*

1. Államsegély	4.429·02 P	
2. Belső kölcsön törlesztése		4.429·02 P

b) Főiskolai rész :

1. Adományokból	500— P	
2. Egyházkerülettől s lelkészeiktől	13.988·02 "	
3. Folyószámla kamat	1.100— "	
4. Sennyey erdő kamata	163·70 "	
5. Tőkésítésre vagy továbbépítésre		11.556·24 P
6. Theol. könyvek beszerzésére		3.800— "
7. Beruházási hozzájárulásra		395·48 "

5. Betegségélyező pénztár.

	Fedezet:	Szükséglet:
1. Tanulóktól á 20 P	10.000— P	
2. Theológusoktól á 20 P	800— „	
3. Tanítóképzősöktől á 15 P	2.400— „	
4. Hozzájárulás közpénztártól	1.500— „	
5. „ angol internátustól	2.850— „	
6. „ Mudrány pénztártól	300— „	
7. „ Bálványostól	100— „	
8. Alkalmazottokról OTI díjak	130— „	
9. Adományokból	180— „	
10. Vegyesekből	100— „	
11. Személyi kiadások		5.484·76 P
12. Dologi kiadások		6.307·27 „
13. OTI járulék		700— „
14. Tanítóképzőintézetnek annuitás		4.983·78 „
15. Közpénztárnak folyószámla kamat		600— „
16. Előre nem láthatókra		50— „
17. Közpénztárnak mult évi hiány meg- térítés		8.682·84 „

6. Ösztöndíjpénztár.

1. Özv. Pogány Istvánné alaptól	3.440— P	
2. Farkasfalvi Farkas Géza alaptól	1.000— „	
3. Szeretefalva alaptól	150— „	
4. Dr. László Ferenc alaptól	150— „	
5. Révész ház jövedelméből	425— „	
6. Osztalékok, kamatok	3.573·95 „	
7. Pályadíjak, ösztöndíjak		7.144·83 P
8. Tőkésítésre		1.594·12 „

7. Dókus Ernő és neje sz. Ragályi Ilona alapítvány.

1. Lakbérékből	20.660— P	
2. Mult évi maradvány áthozat	11.132·19 „	
3. Kamatbevétel	200— „	
4. Építkezésre tartalékolás	2.072— „	
5. Közterhek		7·900— P
6. Épületfenntartás		1.424·80 „
7. Közpénztárnak kezelési díjért		620— „
8. Építkezésre tartalékolás		2.072— „
9. Ösztöndíjakra		8.772·07 „
10. Beruházási hozzájárulás		2.824·96 „
11. Közpénztárnak tartozás		4.352·47 „
12. Léggoltalmi építkezésekre		4.000— „
13. Tartalékolás		1.697·89 „
14. Vegyesekre		400— „

8. Dr. Szoboszlai Gyula alap.

	Fedezet:	Szükséglet:
1. Kamat Sennyey erdőtől	1.136·84 P	
2. „ Közpénztártól... ..	10·84 „	
3. Révész ház jövedelmének $\frac{1}{20}$ -ada	25— „	
4. Beruházási hozzájárulás		647·52 P
5. Kamatok		525·16 „

9. Mudrány pénztár.

1. Szántók, rétek, erdők jövedelme ...	4.180·92 P	
2. Poklos szőlő bevétele	17.000— „	
3. Egyéb bevétel	1.050·70 „	
4. Gazdasági kiadások		14.698— P
5. Közterhek		1.063·36 „
6. Beruházási hozzájárulás... ..		2.118·24 „
7. Internátusi és jótéteményekre ...		2.000— „
8. Hozzájárulás admin. kiadásokhoz		1.000— „
9. „ kórház fenntartásához		300— „
10. Vegyes s egyéb kiadások		1.020·02 „

10. Tápiintézeti pénztár.

1. Évjaradékok, osztalékok, kamatok	9.772·24 P	
2. Tápdíjakból	83.600— „	
3. Adományokból	60— „	
4. Humán internatustól	18.960— „	
5. Jótéteményekre		5.600— P
6. Alapítványi kedvezményekre, tőkésítésre		1.800— „
7. Személyi kiadások		6.120— „
8. Élelmiszerekre		82.000— „
9. Egyéb dologi kiadások		9.097·86 „
10. Beruházási hozzájárulás		7·28 „
11. Adminisztrációs kiadásokhoz hozzájárulás		2.000— „
12. OTI díjakra		1.200— „
13. Mult évi hiány fedezésére		289·35 „
14. Tápdíj visszatérítés		100— „
15. Építkezésre, tartalékolásra		4.177·75 „

11. Tisztviselői nyugdíjpénztár.

1. Fenntartási járulék, kamat	3.001·16 P	
2. Tőkésítésre		3.001·16 P

12. Segélydíjpénztár.

1. Kamatokból	544·05 P	
2. Segélyezésre		544·05 P

13. Gimnáziumi internátusi állami építési alap.

	Fedezet :	Szükséglet :
1. Államsegély	29.534— P	
2. Kamatbevételek	500— ”	
3. Kölcsön törlesztésére		20.034— P
4. Építkezésre		10.000— ”

14. Alsóregmeci erdő.

1. Vadászati jog bérbeadásából	200— P	
2. Erdő kitermelés, fűbérlet	1.100— ”	
3. Belső kölcsönből	3.184·38 ”	
4. Erdőőrzési, kezelési költség		1.174·38 P
5. Közterhek		200— ”
6. Kitermelési költség		100— ”
7. Kölcsönök kamata		2.500— ”
8. Egyébb		510— ”

15. Farkasfalvi Farkas Géza és Farkasfalvi Farkas István alap.

1. Mult évi áthozat	743·50 P	
2. Lakbérből	1.880— ”	
3. Kutpatkai szőlőből	400— ”	
4. Kamatbevétel	20— ”	
5. Közterhek		900— P
6. Épületjavítás		524— ”
7. Jótéteményekre		1.000— ”
8. Építkezésre tartalékolás 5 ⁰ / ₀		94— ”
9. Közpénztárnak kezelési költség 3 ⁰ / ₀		55·50 ”
10. Tőkésítésre		470— ”

16. Angol internátus.

	Fedezet :	Szükséglet :
1. Ellátási és egyéb díjakból	138.520— P	
2. Két angol tanár fizetése az államtól	4.245·92 ”	
3. Egyéb bevételek	4.978·92 ”	
4. Személyi kiadások		19.682·76 P
5. Két angol tanár fizetése		4.245·92 ”
6. Élelmiszerekre		56.000— ”
7. Fűtés, világítás		17.700— ”
8. Épületkarbantartás felszerelések pótl.		11.000— ”
9. Hozzájárulás admin. kiadásokhoz		2.000— ”
10. ” kórházfenntartáshoz		2.850— ”
11. ” iskola fenntartáshoz		4.000— ”
12. Egyéb dologi kiadás		30.045·44 ”
13. Berukázási hozzájárulás		220·72 ”

17. Humán internátus.

	Fedezet :	Szükséglet :
1. Internátusi díjakkól	33.910— P	
2. Szüts-ház jövedelméből	66·67 „	
3. Vegyesekből	450— „	
4. Személyi		2.742— P
5. Étkezési pénz tápintézetnek		18.960— „
6. Dologi kiadások		7.955·53 „
7. Épület karbantartás		1.800— „
8. Fűtés, világítás		3.500— „
9. Beruházási hozzájárulás		1.368·24 „

Közgyűlésünk az igazgatótanács jelentése alapján a főiskola 1940/41. évi költségvetését megerősíti.

69. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa felterjeszti megerősítés céljából a tanítóképzőintézet 1939—1940. évi zárszámadását. A számadás főbb adatai a következők.

Bevétel.

1. Beírási díj s egyéb mellékdíj	12.284·20 P
2. Tartásdíj	41.781·86 P
3. Vegyes bevételek	948·07 P
4. Kerti bevétel	3.622·04 P
5. Egyházkerületi hozzájárulás	6.000·00 P
6. Dologi államsegély	9.000·00 P
7. Számadási térítmények	410·76 P
Összesen :	74.046·93 P

Kiadás. a) Személyi.

1. Alkalmazottak fizetése	21.566·28 P
2. Utiköltségek, hadipótlék, arcképesek	655·52 P
3. Nyugdíjjárulék	2.712·21 P
4. Adó alkalmazottak után	559·80 P
5. Társadalombiztosítónak	674·39 P
6. Nyugtabélyegekre	115·08 P
Összesen :	26.283·28 P

b) Dologi.

1. Irodai szükséglet	939·88 P
2. Szertárak	2.353·37 P
3. Könyvtárak	633·09 P
4. Butorzat	1.043·07 P
5. Épületfenntartás	3.164·80 P
6. Kerti napszám	2.009·95 P
7. Fűtés	5.865·47 P
8. Világítás	2.301·82 P

9. Tisztogatás	---	---	---	---	---	---	---	---	1.144·24 P
10. Élelmezés	---	---	---	---	---	---	---	---	23.600·39 P
11. Mosás	---	---	---	---	---	---	---	---	761·90 P
12. Vegyes kiadások	---	---	---	---	---	---	---	---	1.271·22 P
13. Beruházási hozzájárulás	---	---	---	---	---	---	---	---	1.332·13 P
14. Rendkívüli kiadások	---	---	---	---	---	---	---	---	807·20 P
Összesen :									47.328·53 P

Összesítés : Személyi : ... 26.283·28 P
 Dologi : ... 47.328·53 P

73·611·81 P

Összes bevétel : ... 74.046·93 P

Összes kiadás : ... 73.611·81 P

Maradvány : ... 435·12 P

A pénztár-maradvány a fenntartási alaphoz csatoltatott, amely a kihelyezett kölcsönökkel és betétekkel együtt 97·870·19 P.

Igazgatótanács javasolja dr. Egey Antal igazgatónak a zárószámadásra a szokásos fenntartással a felmentvény megadását.

Egyházkerületi közgyűlés a fenti zárószámadást megerősíti és dr. Egey Antal igazgatónak a felmentvényt a szokásos fenntartással megadja s neki az intézet gazdasági ügyvitelében tanusított hűséges és pontos sáfárkodásáért elismerését fejezi ki.

70. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1940. júniusi üléséből felterjeszti megerősítésre a tanítóképzőintézet 1940—41. évi költségvetését, amely 82465·68 P szükséglettel s ugyanennyi fedezettel számol.

Közgyűlés a felterjesztett költségvetést jóváhagyja.

71. A következő egyházmegyék terjesztették be egyházmegyeyileg helybenhagyott 1939. évi zárszámadásaikat s 1940., illetve 1941. évi költségvetésüket megerősítés végett: Abauj, Alsózemplén, Gömör és Felsőborsod. (Ez utóbbi csak számadást.)

Ung a Pálóczi-Horváth Mária és Simon alapítványról szóló számadást.

Csak költségvetést terjesztettek be: Alsóborsod, Torna (miután csak 1930 decemberében alakult meg az egyházmegye, számadása nincs). Nem terjesztett be költségvetést Felsőborsod. Sem számadást, sem költségvetést nem terjesztett be Ung és Felsőzemplén. (Ez utóbbi időhaladékat kér.)

Egyházkerület az abauji, alsózempléni, gömöri egyházmegyék számadásait és költségvetését, Felsőborsod-

nak a számadását s az ungi egyházmegyének a P. Horváth Mária és Simon alapítványára vonatkozó számadást s az alsóborsodi és tornai egyházmegyék költségvetését helybenhagyja s megerősíti.

A felsóborsodi egyházmegyét a költségvetés, az alsóborsodit az 1939. évi zárszámadás, a felsőzempléni és ungi egyházmegyét 1939. évi számadásának s 1940. 1941. évi költségvetésének a Főtiszt. püspöki hivatalba leendő beküldésre utasítja s felhívja a figyelmüket az az E. T. I. t.-c. 112 § s. és a 140. § r. pontja betartására.

Az egyházkerület elnökségét felhatalmazza, hogy a betérjesztendő számadásokat és költségvetéseket — ha ellenük kifogás nem lesz — időközileg jóváhagyja és megerősítse. A megerősített számadások az egyházkerület levéltárába helyeztetnek s a megerősített költségvetések az illetékes esperesi hivatalokhoz visszaküldetnek.

72. Az alsózempléni, felsőzempléni, gömöri és ungi egyházmegyék jelentést tesznek az elmúlt év folyamán megválasztott egyházmegyei tisztviselőikről és megválasztott új lelkipásztoraikról.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztéseket tudomásul veszi és az új funkcionáriusok életére és munkájára Isten áldását kéri.

73. Abauji egyházmegye a kiskinizsi, alsóborsodi egyházmegye a mezőcsáti és miskolci, felsóborsodi egyházmegye a sajkázai, felsőzempléni egyházmegye a gercselyi és sátoraljaújhelyi, gömöri egyházmegye a runyai egyházközség közalapi kölcsön iránti kérvényét kéri felterjeszteni az egyetemes konventre.

Közgyűlés a bemutatott közalapi kölcsönkérvényeket meleg pártolással terjeszti fel az egyetemes konvent közalapi bizottságához.

74. Abauji egyházmegye az aszalói, alsó- és felsőcécei, halmai, alsóborsodi egyházmegye a hejőszalontai, alsózempléni egyházmegye az alsó- és felsőberekii, felsóborsodi egyházmegye a dédesi, sajkázinczi és szakácsi, gömöri egyházmegye a rimapálfalvai egyház, a bodrogolaszii egyházközség a saját közajapi segélykérvényét mutatja be az egyetemes konventhez leendő felterjesztés végett.

Közgyűlés a bemutatott közalapi segélykérvényeket meleg pártolással terjeszti fel az egyetemes konvent közalapi bizottságához, a bodrogolaszii egyházközség kérvényének kivételével. Ezt ugyanis visszaadja a hiányzó egyházmegyei határozat pótlása végett. Felha-

talmazza azonban elnökséget, hogy az egyházmegyei határozat megérkezése után ezt a kérvényt is terjessze fel a közalapi bizottsághoz.

75. A református egyetemes konvent 392/1940. sz. a) határozatában kimondotta, hogy a „Vizsolyi Biblia“ megjelenésének 350 éves évfordulója alkalmával tartandó ünnepségek rendezésében maga is résztvesz és a Vizsolyban állítandó emlékmű költségeire 300 P-t megszavaz és az adakozást erre a célra a gyülekezetek figyelmébe ajánlja.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konvent erkölcsi és anyagi támogatásáért őszinte köszönetét fejezi ki s maga részéről elrendeli, hogy a tiszáninneri egyházkerületben egy vasárnapi perselypénzt a vizsolyi egyházközség rendelkezésére bocsát s megbízza az elnökséget, hogy a perselypénz adományokra vonatkozó rendelkezését annakidején tegye meg.

76. Tárgyaltuk az abaúji egyházmegye 53/940. sz. azon határozatát, amely szerint jóváhagyta a Menyhért András és neje sz. Kvancz Róza mint eladók és a hejcei ref. egyház, mint vevő között Hejcen az 1940. évi április hó 26. napján kelt szerződésbe foglalt és a hejcei 36. sz. tjkv.-ben 255. hrszám alatt felvett ingatlanra vonatkozóan 1136 P vételár kikötése mellett létrejött jogügyletet, melynek folyományaként a tulajdonjog az egyház javára tkvileg már be is van kebelevezve. Az egyház az ingatlant temető céljára vásárolta s a vételárhoz a politikai község 500 P-vel hozzájárult.

Közgyűlésünk az egyházmegyei közgyűlés határozatát jóváhagyja. Utasítja azonban az egyházközség lelkészét, hogy a megvásárolt ingatlan tehermentesítéséről gondoskodjék és eljárása eredményét jelentse az esepresnek.

77. Tárgyaltuk az abaúji egyházmegye azon határozatát, melylyel jóváhagyta özv. Járossi Jánosné szül. Oravec Anna, mint előadó s a kiskinizsi ref. egyház, mint vevő között Csobádon az 1940. évi október hó 25. napján kelt adásvételi szerződésbe foglalt azon jogügyletet, mely szerint az egyház megvásárolt a kiskinizsi 540. sz. tjkvben 249/b. hrsz. alatt felvett ingatlanból 2732 négyszöglet kölcsönnel fizetendő 2677 P vételárért.

Közgyűlésünk az adásvételi jogügyletet elvben jóváhagyja, azonban felhívja az egyház lelkészét, hogy a jogügylet érdemi elbírálhatása céljából szerezze s terjessze be a kiskinizsi 504. sz. tjkv. A), B), C) lapjának fennálló tételeit feltüntető hiteles kivonatos másolatát, az ingatlanra vonatkozó adó s értékbizonyítványt és

a szerződésben említett, szabályosan kiállítandó vázrajzot. Közgyűlésünk felhatalmazza az elnökséget, hogy a szerződésre a vázrajzra a jóváhagyási záradékot vezesse rá, ha a beszerezni rendelt okiratok tartalma alapján ennek akadálya nem jelentkezik.

78. Tárgyaltuk az abaúji egyházmegye 38/1940. sz. azon határozatát, melyben jóváhagyta a felsődobszai egyház tulajdonában állott régi elavult iskolaépület és tanítói lak adásvételére vonatkozó s a politikai községgel kötött jogügylet tárgyában egyhangúlag hozott presbiteri s egyházközségi határozatokat.

Egyházkerületi közgyűlés az abaúji egyházmegye fenti határozatát az E. T. I. t.-c. 76. §-ának e), illetve 140. §-ának q) pontja alapján jóváhagyja s az egyházmegye határozatából örömmel állapítja meg, hogy a 10.000 pengő államsegéllyel a templom mellett épült új iskola már elkészült és abban a tanítás már meg is kezdődött.

79. Az alsóborsodi egyházmegye felterjesztette a hatvani egyházközségnek azt a kérelmét, hogy a nagybátonyi szórványt, mely eddig az egri egyházközséghez tartozott, engedje át az egyházkerületi közgyűlés a dunamelléki egyházkerület, hatvani egyházközségének. A dunamelléki egyházkerület tanácsa 1940 március 27-én tartott ülésén, tekintettel a tényleges helyzetre, vagyis arra, hogy a szórvány gondozását eddig is a hatvani lelkipásztor látta el és ezután is el fogja látni, a maga részéről hozzájárul a hatvani egyház kéréséhez és az Egyetemes Konvent útján kéri a tiszáninneri református egyházkerületet a szórvány átengedésére.

Egyházkerületi közgyűlés, tekintettel a ténylegesen fennálló helyzetre, hozzájárul a nagybátonyi szórványnak a dunamelléki egyházkerület hatvani egyházközségéhez való csatolásához.

Jelen határozatáról pedig a dunamelléki egyházkerületet értesíti és az Egyetemes Konventnek is bejelenti.

80. Az alsóborsodi egyházmegye Miskolcon 1940. évi október 22-én tartott közgyűlésének azon határozatát terjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé jóváhagyás végett, hogy a martintelepi egyházközség presbitériumának szeptember 1-én hozott határozata értelmében hagyja jóvá, ezen egyházközségnek „Miskolc Martintelep Vasútvidéki Református Egyházközség” névre való átválttatását.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházközség presbitériumának és az alsóborsodi egyházmegye közgyűlésének határozatát jóváhagyja és beleegyezik abba, hogy

a martintelepi református egyházközség neve a kért névre változtattassék. E határozatát tudomásulvétel végett az egyetemes konventhez felterjeszti.

81. Az alsóborsodi ref. egyházmegye felterjeszti a diósgyőri egyházközség határozatát. E határozatban az egyházközség állást foglal a református egyházi közéletben tapasztalt ama visszásság ellen, hogy sem törvényes joggalappal, sem egyháztörténeti multtal nem bíró címek (mint pl. tb. esperes, püspökhelyettes, espereshelyettes stb.) akár a világi sajtó útján, akár más módon a köztudatba kerüljenek: továbbá olyan tiszteletbeli választások ellen, amelyekre egyházalkotmányunk felhatalmazást és lehetőséget nem ad (pl. egyházközségi tb. gondnok, egyházközségi tb. főgondnok, tb. presbiter). Ez a visszásság az egyházközség állásfoglalása szerint a valódi és helyes címek összezavarására vezethet és a magyar életben sokszor tapasztalt cím- és rangkórság terjedésére adhat tápot. Helyes egyházi címeink összekuszálására, egyházi tekintélyeink alábecsülésére és a címekkel bőségesen bánó római katolikus egyházzal való versenyre vezet. Elkerülendő a református közélet egyszerűségének és ősi alkotmányunk megóvásának érdekében. Az egyházmegye a diósgyőri határozathoz kifejezi azt a kívánságát, hogy a református közélet puritánságának megóvása érdekében kizárólag az egyházalkotmányról és kormányzatról szóló I. t.-c.-ben, továbbá az 1939. évi II. t.-c.-ben meghatározott tisztségekkel járó és törvényes választás útján történt megbíztatás szerinti címek használtassanak.

Közgyűlés maga is aggodalommal látja, hogy a magyar közéletben elharapódzott címkórság egyházunk területére is átcsapott. Bár e beteges tünet elleni gyökeres védekezést egyedül abban a szellemben és felfogásban ismeri fel, amely az ember értékét nem a címében látja és tünteti fel, hanem Istennel való viszonyában, Krisztus általi megváltottságában, Lélek szerinti ihletettségében s mindezekből fakadó belső és külső minőségében: mindazáltal kívánatosnak tartja, illetéktelen címek osztogatásának és használatának eltiltását s a rend kedvéért a kit-kit megillető címek megjelölését. A határozatot felterjeszti az Egyetemes Konventre.

82. Az alsóborsodi egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett az egri vallásoktató lelkész részére kiállított új díjlevelet.

Egyházkerületi közgyűlés az egri egyházközség vallásoktató lelkésze részére szabályszerű illetményekkel kiállított díjlevelet megerősíti.

83. A kisgyőri egyházközség azzal a kérelemmel járul az egyházkerületi közgyűlés elé, hogy 3 tanerős iskoláját az államnak átadhassa. Erre a lépésre az kényszerítette, hogy az iskolaépítéssel kifolyólag még mindig 6.000 pengő adósság terheli és az iskolának további fentartása a gyülekezet anyagi romlását vonná maga után. Az egyházközség kérelmét az alsóborsodi egyházmegye közgyűlése is magáévá tette fájdalommal ugyan, de hozzájárult az államosításhoz.

Egyházkerületi közgyűlés bizottságot küld Kisgyőrbe, hogy vizsgálatot tartson az egyházközség anyagi állapota felett.

84. Tárgyaltuk az alsóborsodi egyházmegye előterjesztésében lelkészértekezletének azt a kérését, hogy az Egyetemes Konvent a nagy terheket hordozó egyházközségek érdekében a késedelmi kamatokat szállítsa le és, hogyha megállapítható, hogy az egyházközség rendkívüli körülmények miatt nem tud fizetni: a késedelmi kamatok, segély címén töröltetnénk.

Egyházkerületi közgyűlésünk, jóllehet tudja, hogy az Egyetemes Konvent bevételeire az utolsó fillérig nagy szükség van: mégis bölcs megfontolás végett felterjeszti ezt a kérést.

85. Az alsóborsodi egyházmegye közgyűlése felterjesztette, bölcs megfontolás végett, lelkészértekezletének az OTBA tagságra és díjfizetésre vonatkozó kérését, amely az egyetemes konvent 401/1940. számú határozatával van kapcsolatban. Azt kéri határozatában, hogy az OTBA járulékok megállapításánál a kongrua szerint értékelt jövedelem lenne az alap; továbbá kérné a szabad orvos választást és gyógyszermegtérítést. Ha ezek a kérések nem teljesíthetők: akkor a kötelező OTBA tagság függőbehagyását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés elkésettnek tudja ezt a megmozdulást, mert annak idején, éppen az egyházmegyék sürgető kérésére indult meg az OTBA tagság iránt való tárgyalás, amely egészen előrehaladott állapotban van. Ismeri közgyűlésünk az OTBA tagoknak ilyen irányú kívánságait is és bizonyos abban, hogyha bekövetkezik a szabad orvosválasztás és a gyógyszermegtérítés ideje, ez a lelkészekre is fog vonatkozni.

Mindazonáltal felterjeszti ezt a kérést az Egyetemes Konventhez.

86. Az alsózempléni ref. egyházmegye felterjeszti 43/1940. sz. határozatát, mely szerint „Dámóc“ szórvány, amely jelenleg a lácai gyülekezethez tartozik, de a Trianon előtt Perbenyik anyaegyházhoz tartozott, csatoltassék vissza régi anyaegyházához.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházmegye határozatát megerősíti és „Dámóc“ szórvány Perbenyik anyaházhoz való visszacsatolását elrendeli, s ezen határozatáról az Egyetemes Konventet is értesíti.

87. Az alsózempléni egyházmegye tanácsa 1940. január hó 30.-án tartott ülésében magáévá tette azt a Hodossy Béla volt tanítóképzőintézeti igazgató által beterjesztett javaslatot, hogy az egyházlátogatóság vizsgálatai alkalmával terjeszkedjék ki a gyülekezeti éneklés mikéntjére és adjon feleletet, vajjon 1., a nép éneklése nem erős, kiabáló-e? 2. Mérsékelt tempóban énekel-e a gyülekezet? 3. Nincs-e szokásban a cikornyás, kanyargató éneklés? 4. A templomi énekeskönyv lejegyzett dallamai használatnak-e? Egyben kéri az egyházmegyei tanács, hogy e határozat felterjesztessék az egyházkerületi közgyűlésre, hogy az ajánlja a többi egyházmegyéknek is e kérdőpontoknak átvételét s az azokra való felelet-gyűjtést az egyházlátogató bizottságaik útján.

Egyházkerületi közgyűlés ezt az általános érdekű és kívánatos határozatot szívesen teszi magáévá, mert ez által a gyülekezeti éneklés szabálytalanságai, esetleges ízléstelenségei feltáratván, azok felsőbb intézkedésre megszüntethetők s így az énekművészet követelményei keresztülvihetők lesznek. Felhívja tehát egyházkerületi közgyűlés a kebelbeli egyházmegyéket, hogy már a legközelebbi egyházlátogatóság kérdőpontjai közé a határozatban feltüntetett s az éneklés mikéntjére vonatkozó kérdőpontok is felvéttessenek s az esetleg majd beérkezett éneklési szabálytalanságokat feltüntető jelentések kapcsán a szükséges intézkedést az illetékes egyházmegye tegye meg.

88. Az alsózempléni ref. egyházmegye felterjeszti jóváhagyás végett 21/a.—1940. sz. azon határozatát, amely jóváhagyásban részeseíti a szomotorvécsi egyházközség által kötött csereügylet elfogadása tárgyában hozott egyházközségi s presbiteri határozatokat. A csereügylet szerint az egyház cserébe adja, illetve földbirtokrendezési célokra tulajdonjogilag átengedi a kir. kincstár javára a szomotori 130. sz. tjkvi betétben 43., 44., 45., 46. hrsz. alatt felvett innatlanokat és cserébe kapja a szomotori 242. sz. betétben 64/2., 65., 66. hrsz. alatt felvett azon ingatlanokat, amelyek a templom közvetlen szomszédságában fekszenek alkalmasabbak paróchia céljára, mint a magasán fekvése, csekély területe, nehezen megközelíthetése s ezért gazdálkodás céljaira alkalmatlan volta miatt átengedett parochiális belsőség. A csereügylet folyományaként értékkülönbözet címén az egyház 1910 pengót kap, amely összegnek, valamint a cserébe átvett ingatlanokon levő felülepítmények értékesíthető részeinek az eladásából befolyó összegnek a felhasznál-

lásával az egyház elvégeztetheti a cserébe kapott ingatlanokon levő felülépítményeken szükséges átalakítási munkálatokat.

Egyházkerületi közgyűlésünk az egyházközségre előnyös csereügylet jóváhagyása tárgyában hozott egyházmegyei határozatot jóváhagyja.

89. A felsőborsodi ref. egyházmegye beterjeszti jóváhagyás végett a sajóvámosi egyház presbitériumának azt a határozatát, melyben elvi hozzájárulást kér ahhoz, hogy a Sajóvámosi Hitelszövetkezet által székházépítés céljára kér 50 négyszögölnyi területet a parochia kertjéből, átengedhessen a Hitelszövetkezetnek tulajdonjogilag azzal a telekkönyvileg is biztosítandó kikötéssel, hogy a Hitelszövetkezet az épületben egy helyiséget átenged lelkészi iroda céljára. Az átruházandó terület értékénél jóval értékeesebb irodahelyiség — a határozat szerint — ifjúsági- s leányotthon céljára is használható lenne. Az egyházközség a lakhatási szolgalmi jog, valamint a telekre s az emelendő épületre vonatkozóan az elővásárlási jog telekkönyvi biztosítását a telekátengedés feltételéül köti ki a határozatában.

Közgyűlésünk a kérelem teljesítéséhez az egyházközség határozatában felsorolt és fentebb említett, valamint az egyházmegye határozatában foglalt azzal a kikötéssel adja elvi hozzájárulását, hogy a Hitelszövetkezet a lelkészi iroda céljára biztosítandó helyiség karbantartásáról is köteles a saját költségén gondoskodni. Közgyűlésünk az ügy érdekében csak a jogügyletet tartalmazó okirat felterjesztése után, az egyházközség és egyházmegye határozatának az ismeretében fog dönteni.

90. A felsőborsodi ref. egyházmegye pártoló javaslattal beterjeszti a sajókazincsi egyházi iskola és tanítói lakás renoválási költségeihez a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumtól nyerendő 6.000 pengős államsegély kérését.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést pártolólag terjeszti fel az Egyetemes Konventre további intézkedések megtétele végett.

91. A felsőborsodi ref. egyházmegye 1940. évi október hó 13.-án tartott közgyűlésének 32. pontjában kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy az egyházközségenként nagy eltéréseket felmutató lelkészi és kántori stólákat rendezze olyanformán, hogy a felsőborsodi egyházmegye területén a minimális stóla keresztelésnél 2.— pengő, esketésnél 5.— pengő, temetésnél egyházi beszéddel 8.—, imával 4.— pengő legyen, a kántori stóla mindenkor ezek-

nek fele, nem érintvén e határozat azokat az egyházközségeket, hol e megállapított összegnél a gyakorlatban magasabb volt a stóla.

Egyházkerületi közgyűlés bár szükségesebbnek és szerencsésebbnek tartaná az utóbbi években többször felvetett stóla kérdés egyetemleges rendezését, átmenetileg, míg e nehéz és kényes kérdés korszerűen és méltányosan rendeztetik, hozzájárul a felterjesztett javaslat-hoz s azt jóváhagyja.

92. A felsőborsodi ref. egyházmegye felterjeszti a szendrőládi egyház azon kérését, melyben az egyház adósságtörlesztésre kapott évi 600 pengő tőkekamat segélyéből 300 pengőnek az egyház pénztárába való folyósítását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés az idevonatkozó egyházmegyei határozat — 1940. évi egyházmegyei közgyűlés 34. pontja — kikötéseinek fentartása mellett a kéréshez hozzájárul.

93. A felsőzempléni ref. egyházmegye pártoló ajánlattal terjeszti fel az egyházkerületi közgyűlés elé Bottka Bertalan egy évre betegszabadságot élvező gercselyi lekipásztor káplántartási engedély kérését s káplántartási kongrua elnyerését célzó beadványát.

Egyházkerületi közgyűlés az illetékes egyházmegye megállapításában orvosi bizonyítványok alapján szolgálatképtelennek minősített Bottka Bertalan gercselyi lekipásztor kérelmét pártoló javaslattal terjeszti fel az Egyetemes Konventre.

94. A felsőzempléni ref. egyházmegye felterjeszti a ladamóci egyháznak a volt szlovenszkói Egyetemes Konventtől nyert 15.000 cseh korona összegű közalapi kölcsönének elengedési kérését.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést pártolólag terjeszti fel az Egyetemes Konventre.

95. A felsőzempléni egyházmegye felterjeszti a nagytoronyai egyháznak a volt szlovenszkói Egyetemes Konventtől nyert 5.000 pengős közalapi kölcsönének elengedési kérését.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést pártolólag terjeszti fel az Egyetemes Konventre.

96. A gömői egyházmegye felterjeszt megerősítésre 19 lelkészi és tanítói díjlevelet. Ezek közül:

Közgyűlés megerősíti a héti és kövecsesi megújított lelkeszi díjleveleket: valamint a balogi második, bejezsóri második és II. özörényi első és második, pelsőci második, zádorfalvai második tanítói állás díjlevelét.

A *beretkei* egyház másod tanítói állásának szabályszerű alakban kiállított megújított díjlevelét azzal erősíti meg, hogy ezen díjlevél nem „Bartal Lenke ref. helyettes tanítónő részére“, hanem általában az egyház mindenkori másod tanítója részére szól.

A *keleméri* egyház I. tanítójának szabályszerű alakban kiállított ezen megújított díjlevelét azzal erősíti meg, hogy a díjlevél 2. pontjába foglalt szántó helyesen kifejezett területe nem 8.1449 kat. hold, hanem 8 kat. hold 1449 □-öl, — a 2. 355 kat. hold-nak jelzett rét helyes területe 2 kat. hold 355 □-öl, amelyhez járul még 3 és fél hold erdő legelő.

A *bánrévei* református fiókegyház hitoktató segédlelkései díjlevelét pótlás végett a bánrévei fiókegyház előljáróságához visszaküldi, illetve nevezett egyházi előljáróságot arra utasítja, hogy miután a hitoktató segédlelkész állásában és javadalmában új állás szervezéséről történt döntés s e tárgyban a presbitérium illetékes az egyházi törvények értelmében dönteni, a presbitérium ily határozata pedig a felterjesztéshez csatolva nem lett, sőt a kiállított díjlevélről is hiányoznak az érvényben álló jogszabály és gyakorlat szerint a presbiterek aláírásai, a fiók egyház ezeket pótolni és ennek kapcsán a díjlevelet újra fölterjeszteni sziveskedjék. Az elnökséget a megerősítésre felhatalmazza.

A *hubói* egyház lelkeszének megújított díjlevelét nem erősíti meg, miután 1. az 1933. évi megerősített díjlevél 1. pontjában foglalt 240 liter, — 120 liter, — 90 liter, — 60 liter és 30 liter búzatételek, amelyet a hivek vagyoni képességük arányában, mint gazda, zsellér, özvegy fizetnek, a megújított díjlevélben ezeknek csak fele összegű, nevezetesen 120, 60, 45, 30, 15 liter tételei vannak felvéve minden különösebb indokolás nélkül, miután az a tény, hogy a régi díjlevél szerint az annak tételei szerint begyűlt terményből 21 köből a ref. kántortanítónak jár, amely az új díjlevélben nincs megemlítve, ennek kellő magyarázatát és elfogadható okát nem képezi, mert nincs megállapítva egyrészt az, hogy a kántortanítónak járó ez a terménymennyiség a régi díjlevél szerint számított és befolyandó termények fele részét képezné, másrészt az sem tűnik ki, hogy a ref. kántor tanító ezen illetménye a kántortanítói díjlevélben külön szerepel-e, 2. a díjlevél 5. pontjában foglalt munkameg-

váltás az érvényben álló pengő értéke változtatandó át a fennálló törvényes szabályok szerint az ott megjelölt korona érték helyett. Felhívja nevezett egyházközség elöljáróságát, hogy e kérdésekben törvényszerűen határozon és a pótlott díjlevelet az e kérdésben határozó presbiteri s esetleg egyházközség közgyűlési határozatok hivatalos másolatával az egyházmegye útján újból terjessze fel. Az elnökséget a megerősítésre felhatalmazza.

A *szalóc-vígtelki* egyesült egyház lelkészi díjlevelét pótlás végett visszaküldték az egyházvezetőségének. A díjlevél 7, 8 és 11 pontjaiban felvett készpénzjavadalom, illetve stólaris jövedelem ugyanis még a régi forint-krajcár értékben van megállapítva, ekként a fennálló törvényes szabályok szerint e készpénzjavadalmat a jelenleg érvényben lévő pengő értékben értékelendő át, illetve állapítandók meg. Ezen pótlás után az e tárgyban intézkedő presbiteri gyűlés jegyzőkönyvének hivatalos másolatával az egyház újból terjessze fel a díjlevelet egyházkerületünkhöz. Az elnökséget a megerősítésre felhatalmazza.

A *vályi* egyesült ref. egyház lelkészének megújított díjlevelét pótlás végett visszaküldi a vályi egyház elöljáróságához, mert a díjlevél 4, 5, 6 és 7 pontjaiban foglalt tételek oly készpénz javadalmat tartalmaznak, amelyek a jelenleg érvényben álló pengő pénznem helyett még mindig a régi korona pénznemben vannak megállapítva, ekként ezeket a jelenben érvényben álló pengő pénznemben való átértékelése, illetve meghatározása szükséges, — a 6 pontban foglalt stólára nézve az is elegendő, ha a díjlevél e tekintetben a fennálló egyházkerületi szabályzat szerinti tételekre utal, — a 7 pont alatti államsegélynél pedig a jelenben fennálló vagy nyereendő államsegély (pengő értékbeni tételek veendő számításban. Felhívja az egyházközség elöljáróságát, hogy ezen pótlások után, az e tárgyban határozó presbiteri gyűlés jegyzőkönyvének hivatalos kivonatával a díjlevelet az egyházmegye útján újból terjessze vissza. Az elnökséget a megerősítésre felhatalmazza.

A *rimaszombati* egyház által felterjesztett vallás-oktató lelkipásztora részére kiállított új díjlevelet pótlás végett az egyházhoz visszaküldi és felhívja a nevezett egyház elöljáróságát, hogy ezen új díjlevél, illetve az ez által tervezett vallásoktató lelkipásztori állás tárgyában intézkedő és e kérdésben a megjelent egyháztanácsosok névszerinti szavazását is magábanfoglaló presbiteri ülés jegyzőkönyvkivonatát is terjeszti e díjlevél kapcsán fel, mert e nélkül a megerősítés tárgyában tör-

vényszerűen nem lehet intézkedni. — egyházkerületi közgyűlés az elnökséget felhatalmazza, hogy az ekként pótoló díjlevelet megerősítse.

A *beje*—*zsóri* ref. egyház kántortanítói megújított díjlevelét, az alábbi pótlások eszközlése végett visszaküldi a *beje*—*zsóri* egyháznak : — 1. A díjlevél nem szólhat egy természeti személy részére, hanem általában az egyházközségnél létesített tisztség vagyis itt a *beje*—*zsóri* egyház kántor-tanítója részére, így a díjlevélből azt, hogy „Bálint József“ tanító részére szól, kihagyandó. — 2. A díjlevél II. kántori és tanítói cím alatti 3., 4., 5. és 6. pontjában a munkaváltság a kivágott erdőből származott tőke és a vizsgadíj még a jelenben már érvényben nem lévő korona és fillér értékben, illetve összegben van meghatározva, amely ma érvényben álló pénznem, vagyis pengőre a fennálló törvényes szabályok szerint átértékelendő, illetve pengőben határozandó meg. — 3. A díjlevelben az eredeti 1893 évi felvétel szerinti javadalmi minősítés, illetve értékelés feleslegesen foglal helyet, annak a díjlevelben újabb felvétele szükségtelen, így szintén kihagyandó. — 4. A presbitériumnak az előbbi pontokban foglalt határozatát tartalmazó presbitéri jegyzőkönyv szintén csatolandó a felterjesztéshez. Az elnökséget a megerősítésre felhatalmazza.

A *beretkei* kántor-tanítói megújított díjlevelet a *beretkei* egyházhoz az alábbi pótlások végett visszaküldi : — 1. A díjlevél nem szólhat természeti személy részére, hanem általában az egyháznál szervezett vagyis jelenben a kántor-tanítói tisztség betöltésére, így a díjlevél szövegéből az, hogy „Gérecz Lajos *beretkei* ref. kántor és rendes tanító részére“ szól, kihagyandó. — 2. A díjlevél 3 pontjában foglalt „Fialka féle alapítvány“ — 2000 forint — értéke a jelenben érvényben lévő pengő pénznemre átértékelhető, illetve az alapítvány jelenbeni értéke határozandó meg, amely után a kamat a javadalmast megilleti, lehetően meghatározandó a kamatláb is a jelenben fennálló törvényes kamat vagyis 5°/_o mérvében, — 3. A díjlevél 4 pontjában „két ember vágó“ jelenben már nem használható megjelölés helyett lehetően a rét területe □-ekben határozandó meg, — 4. az előző pontokban foglalt kérdések tárgyában határozó presbitéri ülés jegyzőkönyvei hivatalos alakban felterjesztendő. Az elnökséget a megerősítésre felhatalmazza.

A *hanvai* egyház tanítójának megújított díjlevelét a következő pótlások eszközlése végett visszaküldi a *hanvai* egyházközség elöljáróságához : 1. A díjlevél 3. pontjában foglalt tandíjat a III. jegyzet szerint is a nép-

iskolai törvény megszüntetvén, ez a pont a megújított díjlevélben egyszerűen kihagyandó, — 2. a díjlevél 5. pontjában foglalt „imás temetésért“ 40 fillér és „oráció és prédikációs temetésért“ 80 fillér helyett az egyházkerületi szabályrendeletben foglalt stóla fizetése foglalandó a díjlevél ezen pontjában, — 3. a díjlevél 7. pontjában az ünnepi követ ellátásáért járó 1.60 korona, amennyiben a díjlevél ezen pontja még nem vált tárgytalanná, amely esetben az egyszerűen kihagyható, a ma érvényben álló pengő összeg veendő számításba, — 4. a díjlevél II. és III. jegyzetében foglalt, érvényben már nem álló korona összegű államsegély, illetve tandíjkárpótlási államsegély a mai pengő értékben veendő fel, illetve az ennek helyébe lévő államsegélyre (amennyiben ez tényleg folyósítható) történjék utalás, — 5. a díjlevél IV. jegyzetében említett 39 kor. 20 fill. munkaváltság szintén pengő értékben veendő fel a törvényes átszámítási kulcs szerint. A most említett pótlások tárgyában határozó presbitérium jegyzőkönyvének hivatalos másolata szintén felterjesztendő. Az elnökséget a megerősítésre felhatalmazza.

A *hanvai* egyházközség II. tanítói állásának megújított díjlevelét pótlás végett visszaküldi a hanvai egyházközség előljáróságához, miután a díjlevél 1 pontjában említett, lakás és kert illetmény címén meghatározott 260 korona a jelenben érvényben álló pengő pénznemnek nem felel meg, ez a járandóság a fennálló törvényes szabályok értelmében pengőben értékelendő át. Az e tárgyban határozó presbiteri gyűlés jegyzőkönyvének hivatalos kivonata is fel lesz terjesztendő. Az elnökséget a megerősítésre felhatalmazza.

A *jánosi* egyház kántortanítójának megújított díjlevelét az alábbi pótlások végett küldi vissza a jánosi egyházközség előljáróságához: a díjlevél 4. pontjában a „szegény özvegyasszonyok“ által fizetendő „másfél sing vásznat“ helyett fizetendő egy korona a jelenben érvényes pengő pénznemben fejezendő ki, illetve értékelendő át, illetve ezen pontnál a sing vászon fizetés egyszerűen kihagyható és megállapítandó, hogy özvegy asszonyok a régi díjlevél egy koronája helyett pengőben mit fizetnek személyenként, — a díjlevél 8. és 10. pontjában foglalt 24 korona munkaváltság, illetve 60 korona készpénz illetmény szintén a fennálló törvényes szabályok szerint a jelenleg érvényben álló pengőre értékelendő át, illetve pengő összegben fejezendő ki. — Az ezen pótlások tárgyában határozó presbiteri gyűlés jegyzőkönyvének hivatalos másolata is felterjesztendő. Az elnökséget a megerősítésre felhatalmazza.

97. A gömöri egyházmegye felterjeszti jóváhagyás végett az 1940. évi augusztus hó 26. napján tartott közgyűlésében hozott 58. sz. azon határozatát, mellyel jóváhagyta egyrészt a felsővályi ref. egyház, mint eladó, másrészt pedig Felsővály és Alsóvály községek közönsége, mint vevők között a felsővályi 1. tjkvben 1. hrsz. alatt felvett ingatlanra vonatkozóan 2857 P vételár mellett Felsővály—Alsóvályon, 1940. évi február hó 2. napján kelt okiratba foglalt jogügyletet, továbbá a Jánosi Gyuláné sz. Bencsik Margit mint eladó s a felsővályi egyház, mint vevő között Alsókálosán az 1940. évi május hó 17. napján kelt adásvételi szerződésbe foglalt és a felsővályi 52. sz. tjkvben (687.a) s a felsővályi 72. sz. tjkvben 278. hrsz. a. felvett ingatlanokra vonatkozóan 3200 P vételár mellett létrejött jogügyletet.

Közgyűlésünk a jogügyletek jóváhagyása kérdésében mellőzi az érdemi döntést és felhívja a gömöri egyházmegye elnökségét, hogy szerezze be s terjessze fel az egyházkerület elnökségéhez a felsővályi 1, 52. és 72. sz. tjkvekben felvett ingatlanok tjkvének A.B.C. lapra terjedő s a fennálló tételeket feltüntető hiteles kivonatos másolatát, az egyház által eladott, valamint vásárolt ingatlanok községi adó- s értékbizonyítványát, az Alsókálosán 1940. évi május hó 17. napján kelt eredeti szerződést, mert a beszerezni rendelt iratok tartalmának az ismerete nélkül a jóváhagyás kérdésében megnyugtatóan dönteni nem lehet.

98. Tárgyaltuk a gömöri egyházmegye által jóváhagyásra felterjesztett 13. Z.—1940. sz. azon határozatot, melyben az egyházmegye megújítja az 1933. évi május hó 12. napján hozott 32. sz. határozatát kimondván, hogy „többé sem most, sem a jövőben semmiféle székjogot nem ismer el“. Ezen határozat hozatalára az indította az egyházmegyei közgyűlést, hogy az egyházmegyében újra feltámadtak a templomi székperek, melyek a gyülekezetek békességét megbolygatják és azt eredményezik, hogy a templomi székek felett folytatott ádáz viták következtében egyik helyen a már roskadozó templom felépítése hiúsul meg, a másik helyen pedig „az ilyen civódások és erőszakosságok a nyilvános isteni tiszteleten közbotrányt okoznak.“

Közgyűlésünk mély sajnálkozással állapítja meg a felterjesztett határozatból, hogy az egyházak presbitériumi az E. T. I. tc. 74. §-ának c. pontjában foglalt azon feladatukat, hogy az Isten házában mindenképpen és jó renddel történjenek, nem tudnak mindenütt és mindig maradék nélkül megfelelni. Közgyűlésünk a maga részéről is szükségesnek tartja a templomi székperek, sőt még a székjogból származható s a gyülekezeti bé-

kesség megbontására alkalmas vitáknak is a gyökeres kiküszöbölését és ezért — figyelemmel arra, hogy ezt a célt csakis, a kérdésnek az egész egyetemes egyházra hatályos, tehát törvényhozási rendezésével véli elérhetőnek és a kérdést megnyugtató módon rendezhetőnek, — az E. T. I. tc. 140. §-ának z. pontja alapján ezen határozatának a felterjesztése mellett javaslatot tesz az egyetemes konvent utján a zsinathoz, hogy a templomi székjogok eltörlése s ez által a templomi székperek megszüntetése érdekében törvényhozási uton intézkedni szíveskedjék.

99. A gömöri egyházmegye felterjeszti az esperesi jelentéssel kapcsolatban hozott 13. v./1940. sz. azon határozatát, melyben annak megállapítását kéri, hogy az egyházi adóhátrálékok behajtása melyik politikai hatóságnak a kötelessége, továbbá kéri az illetékes helyen történendő közbenjárást aziránt, hogy a behajtásra kimutatott egyházi adóhátrálékokat az erre köteles politikai hatóságok haladéktalanul behajtani törekedjenek, illetve a behajtásokat kellő eréllyel és idejében foganatosítsák.

Közgyűlésünk megkeresést intéz a kassai, miskolci, sátoraljaújhegyi, egri s ungvári m. kir. pénzügyigazgatósághoz aziránt, hogy a ref. egyházközségek lelkészének az aláírásával, valamint az egyházközség pecsétjével ellátott és az egyházmegye esperese által láttamozott kimutatásban foglalt egyházi adóhátrálékok, mint a 600/1927., illetve 60.000/1927. P. M. sz. rendelet 42. §-a értelmében közadók módjára behajtandó egyházi követelések kellő eréllyel és idejében történő behajtására szíveskedjenek nyomtatékosan utasítani a m. kir. adóhivatalok utján a községi előjáróságokat azzal, hogy ezen kötelezettségük elmulasztása, vagy hanyag teljesítése esetén az idézett rendeletek 76. §-ának 1. bekezdése, illetve 122. §-a értelmében a hátrálékos tartozások behajtása a mulasztó községi közegek költségére felfogandó munkaerő igénybevételével fog megtörténni, illetve a mulasztókat a hatóság rendbírsággal fogja sújtani.

Megkeressük egyben Abauj-Torna, Borsod, Gömör és Zemplén és Heves vármegyék alispánjait, szíveskedjenek utasítani a járási főszolgabírákat, hogy hívják fel a községi előjáróságokat a ref. egyházmegyék esperesei által a m. kir. adóhivatalokhoz megküldött egyházi adóhátrálék-kimutatásokban feltüntetett egyházi követelések behajtása céljából szükséges intézkedések erélyes és haladéktalan foganatosítására, mert ezen megkeresések nem, vagy nem kellő eréllyel történő teljesítése egyházaink fizetőképességét komoly veszélynek teszi ki, ami

pedig azt jelenti, hogy sok egyházi alkalmazottnak a mindennapi kenyérré valót nem tudják az egyházak juttatni.

Felhívja közgyűlésünk az esperesek és lelkészek figyelmét, hogy az egyházi tartozásokkal hátrálékos egyháztagokról a fentebb pontosan körülírt módon és formában szerkesztendő kimutatást minden év november hó 15. napjáig kell az illetékes adóhivatalokban benyújtani, mert a most megjelölt határidő eltelte után érkezett kimutatások alapján behajtási eljárás a törvény szerint nem foganatosítható.

100. Oláh István putnoki lelkipásztor, Putnokon 1940. október hó 29-én kelt felebbezésében megfelelőbezi a gömöri egyházmegye 1940. augusztus hó 25 napján tartott évi rendes közgyűlésének azt a határozatát, melyben elutasítja a putnoki egyház azon kérelmét, hogy a trianoni béke előtti állapotnak megfelelően a serényifalvai szórvány csatoltassék vissza régi anyaegyházához Hét-hez. A gömöri egyházmegye határozatát azzal az indokolással hozta meg, hogy „a putnoki és héti egyház közötti szórványcsere kölcsönös megegyezés alapján történt, s ez a megegyezés, a két anyaegyház akkori felsőbb hatósága: a volt gömörtornai egyházmegye közgyűlése által jóvá is hagyatott.“

Fellebbező előadja, hogy a hozott határozat (a volt gömörtornai egyházmegye közgyűlési határozata, melyben a szórványátcsatolást jóváhagyta), csak a trianoni béke által kikényszerített ideiglenes állapot volt és az 1939. évi I. és II. t.-c. is abban a szellemben lett megalkotva, hogy a régi beosztás mindenben érvényesüljön. A szórvány ellátása Hétből, mivel az Héthez csupán néhány száz méterre van (Pogánypusztá), Putnoktól pedig 8 km-re, sokkal könnyebb, különösen mivel a szórvány politikailag a bánrévei anyakönyvi hivatalhoz tartozik, a hívek részére okoz rendkívüli terhet a Putnokra való járás Hét helyett. A putnoki gyülekezet így is túl népes, míg a héti gyülekezetnek bánrévei leányegyházában segédlelkési állás van rendszeresítve.

Egyházkerületi közgyűlés tekintettel a trianoni szerződés által teremtett kényszerhelyzet által hozott, a természetes követelményeknek egyáltalában meg nem felelő szórványcsereát az 1939. évi I. és II. t.-c. szellemének megfelelőleg megszünteti és Serényifalva szórványt vissza csatolja eredeti anyaegyházához Hét-hez.

Jelen határozatot az Egyetemes Konventnek tudomásvétel végett felterjeszti.

101. A gömöri egyházmegye 1940. augusztus 26-án Tornalján tartott gyűlésében azt a felterjesztést intézi az egyházkerületi közgyűléshez, hogy tanítás az iskolákban zavartalanul történhessen,

járjon el illetékes helyen a tanítók katonai szolgálat alól való felmentése ügyében. Ha ez nem volna lehetséges, akkor a helyettes vagy az állam fizesse, vagy ha a tanító tisztí fizetést kap, akkor a helyettesítési díj az egyházi javadalomból levonható legyen. A felterjesztés azzal végződik: „Két fizetést élvező embernek a helyettesét is fizetni nem méltányos és egy tanító helyébe kettőt fizetni az egyháznak nem igazságos.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztést nem fogadja el, mert a katonai szolgálatra behívott tanítókat nagyon nehéz felmenteni, másodsor a helyettesek fizetését az állam sohasem vállalta eddig, harmadsorban miniszteri rendelet van arra nézve, hogy katonai szolgálatot teljesítő tanítónak helyi javadalmára helyettes alkalmazni nem szabad.

102. A gömöri egyházmegye 1940. augusztus 26-án Tornalján tartott közgyűlésében fájdalommal vette tudomásul, hogy a jánosi, serkei és a runyai második tanítói állást nevezett egyházközségek megszüntették gyermekhiány miatt, mert az állam a fizetéskiegészítő segélyt megvonta. Tudomásulvétel végett e tanítói állások megszűnését felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

Egyházkerületi közgyűlés fájdalommal veszi tudomásul a jánosi, serkei és runyai második tanítói állások megszűnését.

103. A gömöri ref. egyházmegye pártolólag terjeszti fel a putnoki és zubogyi egyházak kérését, amelyben az országos lelkészi nyugdíjintézet fenntartói járulék címén fennálló hátralékoknak havonkénti törlesztését kérik.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelmező egyházaknak feltárt s elfogadható méltányos okainál fogva a kérés pártolólag terjeszti fel az országos lelkészi nyugdíjintézet végrehajtó bizottságához.

104. A gömöri egyházmegye felterjeszti 76/1940. sz. határozatát, melyben a balogiványi egyház által a közegyházi terhek igazságosabb kivetése tárgyában 1838-ban tett és 1940-ben megismételt javaslata folytán kimondotta, hogy az egyházközség kérelmének megfelelően felterjeszti az egyházkerülethez 1938. évi június hó 16. napján e tárgyban hozott 17. sz. határozatát. Ez a határozat a következő: „Közgyűlés a javasolt kataszter elkészítését a teherbíró képesség, valamint a tényleges vagyoni helyzet megállapítása céljából is jónak látja. Csatlakozik az alsózempléni egyházmegyének a közegyházi terhek igazságosabb elosztását kérő indítványához, amit az egyetemes konvent 1936. évi 57/4. d) sz. ha-

tározata az egyházmegyékhez véleményadásra letenni rendelt. Közgyűlés indítványozza, hogy az egyházi közterhek kivetésére a tényleges jövedelem, vagyoni helyzet és lélekszám nagyságával arányosan növekedő, progresszív adókulcs alkalmaztassék. E határozat további eljárás céljából a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé felterjesztetik.“

Közgyűlésünk a maga részéről is célravezetőnek, sőt szükségesnek tartja a javaslatban említett kataszter felfektetését és ezért annak elkészítését kötelezően elrendeli azzal, hogy a kataszter egyes rovatait feltüntető mintát az egyházkerület püspöke fogja az egyházmegyék esperese útján az egyházközségek rendelkezésére bocsátani.

Szükségesnek tartja közgyűlésünk a közegyházi terheknek az egyházközségek és az egyháztalagok vagyoni s jövedelmi viszonyainak az alapos mérlegelésével és gondos figyelembevételével történő megállapítását, miért is felhívja a gömöri egyházmegye elnökségét erre vonatkozó javaslat kidolgozására, közgyűlési leltárgyalására s kerületünkhöz való felterjesztésére, hogy a javaslat az egyházmegyéknek véleményezés céljából kiadható legyen.

A gömöri egyházmegyének az egyházi közterhek kivetésénél az arányosan növekvő (progresszív) adókulcs alkalmazása kérdésében tett javaslata tekintetében utal közgyűlésünk az E. T. VII. t.-c. 2. §-ban foglalt azon rendelkezésre, mely szerint az egyházi adózás rendszerének, valamint az egyházi adókulcsnak meghatározása az egyházközség joga. Ez a törvényhely lehetőséget nyújt olyan adókulcs megállapítására, melynél a progresszivitás elve maradék nélkül érvényesülhet.

105. A tornai egyházmegye közgyűlése felterjeszti azt a kérését, hogy kerületi közgyűlésünk kérje fel az Egyetemes Konventet arra: sziveskedjék intézkedni a Baldácsy-alapítvány bérleti hátrálékainak behajtásáról s így a segítéyzések felől.

Közgyűlésünk jól tudja, hogy az Egyetemes Konvent gondossággal intézi ezt az ügyet is, mégis, megnyugtatósul, felterjeszti az egyházmegye kérését.

106. A tornai ref. egyházmegye 1940. május hó 15-én tartott közgyűléséből felterjesztést tesz a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez, rendelje el, hogy egyházkerületünk kebelbeli gyülekezeteiben — nem gyülekezeti talagok részére — az Urvacsora

csak azon esetben legyen kiszolgáltatható, ha az illető írásos igazolványt hoz saját lelképásztortától és azt megelőzőleg bemutatja, hogy az idevonatkozó törvény végrehajtása biztosíttassék.

Egyházkerületi közgyűlés teljes megértéssel van a tornai egyházmegye elgondolása szándéka iránt, azonban tekintettel arra, hogy főként nagyobb gyülekezetekben a lelkészek a saját hiveiket is alig ismerik, ez idő szerint még nem tart keresztülvihetőnek ilyenértelmű rendelkezést. Mindazonáltal ajánlja az egyházmegyek lelkészértekezleteinek a dolog fontolóra vételét és a megvalósítás módozatainak megvitatását.

107. Tárgyaltuk a szőlőszardói egyház presbitériumának a tornai egyházmegye közgyűlése által 1940. évi október hó 16. napján hozott 22/3. számú azon határozata ellen beadott fellebbezést, amely szerint a szőlőszardói egyház 1939. évi számadását nem fogadta el és mivel a lelkész — nyilván a megállapított hiányok kiküszöbölhetése érdekében hozzá intézett — ismételt felhívásnak nem tett eleget, az egyházmegyei közgyűlés a lelkész terhére bizottság kiküldését határozta el a számadások elkészítésére s annak kivizsgálására, hogy a kérdéses közpénzek mire fordítottak és főképen: a számadásban szereplő 377-80 P-t minő címen vette fel a lelkész. A presbitérium a fellebbezésben az egyházmegyei határozat megsemmisítését és a kifogásolt számadás jóváhagyását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés a jogorvoslattal megtámadott határozatot változatlanul hagyja, mert éppen az elrendelt vizsgálat feladata annak megállapítása, hogy a számadás a vonatkozó előírásoknak megfelelően van-e elkészítve s illetve jóváhagyható-e s a vizsgáló bizottságnak a lelkész költségére történt kiküldése a határozat ama megállapításában leli helyes indokát, hogy „a szőlőszardói lelkész ismételt felhívásnak sem tett eleget.“

Utasítja egyben közgyűlésünk az egyházmegye elnökségét, hogy az E. T. VII. t.-c. 25. §-ának 2. bekezdése értelmében a lefolytatandó vizsgálat eredményéhez képest a szükséges eljárást annakidején indítsa meg.

108. Tárgyaltuk dr. Nagy Lajos zsarnói lelkésznek közgyűlésünkhöz intézett azon bejelentését, mely szerint néhai Zsarnay Imre zsarnói földbirtokos által még az 1886. évben a Tornai Református Egyházmegyének adományozott és az égerszói 98. sz. tjkvben ma is a tornai egyházmegye tulajdonaként vezetett 135 kat. hold térmértékű ingatlan, bár haszonbérbeadás útján hasznosítva, az egyházmegyének mit sem jövedelmez, mert a haszonbérleők haszonbért évek óta nem fizetnek és az egyházmegye tulajdonjogát az elbirtoklás veszélye fenyegeti. Kéri, hogy a beje-

lentése folytán tegye meg az egyházkerületi közgyűlés a vagyon megmentése érdekében a szükséges intézkedéseket, mert az egyházmegye elnökségéhez és közgyűléséhez ismételten eredménytelenül intézett felhívást az ingatlanok tulajdonjogának és jövedelmeztetésének a rendezésére.

Közgyűlésünk a jelentés folytán felhívja a tornai egyházmegye elnökségét, hogy haladéék nélkül 1. szerezzze be a néhai Zsarnay Imre által a tornai egyházmegyének adományozott és az égerszögi határban fekvő s a jelentés szerint az égerszögi 98. sz. tjkv-ben felvett ingatlanok A. B. C. lapját tartalmazó telekkönyv, valamint az adományozásra vonatkozó okirat teljes hiteles másolatát, illetve ez utóbbinak eredeti példányát, jelentse be, hogy 2. az ingatlanokat ki, vagy kik, mióta s minő jogcímen tartják birtokban és terjessze be a vonatkozó okiratok teljes hiteles másolatát vagy eredeti példányát, 3. az ingatlanok jövedelme eddig befolyt-e rendesen és ha nem, történt-e intézkedés és ha igen: minő, hogy az ingatlanok hasznabérét a kötelezettek megfizessék, 4. mire fordította az egyházmegye eddig az ingatlanok jövedelmét, 5. haladéék nélkül tegye meg az egyházmegye az egyházmegyei ügyész bevonásával a szükségesnek mutakozó intézkedéseket, hogy az esetleg fenyegető elbirtoklás félbeszakadjon, illetve megakadályoztassék és 6. általában tegyen az egyházmegye elnöksége az ügy minden, a fentebbiekben esetleg nem érintett, azonban az ügy elbirálásánál jelentőséggel bíró körülményekre vonatkozóan részletes, kimérítő jelentést.

109. Az ungi egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a szirénfalvai leányegyház előkönyörgő kántortanítói díjlevelét, amelyet az egyház megújított. A díjleveléltérést mutat az előbbi díjleveléltől, amely régi díjlevelé még 1899-ben kelt, nevezetesen a díjlevelé 2., 7., 8., 9. és 11 pontjai alatt szereplő szolgálmányok részben kihagyattak, részben módosítottak. A megújítás tárgyában határozó presbiteri gyűlés ezt az az okolja meg, hogy a régi díjlevelé már 20 év óta csak a megújított szolgálmányok szerint van érvényben és hatályban főként abból az okból, mert a leányegyház hívei módfelett elszegényedtek, teherbíró képességüket a régi díjlevelé tételeinek pontos kiszolgáltatása meghaladta, elveszítették az 1899. évi díjlevelében foglalt megállapítások alapját képező erdő tulajdonokat és a községre rendszeresen nehezedeő csapásos évek lehetetlenné tették az egyéb közterhekkel, a cseh megszállás idején még külön iskolai adóval is sújtott hívekre a régi kötelezettségek teljes betartását. E mellett

a cseh megszállás idején a régi díjlevél készpénz szolgáltatásaik hosszú időn át cseh korona valutában aláértékeltettek. A járási főszolgabírói hivatal mindezen tények fennállását hitelesen igazolja.

Egyházkerületi közgyűlés a szirénfalvai leányegyház előkönyörgő kántortanítója részére megújított díjlevelet megerősíti, mert a régi és új díjlevél tételei között számbavehető csokulást nem észlel, a tanítói földi javadalom és párbér illetmény teljes egészében a megújított díjlevélben is megmarad, a közmunkának és az egyébként is korszerűtlen tandíjváltságnak, valamint a kisösszegű pénzjavadalomnak pengő értékben, illetve termény- és fa járandóságban való átértékelt megváltását és az új díjlevélben ekként való felvételét a presbitériumnak a járási főszolgabírói hivatal által is ténybelileg mindenben megerősített határozata szerint a hívek gyökeresen megváltozott életviszonyaira és gazdasági helyzetére és az időközi cseh megszállás által felidézett megszállásra tekintettel megokoltnak látja.

Ezért az egyházmegye által is elfogadott megújított díjlevelet is megerősíti.

110. A sárospataki gimnázium igazgatósága felterjeszti Csorba György egyházkerületi középiskolai tanügyi előadó 1939/40. tanévre szóló hivatalos látogatásának jegyzőkönyvét. A jegyzőkönyvben foglaltakat részletesen megtárgyalta a tanügyi bizottság.

Közgyűlés nagy örömmel és megnyugvással veszi tudomásul az egyházkerületi középiskolai tanügyi előadó jelentését, amely szerint a sárospataki gimnázium hitbuzgó nevelőoktató munkája kiváló, a tanári kar az egyháznak és hazának tett szolgálatokban buzgón halad előre, hasonlóan az ifjúság munkájához, amely méltó az egyházkerület dicsekedésére.

111. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa jelenti, hogy az 1938. június 13-án két évre igazgatónak megválasztott Tárczy Árpád megbízatása lejárt, őt az igazgatótanács 1940. jun. 21-én tartott ülésén — a tanári kar javaslatának meghallgatásával — tekintettel kifogástalanul, hűséggel és rátermettséggel végzett szolgálatára 1940. szept. 1-től az idevonatkozó törvényes rendelkezések értelmében szolgálatának egész tartamára gimnáziumi igazgatónak választja és a választást megerősítés végett az egyházkerülethez felterjeszti.

Közgyűlés elismerését fejezve ki Tárczy Árpád eddigi nagyon buzgó és eredményes igazgatói működése felett, az igazgatótanács határozatát megerősíti és jelen-

tést tesz a Nagymélt. Vall. és Közokt. Miniszter Urnak, hogy Tárczy Árpád igazgató megbízatása 1938. szept.-től kezdődőleg tanári szolgálatának egész tartamára szól.

112. Az igazgatótanács az 1940. október 19-én tartott ülésén az igazgató bejelentése értelmében örömmel veszi tudomásul, hogy dr. gróf Bethlen Pál főiskolai gondnok úr közlése szerint az állami költségvetésben három (egy latin, egy természetrajz és egy német angol) új tanszék részére az államsegély biztosítva lesz. Köszönetét fejezi ki dr. gróf Bethlen Pál főgondnok úrnak ez ügyben tett fáradozásaiért s megbizsa az igazgatót, hogy a V. K. M. értesítésének megérkezése után a pályázatot meghirdesse.

Közgyűlés három új gimnáziumi államsegélyes tanszék megszervezéséhez örömmel járul hozzá és dr. gróf Bethlen Pál főgondnok úrnak ez ügyben tett fáradozásaiért köszönetét fejezi ki.

113. Igazgatótanács 1940. október 19-én tartott ülésén tudomásul veszi és az egyházkerületi közgyűlésnek bejelenti az igazgatónak az immár hatod ízben megtartott tehetségvizsgáról szóló jelentését. E szerint a 27 jelentkező közül otthon készített írásbeli dolgozatok alapján 8 ifjút hívott be a bizottság, ezek közül 6-ot tartott alkalmasnak és méltónak a tehetség alapból való támogatásra. Eszerint a következők részesültek támogatásban: Hajdu József, Belsőbölcs (647 P), Rigó János Runya (547 P), Juhos János Göncruszka (340 P), Miskolczi Gyula Mezőkeresztes (240 P), Gere Miklós Nyirbátor (150 P), Pálóczi Bertalan Sátoraljaujhely (100 P).

Közgyűlés 6 szegény sorsú tehetséges ifjúnak a tehetség alapból való támogatását örömmel veszi tudomásul.

114. A sárospataki gimnázium igazgatója felterjeszti az Egyetemes Konventhez szóló jelentések kérdőívét az 1939—40. tanévről vonatkozólag, amelyet a tanügyi bizottság részletesen letárgyal.

Közgyűlés az intézet igazgatójának az 1939—40. tanévről szóló jelentését örömmel és dicsekedéssel veszi tudomásul.

115. A sárospataki új főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának 1940. okt. 19-én tartott ülésén jelenti az igazgató, hogy a gimnázium 13 osztályában összesen 545 nyilvános és 34 magántanuló, együttvéve 579 növendék iratkozott be, 15-tel több, mint a múlt évben. Ezek közül református 78·9%, a múlt évi 76·7%-al szemben. Igazgatótanács felkéri egyházkerületi elnökséget, hogy építési segély elnyerése érdekében illetékes helyen minden lehető tegyen meg. A tankerület kötelékéből a tanév végén kiváltak:

a már említett nyugalomba vonult Halász Dénes r. tanáron kívül Képes Géza szakvizsgás tanárjelölt óraadó, aki lemondott állásáról, Zana István óraadó, angol internátusi nevelő tanár, aki nem kapott megbízatást, A. P. Milne angol születésű angol internátusi tanár, aki lemondott állásáról. Új tanárerők 1940. szeptember hó 1-től: Harangi László, történet, földrajz, angol szakos, ref. lelkész segélydíjas tanár, Kolláth József segédlelkész, kántortanító kisegítőképpen éneket tanít, Ruzskai Endre latin, magyar szakos segélydíjas tanár, Zilahi Lajos matematika fizika szakos angol internátusi korrepetáló óraadó tanár, A. J. Arnold angol internátusi angol születésű tanár.

Közyűlés minden erejével támogatja az intézetnek építési államsegély iránti kérését, Képes Géza, Zana István, A. P. Milne tanároknak az intézetből való kiválását, Harangi László, Kolláth József, Ruzskai Endre, Zilahi Lajos, A. J. Arnold tanárok alkalmazását tudomásul veszi.

116. Közigazgató a középiskolai szék 1940. június 10-én tartott gyűléséből a gimnáziumi szék előterjesztése alapján jelenti, hogy a V. K. M. 13.420/1940. m. sz. rendeletével Halász Dénes gimnáziumi tanárt 1940. szeptember 1-től kezdődő hatállyal a betöltött korhatár alapján saját kérelmére nyugalomba helyezte. Igazgató tanács tudomásul veszi Halász Dénes gimnáziumi tanár 1940. szeptember 1-től történő nyugalomba vonulását, a maga részéről is elismeréssel adózik az ő tanári működése iránt és nyugalmi éveire és további életére Isten gazdag áldását kívánja. Jelen határozatot felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

Közyűlés — tudomásul véve Halász Dénes gimn. tanár nyugalomba vonulását — hálás elismerését fejezi ki azokért az önfeláldozó buzgó szolgálatokért, amelyeket Halász Dénes tanár az ifjúság nevelő — oktató munkája, az intézet felvirágoztatása, a szegénysorsú növendékek atyai megsegítése terén végzett, őt megtartja elismerő és dicsekedő emlékezetében további életére és munkájára kéri Isten bőséges áldását.

117. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa az 1940. június 10-én tartott gyűlésén — elfogadva a tanári szék idevonatkozó javaslatát, — javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy Héthy Lajos angol-magyar szakos tanárt, aki az intézetnél 1937. szeptember 1-től működik, 1940. szeptember 1-től kezdődőleg válassza rendes tanárrá a gimnázium angol tagozatában a II. számú angol szakos tanszékre azzal, hogy rendes tanári fizetését a főiskolai pénztár a nem állami rendes tanárstátusába való sorolás napjától kezdődőleg folyósítja.

Közgyűlés Héthy Lajos angol-szakos tanárt 1940. szeptember 1-től a gimnázium angol tagozatában a II. számú sz. angol szakos tanszékre rendes tanárnak választja meg azzal, hogy a rendes tanári fizetését a főiskolai pénztár akkor folyósítja, amikor őt a V. K. M. a nem állami tanárnak státusába besorolja és részére rendes tanári fizetéskiegészítő államsegélyt folyósít.

118. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1940. június 21-ikén tartott gyűlésén a tanári kar véleményének meghallgatása után javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy Palumb Gyula lelkészi oklevéllel is rendelkező latin-történelem szakos tanárt, aki a gimnáziumnál 1938. szeptember 1-től teljesít szolgálatot, 1940 szeptember 1-től kezdődőleg a latin-történelem szakos tanszékben válassza meg rendes tanárnak azzal a kikötéssel, hogy a főiskolai pénztár akkor folyósíthatja számára a rendes tanári fizetést, amikor őt az állam a nem állami rendes tanárok státusába sorolja.

Közgyűlés Palumb Gyula lelkészi oklevéllel rendelkező latin-történelem szakos tanárt 1940 szeptember 1-től a gimnázium latin-történelem szakos rendes tanárává választja meg, azzal, hogy rendes tanári fizetését a főiskolai pénztár akkor folyósíthatja, amikor a V. K. M. a nem állami rendes tanárok státusába besorolja és részére rendes tanári fizetéskiegészítő államsegélyt folyósít.

119. A miskolci ref. Lévay József gimnázium igazgatósága felterjeszti az egyházkerületi felügyeleti s a tankerületi kir. főigazgatói látogatás befejezése után tartott értekezletek jegyzőkönyveit.

Az egyházkerületi felügyeletet az 1939/40. tanévben a püspök úr megbízásából Novák Sándor ny. gimn. igazgató, tanügyi főtanácsos gyakorolta, aki 2 ízben, összesen 5 napon át végzett felügyeleti látogatást. A látogatást befejező értekezőlet jegyzőkönyve hű képet ad az intézet külső és belső rendjéről, a tanárok egyházi, irodalmi és társadalmi munkásságáról, a tanulók létszámának alakulásáról az intézetben folyó lelkes és eredményes oktató-nevelő munkáról s a tanítási órákon szerzett tapasztalatokról s az órájátogatásokkal kapcsolatban adott tanácsokról. „Nyugodt lelkiismerettel kell megállapítanom” — mondja a jelentés — „hogy a miskolci ref. Lévay József gimnáziumban teljesen a kor színvonalán álló, intenzív nevelés és tanítás folyik. Minden tanár a legjobbat adja a neki osztott talentumok szerint. Az igazgató erőteljes és tiszteletet parancsoló egyénisége, az igazgatótanács bölcs vezetése, kitűnően átgondolt irányításban fogja össze az iskola összes erőit, az igazgató mellé rendelt helyettes hűséges segítségével“.

A tankerületi kir. főigazgatóság részéről maga Buday Géza tanker. kir. főigazgató látogatta meg április 2—10-ig az intézetet s

tartott értekezletet a tanári karral. Igen mélyre és lényegre látó észrevételeket közöl a külső és belső rendre, a tanulókra, a tanári testületre s a tanítási órákra vonatkozólag. A tapasztalt pedagógus bölcs tapintatával értékes és követésre méltó tanácsokat adott s mindent összefoglalva szívesen állapította meg, hogy az intézetben általában jó munka folyik s az igazgató rátermettségét elismerve, megállapítja, hogy a tanári testület tagjai közt nincs senki, akinél nemtörődömség, vagy a munkára való készség hiánya mutatkoznék, sőt el lehet mondani, hogy sokan igen tiszteletre méltó példáját mutatják a gondos, lelkiismeretes és sikeres nevelő-oktató tanítási munkának.

Közgyűlés megnyugvással veszi tudomásul a felügyeleti látogatásokról szóló jelentést s elismerését és köszönetét fejezve ki igazgatónak és tanári karnak, felhívja őket, hogy a hivatalos látogatások értékes tanácsait igyekezzenek az intézet javára fordítani.

120. A miskolci ref. Lévy József gimnázium igazgatósága felterjeszti az igazgató félévi jelentését, továbbá az Egyetemes Konvent részére készített Jelentések Kérdőívét az 1939—40. tanévre vonatkozólag. A két jelentés hű képét adja az intézetben folyó áldott és sikeres munkának. Megállapítható, hogy az intézet anyagi helyzete, ha nem is mondható rózsásnak, hiszen a számadások 1210'80 P hiánnyal zárultak, a nehéz viszonyok dacára is majdnem egyensúlyban van.

Örvendetes, hogy — bárminő szerény keretek között — teljes ellátásos internátust nyithatott az intézet 22 tanuló részére havi 60 P-ért. Kivánatos, sőt egyenesen elengedhetetlen volna az internátus fejlesztése, bővítése, hiszen a tanulók majdnem 51 százaléka vidéki s csak alig 3·5 százaléka nyert elhelyezést az internátusban.

Az elmúlt tanévben a reformátusok arányszáma csökkent, aminek természetes magyarázata az, hogy az állami gimnáziumnak Kassára való áttelepítése miatt sok másvallású iratkozott be a jőhírű ref. gimnáziumba.

Az Évkönyvben nyilvánosan is megjelentek a jelentés nevezetesebb adatai s örömmel látni, hogy a tanári kar tudományos, társadalmi és irodalmi tevékenysége intenzív, az iskola nevelő munkája a vallásos, nemzeti és testi nevelés terén nem hagy kívánni valót; az ifjúság szívesen tanulja az önképzést szolgáló rendkívüli tárgyakat s a tanári kar céltudatos kirándulásokkal fejleszti is azt. Nagy kár, hogy a szemléltető oktatásba az iskolai filmvetítés még nem vonulhatott be. Nagy dicsősége az intézetnek hogy Svíngor Jenő VIII. o. t. az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen fizikából I. lett s hogy az intézet az Országos vívőversenyen kardcsapat-bajnokságot nyert.

A jelentés világosan körvonalazza az intézet kívánságait és sajátos problémáit, melynek lényege az, hogy a személyi és dologi

kiadásokra nem elegendő a 70 P-ös tandíj-bevétel, államsegély kellene építkezésekre és tanszékek szervezésére.

Közgyűlés tudomásul veszi az 1939—40. tanévről szóló jelentést. Örömet fejezi ki az országos viszonylatban első helyezést nyert verseny-eredmények felett s köszönetét és elismerését fejezi ki igazgatónak és tanári karnak a nehéz körülmények közt folytatott és végzett jó és eredményes munkáért.

Isten iránti hálával veszi tudomásul, hogy a régóta érzett hiány pótlására megnyílt és sikeresen működött a szerény keretű internátus s a maga részéről úgy ennek, mint egyéb tanügyi építkezések és tanszékek szervezésének céljaira sürgősen kívánatosnak tartja államsegély kérését. Felhívja tehát az intézet igazgatótanácsát, hogy ennek érdekében szolgálati úton a lépéseket tegye meg.

121. A miskolci ref. Lévy József gimn. igazgatósága előterjeszti az 1940—41. tanévre vonatkozó kimutatást a beírt tanulókról, a tantárgyfelosztást, a tankönyvjegyzéket s az órarendeket.

Beiratkozott 14 osztályba 631 nyilvános és 11 magántanuló, kik közül 72 százalék református, 8·24 százalék evangélikus, 0·62 százalék unitárius, 8·87 százalék r. kath., 1·09 százalék gör. kath., 9·18 százalék izraelita. Öt osztály létszáma felül van 50-en s ezek közül az V-ben 64 nyilvános tanuló van.

A tantárgyfelosztás és órarend a pedagógiai és didaktikai elvek szem előtt tartásával készült; a tanárok száma még mindig kevés, a tanároknak több mint fele az előírtnál magasabb heti órában kénytelen tanítani.

A tankönyvjegyzék tanúsága szerint a Konvent által előírt könyveket vezették be az új tanterv szerint haladó osztályokban.

Közgyűlés megnyugvással veszi tudomásul a jelentést; kívánatosnak tartja azonban — mihelyt erre anyagi fedezet lesz — a tanszékek szaporítását s a 60-nál nagyobb létszámú osztályok párhuzamosítását, mert tulnépes osztályokban igazi nevelő munkát végezni — a mai fokozott kívánalmaknak megfelelőleg — alig lehet.

122. A Rimaszombati Egyesült Protestáns Gimnázium igazgató tanácsa jelenti, hogy a gimnáziumot a V. K. M. megbizottjától 1940. január 27-én szabályszerű jegyzőkönyv ellenében átvették s erről a két egyházkerület elnökségei és kiküldöttei által tartott közös gyűlésen Miskolcon 1940. február 9-én jelentés is tétetett. Részletes jegyzőkönyvek tartalmazzák az átvett anyagot; a V. K. M. ellenszolgáltatás nélkül engedte át mindazt, amit az intézet részére a felszabadulás óta beszerzett. Az igazgatótanács elnöke jelenti,

hogy az intézetnek a volt csehszlovák állammal szemben fennálló, kb. 85.000 P-re rugó követelését, mely a felszerelés egy részének elhurcolásából állott elő, a magyar külügyminisztériumban bejelentette a többi követelésekkel együtt, melyeket a Nemzeti Banknak kellett bejelenteni. (Átvételi jegyzőkönyvek mellékelve.)

Közgyűlés a jelentést örömmel és Isten iránti hálával veszi tudomásul. Tudomásul veszi egyben, hogy az Egyesült Prot. Gimnázium igazgatótanácsának elnöke Varga Imre ref. lelkipásztor, kinek életére és munkásságára Isten áldását kéri.

123. A Rimaszombati Egyesült Prot. Gimnázium igazgatósága felterjeszti az elmúlt tanévre vonatkozó jegyzőkönyveket. A jegyzőkönyvek hű képét adják annak a nemes erőfeszítésnek, melyet igazgató és tanári kar kifejtett, hogy az intézet a magyar tanrendszerbe s annak célkitűzéseibe beilleszkedjék. Az intézet tulajdonképpen csak 1940. január 1. óta protestáns jellegű, addig a V. K. M. rendelkezése alatt lévén, a tanker. kir. főigazgatóság vizsgált felül minden jegyzőkönyvet.

Az egyházi főhatóság megbízásából január óta a második félévben nem volt hivatalos látogatás. A tankerületi kir. főigazgatóság részéről április 16—19-ig vitéz Zatskó Gyula tanügyi tanácsos, középiskolai szakelőadó látogatott s terjedelmes jegyzőkönyvben számolt be tapasztalatairól. A gimn. igazgató valószínűleg nem tud még az Egyetemes Konvent azon elvi határozatáról, mely az állami felügyeleti látogatások alkalmával az értekezleteken való elnöklés kérdésében hozatott, azért nem is tűnik ki a jegyzőkönyvből, hogy a konvinti deklaráció elhangzott volna.

Az intézetnek fölös számban van megfelelő tanterme; a butorzat és a felszerelés azonban hiányos, mert a csehek az 1923. óta a bécsi döntésig beszerzett tanszereket és felszerelési tárgyakat elvitték. Sok hiány van tehát minden tekintetben s ezek fokozatos pótlása elsőrendű feladat. A belső rend ellen kevés kifogás van, ezek kiküszöbölhetők. — A tanulókra vonatkozólag értékes megállapításai és tanácsai vannak a szakelőadónak. A tanári karból 10 felekezeti, 2 pedig állami volt; 2 jogviszonya a tanév végéig rendezetlen volt. A tanári karban 3 nő is volt. A tanév végével az állam átvette az állami státusba sorolt tanárokat s 10 állást pályázat által kellett betölteni. A testületi szellem ellen kifogása volt szakelőadónak; a tanév végével bekövetkező kicserélődésre, a tanári testület gyökeres átalakulására hivatkozva azonban nem taglalta részleteiben e kérdést.

A tanítási órákon szerzett benyomásait, tapasztalatait az ügy érdekében álló őszinteséggel közölte szakelőadó. A módszeres eljárás és szemléltetés alkalmazásában különösen értékes tanácsokat adott. Az iskola nevelő munkájában beható vizsgálat tárgyává tette a fegyelem, a vallásos, hazafias, esztétikai és testi nevelés

kérdéseit, a leventeoktatást, a légtalmi kiképzést. Az oktató munka taglalásánál értékes gyakorlati szempontokat jelölt meg óravázlatok, tanmenetek készítésére és a tanítási órák ideális időbeli beosztására vonatkozólag. Vetítógép nincs, kísérleteket bemutatni egyelőre csak fizikai órákon lehet.

Szülői értekezletet tartott az intézet. Az írásbeli dolgozatok alaki és lényegbeli követelményeit részletesen tárgyalja a jegyzőkönyv. A tanárok önképzése hiányos, a tanári könyvtárból hiányoznak a megfelelő modern szakkönyvek. A tanári kar kiveszi részét a társadalmi munkából. Elismeréssel szól az igazgatóról s az igazgatói ügykezelésről, az igazgató érdeme, hogy intézetét nehéz viszonyok között beleillesztette a magyar iskolarendbe.

Egyházkerület a jelentést tudomásul veszi s hiszi, hogy annak a magyar tanügy iránti szeretetből fakadó megállapításai, tanácsai jó hatással lesznek a szeptember elején ujonnan alakult tanári karra. E jó reménységét az igazgatónak eddig is bebizonyosult tapintatára és hivatásszeretetére alapítva kéri őt, hogy e szépmultú intézetet a megváltozott körülmények között a régi tradicionális szellemben vezesse.

124. A Rimaszombati Egyesült Prot. Gimnázium csak 1940. január 1-én nyerte vissza régi prot. jellegét; 1939. december végéig állami gimnázium volt.

A tanári kar még nem tagja a Nem Állami Tanárok Országos Nyugdíjintézetének. A nyolcosztályú intézetben szerény keretek között tápintézet és internátus nyílt meg. Az intézet anyagi helyzetére vonatkozó adatokat (zárszámadás, költségvetés) még nem tud közölni. A vizsgálatot tett 318 növendékből református 103, evangélikus 49, róm. kath. 137, gör. kath. 1, izraelita 29. A reformátusok százaléka négyel kisebb lett. A tanári testület a vallásos, hazafias és testi nevelésre kiváló gondot fordít. Az ifjúság munkája a jóváhagyott ifjúsági egyesületekben a tanári kar felügyelete mellett zökkenők nélkül folyt. Megalakult a volt diákok egyesülete is.

Közgyűlés tudomásul veszi a jelentést.

125. A rimaszombati Egyesült Prot. Gimnázium Igazgatósága felterjeszti az 1940—41. tanév kezdetére vonatkozó fontosabb adatokat. Beíratkozott 304 nyilvános és 4 magántanuló. Ezek közül ref. 121, ev. 51, r. kath. 114, gör. kath. 1 és izr. 21.

Az intézet felekezeti jellegének visszaállítását következtében kivált az intézet kötelékéből 11 államilag kinevezett tanár s a VKM-el kötött szerződés értelmében az igazgatótanács 10 új tanárt választott: 1. Bolla József, 2. Kovács József, 3. Kunos András, 4. K. Nagy István, 5. dr. Pazonyi Béla, 6. Sándor Jenő, 7. Smid István Lehel, 8. Széles Jenő, 9. Szepsy József, 10. Vajda Szabó Pál.

Az igazgatótanács a beíratási díjat 12 pengőben, a tandíjat valláskülönbség nélkül 60 pengőben, az iskolafenntartási járulékot 40 pengőben állapította meg. Az intézet költségvetése még nem volt megállapítható, mert a V. K. M. nem rangsorolta a kinevezésre javasolt tanárokat.

A tantárgyfelosztás, órarend és tankönyvjegyzék szabályszerű időre összeállított; a tankönyveknek a Konvent, illetve az Ev. Egyetemes Egyház által engedélyezett tankönyvekre való becsérlésre a szülők rendkívüli anyagi megterhelésére tekintettel fokozatosan fog megtörténni.

Az elmúlt tanév végén az érettségi vizsgálaton 28 tanuló közül sikerrel vizsgázott 26.

Közgyűlés a jelentést tudomásul vevési; az igazgatótanács által megállapított iskolai díjakhoz hozzájárul.

26. A rimaszombati Egyesült Prot. Gimnázium igazgatótanácsának ügyvezető elnöke, Varga Imre ref. lelkipásztor jelenti, hogy a gömöri ref. egyházmegye elnöksége — az egyházmegyei közgyűlés hozzájárulásától feltételezeten — az 1940—41-ik tanévtől kezdődőleg évi 225 pengőt ajánlott fel a rimaszombati Egyesült Prot. Gimnázium tehetséges és szegénysorsú gömöri református, lehetőleg szegény földműves szülők olyan gyermeke részére, akit az intézet igazgatóságának előterjesztése alapján az egyházmegye elnöksége a segélyezésre méltónak ítél.

Közgyűlés örömmel értesül a szegény, tehetséges fiúk támogatását célzó stipendium létesítéséről s köszönetét fejezi ki a gömöri ref. egyházmegye elnökségének nemeslelkű adományáért.

127. A rimaszombati Egyesült Prot. Gimnázium igazgatótanácsának ügyvezető elnöke, Varga Imre lelkipásztor jelenti, hogy az igazgatótanácstól nyert felhatalmazás alapján a gimnázium II. emeletén kb. 30 diák befogadására alkalmas internátust rendezett be a szükséges mellékkeliségekkel. Az internátus havi díja 50 P, vezető tanára Vajda Szabó Pál tanár.

Közgyűlés köszönetét fejezi ki Varga Imre lelkipásztornak az intézet benépesítése érdekében tett fontos szolgálatáért, melyet a központi internátus felállításával végzett s annak működése elé a legjobb reménységgel tekint.

128. Tárgyaltattak a miskolci Tóth Pál Nőnevelő Intézetben az 1939—40. tanév folyamán történt egyházkerületi és állami felügyeleti látogatások befejezésével felvett jegyzőkönyvek.

Az egyházkerület részéről Csorba György tanügyi előadó 3 ízben 6 napon át látogatott s megállapította, hogy az intézet tanári kara igazgatóval az élén minden vonatkozásban buzgón dolgozik és jó munkát végez.

Az állami felügyeleti látogatást a főigazgató megbízásából vitéz Zatskó Gyula tanügyi tanácsos végezte február 12—20-ig nagy alapossággal. Megállapította, hogy a régi földszintes épületben elhelyezett termek szűkek, sötétek, egészségtelenek; a főépület túlságosan zsúfolt, folyosói és egyes termei is szűkek, a szer-tárok szekrényeinek egy része a folyosóra került. A maga részéről leghelyesebbnek tartaná, ha a jelenlegi főépület teljesen internátusi célokat szolgálna s ha az utcai fronton épülne modern iskolaépület a leánygimnáziumi és liceumi osztályok számára. Meg-állapítja, hogy a tornaterem is kicsi.

Látja a nagy erőfeszítést az épület és felszerelés karbantar-tására; ideális állapotokat azonban, melyek leányiskolától különös-képen megkövetelhetők, csakis mielőbbi építkezés által lehet terem-teni pedagógiai és higiéniai tekintetben. Az intézet belső rendjét, a tanulókat, azok egyesületeit, az internátust, a tanári testületet és annak munkásságát beható megfigyelés tárgyává tette s a jó munka elismerése mellett becses és megszívlelendő tanácsokat ad tárgyanként és általában. Elismeréssel nyilatkozik az intézetben megállapítható hazafias és vallásos szellemről s a tanári kar harmónikus testületi életéről, s az intézetben folyó általában nemes nevelő-oktató munkáról.

Közgyűlés megnyugvással veszi tudomásul az egy-házi és világi felügyeleti látogatásról szóló jelentést. Igazgató és tanári kar odaadó munkáját készséggel ismeri el s tudatában van a nehézségeknek, melyek a liceumi osztályok szaporodásával mindaddig fenn fognak állani, míg megfelelő építkezés végleges megoldást nem hoz. A maga részéről újólaj készséggel ajánlja fel segítségét az igazgatótanácsnak állami építési segély kieszközlé-sére, mivel állami segítség nélkül e nagy jövőre hivatott intézmény tagozatainak építkezése nem oldható meg.

129. A Tóth Pál Nőnevelő Intézet igazgatósága felterjeszti a Jelentések Kérdőíveit az 1939—40. tanévre vonatkozólag. Tulajdon-képen 2 intézetről van szó: a leánygimnáziumról és az alig pár éves leányliceumról, melyeknek az egyházkerület a fenntartója; egyelőre közös igazgatás alatt áll mindkettő s az oktató-nevelő munka is — pár kivételével — ugyanazon tanerőkre hárul.

A nőnevelő intézet mindkét ágazata megegyezik abban, hogy az intézmény elhelyezése, tantermei, szertárai nem felelnek meg a pedagógia és higiéniai követelményeknek. A 8 évfolyamú gim-náziumban 12, a liceumban pedig 2 volt az osztályok száma. A 64 személy befogadására alkalmas internátus közös.

Az intézet nehéz anyagi helyzetben van, bár papírforma szerint nincs deficit. A tandíjat és egyéb díjakat nyugodtan fel lehetne emelni, hiszen az arra szorulóknak mentességet, kedvezményt kaphatnak.

A leánygimnáziumban 472, a liceumban 98 tanuló kapott bizonyítványt. A leánygimnázium I. osztályában 24 % volt a tanulók számának növekedése. Református növendékek arányszáma a gimnáziumban 52,76 %, a liceumban 55,1 %, mindkét irányban emelkedő tendenciát mutat.

A tanári testület egyházi és vallásos élete kifogástalan, irodalmi munkássága tiszteletre méltó. A liceumivá átminősített két leánygimnáziumi tanszék helyett a leánygimnázium nem kap más két tanára után fizetéskiegészítő államsegélyt. A leánygimnáziumban az V. o.-ban már az új tanterv szerint tanítottak. A vallásos és hazafias nevelés szempontjai minden vonatkozásban érvényesültek s kiváló gondot fordítottak a testi nevelésre is. Szülői értekezletet kellő számban tartottak. Csak a Konvent által engedélyezett tankönyveket vezették be. Az ifjúság munkája úgy az egyesületekben, mint a versenyek és jótékonyág terén dicséretre méltó volt.

Nagy problémája a nőnevelő intézetnek az építkezés; ezen áll, vagy bukik a jövő fejlődése; építkezési államsegélyért ismételtelen hiába folyamodtak a VKM-hez.

Közgyűlés meglelégedéssel veszi tudomásul, hogy az elmúlt tanévben a Nőnevelő Intézet mindkét ágazata dicséretre méltó, sikeres munkát végzett; köszönetét és elismerését fejezi ki igazgatónak s a tanári karok tagjainak: egyszersmind mindent elkövet, hogy a fejlődés által megkövetelt jogos igényeket kielégítse.

130. A Tóth Pál Református Nőnevelő Intézet Igazgatósága az 1940—41. tanévre szóló beiratkozásokról jelenti, hogy a) a leánygimnáziumba 462 nyilvános tanuló iratkozott be, akik közül ref. 245 (53 %), ev. 38, róm. kath. 127, gör. kath. 8, gör. keleti 1, izr. 43. A 12 osztályból az I—IV. o. párhuzamos. Tavaléhoz képest a létszám 12-vel kisebb, viszont az első osztályos tanulók száma 13-al nőtt.

b) A liceumban megnyílt a III. osztály is; az I—III. osztályba beiratkozott 149 tanuló, kik közül ref. 83 (55,7 %), ev. 14, r. kath. 46, gör. kath. 4, izr. 2.

Az internátusba — célszerű elrendezéssel — a tavalyi 52 növendék helyett 65 volt felvehető. Az internátusi ellátási díjat a szept. 2-iki igazgatótanács havi 10 P-vel emelte.

A gimnáziumban e tanévben már a VI. o.-ban is az új tanterv szerint folyik a tanítás. A VIII. o.-ban a német órák számát

2-ről 3-ra emelte fel az igazgatótanács a püspök úr engedélyével a francia órák rovására.

Az igazgatótanács a tanári kar javaslatára a gyakorlati irányú középiskoláról szóló törvény Végrehajtási Utasítását tartva szem előtt, felhatalmazta igazgatót, hogy három leányliceumi és pedig egy magyar-német, egy természetrajz-földrajz-vegytan és egy rajz-kézimunka tanári állásra hirdessen pályázatot s ezek részére a VKM-től fizeteskiegészítő államsegélyt kérjen. E tanszékeket a következő segélydíjas tanerőkkel töltötte be az igazgatótanács: Demjén Emma, Jakabné Kupai Eszter, Diószegi Balázs; rajtuk kívül alkalmazta az igazgatótanács segélydíjasnak Koszó Annát; óraadóknak Szücs Ilonkát és Izsó Klárát.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s a három liceumi tanszék szervezéséhez hozzájárul s a maga részéről is szorgalmazni fogja a fizeteskiegészítő államsegély folyósítását.

131. A miskolci Tóth Pál ref. Nőnevelő Intézet Leányliceumának tanári kara f. hó 26-án tartott gyűlésén a tanítóképző akadémia felállítására nézve a következő javaslatot terjeszti az igazgatótanács elé: mivel a jövő 1941—42. isk. évben már a leánylic. IV. osztályát is megnyitjuk, a tanári kar már most mély tisztelettel felkéri intézetünk igazgatótanácsát, terjessze pártolólág az egyházkerületi közgyűlés elé a tanítóképző akadémia megszervezésére vonatkozó kérését. Indokai a következők: hazánkhoz az utóbbi években visszakerült magyarság nagy lélekszáma feltétlenül szükségessé teszi a tanítóképző akadémiák törvényben megállapított számának növelését. Egyházkerületünkben eddig nem volt tanítóképző intézet, így megtörtént az a képtelen eset, hogy ref. keresztyén leányok a zsidó tanítóképzőben nyertek oktatást és kaptak tanítónői oklevelet. A kath. tanítóképző eddig sem igen vett fel, a jövőben pedig egyáltalán nem fog ref. növendéket felvenni. Az új helyiségek ügye a szükségessé vált építkezés keretében nyerne megoldást. Remélni lehet, hogy a V. K. M. az államsegélyek fokozatos megoldásával lehetővé teszi tanszékek szervezését. Intézetünkkel egy épületben elhelyezett elemi iskolát át lehetne szervezni gyakorló iskolává, ha a tanítók letennék a gyakorló iskolára képesítő vizsgálatot. Az akadémia növendékei intézetünk internátusában nyernének elhelyezést. Intézetünk leányliceumának tanári kara mély tisztelettel felkéri intézetünk igazgatótanácsát, hogy ezeknek a körülményeknek a felsorolásával javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek tegyen a V. K. M.-hez előterjesztést, hogy a miskolci Tóth Pál ref. Nőnevelő Intézet Leányliceumával kapcsolatban tanítóképző akadémia felállítását építési államsegély megadásával és fizeteskiegészítő államsegélyes állások megszervezésével tegye lehetővé. A Tóth Pál ref. Nőnevelő Intézet Igazgató-

tanácsa I. évi november 27-én tartott gyűlésén a tanári kar kérését pártolólág terjeszti az Egyházkerületi közgyűlés elé.

Közgyűlés a Tóth Pál ref. Nőnevelő Intézet leányliceumának kérését meleg pártolással magáévá teszi és az E. K. elé terjeszti.

132. A Tóth Pál Ref. Nőnevelő Intézet igazgatósága előterjeszti a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Urhoz szóló kérvényét az 1942. évi állami költségvetésben az intézet részére biztosítandó építkezés államsegélye ügyében. A kérvény kellőképpen rámutat, hogy a leánygimnázium és a jövő tanévben már a IV. osztályát is megnyitó leányliceum a rendelkezésre álló helyiségekben semmiképpen sem tudja hivatását megnyugtató módon betölteni már most sem s a tankerületi kir. főigazgatók évről-évre megállapítják, hogy nincs elég tanterem s a meglévőeknek nagyobb része sötét, szűk és egészségtelen. Az 1940. május 7-én kelt fenntartótestületi Memorandumban kifejtett kérést a Miniszter Ur fedezet hiányában nem találta teljesíthetőnek az 1941—42. költségvetési évre előjegezze az ügyszály.

Közgyűlés mélyen átérzi a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur elé terjesztendő kérés indokolt voltát; sajnálattal veszi tudomásul, hogy a Nőnevelő Intézet fenntartó testületének májusban beadott kérése fedezet hiányában nem volt teljesíthető a V. K. M. által; épp azért meleg pártolással terjeszti fel ismét az építkezési államsegély iránti kérelmet a Miniszter Urhoz, hogy az 1942. évi költségvetésben nagyobb összegű építkezési államsegélyt biztosítani kegyeskedjék. Felhívja egyben egyházkerületi közgyűlés a Nőnevelő Intézet tanári testületét, hogy sürgősen állítsa össze a legszükségesebb építkezés tervezetét és költségvetését lehetőleg alternative megoldásokkal.

133. A Tóth Pál Ref. Nőnevelő Intézet igazgatósága a vallás és közoktatásügyi Miniszter Urhoz intézett kérvényben kifejti, hogy a leányliceumban a III. osztály megnyitásával szükségessé vált s a V. K. M. 2548/1940. sz. iratában is megkívánt új tanszékek fizetés kiegészítő államsegélyére irányuló kérelmet a V. K. M. fedezet hiányában nem teljesítette; de nem folyósítja a V. K. M. a leányliceum részére átminősített 2 leánygimnáziumi tanerő helyébe megválasztott új tanerők részére sem a fizetésekiegészítő államsegélyt 1939. július 1 óta. A leányliceum tehát aggodalommal néz a jövő elé, mivel a törvényáltal megszabott tanszékek tanárai számára késik a fizetésekiegészítő államsegély; a leánygimnázium pedig 2 olyan tanszék után nem kapja 1939. július 1 óta az államsegélyt, amelyek közel 20 év óta államsegélyeseknek voltak minősítve.

Közgyűlés jól ismeri a Tóth Pál Nőnevelő Intézet egyházi és nemzeti misszióját, melyet végzett a múltban s végez jelenleg is; ép azért mély tisztelettel és bizalommal fordul a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Urhoz, hogy állítsa vissza a miskolci leánygimnázium 2 tanszéke részére 1940. szeptember 1-től kezdődőleg a fizeteskiegészítő államsegély folyósítását s kegyeskedjék a fejlődésben lévő s különben is sok nehézséggel küzdő leányliceum 3 ujonnan szervezett tanszékét fizeteskiegészítő államsegélyben részesíteni. A majdnem 100 éves multra visszatekintő Nőnevelő Intézet áldott munkásságát s a gyakorlati élet és jobb magyar jövő célkitűzései érdekében nagy áldozatokkal létesített leányliceum szükségességét feleslegesnek tartja közgyűlés a közoktatásügy legfőbb öre előtt hangoztatni, mert közismert dolog, hogy mindkét intézmény hatósugara nemcsak magára Miskolcra, hanem Miskolcon túl messze vidékekre kiterjed.

134. A miskolci Tóth Pál Ref. Nőnevelőintézet igazgatótanácsa az 1940. július 5-én tartott igazgatótanácsi gyűléséből jelenti, hogy a leánygimnázium és leányliceum tanári karának egyhangú javaslatára 1940. szept. 1-től kezdődőleg végleges igazgatóvá választotta vitéz Domokos György igazgatót, akit az igazgatótanács 1938. nov. 21-én választott meg két tanévre. Igazgatótanács méltányolva vitéz Domokos György igazgató pedagógiai rátermettségét, kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy vitéz Domokos Györgynek tanári szolgálata egész tartamára szóló igazgatói megbízatását erősítse meg s arról tegyen jelentést a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak.

Közgyűlés vitéz Domokos György rátermettségének elismerése mellett az igazgatótanács határozatát megerősíti s jelentést tesz a vallás- és közoktatási miniszter úrnak, hogy vitéz Domokos György leánygimnáziumi igazgatói megbízatása 1938. november 21-től kezdődőleg tanári szolgálatának egész tartamára szól.

135. A sárospataki ref. tanítóképzőintézet és liceum igazgatósága felterjeszti Kovács Dezső egyházkerületi tanulmányi felügyelő 1939—40. tanévre szóló hivatalos látogatásának jegyzőkönyvét. A jegyzőkönyvben foglaltakat részleteiben megtárgyalta a tanügyi bizottság.

Közgyűlés örömmel veszi tudomásul egyházkerületi felügyelője jelentésében azt a megállapítást, hogy intézetben ezúttal is buzgó, vallásos, hazafias szellemű és céltudatos nevelő munka folyt, valamint örömmel hallja a tanári kar buzgó kötelesség teljesítésének elismerő méltatását.

136. A sárospataki ref. tanítóképzőintézet és liceum igazgatósága felterjeszti az Egyetemes Konventhez szóló Jelentések kérdőívét az 1939—40. tanévre vonatkozólag, amelyet a tanügyi bizottság részletesen letárgyalt.

Közgyűlés az intézet igazgatójának az 1939—40-ik tanévről szóló jelentését örömmel és megnyugvással veszi tudomásul és felterjeszti az egyetemes Konventhez.

137. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatói tánácsa jelenti, hogy az 1937. június 14-én 3 évre igazgatónak megválasztott dr. Egey Antal megbízatása lejárván, őt a tanári kar javaslatának — amely egyhangúlag a végleges igazgatónak való megválasztás mellett foglalt állást — meghallgatásával az idevonatkozó törvény értelmében 1940. szept. 1-től 2 évre folytatólagosan tanítóképzőintézeti igazgatónak megválasztja és a választást megerősítésre az egyházkerülethez felterjeszti.

Közgyűlés dr. Egey Antal 1940. szept. 1-től 2 évre történt igazgatóvá választását megerősíti és erről jelentést tesz a V. K. M.-nek.

138. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa dr. Egey Antal tanítóképzőintézeti és liceumi igazgató részére 1940. szept. 1-től kezdődőleg évi 320 P igazgatói tiszteletdíjat állapít meg a theologiai akadémiai és gimnáziumi igazgatói tiszteletdíj mintájára.

Közgyűlés az igazgatói tiszteletdíj megállapítását jóváhagyja.

139. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző igazgatótanácsa jelenti: a jelen tanévben a liceum I. osztályába 32, az V. osztályba 35 növendék iratkozott be, összesen 182. Ebből ref. 73⁰/₁₀₀, ág. hitv. ev. 1⁰/₁₀₀, bent lakó 122. A létszám a tavalyihoz képest 9-el, a bent lakóké 5-el emelkedett.

Tudomásul szolgál.

140. A tanítóképzőintézet és liceum igazgatója a ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsának 1940. okt. 19-iki gyűlésén jelenti, hogy az intézet gazdasági bizottság foglalkozott a tanítóképző akadémia és a gyakorló iskola III. tagozatának elhelyezése kérdésében. Az igazgatótanács a gazdasági bizottság javaslatára úgy határoz, hogy ezt a rendkívül fontos kérdést az intézet jelenlegi épületének kibővítésével kell megoldani. Ezért kéri az Egyházkerületet, hogy az építkezés céljaira az intézetnek meglévő negyven ezer pengős tőkéjén kívül még szükséges hatvan ezer pengő

államsegély kieszközölését biztosítani sziveskedjék. A gyakorló iskola III. tagozatának kérdése a természetrajzi szertár átköltöztetésével megoldható.

Közgyűlés az intézet igazgatótanácsának építési államsegély iránti kérését a legmelegebben támogatja teljesítése iránt a V. K. M.-nél megteszi a szükséges lépéseket és erről az Egyetemes Konvent 309/1940. sz. jegyzőkönyvi határozatok szerint az Egyetemes Konventnek jelentést tesz.

141. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa bejelenti a tanítóképzőintézet és liceum 1939—40-ik tanévi működéséről szóló jelentést. E szerint tanítás szept. 4-én kezdődött és jun. 7-én végződött. A liceum már két osztállyal működött, benne a tanítóképző multja és nevelési rendszere honosodott meg. A tanév elején és végén történt katonai behívások erősen zavarták az iskolai munkát. A nehézségek ellenére is a tanári kar nevelő és tanítói feladatát tőle telhetően elvégezte. A vallásos és nemzeti nevelés szolgálatában semmit sem mulasztott el, az ifjúsági körök buzgón működtek, az intézeti ünnepélyeket a nevelés szolgálatában állították intenzív testi nevelésre mutatnak a sport versenyeken elért szép eredmények. A tanári kar több módszeres értekezletet tartott, amelyekről a főigazgató elismeréssel nyilatkozott. A tanévben két több napos kirándulást rendezett az intézet. A növendékek önfegyelmelési, öntevékenységi szolgálata a növendékek nyári foglalkozásának tervszerű irányítása. A tananyagot elvégezték. A tanulók osztályzatainak általános eredménye jó (középtérték: 2 egész 29 század) a képesítő vizsgálatra jelentkezett 24 növendék közül jelesen képesítőzött 2, jól 17, elégségesen 4, elégtelen 1. Kántori oklevelet szerzett 24 jelölt. Az intézet anyagi állapota a multhoz képest nem romlott. A növekvő személyi és dologi kiadások legnagyobb takarékosagra intik az intézet vezetőségét, amelynek betartásával a deficit elkerülhető.

Közgyűlés jelentést örömmel és megnyugvással veszi tudomásul.

142. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa elfogadja és megerősítésre az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti a gazdasági bizottságnak a következő liceumban fizetendő díjakra vonatkozó javaslatát: teljes tandíj 80 P, I. fokú kedvezmény 30 P, II. fokú kedvezmény 40 P, III-ad fokú 60 P. Első fokú kedvezményben részesülhet a tanulók tíz százaléka, második fokú kedvezményben 15%, harmadfokúban 25%. Tandíjkedvezményben csak jeles és jó magaviseletű és előmenetelű tanulók részesülhetnek. A kedvezmények odaítélésében tanítók, tanárok, lelkészek, hadiárvák, hadigondozottak, vitézek, tűzharcosok gyer-

mekei egyenlő körülmények között előnyben részesülnek. Felvételi díj 2 P, mellékdíjak 36 P.

Igazgatótanácsnak a liceum fizetendő díjak ügyében hozott határozatát a közgyűlés megerősíti.

143. Az Igazgatótanács 1940. június hó 10-én a tanári kar meghallgatása után javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek Tóth Károly helyettes tanárnak — aki helyettes tanári működésének 3 évét eredményesen betöltötte — 1940. szept.-től rendes tanárrá választását azzal a feltétellel, hogy a rendes tanári fizetést csak attól az időtől kezdve kapja, amikor a V. K. M. a rendes tanári fizetés kiegészítő államsegélyt folyósítja.

Közgyűlés Tóth Károly helyettes tanárt 1940. szept. 1-től kezdődő hatállyal rendes tanárrá választja azzal a feltétellel, hogy rendes tanári fizetést csak attól az időtől kezdve kap, amikor a V. K. M. őt a nem állami rendes tanárok státusába besorolja és részére rendes tanári fizetés kiegészítő államsegélyt folyósít.

144. Dr. Komjáthy Aladár népiskolai előadó előterjeszti a kebelbeli népiskolák 1939—40. évi állapotáról szóló következő jelentést: Elemi iskoláink mindig kettős missziót teljesítettek. Az egyik feladatuk volt az evangéliumi igazságok tanítása, a Szentírás szellemében való oktatás. Már oktatásügyünk első fokán ki kellett bontakoznia annak a református keresztyén vallásosságnak, amely Isten mindenható uraságát tartja egyedülvalónak. A mi hitünk szerint mindent Istentől kap az ember, de Istennek is ad vissza és mi mindig csak eszközök vagyunk az Isten kezében, aki mindig emberekkel végezteti el a maga akaratát. Ha ez a szellem nem hatotta volna át népiskoláinkat, akkor azok nem lehettek volna az egyház veteményes kertjévé. A lelkiélet alapköveit itt faragta ki és helyezte el a tanító Krisztus nyomán, átérezve a hatalmas igazságot: „Más fundamentumot senki azonkívül nem vethet, mint amely vettetett, amely maga az Ur Jézus Krisztus“. (I. Kor. 3. r. 11. vers.) Az ilyen református keresztyén hit, amelynek fundamentumát már az elemi iskolában lerakták, ha később erősödött, ha folyvást táplálkozott az örök igazságok kútforrásából, akkor erős embereket tudott nevelni, akik megvédték hitük igazságait, minden esetben soha nem szégyelték a Krisztus evangéliumát, de akik felvették a harcot a bűn minden kísértésével szemben és akik emberektől soha nem féltek bármilyen hatalmasok is voltak azok, hanem csak Istentől. Iskoláink ezt a vallás erkölcsi nevelést tekintették elsősorú feladatuknak, azért voltak anyaszentegyházunknak erős oszlopai.

De más irányú munkát is végeztek iskoláink: a közismereti tárgyak tanítását. Azt is teljes lélekkel végezték. Magyar református keresztyén népünkön mindig rajta volt az a vonás, hogy törődtek vele, hogy foglalkoztak vele, akár falun, akár pedig városhelyen. Vallásos lelkülettel irányították minden lépését még akkor is, ha már az iskola falait régen elhagyta. Hát még az iskolában? Hiszen a tiszáninneri egyházkerületben is sok olyan iskola van, ahol az órarenden túl sötét estig ott maradtak a gyermekek és reggel pedig alig virradt ki, már újból iskolába mentek. Az iskola a második otthonuk, talán még többet tartózkodnak ott, mint a szülői háznál és amit ott hallottak, tanultak azt viszik magukkal az életbe. Művészi alkotásokon, képeken és szobrokon azonnal fel lehet ismerni egy-egy kiváló mesternek a kezét, épenúgy sok egyszerű földmivelő és munkás, iparos és értelmiségi életében is meg lehet látni egy áldott lelkű tanítónak munkásságát.

Ha iskoláink ilyen jelentős szerepet töltöttek be anyaszentegyházunk és nemzetünk életében, akkor ne mondjunk le róluk soha. Nagyon egészségtelen közszellem kezd nálunk kialakulni, amelyik irtózik és fél a küzdelemtől, fél minden levél rezzenéstől, azután nem szeret bajlódni semmivel, azért tehernek tartja az anyaszentegyház legféltettebb kincsét az iskolát. Bármilyen nagyok legyenek azok az áldozatok, amit hoznunk kell iskolánkért, az soha ne legyen sok előttünk. Inkább legyünk iskolával szegények, mint iskola nélkül gazdagok. Ne kelljen nekünk semmi a mai bizonytalan magyar életben, csak anyaszentegyházunk semmiféle sérelmet ne szenvedjen, intézményei megmaradjanak és az evangéliumi keresztyénség virágozzék. Ezt az örökséget kaptuk apáinktól és ezt nekünk is meg kell tartanunk. Gyarapítani szabad az örökséget csak elfecsérelni nem. Erdély püspöke a felszabadulás örömteljes perceiben ezekkel a szavakkal üdvözölte Kormányzónkat: „22 éves szenvedésünkben megtartott bennünket a templom és az iskola.“ Mi lett volna erdélyi magyarságunkból, de általában minden elszakított részen élő testvéreinkből, ha nem neveltek és tanítottak volna iskoláink? A magyarság elsorvasztása könnyebben sikerült volna. A legnyugodtabb lelkiismerettel elmondhatjuk, hogy a ref. keresztyén elemi iskola mindig hatalmas gátja volt annak az erőszakos törekvésnek a megszállott részeken, amely a magyar nemzethez való hűséget akarta kiirtani a szívekből.

Istennek legyen érte hála 40 egyházközségünk kivételével csaknem együtt van már a régi tiszáninneri egyházkerület nagy családja. Amikor ez az első alkalom, hogy mind a 8 egyházmegye iskoláinak az ügyéről beszélhetünk tesszük ezt azzal a hő óhaj-tással, hogy bárcsak minél hamarább megvalósulna minden magyar ref. keresztyén imádságos óhajtása, hogy a hiányzó egyházközségek is visszakерülnének és újból meg lenne a Tiszáninneri Egyházkerület Nagymagyarországban. Az egyes egyházmegyék életéből ki kell emelnünk azt a fenyegető veszedelmet, amely különösen Gömörben tapasztalható szembetünöbben. Három helyen

szűnt meg a második tanítói állás: Jánosi, Serke és Runya gyülekezeteiben. Azután nem is egy, hanem több olyan iskola van, ahol a tanító nyugalmabavonulása után a gyermekhiány miatt megszűnik az államsegély. Balogujfaluban már erre az iskolai évre összesen a hat osztályba csak 6 gyermek iratkozott be. De ilyen panaszt hallunk Abaujából is. Igen nagy kár, hogy így pusztul a falu derék reformátussága, de ez úgy látszik tartani fog mindaddig, amíg meg nem változik az örökösödési törvény, gazdasági tekintetben más viszonyok nem lesznek és amit legelőször kellett volna említenem, amíg népünk valláserkölcsei tekintetben nem emelkedik. Felsőzemplén azt panaszolja, hogy több kevesebb ideig csaknem minden iskolájában szünetelt a tanítás, de Kisráskán, Csarnahón és Zemplénben 2 hónapig.

Csaknem minden iskolából azt jelentik, hogy hiányos a felszerelésük. Alig-alig van iskola, ahol minden felszerelési tárgy meg volna. De nem csupán ez a fogyatékoság található meg iskoláinkban, hanem az is, hogy nem tiszták. Erről Gömörben, de főként Alsóborsodban panaszolkoznak, hogy több iskolának az udvarán annyi a szemét és piszok, hogy az elképzelhetetlen.

Lássuk most már számokban tanügyi jelentésünket: Az egyházkerület lélekszáma: 275.997. Az összes tanköteleseket befogadó iskolát tart fenn 306, részben befogadó iskolát tart fenn 40 és nem tart iskolát 62 egyházközség. Az iskolák közül mindennapi: 346, továbbképző: 180, gazdasági továbbképző: 39. A mindennapi iskolák közül hány tanteremben van a tanulók létszáma? 60-on alul: 370, 60—80-ig: 136, 80—100-ig: 23, 100-nál több: 3. A lefolyt tanévben 2 iskola szűnt meg, 1 szerveztetett. Iskolaépületek száma: 426. Tantermek száma: 532. Higienikus szempontból megfelelő: 481, meg nem felelő: 51. Új iskola épült: 1, új tanterem épült: 2. Tanítói lakás száma: 467. Tanítói lakás újonnan létesült: 1. Férfitanító: 417. Női tanító: 121. Lelekipásztortanító: 3. Összesen: 541. Csak fiúkat tanít: 7, csak leányokat: 5, fiúkat és leányokat vegyesen: 529. Rendes tanító: 472, segédtanító: 69, kizárólag vallástanító: 16, tanítói állás szerveztetett: 2. Egy osztályt tanít: 51, kettőt: 71, hármat: 122, négyet: 49, ötöt: 6, hatot: 150 és nyolcat: 92. 6—14 éves ref. tankötelesek száma: fiú: 18.452, leány: 17.605, együtt: 36.057. Első osztályba jár: fiú: 2.253, leány: 2.128, második osztály: fiú: 2158, leány: 2012, harmadik osztály: fiú: 2210, leány: 2009, negyedik osztály: fiú: 2094, leány: 2062, ötödik osztály: fiú: 1824, leány: 1742, hatodik osztály: fiú: 1347, leány: 1312, hetedik osztály: fiú: 192, leány: 217, nyolcadik osztály: fiú: 119, leány: 158. Összesen fiú: 12.197, leány: 11.640, együtt: 24.837. Kimaradt fiú: 387, leány: 353, együtt: 740. Év végéig járt fiú: 11.640, együtt: 23.837. Kimaradt fiú: 387, leány: 353, együtt: 740. Év végéig járt fiú: 11.810, leány: 11.287, összesen: 23.097. Más felekezeti iskolába járt fiú: 137, leány: 143, összesen: 280. Állami vagy községi iskolába járt fiú: 4405, leány:

4654, együtt: 9059. Közép és más hasonló fokú iskolába járt: fiú: 1644, leány: 1115, együtt: 2759. A négy címen járt összesen: fiú: 18.025, leány: 17.219, együtt: 35.244. Iskolába nem járt: felmentettek fiú: 11, leány: 9, együtt: 20, iskolahiány miatt, fiú: 9, leány: 6, együtt: 15, iskolakerülő: fiú: 21, leány: 18, együtt: 39, a három címen összesen: fiú: 41, leány: 33, együtt: 74. Református felekezeti iskolába járt más vallású fiú: 1720, leány: 1691, együtt: 3411. Nem református iskolába járó tanulók vallásoktatásáról van gondoskodva: 133, nincs 3 helyen. Az e célra fordított összeg egyházi forrásból 5455 P 10 fillér, más forrásból 15.135 P, összesen 20.590 P 10 fillér. A tanév tartott 5 iskolában 8, 7 iskolában 9 és 334 iskolában pedig 10 hónapig. Mulasztott félnapok száma: igazoltak: 237.317, igazolatlanok: 36.988, együtt: 274.305. A továbbképzős református tankötelesek száma: fiú: 5501, leány: 5509, összesen: 11010. Református felekezeti iskolába jár belőlük: fiú: 2101, leány: 2592, összesen: 4693. Más jellegű továbbképző iskolába: fiú: 2491, leány: 2243, összesen: 4734, közép és más hasonló fokú iskolába: fiú: 895, leány: 660, összesen: 1555. A három címen iskolába jár összesen: fiú: 5487, leány: 5494, együtt: 10981. Iskolába nem jár továbbképzős fiú: 10, leány 13, együtt 23, mint törvényes címen felmentettek, iskolahiány miatt: fiú: —, leány: —, iskolakerülő: fiú: 4, leány: —, iskolába nem jár a három címen összesen: fiú: 14, leány: 13, együtt: 27. A konfirmált tanulók száma: fiú: 1865, leány: 1953, együtt: 3818. Továbbképzős iskolában 6 hónapig tartott a tanév 1 helyen, 7-ig 6 helyen, 8-ig 29 helyen, 9-ig 5 helyen, 10-ig 178 helyen. Mulasztott fél napok száma továbbképzős iskolákban: igazoltak: 18828, igazolatlanok: 10569, együtt: 29.397. Nem református iskolába járók vallásoktatásáról van gondoskodva: 80 helyen, nincs: — helyen. Az erre a célra fordított összeg, egyházi forrásból 542 P, más forrásból 28 P, együtt: 570 P. Iskolafenntartási alap van 1 helyen 500 P-ben, árva és segélypénztár: 2 helyen 290 P-vel. Ifjúsági egyesület van fiú: 153, leány: 154. Iskolai könyvtár van: ifjúsági: 285, tanítói: 279. — A református népoktatás fenntartására fordított a lefolyt évben egyházi és alapítványi jövedelemből: 534.244 P 95 fill., állami segélyből 834.237 P 17 fill., községi vagy más alapból: 47.405 P 45 fill., összesen: 1.424.887 P 57 fillér.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és felterjeszti az Egyetemes Konventhez.

145. Egyetemes Konvent 1940. április 17 és 19-én tartott ülésének jegyzőkönyve 254 sz. pontjára nézve beiratási díj címen a 8 egyházmegyében az alábbi összeg folyt be: 11.368 P 10 fillér, melyből a segélykönyvtárra fordított 2246 P 24 fill., internátusi alapra 4802 P 72 fill., ifjúsági könyvtár gyarapítására 465 P 53 fill., tanítói könyvtár gyarapításra 742 P 78 fill., szaklapok rendelésére 517 P 57 fill. Egyéb iskolai célokra: 274 P 58 fill.

Egyházkerületi közgyűlés utasítja az egyházmegyét a pontos elszámolásra, mert az alsózempléni, gömöri és ungi egyházmegyék csak részben, vagy egyáltalán nem számoltak el a beiratási díjakról.

146. Több tárgy nem lévén, Nádházy Bertalan jegyző megköszönte az elnökségnek az ülés gondos előkészítését, bölcs vezetését. Farkas István püspök viszont az előadóknak és jegyzőknek fejezi ki elismerését a közgyűlési tárgyak alapos és eredményes feldolgozásáért. Közgyűlés tagjai elénekelték a XXIII. zsoltár első versét, Farkas István püspök hálaadó fohásza után elnökség a végigkitartó tagok érdeklődését és közreműködését megköszönve, a közgyűlést berekesztette.

Hitelesítettük az 1940. december 23-án tartott ülésben:

Dr. Kérészy Barna
főgondnok h.

Pósa Péter
püspök h.

Dr. Enyedy Andor
Nádházy Bertalan
jegyzők.

II. Bírósági ügyek.

I.

Az egyházkerületi bíróság november hó 29-én tartott teljes ülésén bemutattatott a következő

J E G Y Z Ó K Ö N Y V .

Készült Miskolcon 1940. évi november 29. napján a tizán-
inneri egyházkerület, mint fegyelmi bíróság, az egyházkerületi bí-
róság időszaki tanácsának megalakítása tárgyában tartott üléséről.

Jelen voltak az elnökség részéről: Farkas István püspök, Far-
kasfalvi farkas Géza főgondnok, Pósa Péter, Janka Károly, Len-
key Lajos, Farkas Elek, Kószeghy Gábor, Dobos Sándor, Tóth
János, Újlaky Sándor esperesek, Román Ernő, Hubay Mihály, Len-
gyel István, Janka Péter egyházi, barabási Kun József világi tanács-
bíró, Horváth Elemér, Téglássy András, Nyomárkay Sándor gond-
nokok, dr. Zehery István, Bernáth Aladár, dr. Trócsányi József
tanácsbírák, világi bírák, dr. Tolnay Ferenc egyházker. ügyész,
jegyzőkönyvvezető.

Farkas István püspök elnök az ülést megnyitja és indítvá-
nyára az egyházkerületi bíróság az egyházkerületi időszaki bíró-
ságot az 1940. évre a következőkben állapítja meg:

I. Tanács:

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok
elnöklete mellett Pósa Péter, Tóth János esperesek, Román Ernő
egyházi, barabási Kun József, Horváth Elemér gondnok, világi
bírák, póttagok: Lengyel István egyházi és dr. Zehery István vi-
lági bírák.

II. Tanács:

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok
elnöklete mellett Janka Károly, Lenkey Lajos esperesek, Hubay
Mihály egyházi és Bernáth Aladár, dr. Trócsányi József világi ta-
nácsbírák. — Póttagok Soldos Béla és Bónis Aladár világi tanács-
bírák.

III. Tanács:

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok
elnöklete mellett Farkas Elek, Kószeghy Gábor, Dobos Sándor

esperesek egyházi, gr. Bethlen Pál, Téglássy András gondnokok világi tanácsbírák. — Póttagok: Ujlaky Sándor, Janka Péter egyházi és Nyomárkay Sándor gondnok, világi tanácsbírák.

Ezzel a jegyzőkönyv berekesztetett.

K. m. f.

Farkas István s. k.
püspök.

Farkasfalvi Farkas Géza s. k.
főgondnok.

Dr. Tolnay Ferenc s. k.
jegyzőkönyvvezető.

Bírósági ülés 1940. július hó 1-én.

I.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. fokú fegyelmi bíróság dr. Nagy Lajos zsarnói lelkésznek Kiss Ferenc bodvavendégi lelkész ellen indított fegyelmi ügyében az abauj-tornai egyházmegye bírósága által hozott ítéletét dr. Nagy Lajos által felebbezett részében helybenhagyta a nem felebbezett részt ítéletében nem érinti.

II.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint fegyelmi felebbezési bíróság Hamar Gyula királyhelmeci ig. tanító fegyelmi ügyében az alsözempléni egyházmegye I. fokú ítéletét helyes indokai alapján jóváhagyta.

III.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. fokú közigazgatási bíróság az ungvári egyház lelkésze és tanítója közötti vitás ügyben az ungi egyházmegye bíróságának I. fokon hozott ítélete feloldotta és újabb vizsgálatra utasította.

Bírósági ülés 1940. szeptember 26-án.

I.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. fokú fegyelmi bíróság Murányi Árpád zsarnói tanító ellen dr. Nagy Lajos zsarnói lelkész panaszára folyamatba tett fegyelmi ügyben az I. fokú bíróság ítéletét teljes egészében helyben hagyta és dr. Nagy Lajos panaszost 20 P bírósági költségek megtérítésére kötelezte.

II.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. fokú fegyelmi bíróság Takács Gyula lucskai ref. kántor-

tanító ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben a tornai egyházmegye I. fokú ítéletét helyben hagyja és eljárási költséget nem állapít meg.

III.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. fokú közigazgatási bíróság Orbán Pál és Károly zádorfalvi lakosok templomszék perében a gömöri egyházmegye bíróságának ítéletét feloldotta új vizsgálatra és új ítélet hozatalára utasította.

IV.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. fokú fegyelmi bíróság Sonkoly Béla balogiványi tanítónak Fejes Miklós gondnok és társai panaszára hivatalból lefolytatott fegyelmi ügyében a gömöri egyházmegye I. fokú ítéletét feloldotta s új vizsgálat tartására és új ítélet hozatalára utasította.

V.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. fokú közigazgatási bíróság Bodon Béla és társai panaszára megindított özörényi lelkészválasztás ügyében a gömöri egyházmegye I. fokú bíróságának ítéletét megváltoztatja és a lelkészválasztás törvényességét kimondja. A 120/60 P eljárási költségeket a gömöri egyházmegyei pénztár terhére állapítja meg.

Bírósági ülés 1940. november 29-én.

I.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága mint rendes II. fokú fegyelmi bíróság dr. Nagy Lajos zsarnói lelkész ellen hivatalból folyamatba tett fegyelmi ügyben az I. fokú bíróság ítéletét helyben hagyja és dr. Nagy Lajos zsarnói lelkész panaszlottat 30 P eljárási költség megfizetésére kötelezi.

II.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága mint II. fokú közigazgatási rendes bíróság Mitró István segédlelkész tizasalamoni lelkésszé való meghívása ellen ifj. Kovács Péter és társai panaszára folyamatba tett közigazgatási ügyben az ungi egyházmegye bírósága ítéletét feloldotta és kiegészítő vizsgálat tartása után új ítélet hozatalára utasította. Az egyházkerületi bíróság költségeit 30 P-ben állapította meg.

III.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága mint II. fokú közigazgatási rendes bíróság az ungvári lelkészi és tanítói javadalom vitás ügyében az I. fokú bíróság ítéletét részben helyben hagyta, részben megváltoztatta. Eljárási költséget nem állapított meg.

IV.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága mint II. fokú közigazgatási rendes bíróság özv. Lengyel Gyuláné szendrőládi lelkész-özvegy panaszosnak a szendrőládi egyház ellen folyamatba tett közigazgatási ügyében az I. fokú bíróság ítéletét jóváhagyta.

V.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága mint II. fokú fegyelmi rend s bíróság Gönczy Pál nagydobronyi lelkész ellen a felvidéki lelkipásztorok igazoltatása tárgyában kiküldött bizottság elnöksége panaszra folytán folyamatba tett fegyelmi ügyben az ungi egyházmegye bíróságának I. fokú ítéletét, valamint Gönczy Pál lelkész felfüggesztése tárgyában hozott végzést feloldotta és új ítélet hozatalára utasította.

VI.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága mint II. fokú fegyelmi bíróság Nagy Zoltán sajoszentpéteri tanító ellen indított fegyelmi ügyben az I. fokú fegyelmi bíróság ítéletét feloldotta és új eljárásra s egy újabb ítélet hozatalára utasította.

VII.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága mint I. fokú fegyelmi bíróság Csorba György egyházkerületi középiskolai előadó ellen hivatalból folyamatba tett fegyelmi ügyben elrendelt vizsgálat alapján Csorba György középiskolai előadót állásától megfosztotta és 120 P eljárási költség fizetésére kötelezte. Ítélet nem jogerős. Panaszlott a II. fokú bírósághoz felebbezett.

Az egyes pontokat jegyezték:

Dr. Enyedy Andor lelkészi főjegyző: 1—15, 37—41, 47, 58, 59, 81, 146.

Dr. Horváth Zoltán világi főjegyző: 82, 96.

Nádházy Bertalan lelkészi jegyző: 16—22, 35, 36, 39, 42—45, 55—57, 84, 85, 105, 106.

Kiss József lelkészi jegyző: 48, 73, 74, 87, 90, 91, 93, 103.

Dr. Idrányi Béla világi jegyző: 76, 78, 88, 89, 97—99, 104, 107, 108.

Farkas Ábrahám világi jegyző: 72, 75, 79, 80, 86, 100.

Svingor Jenő missziói előadó: 24, 25, 30, 33, 34, 49, 51.

Dr. Komjáthy Aladár népiskolai előadó: 23, 26—28, 31, 32, 46, 83, 101, 102, 144, 145.

Dr. Marton János: 53, 54, 60.

Dr. Trócsányi József: 61—70.

v. Domokos György: 110—118, 135—143.

Tárczy Árpád: 119—134.

Fodor György: 71.

Pónus Lajos: 52.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

Jelenvoltak névsora.

1. Püspök imádsága.
2. Főgondnok megnyitója.
3. Határozatképesség kimondása, elmaradt tagok igazolása.
4. Jelentés az egyházkerületi tanács 1940. július 1-ei üléséről.
5. Jelentés az időszaki bíróságról.
6. Bírósági ülés helyének és idejének kitűzése.
7. Püspöki jelentés.
8. Szavazatbontó bizottság jelentése egyházkerületi tanácsbírák választásáról.
9. Zsinati rendes lelkeszi és tanítói képviselőre szavazás elrendelése.
10. Lelkészjelölő bizottság és egyházkerületi tanács megalakítása.
11. Theologiai magántanári vizsgálobizottság megalakítása.
12. Missziói bizottságba Ujlaky Sándor megválasztása.
13. Középiskolai tanügyi bizottságba Fábíán Vilmos és Varga Imre megválasztása.
14. Népiskolai tanügyi bizottságba Fekete Miklós megválasztása.
15. Lelkészképző bizottság jelentése.

II. Konventi ügyek.

16. Káplántartó helyek közös megállapítására egyházmegyék felhívása.
17. Kiskinizs, Királyhelmece, Tiszaszederkény kérelme állandó káplántartó helyé nyilvánítás iránt.
18. Vélemény az ORTE javaslatáról.
19. Jelentés a népfőiskoláról.
20. Jelentés a lelkészek továbbképzéséről.
21. Alapító levelek bemutatása.
22. Az amerikai magyar református egyház üdvözlése.
23. Vélemény a vallástani kézikönyvekről.
24. Dr. Szabó Zoltán jelentése a középiskolai vallástanításról.
25. Dr. Szabó Zoltán középiskolai vallástanítási szakelőadó felmentése, Pap István előadóvá választása.
26. Egyházmegyék véleménye a népiskolai felügyeletről.

27. Egyházmegyei népiskolai vallástanítási szakelőadók választásáról jelentés.
28. Népiskolai vallásoktatásról jelentés.
29. Egyházmegyék jelentése népiskolai vallástanításról.
30. Farkas Elek javaslata téli gazdasági szakiskolák tantervéről.
31. Egyházmegyék véleménye népiskolai gyűjtésekről.
32. Ifjúsági mintakönyvtárakra iskolai gyűjtés.
33. Egyházkerületi központi iratterjesztés szervezése.
34. Főző László egyházkerületi ifjúsági megbízottá választása.

III. Egyházkerületi ügyek.

35. Lelkészválasztás szempontjából különleges egyházközségek kijelölése.
36. A volt szlovákiai egyházkerület felszámolása.
37. Dr. Barabási Kun József indítványa a reverzális eltörlésére.
38. Dr. Barabási Kun József indítványa a fenyegető lelkészhiány elhárítására.
39. Dr. Barabási Kun József indítványa az egyházmegyei fegyelem szigorítására és az egyháztagság szabályozására.
40. Dr. Magda Sándor felterjesztése a hazatért lelkipásztorok sérelmeiről.
41. Tornai egyházmegye felterjesztése a kongrua visszamenőleges elszámolására.
42. Szavazatszám helyesbítés.
43. Szabályrendeletkészítő bizottság indítványára :
 - a) az egyházkerületi középiskolai előadóra vonatkozó szabályrendelet jóváhagyása.
 - b) a lelkipásztor-választás helyéről és a szavazás rendjéről alkotott szabályrendelet jóváhagyása.
 - c) alsózempléni egyházközségi közgyűlési szabályrendeletek jóváhagyása.
 - d) alsózempléni egyházmegye új szervezeti szabályrendeletének jóváhagyása.
 - e) gömöri egyházmegyei tanács szabályrendeletének jóváhagyása.
 - f) tornai egyházmegye szervezeti szabályrendeletének jóváhagyása.
 - g) felsőzempléni és ungi egyházmegyék felhívása szabályrendelet alkotására.
44. Törzskönyvlapok kiállításának díjazása.
45. Balogh Imre lelkeszi jellegének fenntartása.
46. Segédlelkészek kérelme.
47. ORLE emlékirata segédlelkészek javadalmának rendezéséről.
48. ORJÓ jelentése.
49. Missziói bizottság és előadó jelentése.
50. Jelentés a tanyagondozásról.
51. Jelentés a szórványgondozásról.
52. Pénzügyi bizottság és számvevőszék jelentése és javaslatai.

IV. A sárospataki főiskola ügyei.

53. Theologiai igazgató jelentése.
54. Jelentés az egyházkerületi elnökség látogatásáról.
55. Jelentés a Péntek-estékről.
56. Jelentés a theologus ifjúság valláserkölcsei állapotáról N. B.
57. A vizsgálati díjak felemelése. N. B.
58. Jelentés a theológiára történt felvételtől. E. A.
59. Igazgatótanács újjáalakítása. E. A.
60. Dr. Trócsányi József újraválasztása gazdasági választmányi elnökké. M. J.
61. A volt szlovenszkói egyházkerület adományai. T. J.
62. Dr. Csengery Kálmán és neje alapítványa.
63. Dr. Gesztelyi Nagy László és neje alapítványa.
64. Javaslat a földbirtokpolitikai törvényekkel kapcsolatban.
65. { Köztartási díjak felemelése.
65. { Tanítóképzőintézeti díjak felemelése.
66. Nyomdabérlet meghosszabbítása.
67. Főiskola 1939—40. évi zárszámadása
68. Főiskola 1940—41. iskolai évi költségvetése.
69. Tanítóképzőintézet 1939—40. iskolai évi zárszámadása.
70. Tanítóképzőintézet 1940—41. iskolai évi költségvetése.

V. Egyházmegyék felterjesztései.

71. Egyházmegyék zárszámadásának és költségvetésének jóváhagyása.
72. Egyházmegyék új tisztviselőinek bejelentése.
73. Közalapi kölcsönkérelmek.
74. Közalapi segélykérelmek.

Abauji egyházmegye.

75. Vizsolyi templom és emlékműre perselypénz.
76. Hejcei egyházközség ingatlanvásárlása.
77. Kiskinizsi egyházközség ingatlanvásárlása.
78. Felsődobszai régi iskola eladása.

Alsóborsodi egyházmegye.

79. Nagybátony szórványnak a hatvani egyházközséghez csatolása.
80. A martintelepi egyházközség nevének megváltozása.
81. Diósgyőri egyházközség felterjesztése egyházi címek ügyében.
82. Egri önálló hitoktató díjlevele.
83. Kisgyőr iskola-átadása.
84. Konventi járulékok késedelmi kamatának mérséklése és elengedése.
85. Felterjesztés az OTBA ügyben.

Alsózempléni egyházmegye.

- 86. Dámócz-szórvány visszacsatolása Perbenyikhez.
- 87. Hodossy Béla kérdőpontjai a gyülekezeti éneklésre.
- 88. Szomotori egyházközség ingatlan cseréje.

Felsőborsodi egyházmegye.

- 89. Sajóvamosi egyház kérése.
- 90. Sajókazinczi egyház államsegélykérelme.
- 91. Stóla rendezés ügye.
- 92. Szendrőládi egyház kérése.

Felsőzempléni egyházmegye.

- 93. Bottka Bertalan gecseyi lelkipásztor szabadságkérelme.
- 94. Ladamóczi egyházközség közalapi kölcsön elengedése iránti kérelme.
- 95. Nagytornyai egyházközség közalapi kölcsön elengedése iránti kérelme.

Gömöri egyházmegye.

- 96. 19 lelkészi és tanítói díjlevél ügye.
- 97. Felsővályi egyházközség adás-vételi szerződése.
- 98. Templomi székpercek megszüntetése.
- 99. Egyházi adóhátralékok behajtása.
- 100. Serényfalva szórvány visszacsatolása Héthez.
- 101. Tanítók katonai szolgálata.
- 102. Megszünt tanítói állások.
- 103. Putnok és Zubogy kérelme.
- 104. Közegyházi terhek kivetése.

Tornai egyházmegye.

- 105. Baldácsy alapítvány bérleti hátralékanak behajtása.
- 106. Nem gyülekezeti tagok urvacsorához engedéséhez igazolás.
- 107. Szöllősdárdói presbitérium fellebbezése.
- 108. Dr. Nagy Lajos zsarnói lelkipásztor kérése.

Ungi egyházmegye.

- 109. Szirénfalvai tanítói díjlevél megerősítése.

VI. A sárospataki gimnázium ügyei.

- 110. Jelentés a kerületi és állami felügyeleti látogatásról.
- 111. Gimnáziumi igazgató véglegesítése.
- 112. Új tanszékek ügye.
- 113. Jelentés a tehetségvizsgáról.
- 114. Jelentés a múlt iskolai év állapotáról.
- 115. Évkezdeti adatok, személyváltozások.
- 116. Halász Dénes nyugdíjazása.
- 117. Héthy Lajos rendes tanárrá választása.
- 118. Palumb Gyula rendes tanárrá választása.

VII. A Lévay József gimnázium ügyei.

- 119. Jelentés a kerületi és állami felügyeleti látogatásról.
- 120. Jelentés a múlt iskolai év állapotáról.
- 121. Évkezdeti adatok, személyváltozások.

VIII. Rimaszombati Egyesült Prot. Gimn. ügyei.

- 122. Jelentés a gimnázium átvételéről.
- 123. Egyházkerületi és felügyeleti (állami) látogatások.
- 124. Jelentés a múlt iskolai évről.
- 125. Évkezdeti jelentés, személyváltozások.
- 126. A gömöri egyházmegye ajándéka tehetségkutatásra.
- 127. Jelentés a központi internátus megnyitásáról.

IX. Tóth Pál nőnevelő intézet ügyei.

- 128. Egyházkerületi és állami felügyeletilátogatás.
- 129. Jelentés az 1939—40. iskolai év állapotáról.
- 130. Évkezdeti adatok, személyváltozások.
- 131. Jelentés a tanítóképzőakadémia felállítása ügyében.
- 132. Építési államsegély kérése.
- 133. Két tanszék részére fizetéskiegészítő államsegély kérése.
- 134. v. Domokos György igazgató véglegesítése.

X. A sárospataki tanítóképzőintézet ügyei.

- 135. Egyházkerületi és állami felügyeleti látogatás.
- 136. Jelentés az elmúlt iskolai évről.
- 137. dr. Egey Antal igazgató megválasztása.
- 138. dr. Egey Antal igazgató tiszteletdíja.
- 139. Évkezdeti adatok, személyi változások.
- 140. Jelentés a tanítóképzőakadémia ügyében.
- 141. Jelentés a liceum működéséről.
- 142. Fizetendő liceumi díjak.
- 143. Tóth Károly rendes tanárrá választása.

XI. Népiskolai ügyek.

- 144. Népiskolai előadó jelentése.
 - 145. Jelentés a beírási díjak felhasználásáról.
 - 146. Közgyűlés bezárása.
-

Névmutató.

- Alsó és Felsőberecki 74.
Alsó és Felsőcéce 74.
Amerikai egyház 22.
Antalffy Gyula 7.
Argyelán Dezsőné özv. 7.
A. J. Arnold 114.
Aszaló 74.
- Baczó Balázs 7.
Báró Ragályi Balassa Ferenc 7.
Baldácsy alapítvány 105.
Balog 96.
Balogh Imre 45.
Balogh István 7.
Balogh Sándor 52.
Bánréve 96.
Batta József 7.
Beje-zsór 96.
Benkő Barna 7.
Beretke 96.
Bethlen Gábor szövetség 7.
Bethlen Pál gr. dr. 112, 59.
Bodrogolaszi 74.
Bolla József 125.
Bottka Bertalan 93.
Bódvavendégi 42.
Böszörményi Sándor 7.
Buday Géza 7.
- Cigánd 43.
Csengery Kálmán 62.
Csikesz Sándor 7.
Csorba György 110, 128.
- Dabóczy István 7.
Darányi Lajos 11, 59.
Dámócz 86.
Dávid József 7.
Dávid Zoltán 7.
Debréte 52.
Demjén Emma 110.
Dédes 74.
Derencsényi István 7.
Diósgyőr 81.
Diószegi Balázs 130.
v. Domokos György 7, 12, 134.
- özv. Édes Vincéné 7.
Eger 82.
Dr. Egey Antal 69, 137, 138.
Egyed Béla 7.
Egresi Lajos 7.
Egri Ferenc 7.
Emőd 7.
Dr. Enyedy Andor 11, 7, 10, 5, 9, 12.

Fábián Vilmos 7.
 Farkas Elek 30, 7, 59.
 Farkasfalvi Farkas Ábra-
 hám 59.
 Farkasfalvi Farkas Géza 2.
 Farkas István 1, 11, 12,
 146.
 Fáy István 7.
 Fazekas János 7.
 Felsődobsza 78.
 Felső és Alsóvály 97.
 Finkey Ferenc 7.
 Főző László 34.

Gercsely 74.
 Gere Miklós 113.
 Gesztelyi Nagy László 63,
 7, 59.
 Gönczy Janka 62.
 Göndöcz Piroska 7.
 Görömbey Péter 7.

Hajdu József 113.
 Halász Dénes 115, 116.
 Halmaj 74.
 Hamva 96.
 Haranghy László 115.
 Haranghy Sándor 21.
 Hejce 76.
 Hét 100.
 Héthy Lajos 117.
 Hodossy Béla 7, 87.
 Hóman Bálint 7.
 Horváth Elemér 7, 12.
 Horváth Zoltán 12.
 Hörcsik Lajos id. 7.
 Hubay Kálmán 7.
 Hubó 96.

Idrányi Barna 7.
 Iglay Ferenc 7.
 Illyés Bertalan 52.
 Izsó Klára 130.

Jakabné-Kupai Eszter 130.
 Janka Károly 12, 59,
 Janka Péter 59.
 Jalsoviczky Zoltán dr. 7.
 Jánosi 96, 102.
 özv. Járossy Jánosné 78.
 Joó Imre 7.
 Juhász János 113.

Kalydy Menyhért 7.
 Kálniczky Vilma 7.
 Karafiáth Jenő 7.
 Kelemér 96.
 Képes Géza 115.
 Kerekes Zsigmond 7.
 Kérészy Barna 12.
 Kérészy István 7.
 Királyhelmece 17.
 Kiséry Béla 7.
 Kisgyőr 88.
 Kiskinizs 7, 17, 4, 77.
 Kiss Sándor 7.
 K. Nagy István 125.
 Klein Sándor 7.
 Kocsis Sándor 7.
 Kolláth József 115.
 Komjáthy Aladár dr. 144,
 59.
 Komjáthy Gábor 7.
 Koszó Anna 130.
 Kőmives Sándor 7.
 Kovács Dezső 7, 135.
 Kovács József 125.
 Kovács István 7.
 Krisán József 15.

barabási Kun József 37,
38, 39, 59, 12.
Kunos András 125.

Ladamóc 94.
Lengyel Gyula 7.
Lengyel István 12.
Lenkey Lajos 7, 12.
Lévay József Gimn. 43.h.

Magda Barna 7.
Magda Sándor dr. 36, 40,
7, 59, 12.

Martin Miklós 7.
Martintelep 7, 80.
Marton János 11, 12.
Mátyás Ernő 11.
Mauritz Gyula 7.
Megyaszay András 59.
Menyhért András és neje
76.

Mezőcsát 73.
A. P. Milne 115.
Miskolc 74.
Miskolci Gyula 113.
Molnár Béla 7.
Molnár Lajos 7.

Nádházy Bertalan 7, 146.
Nagy Barna 11.
Nagybátony 79.
Nagy Jolán dr. 63.
Nagy József 28.
Nagy Lajos dr. 108.
Nagytoronya 96.
Nemes Andor 7.
Novák Sándor 119.
Novotny Gyula 7.
Nyomárkay Sándor 12, 59.

Oláh István 100.
Oláh Sándor 7.
Orbán József 7, 27.
Orémus Endre 7.
Orjó 48, 7.
Orte 18.
Otba 7, 85.
Özörény 96.

Pap István 25.
Páhy József 7.
Palóczy Bertalan 113.
Palumby Gyula 118.
báji Patay József 7.
Pazonyi Béla dr. 125.
Pecsenye András 7.
Pelsőc 96.
Perbenyik 86.
Pónus Lajos 52.
Pósa Péter 7, 10, 59, 12.
Pozsga József 7.
Putnok 100, 103.

Ragályi Miklós 59.
Rehorovszky Edit 7.
Rigó János 113.
Rimapálfalva 74.
Rimaszombat 42, 7, 96.
Román Ernő 12.
Runya 73, 102.
Ruszká Zsigmond 7.
Ruszkay Endre 115.

Sajókaza 73.
Sajókazinc 74, 90.
Sajóvámos 89.
Sallay István 7.
Sándor Ernő 27.
Sándor Jenő 125.
Sárospatak 43c.
Sátoraljaújhely 73.

- Serke 102.
 Serényifalva 100.
 Smied István Lehel 125.
 Svingor Jenő ifj. 121, 7.
 Svingor Jenő id. 49, 50, 51.
 Szabó Andor 7.
 Szabó István 7.
 Szabó Lajosné 7.
 Szabó Zoltán dr. 24, 56, 11.
 Szádelő 42.
 Szakácsi 74.
 Szalay Róbert 67.
 Szalócz—Vigtelke 96.
 Széles Jenő 125.
 Szendrey István 7.
 Szendrőlád 92.
 Szentmártony Dániel 7.
 Szepsy József 125.
 Szirénfalva 109.
 Szomotor 88.
 Szöllősardó 107.
 Szűcs Ilona 130.
 Szűcs István 27, 67, 7.

 Támedly Mihály 7.
 Tárczy Árpád 7, 112.
 Téglássy Andor 59, 12.
 Tizzaszederkény 17, 7.
 Tornallyay Zoltán 36, 59,
 12.
 Tornaszentjakab 52.
 Tóth Dezső 7, 59, 12.

 Tóth Gusztáv 7.
 Tóth János 12, 59.
 Tóth Károly 143.
 Tóth Lajos 7.
 Tóth Miklós 7.
 Tóth Pál nőnevelő int. 43.i,
 128—134.
 Tóth Pál Zoltán 7.

 Ujlaky Sándor 7, 59.
 Ujszászy Kálmán dr. 7, 11.
 Ungcsepely 42.

 Vadnai János 7.
 Vajda Sándor 7.
 Vajda Szabó Pál 127, 125.
 Vály 97.
 Varga Imre 7, 122, 126, 127.
 Varga Péterné 52.
 Vasady Béla 67.
 Vásárhelyi Lajos 7.
 Vay Artur gróf 7.
 Verebélyi Barna 7.
 Virág Béla 7.
 Vizsoly 75.

 Zana István 115.
 Zatskó Gyula 123, 128.
 Zehery István dr. 7.
 Zilahy Lajos 115.
 Zubogy 103.
 Zsiros József dr. 53, 11.

J E G Y Z Ó K Ö N Y V

**a tiszáninneni egyházkerület tanácsának
1940. november 29-ik napján Miskolcon
tartott rögtönzött üléséről.**

Jelen vannak : Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt vitéz Domokos György, Horváth Elemér, dr. Horváth Zoltán, Janka Károly, dr. Kérészy Barna, Lenkey Lajos, dr. Magda Sándor, dr. Marton János, Nyomárkay Sándor, Pósa Péter, Téglássy Andor, Tornallyay Zoltán, Tóth Dezső, Tóth János, dr. Trócsányi József, dr. Enyedy Andor, tanácstagok utóbbi ugyis, mint a tanács jegyzője.

Elnökség megnyitja az ülést, melynek egyetlen tárgya az alsózempléni egyházmegyei tanács által felterjesztett két vallásoktató lelkészi nyugdíjintézeti bevallási ív és a gömöri egyházmegye által felterjesztésre kilátásba helyezett rimaszombati vallásoktató lelkészi bevallási ív feletti határozat.

Egyházkerületi tanács Kocsis János sárospataki vallásoktató bevallási ívét 2437 P 80 fillér díjlevélileg biztosított, s 232 pengő díjlevelén kívüli jövedelemmel; Martin Miklós tokaji vallásoktató lelkész bevallási ívt 2300 P 76 fillér díjlevélileg biztosított s 147 P 50 fillér díjlevelén kívüli jövedelemmel jóváhagyja, az Egyetemes Konvent nyugdíjbizottságához felterjeszti. Elnökséget pedig felhatalmazza, hogy a rimaszombati vallásoktató lelkész bevallási ívét szabályszerű felterjesztés után a tanács jóváhagyásával lássa el és illetékes helyre terjessze fel.

Kmf.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Farkas István
püspök.

Dr. Enyedy Andor
főjegyző.

MELLÉKLETEK.

I. Statisztikai adatok.

II. Pénzügyi jegyzőkönyvek.

Anyagi ügyek:

2018

Egyházmegyék	Adakozás		Építkezés		Bevétel		Kiadás		Maradvány	
	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.
Abaúj-----	23.461	11	25.998	95	311.977	54	287.754	89	24.222	65
Alsóborsod....	54.148	01	61.915	29	504.773	73	484.935	86	19.837	87
Alsózemlén ...	32.796	52	63.388	81	573.527	45	550.188	31	23.253	31
Felsőborsod ...	21.317	54	46.951	06	257.213	17	243.130	94	14.082	23
Felsőzemlén ...	6.065	61	9.656	10	57.211	82	52.521	33	4.680	49
Gömör -----	22.276	34	21.070	—	256.759	12	238.827	70	17.931	42
Torna-----	3.188	62	6.182	62	83.351	70	77.011	75	6.339	95
Ung -----	10.517	45	15.765	79	133.220	95	117.117	80	16.103	15
1939. év összesen	173.771	20	250.928	62	2,178.035	48	2,051.488	38	126.451	07
1938. év összesen	123.650	71	290.122	06	1,523.304	43	1,467.229	80	56.074	63

* A vagyonösszesítésről a visszatért felvidéki egyházmegyék még nem tudtak pontos statisztikát adni, ezért vagyonösszesítést ez idén nem közlünk.

Népmozgalmi adatok az 1939-ik évben:

Egyház- megye	Lélekszám	Született					Meghalt			Konfirmált			Házasságot kötött			Reverzális			Kitért			Áttért			Úrvacsorával élt
		fi	nő	tervnyes	terv-felen	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	tiszta	vegyes	összesen	jav.	kár.	+	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	
Abauj	35039	385	366	—	—	751	265	224	489	293	317	610	177	84	261	25	21	+4	8	6	14	13	18	31	48.087
Alsóborsod	79343	772	772	—	—	1544	589	563	1152	708	664	1372	383	245	628	159	114	+45	32	50	82	40	46	86	70.935
Alsó- zemlén	65906	736	708	1327	177	1444	474	412	886	548	690	1238	352	165	517	91	43	+48	8	12	20	32	26	58	84.600
Felső- borsod	36067	386	383	735	39	774	233	263	496	280	304	584	198	96	294	60	32	+28	13	13	26	28	23	51	64.635
Felső- zemlén	6678	66	61	118	9	127	86	60	146	103	84	187	33	11	44	7	10	-3	3	5	8	4	5	9	17.066
Gömör	30362	257	221	—	—	478	242	206	448	236	247	483	146	80	226	12	6	+6	3	1	4	20	22	42	50.263
Torna	9716	100	66	156	10	166	54	66	120	82	77	159	61	14	75	3	2	+1	1	1		4	4	21.253	
Ung	19919	235	258	—	—	493	187	192	379	227	243	470	166	51	217	17	2	+15	1	1	13	12	25	33.107	
1939-ben összesen:	283030	2937	2840	—	—	5777	2130	1986	4116	2477	2626	5103	1516	746	2262	374	230	+144	67	89	156	150	156	306	389.949
1938-ban összesen:	209751	2365	2339			4704	1622	1656	3278	1761	1850	3611	435	495	1430	289	183	+106	43	91	134	133	134	267	249.326

Jegyzőkönyv.

Felvétel a tiszáninneni ref. egyházkerület
pénzügyi választmányának és számvevőszékének
Miskolcon 1940. május 21-én tartott együttes ülésében.

1. Pósa Péter esperes a betegen fekvő püspök-elnök megbízásából az elnöklést átvevén, társelnökül a másnemű hivatalos elfoglaltsága miatt távollevő világi elnök tisztének betöltésére dr. Nemes Bertalant kéri fel és a bizottság munkájára áldást, a beteg Püspök úrra gyógyulást kérő fohászkodás után az ülést megnyitja.

2. Elnök egyenként felolvassa az egyházkerületi pénztári ellenőr 1939. évi havonkénti jelentéseit a pénztári ellenőrzésről, melyek kivétel nélkül mind arról tanuskodnak, hogy a pénztári kezelés és könyvelés mindenkor rendben találtatott.

Megnyugtató tudomásul vétetik.

3. Pénztáros beterjeszti az 1939. évi számadást és az albizottság által negyedévenként végzett vizsgálatokról felvett jegyzőkönyveket.

Egyházkerületi pénztár számadása az 1939. évről.

	Bevétel. P	Kiadás. P
Maradványáthozat az 1938. évről... ..	2695·31	
Államsegély	26291·60	
Államsegély theol. internátus építkezésre ...	4429·02	4429·02
Államsegély theol. akadémiának	4150·—	4150·—
Adósegély egyházaknak	89630·40	88879·22
Rendkívüli államsegélyek	18886·—	15208·20
Bodrogközi missziói lelkesz államsegélye ...	3500·—	2800·—
Dr. Szabó Sándor államsegélye	1200·—	800·—
Missziói segély	3925·—	3620·58
Baldácsy segély	6500·—	6500·—
Gazdák Biztosító Szövetkezettől részesedés ..	3810·65	402·—
„ „ „ jótékonycélu adomány	1600·—	1600·—
Zsoltárjutalék	1224·81	373·60
Közalapi segély	3000·—	3000·—
Tőkekamatsegély	7050·—	7050·—
Faluszeminárium	400·—	400·—
Kötvénykölcson tőke	29515·39	21460·—
Kötvénykölcson kamat	5242·30	252·50

	Bevétel. P.	Kiadás. P.
Kezelésre adott tőke	1015·84	3299·40
Középiskolai felügyeleti díj	1655·50	1200·—
Kulturadó	3705·—	3705·—
Hátrálékos kulturadó	617·50	617·50
Közigazgatási tár	217·—	
Közhirdetés	217·—	
Kerületi jegyzőkönyv	2603·35	1707·33
Paróchiális könyvtár	2280·—	2280·—
Belmissziói Utmutató	1434·53	763·97
Konventi költség és jegyzőkönyv	4340·—	3165·54
Sárospataki Lapok előfizetési díja	1774·40	1774·40
Tűzbiztosítási díj	9589·96	9544·09
Portóváltás	2634·43	3081·88
Püspöki missziói lelkész államsegélye	1100·—	549·96
Vegyések	1091·48	1508·93
Miskolci Takp. folyószámla	125634·10	130888·10
Postatakarékpénztári csekkszámra	56629·21	57096·41
Tárak könyvelési tételei	9503·68	9503·68
Átmeneteli tételek	9508·75	23393·03
Csegei birtok ára	7412·—	5409·59
Vallásoktatók óradíja	2000·—	2000·—
Függő tételek	6916·48	7013·48
Betétkönyvelés	6658·80	694·90
Átutó kezelési tételek	261·72	261·72
Felvidék Baldácsy segélye	650·—	650·—
Betétkamat	694·90	
Bodroközi tanyarádió	200·—	200·—
Lelkészővegyi segély	2590·61	2208·45
Kezelt tőke kamata		1007·24
Egyházmegyéknek közigazgatási segély		8392·—
Esperesek tiszteletdíja		3305·99
Leánygimnázium segélye		1000·—
Sárospataki Lapok segélye		800·—
Sárospataki tanítóképző segélye		6000·—
Egyházkerületi tisztviselők fizetés		9481·08
Egyházkerületi hitoktató fizetése		799·96
Napidíjak, útiköltségek		1454·90
Hivatalok dologi kiadásai		1224·57
Magyar Prot. Irodalmi Társaság		20·—
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank		5·—
Zsoldos árva		272·—
Fiúkálvineumnak		50·—
Leánykálvineumnak		300·—
Debreceni tanárképzőnek		300·—
Mályi egyháznak		200·—
Püspöki titkár nyugdíjintézeti járuléka		250·—
Kereseti-, rokkant- és különadó		208·60

	Bevétel. P.	Kiadás. P.
Püspöki szálló adója és közüzemi díja ...		114·06
Középiskolai vallásoktatási felügyelőnek ...		130—
Pénztárhelyiség bérlete és költsége ...		299·13
Állami beruházási hozzájárulás ...		4267·52
Püspöki missziói lelkész lakbére ...		600—
Egyenlegátvitelek ...	23359·97	23359·97
Pénztári maradvány ...		2062·19
Összesen ...	499346·69	499346·69

Választmány az albizottság jegyzőkönyvei alapján és a számadási napló tételeinek nyugtákkal és ellen-nyugtákkal való összehasonlítása útján végzett próbák-
kal a számadást ellenőrizte s a megállapított tételeket helyesnek találta.

Az albizottságnak gondos, fáradságos munkájáért köszönetét nyilvánítja, a pénztárnok részére pedig a fel-mentés megadását javasolja az egyházkerületi közgyű-
lésnek.

4. Pénztárnok jelenti, hogy a rimaszombati gimnázium vissza-nyerte régi egyesült protestáns gimnázium jellegét s az államse-
gély feltételeként egyházkerületünknek is vállalnia kellett a gim-
názium segélyezésére 2000 P terhet, amely teher az 1939. decem-
ber 12-i egyházkerületi közgyűlés 44. sz. határozatában nyert fel-
hatalmazás alapján az 1940. évi költségelőirányzatba pótlólag
beállítandó.

Választmány a rimaszombati gimnázium segélye-
zésére vállalt 2000 P teherrel a kulturadót emeli fel a
költségvetésben megállapított 3705 P-ről 5705 pengőre
és az 1939. december 12-i egyházkerületi közgyűlés 44.
sz. határozata alapján az egyes egyházmegyék kulturadó
terhét az 1940. évre a következőképpen állapítja meg

Abaúj	=	12·53	százalék	714·84 P.
Alsóborsod	=	27·27	"	1555·75 P.
Alsózemplén	=	22·24	"	1268·80 P.
Felsőborsod	=	12·15	"	693·15 P.
Felsőzemplén	=	3·39	"	193·40 P.
Gömör	=	10·76	"	613·86 P.
Torna	=	3·33	"	189·98 P.
Ung	=	8·33	"	475·22 P.

100— százalék 5705.— P.

5. Pénztárnok jelenti, hogy a lelkészözvegyek részére befolyó
önkéntes adományokból az előző évben félévenként segélyeztettek
az özvegyek. Erre a célra a mai napon 1004·56 P áll rendelkezésre.
Kéri erre vonatkozólag a felosztási arány megállapítását.

Választmány felkéri Püspök urat, hogy az érdekelt espe-
res urakkal egyetértésben szíveskedjék a segélyt felosztani.

6. Pénztárnok jelenti, hogy a felvidéken visszatért egyházakra való tekintettel a konvent útján folyósított közigazgatási államszegély az 1940. évre 3942.48 pengővel felemeltetett, miért is kéri az egyházmegyék közigazgatási segélyének és esperesek tiszteletdíjának új megállapítását.

Választmány a következő tervezetet terjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé elfogadás végett:

a) *Egyházmegyék közigazgatási segélye*: Abaúj 1800, Alsóborsod 2096, Alsózemplén 20996, Felsőborsod 1680, Gömör 1000, Felsőzemplén 500, Torna 500, Ung 800 pengő.

b) *Esperesek tiszteletdíja*: abaúji, alsóborsodi, alsózempléni, felsőborsodi, gömöri 640—640 pengő, felsőzempléni, tornai 400—400 pengő, ungi 500 pengő.

7. Az 1940. évi közhirdetési segélyre az alsóborsodi egyházmegye lévén soron, az esperes javaslata alapján az elmúlt évben iskolai telket vásárolt és most iskolát építő

hejőszalontai egyházközséget ajánlja választmányunk az egyházkerületi közgyűlésnek segélyezésre.

8. Elnök ismerteti az egyetemes konvent elnökségi tanácsának azt az elhatározását, amely szerint a Kormányzó Úr őfőméltósága húszéves országlásának jubileuma alkalmából az egyetemes konventnek olyan előterjesztést óhajt tenni, hogy egyházunk valamelyik katonai főiskolán egy ösztöndíjalapítványt létesítsen első sorban református lelkészek és tanítók gyermekei számára s ennek vagy tőkét (cca 60.000 pengőt), vagy évi kamatjáraadékát biztosítsa. Tájékozódás céljából nyilatkozatot kér az egyházkerületektől, hogy az alapítványnak mintegy évi 2400 pengő kamatjáraadékból készek-e az egyházkerületek a konventi kulcs arányában rájuk eső részt biztosítani. Erre nézve kér állásfoglalást.

Választmány a nemes elgondolású alapítvány létesítése céljából a konventi kulcs arányában évi kamatjáraadék biztosításának vállalását javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek.

9. Püspök úr meglátogatta a hejőpapii árvaházat. Nagy megelégedéssel látta a megfelelő elhelyezést, rendet, tisztaságot, a gondos felügyeletet, a vallásos nevelési munkát, de szomorúan tapasztalta a kenyérben való szűkölködést. Éppen fogytán volt az élelem és nem volt kilátás a közeli segítségre. Püspök úr azonnal rendelkezést adott 5 métermázsa búza vásárlására, aminek az árát az egyházkerületi pénztárból utalta ki. Kéri a folyó évre vonatkozólag ennek az intézkedésnek a jóváhagyását, jövőre nézve pedig a hejőpapii árvaház részére állandó segély gyanánt a költségvetésbe évi 100 pengő beállítását.

Választmányunk az árvák gondját és istápolását legelsőrendű keresztyéni kötelességnek tartván, Püspök

úr rendelkezését helyesléssel hagyja jóvá és a hejőpapi árvaház állandó segélyezésére a költségelőirányzatba 100 P évi segély felvételét elhatározza.

10. A pénzügyi választmánynak megküldetett az 1939. december 12-i egyházkerületi közgyűlés 103. számú határozatának jegyzőkönyvi kivonata, amely szerint a rimaszombati református egyházközség annak az örvendetes ténynek a folyományaképpen, hogy a rimaszombati gimnázium a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 46014/1939. sz. rendeletével visszanyerte régi egyesült protestáns főgimnáziumi jellegét, 20 férőhellyel ref. internátust állított fel és egyházkerületünk útján az Egyetemes Konventtől támogatást kér az internátus részére. Egyházkerületi közgyűlésünk pártolólág terjesztette fel a kérelmet az egyetemes konventre, de egyuttal egyházkerületünk pénzügyi választmányát is felhívja, hogy, ha módot talál, tegyen javaslatot az egyházkerület elnökségéhez az internátus segélyezésére.

Választmányunk kénytelen rámutatni arra, hogy az évről-évre növekedő segélyezések száma már túlterhelte az egyházkerületi pénztár segítőképességét s a beérkező kérelmek elbírálásánál kénytelen lesz az eddigi állandó segélyezéseket is revízió alá venni. A rimaszombati gimnáziummal kapcsolatosan már olyan terhet vállalt egyházkerületünk, amelynél nagyobb teljesítményre pénztárunk nem képes. Ezért közgyűlésünk felhívására választmányunk kénytelen teljes tisztelettel azt a választ adni, hogy nem talál módot a segélynyújtásra.

11. A miskolci ref. Lévay József-gimnázium tanári kara — sárospataki főiskolánk példáját követve — tehetségmentő munka megindítását határozta el. Ebben a munkában az anyagi eszköz megszerzése jelenti a nagy gondot. Egy-egy tanuló tanítási és ellátási költsége legalább 500 pengő. Az anyagi fedezet előteremtése céljából a tanári kar állandó évi megajánlás iránti kérelemmel fordul intézményekhez, hatóságokhoz, magánosokhoz. Egyházkerületünkhöz is kérvényt adott be ebben a tárgyban és egy tanuló ellátási díjának a felét, 250 pengőt kér állandó évi segély gyanánt.

Választmányunk nagy megértéssel viseltetik a tanári kar nemes célú akciója iránt, azonban az egyházkerület jelenlegi anyagi helyzetében új terhek vállalására nem tud javaslatot tenni az egyházkerületi közgyűlésnek. Nem akarja azonban a kérelmet elutasítani, hanem elhalsztja a határozathozatalt akkorra, amikor tiszta képet alkothat arról, hogy az egyházkerület megnagyobbodása az új idők kívánalmái tekintetbevételével anyagilag is erőgyarapodást jelent-e, vagy nagyobb áldozat kifejtésére kényszeríti az egyházkerületet.

12. A rozsnyói egyház a csehszlovák állam szétesése következtében az anyaország és egyházkerületünk kebelébe visszatérvén, lelkésze kéri az 1901-iki egyházkerületi közgyűlés által az állami fizeteskiegészítésen felül a rozsnyói lelkészi állás segélyezésére megszavazott 1000 korona valorizált értékben való újbóli folyósítását.

Választmányunk fájó érzéssel kénytelen felvilágosítani kérelmező lelkészt az egyházkerület anyagi helyzetének hátrányos megváltozásáról. Egyházkerületünknek ingatlan vagyona nem volt. Minden vagyona kölcsönkötvényekben és betétkönyvekben volt elhelyezve. Ennek a vagyonnak a koronaértéke 12.500 osztószámmal elosztva alakított át pengőértékre. 12.500 koronából lett 1 pengő. Ma az egyházkerület nem tudja az 1901-ben vállalt segélyezéseket teljesíteni, ezért fedezet hiányában választmányunk nem javasolhatja az egyházkerületi közgyűlésnek a kérelem teljesítését.

13. A tornai egyházmegye esperese Hidvégardó egyházközség részére állandó káplántartást, illetve teljes kápláni kongruát kér. Hidvégardó a trianoni határ által el volt választva anyaegyházától. A lelkész nem élvezhetvén a hidvégardói filiából származó lelkészi javadalmat, a hidvégardói egyház a lelkészi és tanítói helyi javadalomból káplán-tanítói állást tarthatott fenn. Igy iskolájuk is volt, közöttük élő segédlelkészü is volt, aki összetartotta a kis gyülekezetet. A trianoni határ megszűntével a lelkészi javadalmat ki kellett szolgáltatni a Bodvavendégiben lakó lelkésznek, az államsegély nélküli csekély helyi tanítói javadalom nem elegendő káplán-tanítói állás fenntartására, a tanítói fizetés kiegészítésére a tanköteles gyermekek kevés létszáma miatt államsegélyt nem lehet kieszközölni, a gyermekek katolikus iskolába kényszerülnek, a maroknyi reformátusság a megsemmisülés veszélyének van kitéve. Az iskola fentartására és a kis gyülekezet megmentésére egyetlen lehetőség a teljes kápláni kongrua lenne, ami a tanítói javadalommal együtt lehetővé tenné egy fiatalember szerény megélhetését.

Választmányunk a kérelmet a konventre a legmelegebb pártolással való felterjesztésre ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

14. Elnök az ülést áldáskivánással berekeszti.

K.m.f.

Dr. Nemes Bertalan sk.
világi elnök.

Pósa Péter sk.
lelkészi elnök.

Pónus Lajos
jegyzőkönyvezető.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület pénzügyi választmányának Miskolcon 1940. május 31-én tartott ülésében.

Jelen vannak : Farkas István püspök, dr. Enyedy Andor, Pósa Péter, dr. Nemes Bertalan, Pónus Lajos.

1. Elnök előterjeszti Szendrey László hejőbábai lelkipásztor és felesége kérelmét, akik 1000 P kölcsönt kérnek részint házonkívül tanuló két gyermekük taníttatási költségeinek, részint kórházi — és gyógyszer számláik rendezésére. Biztosítéskul felajánlják a Szendrey Lászlóné tulajdonát képező, a hernádszentandrászi 758. sz. telekjegyzőkönyvben nyilvántartott 12 kat. hold 913 □-öl ingatlant és a kötelezvényben kifejezetten megengedik ennek a kölcsönnek az ingatlanra bármikor leendő bekebelezését, de kéri, hogy költségkímélés szempontjából egyelőre tekintsen el a pénzár a bekebelezéstől és csak nemfizetés esetén éljen a bekebelezés jogával.

Választmány a kölcsönt a bejelentett fedezet elfogadásával az előterjesztett kérelemnek megfelelően megszavazza.

2. Az állásától elmozdított Varga Péter volt lelkész nagyszámú családja érdekében Püspök úr a kultuszminisztériumban közbenjárt és sikerült a minisztériumot a hat gyermek sorsa iránti könyörületességre bírni. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr f. év március 1-től az év végéig 600 pengőt, tehát havi 60 pengő segélyt utalt ki a Varga-család segélyezésére, de azzal a feltétellel, hogy egyházkerületünk is köteles havi 40 pengővel segélyezni a családot, hogy a gyermekek felnevelése legalább a legszükségesebb keretben biztosítható legyen. Ilyen feltétel mellett az államsegély majd újból beadandó kérelemre a következő évre is kilátásba helyeztetett.

Az egyházkerületünket terhelő havi 40 P előteremtésére Pósa Péter esperes úr egyházkerületünk lelkészi karához fordult felhívással adományokért. Az eredmény nem kielégítő. A befolyt önkéntes adományokat három havi segélyezés felemésztette.

A miniszteri segély feltétele az egyházkerületi hozzájárulás. Ezért Püspök azzal a kérelemmel fordul a választmányhoz, hogy az évi 480 P segélyt költségvetésileg megajánlani, illetve a megajánlást az e. ker. közgyűlésnek javasolni méltóztassék.

Választmányunk a püspök úr nemes érzésből fakadó előterjesztését megértéssel fogadja s a pusztulás veszélyének kitett ártatlan gyermekek megmentése céljából az államsegély biztosítására az egyházkerület részéről 480 P évi segély megajánlását javasolja az e. ker. közgyűlésnek a gyermekek iskoláztatásának befejezéséig.

K. m. f.

Farkas István
elnök.

Pónus Lajos
jegyzőkönyvvezető

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Miskolcon az e. ker. pénzügyi választmány 1940. október 19-én tartott ülésében.

Jelen voltak: Farkas István püspök, dr. Enyedy Andor, dr. Kérészy Barna ügyész, dr. Nemes Bertalan, Pósa Péter, Pónus Lajos választmányi tagok.

1. Elnöklő püspök az ülést megnyitván, előterjeszti a miskolci egyház kebelében működő Tompa Mihály Társaskör 4000 P kölcsön iránt benyújtott kérvényét. A Tompa Mihály Társaskör célja a felsővárosi reformátusság összetartása kulturális tevékenységgel és nemes szórakozás nyújtásával. Erre a célra hajlékra van szüksége. Meg is kezdte az építést részint államsegélyből, részint a felsővárosi egyházzrész tagjainak áldozatos segítségéből. A falak tető alatt vannak, de ahhoz még sok hiányzik, hogy az épület rendeltetésének átadható legyen, ajtók, ablakok, vakolás, belső berendezés. A tapasztalat azt mutatja, hogy égetően sürgős a kör munkájának megkezdése. Ezért fordult a kör vezetősége pénztárunkhoz kölcsönért, hogy az épületet legalább belülről annyira rendbehozassa, hogy abban a munkát megkezdhessék. A kölcsön visszafizetését a kör ingatlan vagyonnal rendelkező hat tagja garantálja, névszerint: dr. Mészáros Zoltán, Lukács Albert, Simon István, Papp Sándor, Tóth Pál, Pocsay Károly, akik egyetemleges felelősséggel kötelezvényt írtak alá és fedezetül felajánlották minden ingó és ingatlan vagyonukat egyenlő arányban, engedélyt adván a telekkönyvi bekebelezésre. Kölcsönkérők azt remélik, hogy az előadások bevételéből is tudják törlesztgetni a kölcsönt, államsegély elnyerése is lehetséges, de legvégső esetben garancia a miskolci egyház, mert az alapszabályok szerint a társaskör feloszlása esetén a kör vagyona a miskolci egyház tulajdonába megy át.

Választmány a Tompa Mihály Társaskör fontos missziói szolgálatának tudatában a munka lehetővé tétele és előmozdítása céljából a bejelentett aláírásokkal a kölcsönt megszavazza, az építkezés ellenőrzésével és annak előhaladása szerint a kölcsön részletekben való kiutalásával Pósa Péter esperest, a felsővárosi egyházzrész elnökét megbízza.

2. Tóth Gusztáv megválasztott sajtókeszii lelkipásztor a legszükségesebb butorzat beszerzésére 250 P kölcsönt kér.

Választmány a kérelmező szüleinek készfizető keze mellett a kölcsönt megszavazza.

3. Balogh Sándor eszenyi lelkipásztor tanyamissziói munkája ellátásának lehetővé tételére missziói segélyt kér átmenetileg addig az ideig, amíg az eszenyi segédlelkészi állásnak tanyamissziói segédlelkészi állásá való átszervezése meg nem történik. Indokolásul felhossa, hogy anyaegyháza 1436 lélekszámú, ezenkívül mintegy 12 tanyája van 3—10 km-es körzetben 330 lélekszámmal.

Egyháza állandó káplántartó hely, de 1940. január 1-től semmit sem kap a segédlelkész ellátására.

Kérelmét az ungi egyházmegye közgyűlése a legmelegebb pártolással terjeszti az e. ker. közgyűlésre.

Választmány arra az időre, amíg az eszenyi segédlelkészi állás tanyamissziói segédlelkészi állássá való átszervezése meg nem történik, Balogh Sándor eszenyi lelkipásztor részére 250 P missziói segély megszavazását javasolja az e. ker. közgyűlésnek.

4. Több tárgyalási anyag nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Kelt, mint fent.

Farkas István püspök s. k.
elnök.

Pónus Lajos s. k.
jegyzőkönyvvezető.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett az egyházkerületi pénzügyi választmány és számvevőszék 1940. november 27-én Miskolcon tartott együttes ülésében.

Jelen vannak : Farkas István püspök, Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok, dr. Enyedy Andor, Fodor György, dr. Kérészy Barna főügyész, dr. Nemes Bertalan, Pósa Péter, Pónus Lajos pénzügyi választmányi és számvevőszéki tagok.

1. Püspök üdvözli a megjelent tagokat és az ülést megnyitja.

2. Egyházkerületünk 1939. december 12-i közgyűlésének 92. sz. határozata alapján pártolólág terjesztette fel az Egyetemes Konventre a rakacaszendi egyházközség abbéli kérelmét, hogy az Egyetemes Konvent a rakacaszendi anyaegyházközséghez tartozó, de attól távoleső Tornaszentjakab leányegyház és Debréte fiókegyház lelki gondozására alkalmazott s a vallás és tanító segédlelkész fizetéséhez évi 300 pengő segélyt folyósítani méltóztassék. Az Egyetemes Konvent a kérelmet 114/1940. számú határozatával egyházkerületünk hatáskörébe utalta, hogy az egyházkerület a kérelmet a missziói segély terhére lehetőség szerint teljesítse.

Választmány felkéri az elnökséget, hogy az itt említett missziói segédlelkészi állás megszervezéséről és javadalmazásáról a felsőborsodi esperestől kérjen jelentést és az esperessel való tárgyalás alapján döntsön az egyházkerület által nyújtandó missziói segély összegéről.

3. Az alsózempléni egyházmegye az egyházkerületre terjesztette fel a bacskai lelkész kérelmét, amely szerint a Battyán-szörvány lelkigondozása költségeinek megtérítését kéri azzal az indokolással, hogy ezért a munkáért a cseh megszállás alatt a konventtől 1000 ck-t kapott.

Választmányunk a kérelmet nem tudja elbírálni, mert az alsózempléni egyházmegye nem mellékelte a

lelkész kérvényét, az egyházmegyei jegyzőkönyvi kivonat pedig érdembeli indokolást nem tartalmaz.

4. Az abaúji esperes kéri a cseh megszállás alól visszatért és az egyesülés következtében esperesi tisztségükről lemondott esperesek részére arra az időre, ameddig az esperesi megbízatás szólt, a cseh esperesi államsegélynek megfelelő rész megszerzését az állam terhére.

Választmány sajnálattal látja, hogy az egyesülés következtében és törvényhozó alkotmányos szervünk, a zsinat, rendelkezése szerint egyes tisztségek betöltői, úgy anyaországbeliek, mint idegen megszállás alól visszatérték, lemondásra kényszerültek és anyagiakban hátrányos helyzetbe kerültek, de fedezet hiányában nem áll módjában kárpótlás nyújtását javasolni az egyházkerületi közgyűlésnek, viszont jogcím hiányában az államkormányhoz sem fordulhat segítségért.

5. A tornai egyházmegye felterjesztette a folyó év október 16-án tartott közgyűlése 11 b. számú jegyzőkönyvi kivonatát, amely szerint elhatározta, hogy az egyházközségek által fizetendő járulékok ne félévi határidőnként fizetessenek, hanem minden év december 15-én az azévi fizetések kamatmentessége mellett.

Tekintettel arra, hogy az adósegély két részletben félévenként utaltatik ki az egyházak részére és így az egyházaknak is könnyebb a terheik két részletben való fizetése, választmány a tornai egyházmegye felterjesztésével szemben a félévenkénti fizetés gyakorlatának fenntartását javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek.

6. Theológiai akadémiai igazgató a theológus ifjak segélyezésére az előző években megadott évi 250 pengő segélyt a folyó iskolai évre is kéri.

Választmány a kért segélyt a Gazdák Biztosító Szövetkezete jótékony célú adománya terhére állandó évi segélyként való megszavazásra ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

7. Illyés Bertalan püspöki titkár az Egyetemes Konvent 9989/1940. sz. leiratára való hivatkozással kéri, hogy 1941. január 1-től a VII. fizetési osztály 1. fokozatában élvezett jelenlegi fizetését egyházkerületi közgyűlés a Budapesti Közlöny folyó évi 248. számában megjelent kormányrendeletben a VII. fizetési osztály 1. fokozatára nézve megállapított évi 4800 pengő összegben határozza meg és utaltassa ki.

Választmány az egyházkerületi szabályrendelet alapján — amely szerint a titkár fizetése ugyanannyi, mint a vele egyenlő fizetési osztályban levő középiskolai tanároké — a püspöki titkár kérelmét jogosnak ismervén el, a kérelem teljesítését javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek.

8. Fodor György egyházkerületi pénztári ellenőr írásbeli javaslatot terjeszt elő az egyházkerületi pénztáros fizetésének a hűséggel végzett megnövekedett munkával és a súlyosabbá vált megélhetési viszonyokkal arányos felemelésére. Indítványozza, hogy a pénztáros fizetése 1920 pengőben állapíttassék meg.

Választmány az egyházkerület megnagyobbodásával járó több munkára és megélhetési szükségleti cikkek árának jelentős emelkedésére való tekintettel a pénztáros fizetésének javítására irányuló előterjesztést méltányosnak tartja, a pénztáros fizetését évi 1920 pengőben állapítja meg és ezt a fizetésmegállapítást az egyházkerületi közgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

9. Pénztáros bemutatja az 1941. évre szóló költségelőirányzat-tervezetet.

Költségelőirányzat az 1941. évre.

	Bevétel. P.	Kiadás. P.
1. Valószínű maradvány	2000.—	
2. Államsegély közigazgatásra	30234.—	
3. Államsegély theol. intern. építk.	4429·02	4429·02
4. Államsegély theol. akadémiának	4150.—	4150.—
5. Adósegély egyházak részére	146.322·40	146.322·40
6. Bodroghközi missziói lelkész államsegélye	2800.—	2800.—
7. Dr. Szabó Sándor államsegélye	800.—	800.—
8. Missziói segély	3925.—	3925.—
9. Br. Baldácsy-alap jövedelméből	6000.—	6000.—
10. Portóváltás	3000.—	3000.—
11. Kamatokból	5000.—	360.—
12. Gazdák Bizt. Szöv.-től jótékony célra	1600.—	1600.—
13. Gazdák Bizt. Szöv.-től részesedés	3500.—	
14. Tűzbiztosítási díj	9500.—	9500.—
15. Közigazgatási tárra egyházaktól	3370.—	
16. Közhirdetésekből segélyezésre	337.—	337.—
17. Kerületi jegyzőkönyvért	1685.—	1685.—
18. Konventi költség és jegyzőkönyv	6740.—	6740.—
19. Paróchiális könyvtári díj	3490.—	3490.—
20. Középiszkolai felügyeleti díj	1200.—	1200.—
21. Kulturadó	5705.—	5705.—
22. Hátrálékos kulturadó		617·50
23. Belmissziói Utmutató	1209·50	1209·50
24. Zsoltárjutalék	800.—	
25. Csegi birtok árából tiszadobi építkezés	2002·41	2002·41
26. Közigazgatási tár hozzájárulása	7836·83	
27. Kezelt tőkék kamata		1000.—
28. Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak		5.—
29. Egyházmegyéknek közíg. segély		10472.—
30. Esperesek tiszteletdíja		4500.—

	Bevétel. P.	Kiadás. P.
31. Leánygimnáziumnak segély ...	---	1000.—
32. Spataki tanítóképzőnek segély ...	---	6000.—
33. Spataki Ref. Lapoknak segély ...	---	800.—
34. Egyházkerületi hitoktató fizetése ...	---	800.—
<i>Egyházkerületi tisztviselőknek :</i>		
Püspök tiszteletdíja ...	1200.—	
Püspök fűtési átalánya ...	200.—	
Titkár fizetése ...	4800.—	
Titkár lakbére ...	1459·08	
Pénztáros fizetése ...	1920.—	
Hivatali kézbesítő díja ...	360.—	
Főügyész tiszteletdíja ...	200.—	
Lelkészi főjegyző „ „ ...	400.—	
Világi „ „ „ „ ...	200.—	
Jegyzők „ „ „ „ ...	400.—	
Alügyész tiszteletdíja ...	50.—	11189·08
35. Népiskolai tanügyi biz. előadónak ...		50.—
36. Püspöki missziói lelkész fizetése ...		1200.—
37. Napidíjak, utiköltségek ...		2000.—
38. E.-ker. hivatalok dologi kiadásai ...		1600.—
39. Zsoldos árva részére főiskolának ...		272.—
40. Fiukálvineumnak ...		50.—
41. Leánykálvineumnak ...		300.—
42. Debreceni tanárképzőnek ...		300.—
43. Hejőpapi-i árvaháznak ...		200.—
44. Varga Péterné és családja segélye ...		480.—
45. Magyar Ref. Diákok S. D. G. Szövet- sége RIM 1. év ...		100.—
46. Mályi egyház segélye ...		200.—
47. Püspöki titkár nyugdíjint. járuléka ...		250.—
48. Pénztárhelyiség bérlete és költsége ...		300.—
49. Kereseti-, rokkant- és különadó ...		297·60
50. Püspöki szőlő adója és vízdíja ...		222.—
51. Állami beruházási hozzájárulás ...		4267·52
52. Magyar Prot. Irodalmi Társaság ...		20.—
53. Középiskolai vallásoktatási felügyelet ...		130.—
54. Vegyes kiadások ...		1800.—
55. Kifizetetlen rendkívüli államsegélyek ...		1958·13
Összesen ...	257.636·16	257.636·16

Vay—Mocsáry-alap. A)

Kamatokból ...	50.—	
Főiskolának ...		50.—

Vay—Mocsáry-alap. B)

Kamatokból ...	40.—	
Tőkésítésre ...		40.—

Gróf Teleky—Szeremley—Szentés-alap.

Kamatokból	---	---	---	---	20.—	
Főiskolának	---	---	---	---		20.—

Lelkészi özvegy-árva gyámalap.

Kamatokból	---	---	---	---	100.—	
Segélyezésre	---	---	---	---		100.—

Szükösi—Hollandi tár.

Kamatokból	---	---	---	---	150.—	
Főiskolának	---	---	---	---		120.—
Tőkésítésre	---	---	---	---		30.—

Tolcsvai Nagy Gedeon-alap.

Kamatokból	---	---	---	---	40.—	
Tőkésítésre	---	---	---	---		40.—

Választmány a költségelőirányzatot minden tételben letárgyalván, megállapítja, hogy az egyházkerülettel szemben támasztott növekvő igények hovatovább csak a közigazgatási tár vagyónállagának hozzájárulásával lesznek kielégíthetők, minek részben való pótlására javasolja, hogy az egyházközségek közigazgatási tárra fizetett járuléka összesen 3370 pengőben állapíttassék meg, amely összeg fele 5 pengőjével minden anyagyházra kirovandó, a másik fele pedig az ötszáznál magasabb lélekszámú gyülekezetekre vettessék ki progresszív alapon. Ez a járulék az adósegélyes egyházaktól két részletben vonandó le az adósegélyből. Az így elkészített költségelőirányzat jóváhagyását kéri az egyházkerületi közgyűléstől.

10. A peres és hátralékos kölcsönökre vonatkozó jelentéssel kapcsolatban felkéri az egyházkerületi főügyészt, hogy a perlésre átadott kölcsönöket

a legnagyobb eréllyel igyekezzék behajtani, a pénztárnokot pedig utasítja, hogy mindazoktól az adósoktól, akik nem szoktak törleszteni, szigorúan követeljen legalább 20 % törlesztést.

11. Püspök bemutatja az ORJÓ által az 1939. évben szabad rendelkezésére bocsátott összeg elszámolását. Ennek bevétele 1066·11 P, amelyből sajtótámogatásra és egyéb segélyezésre kiadott 1066·11 P.

Választmány a tájékoztató elszámolást tudomásvételre ajánlja a közgyűlésnek.

12. Több tárgyalási anyag nem lévén, elnök az ülést be-rekeszti.

Kelt, mint fent.

Farkasfalvi Farkas Géza sk.
főgondnok.

Farkas István sk.
püspök.

Pónus Lajos sk.
jegyzőkönyvvezető.

Szabályrendelet

a lelkipásztorválasztás helyéről és szavazás rendjéről:

1. §. A választás napját az esperes tűzi ki; (II. t. c. 44. §) a választás helyét (helyiségét) és közelebbi időpontját a presbitérium meghallgatásával szintén az esperes állapítja meg.

2. §. A presbitérium a választás helyiségének megállapításánál a következőket tartsa szem előtt:

a) A választási eljárás a templomban, vagy ahol még templom nincs, abban a helyiségben vegye kezdetét, ahol a gyülekezet közönsége istentiszteleteit tartani szokta. Ebben a helyiségben a gyülekezet jelenlétében kell elvégezni meghívás esetén az E. T. II. t. c. 34. §-ban és a 35. §. 1—3 bekezdésében, pályázat esetén az E. T. II. t. c. 46. és 48. §-ban megszabott választmányi cselekményeket.

b) Ha szavazást kell elrendelni (35. §. 4. bekezdés, 48. §. 3. bekezdés), ennek helyiségéül valamely e célra alkalmas helyiség, pl. iskola, tanácsterem, gyülekezetitertem stb. szolgáljon. Vendéglő, korcsma, politikai pártkör szavazóhelyiségül nem jelölhető ki. A templom vagy a közönséges istentisztelet helyisége a szavazás megtartására csak akkor használható, ha más alkalmas helyiség egyáltalán nem áll rendelkezésre.

3. §. Az egyházmegyei küldöttség a szavazás elrendelése esetén a szavazó helyiségbe való átmenetelhez szükséges szünetet (pl. egy negyedórát) rendeljen el, hirdesse ki a gyülekezet előtt, hogy a szavazás hol és mikor veszi kezdetét.

4. §. A szavazó helyiségben az egyházmegyei küldöttség tagjai az egyházközség, illetőleg a választó egyházrész lelkipásztora, helyettes vagy beszolgáló lelkésze, főgondnoka (gondnoka), a presbitérium kiküldöttei és a jelöltek bizalmi emberei, a választás jegyzője és a küldöttséghez beosztott irnokok lehetnek állandóan jelen, a szavazók csak a szavazásuk tartama alatt.

5. §. Ahol a választók nagy száma kívánatossá teszi, a választóknak a választás előtti héten választói igazolványt kézbesíthet a presbitérium, amely a választó nevét, foglalkozását, lakását,

választói névjegyzékbeli sorszámát, a választás helyét és idejét és azt a figyelmeztetést tartalmazza, hogy az igazolványt a szavazáshoz hozza magával s azt az esetleges pótszavazás esetére őrizze meg.

A választói igazolvány nem személyazonossági igazolvány, hanem csak a szavazási eljárás gyorsítását célozza, hiánya a szavazati jog gyakorlásának nem akadálya.

6. §. A szavazókat az egyházmegyei küldöttség kisebb csoportokban (tíz-húszas csoportokban) engedje be a szavazó helyiségbe.

A választási helyiségben, ideértve a szavazó helyiséget is, fegyverrel, bottal megjelenni, vagy ott dohányozni tilos.

7. §. Az egyházmegyei (esetleg esperesi pecséttel) ellátott szavazó lapokat az esperes bocsátja a küldöttség rendelkezésére. Az átadott szavazó lapok számát jegyzőkönyvbe kell foglalni. A szavazó lapokat nem szabad előre kiadni vagy kiosztani. A szavazó lapot egyenként az egyik egyházmegyei kiküldött adja a szavazó kezébe, akinek azután módot kell adni, hogy a szavazó lapon fekete ironnal a szükséges törléseket úgy végezhesse el, hogy őt e tevékenységében senki ne ellenőrizhesse. Ha a választót testi fogyatkozás, vagy olvasni nem tudás akadályozza a szavazólap kiállításában, kérelmére a küldöttség kijelölhet alkalmas kisegítőt. A szavazó lapot négy rétre hajtva kell beadni, boríték használata nem kötelező.

8. §. A presbitérium állíttasson fel minden szavazó helyiségbe szükséges szavazó fülkét, a szavazó fülkében asztalt és zsinórra kötött fekete írót kell helyezni.

9. §. A szavazó szavazólapját az egyházmegyei szavazatszedő küldöttség egyik tagjának adja át s ezután a küldöttség dönt a szavazat elfogadása felől. (E. T. II. t. c. 50. §. 2. bekezdés).

Az el nem fogadott szavazatokra vonatkozó szavazólapokat megjelölés nélkül külön urnában kell összegyűjteni és a szavazási eljárás befejezése után megtekintés nélkül lepecsételt csomagban kell megőrizni.

Ugyanígy kell megőrizni az elfogadott (megszámlált) szavazó lapokat, valamint harmadik csomagban a fel nem használt szavazó lapokat. A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a 3 csomagban levő szavazó lapok számát, valamint a rendelkezésre bocsátott szavazó lapok (7. §.) összes számát. Az eltérés indokolandó.

10. §. A szavazatok összeszámlálása és a választási jegyzőkönyv elkészítése a szavazó helyiségben történjék, a szavazás eredményét akár a szavazó helyiségben, akár az avval érintkező szabadterületen ki lehet hirdetni.